

Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Inledning

Enligt 13 kap. 1 § regeringsformen ska konstitutionsutskottet granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. När det finns skäl till det, dock minst en gång om året, ska utskottet enligt 13 kap. 2 § meddela riksdagen vad det vid sin granskning har funnit värt att uppmärksamma.

I det betänkande som nu läggs fram behandlar utskottet vissa allmänna, administrativt inriktade granskningar angående regeringsarbetet.

Sammanfattning

I betänkandet finns en redogörelse för *regeringsskiftet efter valet 2014*. Redogörelsen ger inte anledning till något uttalande av utskottet.

I avsnittet *Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation* redovisas uppgifter om statsrådsförordnanden och förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen samt om antalet tjänstgörande i Regeringskansliet. Utskottet har inga kommentarer med anledning av granskningen.

Under granskningen har vissa *regeringsprotokoll* från 2013 gått igenom, bland dem underprotokollen från Finansdepartementet och Näringsdepartementet. En av frågorna som utskottet uppmärksammar är författningsutgivningen. Utskottet vidhåller sina tidigare uttalanden om att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft bör vara minst fyra veckor och endast i speciella undantagsfall mindre än två veckor. Den nu aktuella granskningen visar att det kan finnas speciella undantagsfall där en kortare tid än två veckor kan accepteras, men det krävs mycket goda skäl för att en så kort tid ska kunna godtas. Utskottet kommer att fortsätta att följa författningsutgivningen. Frågan kan aktualiseras inom ramen för granskningen av regeringsprotokollen och uppmärksammas i andra granskningar.

Utskottet går varje år igenom någon eller några grupper av *förvaltningsärenden*. Som ett led i årets granskning har en genomgång gjorts av de förteckningar som departementen i enlighet med 52 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet upprättade vid det senaste årsskiftet över ärenden som hade väckts för mer än ett år sedan och som ännu inte hade avgjorts. De s.k. balansförteckningarna omfattar samtliga ärendegrupper i Regeringskansliet. Handläggningen av ärenden som avser överklaganden från enskild part eller begäran om att få ta del av allmän handling har granskats. Granskningen omfattar således dels vissa förvaltningsärenden (överklagandeärenden), som är regeringsärenden, dels ärenden som avser utlämnande av allmänna handlingar, som är s.k. regeringskansliärenden. I granskningen ingår ärenden vid Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet. Utskottet konstaterar att handläggningstiderna i flera fall är långa, vilket givetvis inte är tillfredsställande. I flera ärenden förekommer också långa tidsutdräkter utan dokumenterade handläggningsåtgärder. Utskottet framhåller att det inte är godtagbart att sådana lägen uppkommer i departementen att handläggningen av ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda fördröjs på grund av att personalsituationen inte är tillfredsställande. Befintliga offentlighetsrättsliga krav på dokumentation utesluter självfallet inte värdet av ytterligare dokumentation, både för den interna ärendehantering och för att i ett senare skede underlätta granskningen av handläggningen. Vidare anför utskottet att om behandlingen i många ärenden drar ut på tiden skapas lätt stora ärendebalanser som medför merarbete, t.ex. genom att ärendena måste läsas in av olika handläggare. Det är dock den enskilde som blir hårdast drabbad av att ärendehandläggningen drar ut på tiden. När det sedan gäller Regeringskansliets handläggning av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar har utskottet i tidigare ställningstaganden understrukit vikten av att Regeringskansliet har den organisation och de rutiner som krävs för att offentlighetsprincipen och kravet på skyndsamhet ska kunna upprätthållas, och har därmed förutsatt att det förbättringsarbete som har inletts i Regeringskansliet i detta syfte påskyndas. Utskottet noterar att JO i en nyligen avslutad granskning av handläggningstider i ärenden om handlingsutlämnande vid Utrikesdepartementet framhåller bilden av ett ambitiöst arbete med framställningar som ofta avser ett mycket omfattande material, samtidigt som departementet kritiserar av JO för att otillräckliga personalresurser orsakat oacceptabelt långa handläggningstider (JO-beslut den 17 november 2014). Utskottet kan komma att uppmärksamma frågor som rör Regeringskansliets hantering av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar i kommande granskningar. Den nu aktuella granskningen omfattar 20 ärenden om handlingsutlämnande i Justitiedepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Näringsdepartementet. Granskningen visar att dessa ärenden förekommer i departementens balansförteckningar på grund av att de inte har lagts till handlingarna och inte på grund av att handlingarna inte har lämnats ut. Utskottet erinrar om att en begäran om att få ta del av en allmän handling

ska behandlas med förtur och att inga obehöriga dröjsmål eller någon omfattande tidsutdräkt får förekomma. Utskottet understryker vikten av välfungerande rutiner för akthantering, dokumentation och diarieföring, både i syfte att säkerställa en grundlagsenlig och effektiv ärendehantering i Regeringskansliet och i syfte att möjliggöra en efterföljande kontroll av ärendenas handläggning. Genom omsorgsfull dokumentation uppnås den spårbarhet och öppenhet i regeringens arbete som är en förutsättning för den kontroll som de grundlagsfästa organen, bland dem konstitutionsutskottet, har till uppgift att utföra.

Utskottet har granskat regeringens styrning och hantering av arbetet i *kommissionens genomförandekommittéer* med avseende på hur den demokratiska styr- och ansvarskedjan upprätthålls då tjänstemän från förvaltningsmyndigheterna representerar regeringen. Detta är första gången som utskottet granskar arbetet i genomförandekommittéerna. Tidigare studier har visat på vissa brister i regeringens styrning och uppföljning av arbetet i genomförandekommittéerna när regeringen företräds av tjänstemän från förvaltningsmyndigheterna. Utskottets iakttagelser ger emellertid inte anledning till någon annan bedömning än att departementen i dag har god kunskap om de genomförandekommittéer som finns inom deras respektive ansvarsområden och att instruktionsgivningen till och återrapporteringen från företrädarna i de granskade kommittéerna i stort har fungerat väl. Utskottet noterar samtidigt att det finns vissa svårigheter att leva upp till de ambitioner som Regeringskansliets interna cirkulär med riktlinjer för hanteringen av EU-ärenden ger uttryck för, exempelvis i fråga om att hålla tidsfristen för återrapportering från möten i genomförandekommittéerna. I granskningen görs vidare vissa iakttagelser när det gäller dokumentation och diarieföring av instruktioner och återrapporter i de aktuella ärendena. Bland annat framgår att diarieföringen i Regeringskansliet ibland har blivit fördröjd och att vissa handlingar inte har diarieförts fastän detta borde ha gjorts. Utskottet understryker att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande. Genom att instruktioner och återrapporter är skriftliga och dokumenterade ges möjlighet till insyn i förhandlingsarbetet och i förlängningen ansvarsutkrävande. Rutinerna för förordnande av representanter till genomförandekommittéerna varierar mellan de departement som omfattas av granskningen. Granskningen ger inte några indikationer på att detta orsakat oklarhet om vem som företräder Sverige i genomförandekommittéerna, men utskottet erinrar om att det enligt Regeringskansliets instruktion i fråga om varje beslut av Regeringskansliet ska finnas en handling som anger vad beslutet innehåller, när det fattades och av vem.

Utskottet granskar vidare *försenade interpellationssvar*. En avgörande förutsättning för att frågeinstitutet ska ha den verkan och funktion som förutsätts i regeringsformen och riksdagsordningen är enligt utskottet att statsråden respekterar gällande reglering och praxis. Det är av särskild vikt att fördröjda svar i möjligaste mån undviks. Utskottet har vid ett flertal tidigare granskningar kunnat konstatera att svarstiden för interpellationer, trots upprepade påpekanden från utskottet genom åren, åsidosatts i en mycket stor del av fallen,

och utskottet har förutsatt att regeringen skulle fortsätta att arbeta för att samtliga interpellationer besvaras inom den tid som anges i riksdagsordningen. Årets granskning har emellertid visat att svarstiderna har blivit längre jämfört med föregående år och att andelen försenade interpellationssvar därmed fortfarande är anmärkningsvärt stor. Andelen försenade interpellationssvar har minskat om man jämför hela mandatperioden 2010–2014 med mandatperioden 2006–2010, men andelen är högre än mandatperioden 2002–2006. Utskottet ser kritiskt på den negativa utvecklingen. Utskottet välkomnar att Statsrådsberedningen är positiv till att en ordning med schemaläggning av interpellationssvar tillämpas under en försöksperiod. Syftet med en sådan metod är att minska andelen försenade interpellationssvar; riksdagsordningens bestämmelser om att en interpellation ska besvaras inom två veckor gäller alltså. Den närmare tillämpningen av ordningen får diskuteras närmare mellan kammarkansliet och Regeringskansliet. Efter att ordningen har tillämpats en tid bör en utvärdering ske.

En granskning gäller *beredningskravet och tid mellan lagrådsgranskning och proposition*. Utskottet granskar således vilken tid som används för den del av beredningen av lagärenden som sker efter det att Lagrådet har lämnat yttranden över lagförslag. Utskottet framhåller vikten av att tillräckligt med tid avsätts för beredning av Lagrådets synpunkter. Det gäller inte minst när dessa synpunkter är av principiell eller mer kvalificerad art, eller då regeringen väljer att inte följa Lagrådets synpunkter. Sådana förhållanden som att ett EU-direktiv ska vara genomfört senast en viss dag eller att ett överträdelseärende är inlett, kan enligt utskottets mening vara godtagbara skäl för att beredningen efter Lagrådets protokoll hålls kort. Hur lång tid som behövs för beredningen av Lagrådets synpunkter påverkas naturligtvis av synpunkternas karaktär och omfattning. Vidare framgår det i granskningen att Lagrådet i samband med lagrådsföredragningen ofta tar upp frågor som kommer att behandlas i yttrandet, och att beredningen av propositionen därför många gånger kan påbörjas redan i anslutning till föredragningen. Detta kan givetvis medverka till en kortare beredningstid efter Lagrådets protokoll. När det gäller lagärenden som inte brådskar är rena effektivitetsskäl, enligt utskottets mening, i regel inte tillräcklig anledning för att frångå normala beredningsrutiner efter mottagandet av Lagrådets protokoll, även om Lagrådets synpunkter varit sådana att det i och för sig skulle vara möjligt att beakta dem vid en kortare beredning. Att det kan vara godtagbart i enskilda fall kan emellertid inte uteslutas. Utskottet välkomnar att de flesta lagrådsremisser med förslag som har ekonomiska konsekvenser numera som regel lämnas till Lagrådet för granskning före Lagrådets sommaruppehåll, vilket brukar få till följd att Lagrådet lämnar sitt yttrande före sommaren och det i dessa fall finns gott om tid för att ta hand om Lagrådets synpunkter innan propositionen beslutas under hösten. Avslutningsvis framhåller utskottet vikten av att arbetet med lagstiftningsärenden planeras väl, så att det finns tillräckligt med tid för beredning av propositionerna efter Lagrådets yttranden.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Sammanfattning	1
Utskottets anmälan	7
1 Regeringsskiftet 2014 – redogörelse för proceduren	8
2 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation	10
Ärendet	10
Regeringens sammansättning	10
Regeringsarbetets organisation	10
Utskottets ställningstagande	13
3 Regeringsprotokollen	14
Ärendet	14
Utredning i ärendet	14
Antal regeringsärenden	18
Utskottets ställningstagande	19
4 Vissa ärenden i Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling	20
Ärendet	20
Utredning i ärendet	20
Utskottets ställningstagande	42
5 Regeringen, myndigheterna och EU: EU-kommissionens genomförandekommittéer	44
Ärendet	44
Utredning i ärendet	45
Utskottets ställningstagande	71
6 Försenade interpellationssvar	73
Ärendet	73
Utredning i ärendet	73
Utskottets ställningstagande	80
7 Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition	81
Ärendet	81
Utredning i ärendet	81
Utskottets ställningstagande	92
Utredningsmaterial	94
Bilaga 1.1	94
Bilaga 2.1	126
Bilaga 2.2	139
Bilaga 2.3	162
Bilaga 2.4	219
Bilaga 3.1	220
Bilaga 3.2	229
Bilaga 4.1	232
Bilaga 4.2	236
Bilaga 5.1	253
Bilaga 5.2	256
Bilaga 5.3	284
Bilaga 6.1	306

Bilaga 6.2	309
Bilaga 6.3	317
Bilaga 6.4	322
Bilaga 6.5	326
Bilaga 6.6	330
Bilaga 7.1	333
Bilaga 7.2	352
Bilaga 7.3	358
Sakregister 2000/01–2013/14	359

Tabeller

Tabell 2.1 Tjänstgörande i Regeringskansliet 1990–2014	11
Tabell 2.2 Tjänstgörande per departement 2007–2014	12
Tabell 2.3 Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2000–2014	13
Tabell 3.1 Ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden 1988–2013 ..	19
Tabell 6.1 Försenade interpellationssvar 2002/03–2013/14	79

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed enligt 13 kap. 2 § regeringsformen resultatet av den granskning som redovisats i detta betänkande för riksdagen.

Stockholm den 16 december 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Åkerlund (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Tony Wiklander (SD), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD) och Emilia Töyrä (S).

1 Regeringsskiftet 2014 – redogörelse för proceduren

I detta avsnitt redogörs för regeringsskiftet efter valet 2014. Utskottet har i tidigare granskningsbetänkanden redovisat de regeringsskiften som ägt rum under enkammarriksdagens tid: 1976 (KU 1976/77:44 s. 4), 1978 (KU 1978/79:30 s. 3), 1979 (KU 1979/80:50 s. 3), 1981 (KU 1981/82:35 s. 3), 1982 (KU 1982/83:30 s. 3), 1986 (KU 1985/86:25 s. 3), 1990 (1989/90:KU30 s. 7), 1991 (1991/92:KU30 s. 5), 1994 (1994/95:KU30 s. 10), 1996 (1996/97:KU25 s. 8) och 2006 (2006/07:KU10 s. 6).

Processen vid ett regeringsskifte regleras i 6 kap. regeringsformen. När en statsminister ska utses, kallar talmannen företrädare för varje partigrupp inom riksdagen till samråd. Talmannen överlägger med de vice talmännen och lämnar sedan förslag till riksdagen. Om mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar mot förslaget, är det förkastat. I annat fall är det godkänt.

Val till riksdagen hölls söndagen den 14 september 2014. En promemoria om regeringsskiftet efter valet har upprättats av riksdagsdirektören, *bilaga 1.1*. Promemorian anmälde i kammaren den 18 november 2014 (prot. 2014/15:23). Av promemorian framgår följande.

Måndagen den 15 september 2014 kl. 14.00 lämnade statsminister Fredrik Reinfeldt in sin ansökan om entledigande till talman Per Westerberg. Talmannen entledigade omedelbart statsministern och övriga statsråd samt erinrade om att entledigade regeringsledamöter enligt regeringsformen uppehåller sina befattningar till dess en ny regering har tillträtt.

Tisdagen den 16 september träffade talmannen de vice talmännen. Under onsdagen den 17 september träffade talmannen partiföreträdarna för att ta fram ett förslag till ny statsminister. Talmannen förde samtal med Stefan Löfven (S), Anna Kinberg Batra (M), Åsa Romson och Gustav Fridolin (MP), Jimmie Åkesson (SD), Annie Lööf (C), Jonas Sjöstedt (V), Jan Björklund (FP) och Göran Hägglund (KD), i nu nämnd ordning.

På onsdagen skickades ett pressmeddelande ut med information om att talmannen på torsdagen den 18 september skulle träffa de vice talmännen på förmiddagen för överläggningar och därefter hålla korta uppföljande samtal med samtliga partiföreträdare. Efter att ha träffat partiföreträdarna träffade talmannen återigen Stefan Löfven. Talmannen gav Stefan Löfven i uppdrag att sondera förutsättningarna att bilda en tvåpartiregering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Stefan Löfven skulle rapportera sitt uppdrag till talmannen senast fredagen den 26 september. Den 18 september kl. 16.00 informerades talmannen H.M. Konungen.

Fredagen den 26 september hade talman Per Westerberg och Stefan Löfven ett möte där Stefan Löfven rapporterade sitt uppdrag. I ett pressmeddelande därefter anförde talmannen följande:

Stefan Löfven har i dag meddelat mig att han är beredd att bilda en regering, som har förutsättningar att tolereras av kammarens majoritet. Vid mina sonderingar har jag noterat att de fyra Allianspartierna har sagt sig kunna tolerera en tvåpartiregering, baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet, endast om den kan presentera ett budgetförslag som kan förväntas få ett större stöd än Alliansens alternativ. Stefan Löfven har sagt att han kommer kunna presentera ett sådant förslag.

Urban Ahlin (S) valdes till talman måndagen den 29 september och övertog därmed arbetet med regeringsbildningen. Talmannen träffade på eftermiddagen samma dag partiföreträdarna. Efter att ha återrapporterat till de vice talmännen träffade talmannen återigen Stefan Löfven. Vid en pressträff meddelade sedan talmannen att han skulle föreslå Stefan Löfven som ny statsminister. Senare samma dag informerade talmannen H.M. Konungen.

Tisdagen den 30 september föreslog talman Urban Ahlin riksdagen att till ny statsminister utse Stefan Löfven, som avsåg att bilda en regering bestående av företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Detta förslag bordlades. Förslaget bordlades en andra gång i kammaren onsdagen den 1 oktober.

Vid kammarens sammanträde torsdagen den 2 oktober kl. 14.00 erinrade talmannen om att förslaget till ny statsminister bordlagts två gånger och att förslaget skulle avgöras vid dagens sammanträde. Riksdagens prövning föregicks av anföranden av Anna Kinberg Batra (M), Åsa Romson (MP), Hans Linde (V) och Jimmie Åkesson (SD). Sedan talmannen erinrat om att förslag till ny statsminister skulle prövas av riksdagen genom omröstning (rösträkning), upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren godkänner talmannens förslag att till statsminister utse Stefan Löfven röstar ja. Den som inte vill det röstar nej. Om mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar nej har riksdagen förkastat förslaget. I annat fall är det godkänt.

Voteringen gav följande resultat:

132 för godkännande
49 för avslag
154 avstod
14 frånvarande.

Mindre än hälften av riksdagens ledamöter röstade mot förslaget. Riksdagen hade alltså utsett Stefan Löfven till statsminister. Talmannen överlämnade där efter förordnandet för statsministern i plenisalen.

Fredagen den 3 oktober kl. 9.00 avgav Stefan Löfven sin regeringsförklaring och anmälde för riksdagen de statsråd han utnämnt att tillsammans med honom bilda regering. Klockan 12.00 hölls en skifteskonselj på Kungliga slotet där regeringsskiftet ägde rum. Vid konseljen redogjorde talmannen för sitt förslag till statsminister och riksdagens beslut. Efter det konstaterade H.M. Konungen att regeringsskiftet ägt rum.

Onsdagen den 8 oktober hölls en partiledardebatt med anledning av regeringsförklaringen.

Redogörelsen ger inte anledning till något uttalande av utskottet.

2 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Ärendet

Som ett led i den granskning som konstitutionsutskottet enligt 13 kap. 1 § regeringsformen har till uppgift att genomföra följer utskottet hur regeringens och Regeringskansliets organisation utvecklas.

Vad gäller regeringens sammansättning redovisas uppgifter om statsrådsförordnanden och förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen för perioden fr.o.m. den 1 oktober 2013 t.o.m. den 14 oktober 2014. Vad gäller regeringsarbetets organisation redovisas statistiska uppgifter om antalet tjänstgörande i Regeringskansliet i september 2014. Utvecklingen över tid redovisas också.

Underlag för granskningen finns i *bilagorna 2.1–2.4*.

Regeringens sammansättning

Regeringen består enligt 6 kap. 1 § regeringsformen av statsministern och övriga statsråd. Statsministern utser de övriga statsråden och bland dem, enligt 7 kap. 1 §, chefer för departementen. Enligt 7 kap. 5 § kan statsministern också förordna att ett ärende eller en grupp ärenden som hör till ett visst departement ska föredras av ett annat statsråd än departementschefen.

Statsminister Fredrik Reinfeldt entledigade statsrådet Tobias Billström den 28 september 2014 (Billström valdes till förste vice talman den 29 september 2014). Statsministern har även fattat ett antal beslut om förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen. Statsminister Fredrik Reinfeldts beslut och förordnanden återfinns i bilaga 2.1.

Den 3 oktober 2014 tillträdde Stefan Löfven som statsminister och utsåg 23 andra statsråd (se bilaga 2.2). En redogörelse för proceduren kring regeringsskiftet finns i föregående avsnitt. Den 14 oktober 2014 beslutade statsministern ett antal förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen (se bilaga 2.3). Bilagorna 2.2 och 2.3 avser således perioden från och med den 3 oktober 2014 till och med den 14 oktober 2014. I bilaga 2.4 finns en samlad förteckning över regeringen Löfvens sammansättning i oktober 2014.

Regeringsarbetets organisation

Antalet tjänstgörande m.m.

I september 2014 fanns totalt 4 682 tjänstgörande i Regeringskansliet. Siffran inkluderar alla anställda vid utlandsmyndigheterna och kommittéanställda. Undantas dessa uppgick antalet till 3 747. Av tabell 2.1 framgår även antalet tjänstgörande i Regeringskansliet över tid.

Tabell 2.1 Tjänstgörande i Regeringskansliet 1990–2014

År	Totalt	Exkl. anställda vid utlandsmyndigheterna och kommittéanställda	
		inkl. UD	exkl. UD
1990	–	–	1 786
1991	–	–	1 803
1992	–	–	1 720
1993	–	–	1 849
1994	–	–	1 846
1995	–	–	i.u.
1996	–	–	2 157
1997	–	–	2 233
1998	–	–	i.u.
1999	–	–	2 307
2000	–	–	2 435
2001	–	–	2 550
2002	–	–	2 558
2003	–	3 550	2 659
2004	4 621	3 642	2 734
2005	4 598	3 615	2 766
2006	4 567	3 608	2 829
2007	4 571	3 590	2 842
2008	4 796	3 854	3 109
2009	4 885	4 068	3 322
2010	4 486	3 723	2 995
2011	4 325	3 594	2 846
2012	4 522	3 704	2 951
2013	4 577	3 722	2 989
2014	4 682	3 747	2 999

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 6 november 2014 (se bilaga 2.1), bet. 2013/14:KU10 s. 11. En sammanställning över antalet tjänstgörande före 1990 finns i bet. 2003/04:KU10 s. 15.

Som framgår av tabellen ökade i huvudsak antalet tjänstgörande fram till 2009. En minskning skedde mellan 2009 och 2011; från 2011 har dock antalet ökat igen.

Av tabell 2.2 nedan framgår antalet tjänstgörande per departement samt inom Statsrådsberedningen och Förvaltningsavdelningen exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna. Uppgifterna avser september månad respektive år.

Tabell 2.2 Tjänstgörande per departement 2007–2014

Dep.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	13-14
SB	119	171	198	163	188	198	180	180	0
Ju	285	321	354	323	318	336	341	328	–13
UD	748	745	746	728	748	753	733	748	15
Fö	143	152	170	164	150	148	161	163	2
S	214	243	243	212	257	264	257	270	13
Fi	402	414	453	429	380	432	439	455	16
U	163	194	188	176	184	177	187	197	10
Ku	72	84	82	83	79	78	86	85	–1
L ¹	136	147	150	149	141	151	151	141	–10
M	163	169	180	164	151	152	153	152	–1
N	279	306	326	292	274	293	291	286	–5
IJ ²	105	116	120	107	–	–	–	–	
A	86	86	89	89	123	141	145	145	0
FA	675	706	769	644	601	581	598	597	–1
Totalt	3590	3854	4068	3723	3594	3704	3722	3747	25

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 6 november 2014 (se bilaga 2.1), bet. 2013/14:KU10 s. 12. Tabellen visar antalet tjänstgörande i Regeringskansliet exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna i september månad uppdelat per departement. Uppgifter om antalet tjänstgörande per departement före 2007 finns i bet. 2013/14:KU10 s. 12.

¹ Jordbruksdepartementet bytte den 1 januari 2011 namn till Landsbygdsdepartementet.

² Integrations- och jämställdhetsdepartementet avvecklades vid årsskiftet 2010/11. Departementets frågor flyttades då till andra departement.

Som framgår av tabellen har antalet tjänstgörande inom Regeringskansliet exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna ökat med 25 stycken från september 2013 till september 2014.

Politiskt tillsatta tjänstemän

Med politiskt tillsatta tjänstemän avses

- politiskt sakkunniga i Regeringskansliet med funktion som stabschef, presschef, pressekreterare, politiskt sakkunniga, inklusive politiskt sakkunniga assistenter, vilka omfattas av Avtal om anställningsvillkor för politiskt sakkunniga samt politiskt timanställda brevskrivare eller talskrivare i Regeringskansliet
- statssekreterare som omfattas av Avtal om regeringsbeslut om avlöningsförmåner m.m. för vissa högre anställningar m.fl.; även kabinetssekreteraren räknas till denna grupp.

Därtill kommer statsministern och statsråden. Dessa är inte tjänstemän i traditionell mening och ingår därför inte i definitionen politiskt tillsatta tjänstemän. I september 2014 uppgick antalet politiskt tillsatta tjänstemän till 172 (tabell 2.3). Av dessa var 34 statssekreterare.

Tabell 2.3 Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2000–2014

År	Politiskt tillsatta tjänstemän	varav stats- sekreterare	Statsråd inkl. statsministern
2000	136	24	17
2001	146	25	20
2002	145	25	20
2003	172	27	22
2004	167	27	23
2005	181	30	22
2006	190	28	22
2007	161	33	22
2008	173	34	22
2009	177	34	22
2010	176	34	21
2011	174	35	24
2012	168	35	24
2013	172	35	24
2014	172	34	24

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 6 november 2014 (se bilaga 2.1), bet. 2013/14:KU10 s. 11. Tabellen visar antalet politiskt tillsatta tjänstemän och statsråd i september månad. Timanställda politiskt sakkunniga ingår inte i tabellen. Motsvarande uppgifter för tiden före 2000 finns i bet. 2001/02:KU10 s. 9.

Av tabellen framgår utvecklingen av antalet politiskt tillsatta tjänstemän sedan 2000. Antalet politiskt tillsatta tjänstemän var detsamma 2014 som 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inga kommentarer med anledning av granskningen.

3 Regeringsprotokollen

Ärendet

Under granskningen har en genomgång gjorts av underprotokollen från Finansdepartementet och Näringsdepartementet (A och B) för perioden januari–december 2013. En av frågorna som utskottet uppmärksammar är författningsutgivningen.

Till grund för granskningen har legat aktuella protokoll och två promemorior som upprättats inom Finansdepartementet respektive Näringsdepartementet, *bilaga 3.1*.

Vidare redovisas statistik över antalet regeringsärenden. Statistiken grundas på en sammanställning från Statsrådsberedningen av antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden under 2013, *bilaga 3.2*.

Utredning i ärendet

Formell granskning av regeringsprotokollen

Gällande ordning m.m.

I 7 kap. 6 § regeringsformen föreskrivs att protokoll ska föras vid regeringssammanträden. Närmare bestämmelser om protokollföringen finns i förordningen (2007:725) om beslut och protokoll hos regeringen. Av 11 § följer att huvudprotokollet från regeringssammanträdet ska innehålla uppgifter om vilka statsråd som är närvarande, vem som är ordförande och vem som är protokollförare. Huvudprotokollet ska vidare innehålla en förteckning över de ärenden som handläggs vid sammanträdet och för varje ärende en uppgift om vilket statsråd som är föredragande.

I 8 kap. 19 § regeringsformen föreskrivs att en beslutad lag ska utfärdas av regeringen så snart som möjligt. Av paragrafen följer vidare att lagar ska kungöras så snart som möjligt. Detsamma gäller förordningar, om inte annat anges i lag. Regeringsformen skiljer alltså mellan utfärdande och kungörande av en författning. Med utfärdande avses det regeringsbeslut genom vilket författningen får sin slutliga utformning och med kungörande avses den dag författningen kommer från trycket. Enligt Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 2014:1) bör det datum då en författning ska träda i kraft normalt sättas så att författningen kan komma ut från trycket i Svensk författningssamling (SFS) minst fyra veckor före ikraftträdandet. En författning bör endast i speciella undantagsfall komma ut från trycket senare än två veckor före ikraftträdandet (s. 101).

Tidigare granskning

Under åren 1971–1997 granskade konstitutionsutskottet praktiskt taget årligen författningsutgivningen, framför allt tiden mellan kungörande och ikraftträdande.

Vid granskningen våren 1996 (bet. 1995/96:KU30 s. 12 f.) framhöll utskottet att det i riktlinjerna för författningsutgivningen lagts fast att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och författningens ikraftträdande borde vara minst fyra veckor. Endast i speciella undantagsfall borde tiden kunna vara mindre än två veckor. Utskottet ansåg det inte vara godtagbart att 60 procent av författningarna inte uppfyllde de riktlinjer som ska gälla i normala fall. Att omkring en tredjedel av författningarna under flera år kommit ut mindre än två veckor före ikraftträdandet var enligt utskottet inte heller acceptabelt. Utskottet anförde vidare att det var ett självklart minimikrav att författningar inte kommer ut från trycket först efter ikraftträdandedatum.

Hösten 1997 gjorde utskottet en granskning av författningsutgivningen som kan betecknas som fördjupad (bet. 1997/98:KU10 s. 14 f.) som bl.a. visade att den genomsnittliga tiden mellan riksdagsbeslut och ikraftträdande av lagändringar minskade kraftigt under den undersökta perioden (1975–1997). Det samma gällde för tidsmarginalen mellan proposition och ikraftträdande; tiden för riksdagens beredning av lagförslag var däremot relativt konstant. I betänkandet redovisades vidare andelen författningar som utkommit senare än fyra veckor respektive två veckor före ikraftträdandet under perioden 1992–1996, samt fördelat på de olika departementen. Under perioden minskade andelen författningar som utkommit senare än fyra veckor före ikraftträdandet från 72 till 58 procent. En liknande trend fanns även för de författningar som kommit ut från tryck senare än två veckor före ikraftträdandet där andelen minskade från 49 till 30 procent. Vid granskningen gjordes även ett försök att av de sena författningarna skilja ut vilka som kunde sägas ha någon betydelse för enskilda. Utskottet noterade dock samtidigt att det också finns förordningar som visserligen inte har någon direkt betydelse för enskilda, men som ändå är att anse som betydelsefulla i den meningen att de är av stor vikt för den aktuella myndigheten. Som ett exempel nämndes myndighetsinstruktioner, där utskottet anförde att det får antas vara av betydelse för en myndighet att den har möjlighet att ta del av ändringar i sin instruktion så att den i tid kan inrätta sig efter dessa.

Utskottet behandlade författningsutgivningen även 2004 och anförde att utskottet utgår från att regeringen beaktade de ökade krav på förutsebarhet och framförhållning som budgetprocessen och EU-lagstiftningen fört med sig (bet. 2004/05:KU10 s. 50). Författningsutgivningen granskas också som en del av granskningen av regeringsprotokollen, och iakttagelser har redovisats 2007 (bet. 2007/08:KU10 s. 11), 2009 (bet. 2009/10:KU10 s. 15) och 2012 (bet. 2012/13:KU10 s. 12 f.). Utskottet har vid dessa tillfällen bl.a. vidhållit att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft bör vara minst fyra veckor och endast i speciella undantagsfall mindre än två veckor samt att det självklart är ett minimikrav att författningar inte kommer

ut från trycket efter ikraftträdandet. I sitt ställningstagande 2012 framhöll utskottet vidare att det utgick ifrån att regeringen i den utsträckning den råder över beslutsprocessen vidtar nödvändiga planeringsåtgärder för att leva upp till detta.

I en granskning 2012 uppmärksammades frågan om hur tidpunkterna för regeringens avlämnande till riksdagen av propositioner som innehåller lagförslag förhåller sig till de föreslagna tidpunkterna för ikraftträdande av lagförslagen (bet. 2012/13:KU10 s. 47 f.). Utskottet anförde i sitt ställningstagande att i en del ärenden ges riksdagen inte fullt ut den tid som den bör ha för att behandla förslagen, om man inte frångår vad konstitutionsutskottet har uttalat om tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft. Utskottet framhöll att fyra veckor är en snävt tilltagen tid med hänsyn till behovet av tid för att enskilda och myndigheter ska ges möjlighet att inrätta sig efter de kommande förändringarna.

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

Underskrift vid utfärdande av författning

Vid regeringssammanträdet den 12 december 2013 utfärdade regeringen bl.a. åtta författningar upptagna på Finansdepartementets ärendeförteckning (prot. 43 ärende I 6 Utfärdande av lagar, rskr. 2013/14:88). Av de bilagda underskrivna exemplaren av författningarna framgår att Peter Norman på regeringens vägnar undertecknat dessa tillsammans med Monica Falck (Finansdepartementet). I den tryckta upplagan av Svensk författningssamling anges dock inte Peter Norman som det statsråd som på regeringens vägnar undertecknat författningarna utan där återfinns Anders Borgs namn. Statsrådet Borg finns inte uppräknad bland de närvarande statsråden vid regeringens sammanträde den 12 december 2013 enligt vad som framgår av huvudprotokollet (prot. 57). Av huvudprotokollet framgår vidare att Peter Norman var föredragande statsråd för det aktuella ärendet.

Sent utfärdade författningar

Av de underprotokoll och bilagor för Finansdepartementet som granskats framgår att under 2013 utfärdades 135 av 217 författningar så sent att de kom från trycket mindre än fyra veckor före ikraftträdandet. Av dessa kom 36 från trycket mindre än två veckor före ikraftträdandet. Vid regeringssammanträden i januari, juni, augusti och november 2013 har några lagar och förordningar utfärdats med ikraftträdande den 31 januari, 1 februari, 1 juli, 15 juli, 3 september och 1 december 2013. Dessa författningar har kommit ut från trycket mellan noll och nio dagar före ikraftträdandet.

När det gäller ärenden som hör till Näringsdepartementets område framgår det av granskningen att under 2013 utfärdades 60 av totalt 109 författningar så sent att de kom från trycket mindre än fyra veckor före ikraftträdandet. Av dessa kom 15 från trycket mindre än två veckor före ikraftträdandet. Vid regeringssammanträden i januari, april och juni 2013 har några lagar och förordningar utfärdats med ikraftträdande den 20 februari, 1 maj, 15 maj och 1 juli.

Dessa författningar har kommit ut från trycket mellan sju och åtta dagar före ikraftträdandet.

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på några frågor. Som svar överlämnades den 6 november 2014 två promemorior som har upprättats vid Finansdepartementet respektive Näringsdepartementet (bilaga 3.1).

I promemorian från Finansdepartementet anförts bl.a. följande. Vid regeringssammanträdet den 12 december 2013 ersattes Anders Borg av Peter Norman som föredragande för åtta författningar. De underskrivna exemplaren av SFS är enligt utskottet korrekt undertecknade av Peter Norman och kontraserade av den ansvarige huvudmannen. Vid en kontroll av trycklovsexemplaren framgick att SFS av misstag hade trycklovats med Anders Borgs namn trots att han vid regeringssammanträdet hade ersatts av Peter Norman.

Av promemorian framgår vidare att den snäva tidsramen i ett par fall berodde på statsstödsprövningar av Europeiska kommissionen. Förordningarna utfärdades sedan så snart statsstödsprövningarna genomförts eftersom det var angeläget att få ändringarna på plats så snart som möjligt. I fallet med det nya filmavtalet (prop. 2012/13:22) och följdändringen i inkomstskattelagen (1999:1299) anfördes att vid valet av tidpunkt för ikraftträdandet vägrade man även in att lagändringen endast berörde ett begränsat antal skattskyldiga som dessutom var parter i det aktuella filmavtalet. I fallet med lagändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi konstateras vidare att ändringen av sättet för dispensen inte innebar några ändringar i fråga om skattelättnadernas omfattning i förhållande till de tidigare gällande dispensbesluten.

I ett fall anfördes att man inte ansåg det var något problem med en kort tid mellan utfärdandet och ikraftträdandet eftersom ändringen inte innebar någon skillnad i sak utan endast att överflödiga bestämmelser togs bort.

I ett par fall anges förbiseende som orsak till att arbetet med nödvändiga följdändringar i förordningarna inletts sent. När det gäller förordningsändringar som en följd av den lagstiftning riksdagen beslutade om den 15 maj 2013 med anledning av prop. 2012/13:95 Ändrad beslutskompetens i vissa ärenden på bank- och försäkringsområdena anfördes vidare att anledningen till att tidsramen blev så kort som sex dagar var att man ville att förordningsändringarna skulle träda i kraft samtidigt med lagändringarna. Förordningsändringarna bestod i huvudsak i att texter ströks där regeringens involvering i de aktuella ärendena framgick. När det gäller förordningen (2013:704) om ändring i förordning om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen som utkom från tryck samma dag som den trädde i kraft framhålls att ändringen var en ren konsekvensändring då uppgiften att utfärda certifikat övergick från Finansinspektionen till Transportstyrelsen.

Den snäva tidsramen berodde i ett sista fall, vad gäller Finansdepartementet, på att det bedömdes angeläget att den period för vilken en retroaktiv tillämpning skulle bli aktuell skulle bli så kort som möjlig och att det därmed var

viktigt att lagändringen trädde i kraft så fort som möjligt. Vad gäller beslutet om en retroaktiv tillämpning framhålls vidare att den föreslagna ändringen inte medförde någon skillnad i beskattningen av etanolbränslen mot tidigare och därmed inte var betungade för de enskilda aktörerna.

I promemorian från Näringsdepartementet anføres bl.a. följande när det gäller förordningen om ändring i vissa myndigheters instruktioner. Beslutet om att utfärda förordningarna fattades senare än planerat. Det var dock viktigt för det pågående arbetet att förordningsändringarna trädde i kraft då de gjorde det. Eftersom frågan i samtliga fall enbart rörde myndigheternas instruktioner och myndigheterna var helt införstådda med de kommande ändringarna eller det i ett fall stämts av med myndigheten under hand, bedömdes ikraftträdandedatumet som godtagbart.

Vad gäller förordningen (2013:35) om ändring i körkortsförordningen (1998:980) berodde den snäva tidsramen på att det bedömdes angeläget att förordningsändringen kunde börja tillämpas så snart som möjligt för att undvika att någon blev av med sitt förarbevis. Förordningsändringen var enbart till fördel för de enskilda och ändringen genomfördes sedan den berörda myndigheten hade uppmärksammat regeringen på den uppkomna situationen. Innehållet hade även stämts av med myndigheten under hand. En liknande motivering uppges för den valda tiden mellan utfärdande och ikraftträdande när det gäller förordningen (2013:213) om ändring i förordningen (1998:780) om biluthyrning. Ändringen rörde ett rent underlättande för företagen och det ansågs angeläget att detta underlättande för uthyrningsföretagen skulle kunna börja tillämpas så tidigt som möjligt under säsongen.

Antal regeringsärenden

I en promemoria från Statsrådsberedningen redovisas att under 2013 avgjordes totalt 5 579 regeringsärenden vid regeringssammanträden (bilaga 3.2). Den största ärendegruppen var anställningsärenden, följt av dispens- och övriga partsärenden. Jämfört med 2012 minskade antalet regeringsärenden med 16. Den ärendegrupp som minskade mest var dispens- och övriga partsärenden.

Utvecklingen för samtliga ärendegrupper under 2013 och fördelningen på departement m.m. framgår av bilaga 3.2. Den sammantagna utvecklingen sedan 1988 framgår av nedanstående tabell.

Tabell 3.1 Ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden 1988–2013

År	Antal
1988	20 279
1989	19 293
1990	20 650
1991	21 394
1992	13 990
1993	13 992
1994	12 981
1995	11 691
1996	10 241
1997	9 373
1998	9 946
1999	9 007
2000	8 272
2001	10 521
2002	9 548
2003	7 934
2004	7 615
2005	7 529
2006	7 900
2007	6 952
2008	6 972
2009	6 395
2010	7 033
2011	6 355
2012	5 595
2013	5 579

Källor: Statsrådsberedningens skrivelse av den 1 april 2014 (bilaga 3.2) och bet. 2013/14:KU10 s. 16 tabell 2.1.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare uttalanden om att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft bör vara minst fyra veckor och endast i speciella undantagsfall mindre än två veckor. Den nu aktuella granskningen visar att det kan finnas speciella undantagsfall där en kortare tid än två veckor kan accepteras, men det krävs mycket goda skäl för att en så kort tid ska kunna godtas.

Utskottet kommer att fortsätta att följa författningsutgivningen. Frågan kan aktualiseras inom ramen för granskningen av regeringsprotokollen och uppmärksammas i andra granskningar.

4 Vissa ärenden i Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling

Ärendet

Som ett led i konstitutionsutskottets granskning går utskottet varje år igenom någon eller några grupper av förvaltningsärenden. Som ett led i årets granskning har en genomgång gjorts av de förteckningar som departementen i enlighet med 52 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet upprättade vid det senaste årsskiftet över ärenden som hade väckts för mer än ett år sedan och som ännu inte hade avgjorts. De s.k. balansförteckningarna omfattar samtliga ärendegrupper i Regeringskansliet. Med utgångspunkt i förteckningarna från årsskiftet 2013/14 har handläggningen av 52 ärenden som avser överklaganden från enskild part (32) eller begäran om att få ta del av allmän handling (20) granskats, mot bakgrund bl.a. av de särskilda lagkrav på snabb handläggning som gäller dessa ärendetyper. Granskningen omfattar således dels vissa förvaltningsärenden (överklagandeärenden), som är regeringsärenden, dels ärenden som avser utlämnande av allmänna handlingar, som är s.k. regeringskansliärenden. I granskningen ingår ärenden vid Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet. Enligt förteckningarna återfanns flertalet icke avgjorda ärenden som gällde överklagande från enskild part eller utlämnande av allmän handling vid dessa departement.

Utifrån genomgången av balansförteckningarna och de handlingar som funnits tillgängliga i de 52 ärendena har vissa iakttagelser gjorts om följande grupper av ärenden:

- ärenden som enligt förteckningarna rör överklaganden från enskild part vid Näringsdepartementet (19) och Miljödepartementet (13)
- ärenden som enligt förteckningarna avser en begäran om allmän handling vid Justitiedepartementet (11), Arbetsmarknadsdepartementet (5) och Näringsdepartementet (4).

De granskade ärendena förtecknas i *bilaga 4.1*. Till grund för granskningen ligger vidare fyra promemorior upprättade inom Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet, *bilaga 4.2*.

Utredning i ärendet

Utredningen i ärendet omfattar tre avsnitt. Inledningsvis redogörs kortfattat för ärendebegreppet och vissa ärendetyper i Regeringskansliet. Därefter redovisas granskningen av de 32 överklagandeärendena. I det tredje avsnittet redovisas granskningen av de 20 ärenden som avser utlämnande av allmänna handlingar.

Ärenden i Regeringskansliet

Ärenden som avgörs av regeringen benämns regeringsärenden. I dessa ärenden fattas i enlighet med 7 kap. 3 § regeringsformen (RF) beslut av regeringen som kollektivt vid ett regeringssammanträde. Alla ärenden som kommer in till Regeringskansliet eller som initieras där är, som huvudregel, regeringsärenden. I en grundlagskommentar anges att regeringen styr riket genom att avgöra styrelseärenden, t.ex. propositioner, internationella överenskommelser och förordningar, samtidigt som regeringen är högsta myndighet för vissa förvaltningsärenden och i den rollen avgör en rad ärenden, t.ex. dispenser, tillstånd och överklaganden. Gränsen mellan styrelseärenden och de förvaltningsärenden som regeringen avgör är enligt grundlagskommentaren inte helt klar, men båda ärendetyperna är regeringsärenden i RF:s mening (Holmberg m.fl., Grundlagarna, 3 uppl., 2012, s. 337).

När det gäller frågan om vilka ärenden som är regeringsärenden konstateras i grundlagskommentaren att detta i allmänhet framgår av grundlagarna i fråga om styrelseärenden och, ofta, i lagar i fråga om förvaltningsärenden. Gränsen kan emellertid i viss utsträckning bestämmas av regeringen själv. En strävan har sedan 1960-talet varit att avlasta regeringen och överföra avgörandet av stora ärendegrupper till förvaltningsdomstolar och centrala eller regionala myndigheter. Under 1990-talet sjönk antalet regeringsärenden från ca 20 000 till ca 10 000 ärenden årligen och under det senaste decenniet har antalet minskat ytterligare. Antalet regeringsärenden uppgick 2013 till knappt 6 000 (Holmberg m.fl. 2012 s. 337 f., Regeringskansliets årsbok 2013, 2014, s. 45).

Ett undantag från ovannämnda huvudregel om regeringsärenden och det kollektiva beslutsförfarandet är s.k. regeringskansliärenden, vilka avgörs av ett enskilt statsråd. Statsrådet fattar då inte beslut i egenskap av medlem i regeringen utan som chef i Regeringskansliet. Som huvudprincip gäller att myndighetschefen, dvs. statsministern, beslutar i regeringskansliärenden. Genom föreskrifter i 30–32 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet och i arbetsordningar för Regeringskansliet och departementen kan emellertid beslutanderätten i regeringskansliärenden i många fall överlätas till andra statsråd och tjänstemän i Regeringskansliet (Holmberg m.fl., 2012, s. 339 f.). Statsråden ska då, i egenskap av chefer i Regeringskansliet, på en övergripande nivå se till att verksamheten bedrivs författningsenligt och effektivt. I konstitutionsutskottets uppgift att granska statsrådets tjänsteutövning ingår att granska statsråden även i det nu nämnda avseendet (Holmberg m.fl., 2012, s. 581).

I förvaltningslagen (1986:223), förkortad FL, finns regler om förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och ”annan förvaltningsverksamhet”. Av 1 § FL följer att lagen, med undantag av bestämmelserna om myndigheters service- och samverkansskyldighet (4–6 §§), enbart är tillämplig på myndigheternas ärendehandläggning. Varken lagen eller förarbetena innehåller emellertid någon uttrycklig definition av ärendebegreppet, och inte heller den förvaltningsrättsliga litteraturen ger något entydigt svar i frågan. I en kommentar till FL anges att det är tydligt att gränsen mellan vad som är ärenden

och vad som är annan förvaltningsverksamhet i viss mån är flytande. Dock menar författarna till kommentaren att resonemangen i förarbetena till såväl 1971 års som 1986 års förvaltningsrättsliga reformer tyder på att lagstiftaren med handläggning av ärenden syftat på myndigheternas beslutande verksamhet till skillnad från myndigheternas faktiska handlande. Så som lagen är uppbyggd framstår det också, menar de, som naturligt att till ärenden hänföra främst sådana mellanhavanden med enskilda som mynnar ut i någon form av beslut från myndighetens sida. Även lagens inriktning på att värna om den enskildes rättssäkerhet talar för ett sådant synsätt. Samtidigt framhålls att sådan förvaltningsverksamhet som uteslutande gäller råd, upplysningar eller andra oförbindande besked visserligen inte är myndighetsutövning men ändå kan vara att räkna som handläggning av ärenden. I vilken utsträckning så är fallet beror, menar författarna, av sådana faktorer som vem som vänder sig till myndigheten, i vilken form hänvändelsen görs, författningsregleringen på området och vad beskedet går ut på. Ytterst får myndigheten ställa frågan om det från rättsskyddssynpunkt krävs att FL:s regler tillämpas i det enskilda fallet (Hellners & Malmqvist, Förvaltningslagen, 3 uppl., 2010, s. 38 f.).

Överklagandeärenden

Gällande ordning

I 7 kap. 2 § RF uttrycks ett allmänt beredningskrav när det gäller regeringsärenden. Enligt bestämmelsen ska behövliga upplysningar och yttranden hämtas in från berörda myndigheter vid beredningen av regeringsärenden. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs hämtas in från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig.

Regeringen är inte en förvaltningsmyndighet i FL:s mening. Trots detta har det ansetts viktigt att regeringen i regeringsärenden följer de principer som FL ger uttryck för (Gula boken – beslut och protokoll hos regeringen, SB PM 2012:2, s. 47). Viktiga sådana principer är objektivitetsprincipen, offentlighetsprincipen och kommunikationsprincipen. FL innehåller också vissa allmänna krav på handläggningen av ärenden. Enligt 7 § FL ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Det framgår vidare att myndigheten vid handläggningen ska beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs. Slutligen framhålls att myndigheten ska sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt och att myndigheten även på andra sätt ska underlätta för den enskilde att ha med myndigheten att göra.

Frågan om snabb handläggning ägnades särskild uppmärksamhet i förarbetena till FL. Konstitutionsutskottet uttalade (bet. 1985/86:KU21 s. 9 f.) att detta är en central fråga för de enskilda människorna men även för myndigheterna. Om behandlingen i många ärenden drar ut på tiden skapas lätt stora ärendebalanser. Myndigheterna får då ägna en hel del tid åt att besvara förfråg-

ningar om de ärenden som väntar på avgörande. Inte sällan uppkommer dubbelarbete genom att ärendena måste läsas in av olika handläggare. Det är dock den enskilde som blir hårdast drabbad av att ärendehandläggningen drar ut på tiden. Att i ovisshet behöva gå och vänta under lång tid på ett myndighetsbeslut som kanske gäller frågor som har avgörande betydelse för en persons ekonomiska eller personliga förhållanden kan förorsaka otrygghet och personligt lidande, kanske också ekonomiska förluster. Det gäller här inte en ren servicefråga utan handlar i hög grad också om den enskilda människans rättssäkerhet.

När det gäller frågan om att hämta in yttranden framgår det av 13 § FL att innan en myndighet hämtar in ett yttrande genom remiss ska den noga pröva behovet av åtgärden. Behöver yttranden hämtas in från flera, ska det göras samtidigt, om inte särskilda skäl motiverar något annat. Av paragrafen följer vidare att om det inte är obehövt, ska det anges i remissen i vilka avseenden och inom vilken tid ett yttrande önskas.

Enligt 15 § FL ska uppgifter som en myndighet får på något annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. JO har vid upprepade tillfällen fastslagit att även andra uppgifter än sådana som kan ha betydelse för utgången i ärendet bör antecknas, såsom "beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse" (redog. 2005/06:JO1 s. 232) och "andra uppgifter som kan komma att ligga till grund för åtgärder från myndighetens sida" (redog. 2007/08:JO1 s. 270) eller som i övrigt "rör ärendets gång" (redog. 2007/08:JO1 s. 379), t.ex. "kontakt med parter, andra personer eller myndigheter" (redog. 2008/09:JO1 s. 266). JO har anvisat upprättande av tjänsteanteckningar som en vedertagen metod för fullgörandet av dokumentationsskyldigheten. Sådana anteckningar ska avfattas omedelbart i samband med att myndigheten får tillgång till uppgifterna samt dateras och undertecknas av den som gör noteringen (se t.ex. redog. 1993/94:JO1 s. 402, 1998/99:JO1 s. 214, 2005/06:JO1 s. 171, 2006/07:JO1 s. 284 och 2008/09:JO1 s. 264).

I 16 § FL fastslås principen om en parts rätt till insyn i utredningsmaterialet i ett ärende. Av paragrafen följer att en sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunikationsprincipen kommer till uttryck i 17 § FL. Enligt huvudregeln får ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än henne eller honom själv och hon eller han har fått tillfälle att yttra sig över den. Myndigheten får dock i vissa fall avgöra ärendet utan kommunikation, bl.a. om avgörandet inte går någon part emot, om uppgifterna saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga. Vidare kan en myndighet avstå från kommunikation om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan skjutas

upp. Av paragrafen följer vidare att myndigheten bestämmer om underrättelsen ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt.

Tidigare granskning

Konstitutionsutskottet har vid flera tidigare tillfällen i sin granskning av förvaltningsärenden uttalat att det är otillfredsställande med långa handläggningstider.

Hösten 2001 (bet. 2001/02:KU10 s. 35 f.) granskade utskottet 35 slumpvis utvalda överklagandeärenden i Näringsdepartementet och noterade dröjsmål av olika slag i handläggningen i flera ärenden. Departementet anförde bl.a. att en övervägande del av de granskade ärendena hade kommit in under en period då arbetssituationen för medarbetarna var ansträngd. Utskottet framhöll, särskilt i perspektivet av att det i de granskade ärendena hade varit fråga om myndighetsutövning mot enskilda, att det inte är godtagbart att det uppkommer ett sådant läge i departementet att handläggningen av ärenden fördröjs på grund av att personalsituationen inte är tillfredsställande.

Hösten 2003 (bet. 2003/04:KU10 s. 34 f.) konstaterade utskottet att de långa handläggningstider som förekom i de då granskade ärendena i allmänhet hade sin grund i att yttrandena över överklagandena bedömts behöva ta viss tid och att det hörde till regel snarare än undantag att anstånd med yttrandena beviljats. Utskottet framhöll i sitt ställningstagande att det rent allmänt ville understryka vikten av att prövningen av en anståndsansökan i överklagandeärenden görs med utgångspunkt i att ärendets handläggning inte fördröjs mer än nödvändigt.

De senaste årens granskningar av förvaltningsärenden har gett anledning till följande uttalanden från utskottet.

Hösten 2010 (bet. 2010/11:KU10 s. 16 f.) konstaterade utskottet att handläggningstiden i flera av de förvaltningsärenden som då granskades varit mycket lång, vilket inte var tillfredsställande. I några ärenden rörde det sig om handläggningstider på mellan fyra och åtta år, och i ytterligare några var handläggningstiden drygt eller omkring två år. I flera av ärendena syntes vidare lång tid ha gått utan att några handläggningsåtgärder över huvud taget vidtagits. Utskottet noterade att vissa åtgärder för att förkorta handläggningstiderna hade vidtagits inom Regeringskansliet men att dessa möjligen borde ha satts in tidigare.

Hösten 2011 (bet. 2011/12:KU10 s. 13 f.) konstaterade utskottet att handläggningstiden i två granskade överklagandeärenden hade varit lång. Beslut i ärendena hade fattats först efter ett år och fyra månader respektive ett år och nio månader. Vidare konstaterade utskottet att det i åtminstone det ena ärendet hade gått förhållandevis lång tid – fem månader – utan att någon handläggningsåtgärd vidtagits. Utskottet anförde att det givetvis inte är tillfredsställande med långa handläggningstider i överklagandeärenden, men noterade att det av utredningen hade framgått att det rörde sig om sällsynta och i regel

komplicerade ärenden som numera överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Hösten 2012 (bet. 2012/13:KU10 s. 17 f.) konstaterade utskottet att handläggningstiden i två av de då granskade ärendena med hänsyn till ärendenas art hade varit för lång – drygt åtta år respektive knappt tre år – och att det i ärendena därtill hade gått lång tid från avslutad skriftväxling till dess att beslut fattats. Utskottet framhöll att det självfallet inte är tillfredsställande med långa handläggningstider och underströk allmänt vikten av att handläggningen av ärenden inte fördröjs mer än nödvändigt. Mot bakgrund av vissa iakttagelser i samband med granskningen noterades också att det givetvis är angeläget att det är ordning i akterna.

Hösten 2013 (bet. 2013/14:KU10 s. 26 f.) granskade utskottet bl.a. vissa överklagandeärenden vid Miljödepartementet och konstaterade att det givetvis var otillfredsställande att handläggningstiderna i ett antal ärenden var långa. Det rörde sig i omkring hälften av ärendena om handläggningstider på mellan ett och ett halvt år och drygt två år. Vidare noterades att det i några ärenden hade förflutit lång tid utan att några utredningsåtgärder vidtagits eller att lång tid förflutit mellan avslutad skriftväxling och regeringens beslut i ärendet. Utskottet framhöll att handläggningen av komplexa förvaltningsärenden kräver en effektiv och ändamålsenlig organisation och noterade att den särskilda enhet för handläggning av förvaltningsärenden som avvecklades i samband med en omorganisation vid departementet den 1 januari 2011 återinrättades den 1 januari 2013.

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

De 32 förvaltningsärenden som har granskats gäller överklaganden av en rad olika slag. Av de 13 granskade ärendena vid Miljödepartementets miljöprövningsenhet (Me) gäller 4 överklagande av en länsstyrelses beslut i fråga om tillstånd för viss verksamhet vid övnings- och skjutfält. I 3 ärenden vardera gäller överklagandena beslut av länsstyrelser i fråga om vattenskyddsområden respektive tillstånd att uppföra vindkraftverk. I 2 ärenden gäller överklagandena länsstyrelsernas beslut i fråga om bildande av naturreservat. Slutligen avser 1 ärende överklagande av en länsstyrelses beslut om utvidgning av strandskydd.

Av de 19 ärenden vid Näringsdepartementet som varit föremål för granskning gäller det i 9 fall ärenden vid energienheten (E). Av dessa avser 5 överklagande av en länsstyrelses beslut om bearbetningskoncession för torvtäkt och ytterligare 1 avser ett överklagande av en länsstyrelses beslut gällande klagomål på en torvtäkt. I 3 ärenden gäller överklagandena beslut av Energi-marknadsinspektionen om nätkoncession. De övriga 10 granskade ärendena vid Näringsdepartementet hör till transportenheten (TE), varav 6 avser överklagande av Trafikverkets beslut om fastställande av arbetsplan för väg eller järnvägsplan och – i 3 av dessa fall – även indragning av väg, vägområde eller

väganordning. Ytterligare 3 ärenden gäller överklagande av Trafikverkets beslut om indragning från allmänt underhåll av väg och 1 ärende avser överklagande av en länsstyrelses beslut om vägvisning.

Inledningsvis kan noteras att regeringen per den 21 augusti 2014 hade fattat beslut i hälften (16) av de granskade ärendena sedan de aktuella balansförteckningarna upprättades vid årsskiftet 2013/14. I flertalet av dessa fall (12) har regeringen avslagit överklagandena eller inte funnit anledning att ta upp ärendet till prövning. I 3 ärenden ändrade regeringen beslut av Trafikverket respektive en länsstyrelse så att de försågs med vissa villkor till de klagandes fördel men avslog överklagandena i övrigt. I ett ärende upphävde regeringen ett beslut av en länsstyrelse och lämnade ärendet åter till länsstyrelsen för ny prövning.

Granskningen av ärendena har i huvudsak fokuserat på följande aspekter av handläggningen:

- total handläggningstid (per beslutsdatum eller per den 21 augusti 2014)
- tidsutdräkter i olika skeden då handläggningen tycks ha avstannat
- tidsutdräkter till följd av förlängda tidsfrister för yttranden eller remisser
- tidsutdräkter mellan avslutad skriftväxling och regeringsbeslut
- tidsutdräkter mellan det att överklaganden inkommit och det att parterna ombetts komplettera överklagandena.

Redovisningen nedan baseras på iakttagelser i ärendena i dessa avseenden, vilket innebär att ett och samma ärende kan förekomma på flera ställen i redovisningen.

Total handläggningstid

Genomgången av akterna i de 16 ärenden där beslut hade fattats per den 21 augusti 2014 visar att den totala handläggningstiden var mellan ett och ett och ett halvt år i 1 ärende (M2012/2883/Me), mellan ett och ett halvt år och två år i 8 ärenden (M2012/3233/Me, N2012/1354/E, N2012/2703/E, N2012/3150/TE, N2012/3495/TE, N2012/3785/E, N2012/4039/E och N2012/4222/TE), mellan två och två och ett halvt år i 4 ärenden (N2012/2645/TE, N2012/2692/TE, N2012/2695/TE och N2012/2881/E) och mellan två och ett halvt år och tre år i 2 ärenden (M2011/2499/Me och N2011/4535/E). I 1 ärende (N2010/4610/E), som gällde ett överklagande av ett beslut av Energimarknadsinspektionen om nätkoncession, uppgick handläggningstiden till drygt tre år och tio månader.

I de 16 ärenden där något beslut ännu inte hade fattats per den 21 augusti 2014 hade handläggningen pågått i mellan ett och ett halvt och två år i 4 ärenden (M2012/2493/Me, M2012/2837/Me, M2012/3367/Me och M2012/3413/Me) och i mellan två och tre år i 5 ärenden (M2012/21/Me, M2012/694/Me, M2012/1182/Me, M2012/1229/Me, M2012/1516/Me). Dessa ärenden gäller beslut om tillstånd att uppföra vindkraftverk, tillstånd för viss verksamhet vid skjutfält samt beslut om vattenskyddsområden. I 3 ärenden (N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE), om beslut om

indragning från allmänt underhåll av väg, hade handläggningen pågått i mellan tre och tre och ett halvt år. I 1 ärende (N2010/5361/TE), om beslut om fastställande av arbetsplan för väg och indragning av vägområde, hade handläggningen pågått i drygt fyra år, och i 1 ärende (M2010/1100/Me), om beslut om tillstånd för miljöfarlig verksamhet vid ett skjutfält, hade handläggningen pågått i drygt fyra och ett halvt år. Slutligen hade handläggningen i 2 ärenden (N2007/403/E och N2007/406/E), som gäller beslut om nätkoncession, pågått i drygt sju och ett halvt år.

Tidsutdräkter i olika skeden av beredningen

Flertalet av de granskade ärendena synes i olika skeden av handläggningen ha blivit liggande under en förhållandevis lång tid utan att några ytterligare åtgärder har dokumenterats eller beslut har fattats i ärendet.

I samtliga granskade ärenden vid Näringsdepartementets transportenhet har det gått lång tid mellan det att underinstansens yttrande över överklagandena har kommit in till departementet och det att klagandena har kommunicerats yttrandet. I ärende N2010/5361/TE, om ett beslut av Trafikverket om fastställande av arbetsplan för väg och indragning av vägområde, dröjde det drygt sju månader innan Trafikverkets yttrande till departementet översändes till en av de klagande den 16 mars 2011 och ytterligare drygt tre år och tre månader innan yttrandet översändes till båda klagandena i början av juli 2014. I ärende N2012/2645/TE, om ett beslut om vägvisning till en handelsträdgård, gick drygt två år innan länsstyrelsens yttrande kommunicerades till den klagande. I ytterligare 8 ärenden (N2012/2692/TE, N2012/2695/TE, N2012/3150/TE, N2012/3495/TE, N2012/4222/TE, N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE), om beslut om fastställande av arbetsplan för väg och järnväg respektive indragning från allmänt underhåll av väg, dröjde det mellan tio månader och ett år och tio månader innan Trafikverkets yttrande kommunicerades till de klagande. Under dessa tidsutdräkter har inga vidare handläggningsåtgärder dokumenterats i ärendena.

Även i andra ärenden vid Näringsdepartementet, i synnerhet de 3 som avser överklagande av beslut om nätkoncession, noteras långa tidsutdräkter då skriftväxlingen i ärendena synes ha stannat av. I ärende N2007/406/E kom Energimarknadsinspektionens yttrande över överklagandena in till departementet, med ett reviderat förslag, den 30 augusti 2007 efter upprepade anstånd. Efter drygt två år och tio månader översändes yttrandet den 19 juli 2010 till en kommun som överklagat beslutet. Den 15 september 2010, dvs. drygt tre och ett halvt år efter det att överklagandena kommit in, hörde ett ombud för en av de enskilda klagandena av sig och undrade vad som hänt i ärendet då han inte hade hört något från departementet. Efter två månader (den 18 november 2010) översändes Energimarknadsinspektionens yttrande från augusti 2007 till de tre enskilda parter som överklagat beslutet. Efter ytterligare drygt tre år underrättades de ursprungliga klagandena och de nya fastighetsägarna om att ett reviderat förslag till nätkoncession hade kommit in och erbjöds en ny möjlighet att yttra sig då det förflutit viss tid. Ett yttrande från en av de klagande

kom in den 28 februari 2014. Något beslut hade ännu inte fattats i ärendet den 21 augusti 2014.

I ärende N2007/403/E framgår att Energimarknadsinspektionens yttrande skulle komma in senast den 4 maj 2007. Av handlingarna i ärendet kan inte utläsas att något yttrande kommit in och översänts till de klagande. Sedan skriftväxling inletts med de klagande i maj 2014 framhöll en enskild part i en skrivelse till departementet den 26 juni 2014 att det med hänsyn till den långa tidsutdräkten är absolut nödvändigt att parterna uppdateras med ärendets status och vad som tillkommit och ges möjlighet att uppdatera sina överklaganden. Därefter tycks ingen ytterligare skriftväxling ha skett i ärendet. I det tredje nätkoncessionsärendet (N2010/4610/E) synes skriftväxlingen ha stannat av i drygt sex månader under perioden den 18 april 2011–2 november 2011 och därefter i ytterligare drygt ett år och tre månader under perioden den 2 november 2011–21 februari 2013.

Vid Miljödepartementet kan bl.a. noteras 2 ärenden (M2012/2493/Me och M2012/694/Me) om beslut om tillstånd att uppföra vindkraftverk där länsstyrelsens yttrande över överklagandena kommunicerades till klagandena först efter närmare fem månader respektive ett år utan att andra åtgärder synes ha vidtagits. I ytterligare 2 ärenden (M2012/1182/Me och M2012/1229/Me) vid Miljödepartementet, som rör beslut om tillstånd för viss verksamhet vid skjutfält, kan noteras att det har gått lång tid innan en första handläggningsåtgärd dokumenterats. I båda ärendena gick tio månader från det att överklagandena med Mark- och miljödomstolens yttrande kom in till departementet den 26 april 2012 till det att yttrandet remitterades till berörda instanser den 27 februari 2013. Efter remittering och viss skriftväxling i ärendena stannar sedan skriftväxlingen av i ytterligare cirka tio månader innan yttranden från en klagande och remissinstanserna i respektive ärende översänds till Försvarmakten den 2 juli 2014 för yttrande senast den 31 augusti 2014.

Tidsutdräkter till följd av förlängda tidsfrister

I ett ärende (M2010/1100/Me) om beslut om tillstånd för miljöfarlig verksamhet på ett övnings- och skjutfält, där Försvarmakten är motpart till de klagande, förlängdes vid upprepade tillfällen den tidsfrist som getts Försvarmakten för yttrande över remissinstansernas yttranden. Efter en andra remissrunda i ärendet översändes remissinstansernas yttranden till Försvarmakten den 3 maj 2011 för svar senast den 20 maj 2011. Den 6 juli 2011 kommunicerades ett tidigare yttrande från Försvarmakten (den 23 februari 2011) tillsammans med remissvar i ärendet till de klagande för yttrande senast den 2 september 2011. Något nytt yttrande från Försvarmakten synes inte ha kommit in. Den 22 februari 2012 begärde och beviljades Försvarmakten enligt en tjänsteanteckning anstånd till den 23 mars 2012. Den 2 oktober 2012 beviljades Försvarmakten återigen anstånd till den 31 oktober 2012, och den 4 februari 2013 beviljades ytterligare anstånd till den 14 februari 2013. Den 12 april 2013 lämnade Försvarmakten ett kortfattat yttrande, där myndigheten i första hand hänvisar till vad som anfördes i det yttrande som kom in den 23 februari 2011.

Den 21 augusti 2014 hade något beslut ännu inte fattats i ärendet. Med undantag för de upprepade anstånd som beviljats Försvarsmakten hade då ingen skriftväxling eller andra utredningsåtgärder dokumenterats i ärendet sedan den 6 juli 2011, dvs. på drygt tre år.

Tidsutdräkter mellan avslutad skriftväxling och regeringsbeslut

I flera ärenden har det också gått lång tid mellan det att skriftväxlingen har avslutats och det att regeringen har fattat beslut i ärendet eller – i de fall där beslut ännu inte har fattats – sedan den senaste dokumenterade handläggningsåtgärden. I de ärenden där regeringen hade fattat beslut den 21 augusti 2014 dröjde det i 6 ärenden (N2010/4610/E, N2012/2703/E, N2012/2881/E, N2012/3150/TE, N2012/3495/TE och N2012/4039/E) mellan sex månader och ett år efter avslutad skriftväxling innan regeringen fattade beslut. I 1 av dessa ärenden upphävde regeringen det överklagade beslutet, och i 1 ärende ändrades det överklagade beslutet till viss del. I de övriga ärendena beslutade regeringen att avslå eller att inte pröva överklagandena. I ytterligare 4 ärenden (M2011/2499/Me, N2012/1354/E, N2012/2692/TE och N2012/3785/E) dröjde det mellan ett och två år sedan skriftväxlingen avslutats till dess att regeringen fattade beslut om att avslå eller inte ta upp överklagandena till prövning samt, i ett fall, om en viss ändring av det överklagade beslutet. Slutligen dröjde det i 1 ärende (N2011/4535/E) drygt två år efter avslutad skriftväxling innan regeringen fattade beslut om avslag på överklagandet.

I 8 ärenden där regeringen ännu inte hade fattat beslut den 21 augusti 2014 hade det då gått mellan ett och två år sedan den senaste dokumenterade handläggningsåtgärden. I 3 av dessa ärenden (N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE), som avser beslut om indragning från allmänt underhåll av väg, skickade Näringsdepartementet Trafikverkets yttrande till de klagande för svar senast i november 2012. Ett yttrande kom in i 1 ärende inom tidsfristen. Ärendena innehåller inga ytterligare uppgifter om den fortsatta handläggningen. Ytterligare 3 (M2012/694/Me, M2012/2493/Me och M2012/3367/Me) av de 8 ärendena gäller beslut om tillstånd till uppförande av vindkraftverk. Underinstansernas yttranden översändes i dessa ärenden till de klagande bolagen i februari 2013 för svar senast den 14 mars 2013. I 2 ärenden lämnade bolagen yttranden. Någon ytterligare skriftväxling i ärendena synes därefter inte ha ägt rum. I ärende M2010/1100/Me, som gäller ett beslut om tillstånd för miljöfarlig verksamhet vid ett skjutfält, kom ett yttrande in från Försvarsmakten den 12 april 2013. Därefter har ingen ytterligare skriftväxling ägt rum. I ärende M2012/2837/Me, som avser ett beslut om bildande av vattenskyddsområde, erbjöds en klagande tillfälle att styrka sin rätt att överklaga senast den 20 augusti 2013. Därefter synes inga ytterligare handläggningsåtgärder ha vidtagits. Den 13 mars 2014 kom det en förfrågan om handläggningen av ärendet från länsstyrelsen med anledning av att andra ärenden uppfattas vara avhängiga beslut i det överklagade ärendet. Departementet svarade att något besked om när regeringen förväntas fatta beslut i ärendet inte kunde ges.

Utifrån genomgången kan konstateras att i princip hela handläggningstiden i flera ärenden består av tidsutdräkter då ingen skriftväxling eller andra dokumenterade handläggningsåtgärder vidtagits. Det gäller t.ex. vid Miljödepartementet de 3 ärenden som avser beslut om tillstånd att uppföra vindkraftverk (M2012/694/Me, M2012/2493/Me och M2012/3367/Me) och vid Näringsdepartementet 2 ärenden om beslut om nätkoncession (N2007/403/E och N2007/406/E), 3 ärenden om beslut om indragning från allmänt underhåll av väg (N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE), 1 ärende om beslut om vägvisning (N2012/2645/TE), 4 ärenden om beslut om fastställande av arbetsplan för väg m.m. (N2012/2692/TE, N2012/2695/TE, N2012/3150/TE och N2012/3495/TE) samt 1 ärende om beslut om bearbetningskoncession för torvtäkt (N2012/4039/E). I de 6 sistnämnda ärendena har beslut fattats under 2014. I 4 av dessa beslutade regeringen att helt avslå eller avvisa överklagandena.

Tidsutdräkter mellan inkommen överklagan och begäran om komplettering

Vid genomgången har vidare uppmärksamats att det i flera ärenden har gått lång tid mellan det att ett överklagande har kommit in till det att kompletteringar av överklagan begärts. I ärendena N2007/403/E och N2007/406/E, båda om beslut av Energimarknadsinspektionen om nätkoncession, ombads klaganden efter nästan sju och ett halvt år styrka sin rätt att överklaga besluten. I ärende N2010/5361/TE, som gäller ett beslut om fastställelse av arbetsplan för väg och indragning av vägområde, synes det ha dröjt nästan fyra år innan en av de klagande parterna den 3 juli 2014 gavs tillfälle att styrka sin rätt att överklaga.

I ärende N2012/2881/E, som gällde ett beslut om förlängning av bearbetningskoncession för torvtäkt, kom ett överklagande in till Näringsdepartementet den 4 juni 2012. Drygt sex månader senare (den 8 januari 2013) fick de klagande tillfälle att styrka sin rätt att överklaga. Svar kom in den 18 januari 2013. Ingen ytterligare skriftväxling ägde rum med parterna i fråga innan regeringen den 12 juni 2014 beslutade att inte ta upp överklagandena till prövning då de klagande inte ansågs berörda så att de hade rätt att överklaga. I ytterligare ett ärende (N2012/3495/TE) vid Näringsdepartementet, om ett beslut om att fastställa en arbetsplan för ombyggnad av väg, dröjde det nästan ett år från det att överklagandena kom in till departementet till dess att de klagande den 8 juli 2013 ombads komplettera överklagandena med fullmakter och styrkande av sakägarskap. Svar kom in från samtliga klagande under augusti 2013. Regeringen fattade beslut om att avslå respektive avvisa överklagandena den 15 maj 2014.

I ett ärende (M2011/2499/Me) vid Miljödepartementet, gällande ett beslut om strandskydd, ombads en klagande i en skrivelse den 9 februari 2012 – sju månader efter det att överklagandet kom in till departementet – styrka sin rätt att överklaga. Svar kom in den 23 februari, varefter den klagande åter ombads styrka sakägarskap (den 11 april 2012). Den 5 juni 2014 meddelade regeringen i sitt beslut att överklagandet inte tagits upp till prövning.

I ärende M2012/1516/Me, om ett beslut om vattenskyddsområde, fick en klagande efter elva månader (den 12 juli 2013) tillfälle att komplettera ett överklagande. I ytterligare ett ärende (M2012/2837/Me) om beslut om vattenskyddsområde dröjde det nästan ett halvår från det att ett överklagande kom in (den 25 oktober 2012) till dess att ingivaren ombads styrka sakägarskap (den 19 april 2013). Ytterligare en skrivelse översändes den 10 juli 2013. Per den 31 juli 2014 hade inget svar kommit in, och ingen ytterligare skriftväxling med de klagande hade ägt rum.

Ärenden som avser utlämnande av allmän handling

Gällande ordning

Rätten att ta del av allmänna handlingar

Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ska varje svensk och utländsk medborgare enligt 2 kap. 1 § och 14 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen (1949:105), förkortad TF, ha rätt att ta del av allmänna handlingar. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet. En handling anses enligt 2 kap. 6 § TF inkommen till en myndighet när den har anlänt till myndigheten eller kommit någon behörig befattningshavare till handa. Enligt 2 kap. 7 § första stycket TF anses en handling upprättad hos en myndighet när den har expedierats. En handling som inte har expedierats anses upprättad när det ärende som den rör har slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen inte rör ett visst ärende, när den har justerats eller på annat sätt färdigställts av myndigheten.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 kap. 2 § TF endast begränsas om det krävs med hänsyn till vissa grundläggande intressen som anges i TF, t.ex. rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation, det allmännas ekonomiska intresse eller skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Begränsningarna ska anges noga i bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, eller i en annan lag som OSL hänvisar till.

Utlämnande av allmänna handlingar

Enligt 2 kap. 12 § TF ska en allmän handling som får lämnas ut på begäran genast eller så snart det är möjligt på stället utan avgift tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen. Om en handling inte kan tillhandahållas utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i en avskrift eller kopia. Utgångspunkten är således att handlingar ska lämnas ut i direkt anslutning till begäran, dvs. i princip omgående (Bohlin, Offentlighetsprincipen, 8 uppl., 2010, s. 131 f.). Av 2 kap. 13 § TF framgår att den som önskar ta del av en allmän handling även har rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut samt att begäran att få en avskrift eller kopia av en allmän handling ska behandlas skyndsamt.

Enligt 2 kap. 14 § TF ska begäran att få ta del av allmän handling göras hos den myndighet som förvarar handlingen och begäran prövas av myndigheten. Om det finns särskilda skäl får det dock föreskrivas att prövningen ska göras av en annan myndighet.

Enligt 6 kap. 3 § OSL är det i första hand den anställda vid en myndighet som enligt arbetsordningen eller ett särskilt beslut har ansvar för vården av en handling som ska pröva om handlingen ska lämnas ut. I tveksamma fall ska den anställda låta myndigheten göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål.

Hantering av framställningar om att få ut allmänna handlingar som förvaras hos Regeringskansliet

Enligt 18 § förordningen med instruktion för Regeringskansliet ska en begäran om utlämnande av allmän handling prövas inom det departement som förvarar handlingarna, om något annat inte är särskilt föreskrivet. I tveksamma fall eller om sökanden begär det, ska en sådan fråga prövas av ett statsråd i departementet eller – när det gäller handlingar hos Regeringskansliets förvaltningsavdelning – av ett statsråd i Statsrådsberedningen. Frågan får också överlämnas till regeringens prövning.

Beslut i regeringskansliärenden

I Gula boken – beslut och protokoll hos regeringen (SB PM 2012:2) finns vissa riktlinjer för beredning av och beslut i regeringskansliärenden. Enligt riktlinjerna finns tre huvudformer för beslut i regeringskansliärenden: adresserade beslut, beslut i protokollform och beslut i form av en anteckning på en handling i akten (s. 29 f.). Oavsett vilken form som används ska det alltid finnas en handling som anger vad beslutet innehåller, när beslutet fattades och vem som fattade beslutet, i enlighet med 51 § Regeringskansliets instruktion. När det gäller arkivering av handlingar som har kommit till i samband med handläggningen av ett regeringskansliärende anges i Gula boken (s. 30) att handlingarna i ett ärende ska föras samman till en akt och att samma rutiner för arkivering som gäller för regeringsärenden i övrigt bör tillämpas. Enligt dessa rutiner (s. 24 f.) arkiveras akten när ärendet har slutbehandlats och inom tre veckor från det att avgörandet i ärendet expedierades eller – om avgörandet inte expedieras – inom tre veckor från dagen för avgörandet.

Tidigare granskning

Konstitutionsutskottet har vid flera tidigare tillfällen granskat Regeringskansliets utlämnande av allmänna handlingar, särskilt mot bakgrund av tryckfrihetsförordningens krav på skyndsam handläggning. Utskottet har då betonat att rätten att ta del av allmänna handlingar är en hörnsten i den svenska rättsordningen och är av central betydelse för opinionsbildning, debatt och insyn i och granskning av myndigheternas verksamhet. En begäran om att få ta del av en allmän handling ska, enligt utskottet, behandlas med förtur, och inga obehöriga dröjsmål eller någon omfattande tidsutdräkt får förekomma (se t.ex. bet.

2003/04:KU20 s. 134 f., bet. 2009/10:KU10 s. 14 f. och bet. 2010/11:KU10 s. 31).

När det gäller tidsaspekten framhöll utskottet hösten 2009 (bet. 2009/10:KU10 s. 18) att det i det enskilda fallet kan vara nödvändigt med ett visst dröjsmål för att t.ex. utreda om det finns någon sekretessgrund, men att en tidsutdräkt om sju veckor är för lång. Hösten 2010 (bet. 2010/11:KU10 s. 21 f.) konstaterade utskottet vid sin granskning av vissa utlämnandeärenden i Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet att det mot bakgrund av alltför långa genomsnittliga handläggningstider – mellan åtta och tolv veckor – fanns anledning för Regeringskansliet att se över sina rutiner för handläggning av denna typ av ärenden.

Våren 2013 (bet. 2012/13:KU20 s. 219 f.) bedömde utskottet mot bakgrund av iakttagelser i sin granskning av Näringsdepartementets hantering av en begäran om att ta del av allmänna handlingar att Regeringskansliets organisation inte var anpassad till de krav som följer av offentlighetsprincipen. Utskottet förutsatte att man inom Regeringskansliet skulle påskynda det förbättringsarbete som hade inletts för att tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav ska kunna upprätthållas vid handläggningen av utlämnandeärenden. I betänkandet fanns en reservation (M, FP, C, KD) till ställningstagandet.

Våren 2014 (bet. 2013/14:KU20 s. 130 f.) granskade utskottet Utrikesdepartementets hantering av ett ärende där Sida bett om samråd med departementet om utrikessekretess i ett utlämnandeärende hos myndigheten. Beredningen av ärendet i Utrikesdepartementet tog drygt tre månader. Konstitutionsutskottet konstaterade att tidsutdräkten i det aktuella fallet, trots departementets hänvisning till att det krävde en noggrann sekretessprövning, svårigen kunde anses överensstämma med grundlagens skyndsamhetskrav. Utgångspunkten, framhöll utskottet, är att handlingar ska lämnas ut i direkt anslutning till begäran, dvs. i princip omgående. En sekretessprövning som fördröjer utlämnandet bör i enlighet med vad JO uttalat godtas om den framstår som rimlig, men ska då prioriteras framför den löpande verksamheten. Utskottet upprepade vikten av att Regeringskansliet har den organisation och de rutiner som krävs för att offentlighetsprincipen och kravet på skyndsamhet ska kunna upprätthållas och att det förbättringsarbete som har inletts påskyndas.

JO-beslut om Regeringskansliets utlämnande av allmänna handlingar

JO prövar årligen flera ärenden som gäller hanteringen av framställningar om att få ut allmänna handlingar. I ett flertal beslut har JO uttalat att besked i en utlämnandefråga normalt bör lämnas redan samma dag som begäran har gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Dessutom är ett visst dröjsmål ofrånkomligt om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material. Då kan det många gånger vara lämpligt att successivt lämna besked om vad som kan lämnas ut (se t.ex. JO-beslut med dnr 611-2008).

Under 2012 kom det in flera anmälningar till JO från journalister om framställningar om att ta del av utdrag ur Regeringskansliets administrativa system (JO-beslut den 27 mars 2013, dnr 639-2012, dnr 2463-2012 och dnr 2732-2012). Anmälningarna aktualiserade likartade frågeställningar och behandlades därför gemensamt av JO i en relativt utförlig granskning (redog. 2013/14:JO1 s. 31 f. och s. 585 f.). I samband med JO:s utredning uppmanades Regeringskansliet att i sitt yttrande över klagomålen särskilt redogöra för sin organisation och sina handläggningsrutiner vid framställningar om att ta del av allmänna handlingar. I JO:s efterföljande bedömning framhölls att den normala beredningsgången vid prövning av frågor om handlingsutlämnande i Regeringskansliet inte är angiven i dess instruktion och att Regeringskansliets yttrande inte hade kastat något ytterligare ljus över vilka handläggningsrutiner som tillämpas. JO påtalade att handläggningen verkade ske ad hoc, utan tillräckligt stöd i fasta rutiner eller principer, och att Regeringskansliets organisation inte tycktes vara anpassad till de krav som följer av gällande bestämmelser om tillgång till allmänna handlingar.

I sitt beslut den 27 mars 2013 uttalade JO kritik mot Regeringskansliet för grundläggande brister i organisation, ansvarsförhållanden och rutiner när det gäller utlämnande av allmänna handlingar. JO betonade att det är särskilt viktigt att regeringens kansli respekterar allmänhetens insyns rätt. När det gäller sekretessprövningar som fördröjer utlämnandet anfördes att en viss tidsutdräkt bör godtas om den framstår som rimlig men att samma grundlagskrav gäller för sekretessprövningen som för handläggningen av handlingsutlämnande frågor i övrigt, nämligen att uppgiften ska prioriteras framför den löpande verksamheten.

I ett beslut den 17 november 2014 (dnr 6276-2012, dnr 6867-2012, dnr 1112-2013, dnr 2786-2013 och dnr 3107-2013) uttalade JO kritik mot Utrikesdepartementet, som i flera fall inte uppfyllt grundlagens krav på att allmänna handlingar ska lämnas ut skyndsamt. Beslutet baseras dels på JO:s utredning av fem separata anmälningar mot Utrikesdepartementet, som gällde handläggningen av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar, dels på en närmare granskning av departementets handläggningsrutiner med anledning av dessa utredningar. Inom ramen för granskningen genomförde JO bl.a. en inspektion hos departementet den 12 maj 2014. JO fann vid sin utredning av de fem anmälningarna att handläggningstiderna i de aktuella ärendena varit oacceptabelt långa i samtliga fall, från cirka två till minst fyra månader. Granskningen visade vidare att det generellt förekommer långa handläggningstider vid Utrikesdepartementet och att detta huvudsakligen beror på att personalresurserna för arbetet med handlingsutlämnande varit otillräckliga. Enligt utredningen drabbar detta framför allt framställningar som avser handlingar av något större omfattning och där sekretessprövningen därmed tar viss tid i anspråk. I beslutet noterar JO att departementet nu har tillfört resurser som ansvariga tjänstemän bedömer som tillräckliga. Samtidigt konstateras att det är oförenligt med tryckfrihetsförordningens bestämmelser att framställningar om att få ta del av allmänna handlingar får ligga i balans och inte handläggs

aktivt. JO ser allvarligt på detta, och Utrikesdepartementet kritiseras för att situationen har tillåtits uppstå. JO framhåller bl.a. att en myndighet måste se till att det finns en rimlig beredskap för att handlägga framställningar som avser ett omfattande material. I beslutet behandlas också gränsdragningen mellan åtgärder som en myndighet är skyldig att vidta enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser och myndighetens serviceåtgärder. I detta avseende betonar JO att en hög servicenivå i grunden är positiv, men att en myndighets serviceåtgärder inte får fördröja utlämnandet av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen.

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

Den nu aktuella granskningen har omfattat totalt 20 ärenden som avser utlämnande av allmän handling och som vid årsskiftet 2013/14 fanns med på Justitiedepartementets (11), Arbetsmarknadsdepartementets (5) respektive Näringsdepartementets (4) förteckningar över ärenden som väckts för mer än ett år sedan och som ännu inte hade avgjorts. Inledningsvis kan konstateras att ärendena, i de fall där handläggningen har kunnat följas, förekommer i departementens balansförteckningar på grund av att de inte har lagts till handlingarna och inte på grund av att handlingarna inte har lämnats ut. I 2 ärenden i Näringsdepartementet har utlämnandet av begärda handlingar, som delvis omfattats av sekretess, dröjt i omkring tre månader. I det ena ärendet har emellertid en viss tidsutdräkt kommunicerats och överenskommits med ingivaren, och i det andra ärendet har vissa handlingar lämnats ut successivt. Samtliga ärenden utom 1 (Ju2012/3991/P), där beslut om brevsvår fattades i maj 2012, lades till handlingarna under perioden den 10 december 2013–31 juli 2014.

I det följande redovisas de 20 ärendena utifrån de iakttagelser som har gjorts i fråga om tidsåtgången för utlämnandet.

I 2 ärenden (Ju2011/4134/L6 och N2012/4237/E) framgår av handlingar i akten att den inkommande begäran har tillgodosetts samma dag, och i 3 ärenden (A2010/488/ADM, A2010/1884/ADM och A2012/3961/ADM) har de efterfrågade handlingarna lämnats ut inom två till fyra arbetsdagar. I de 2 sistnämnda ärendena, där begäran avser handlingar vid flera departement, har en sammanställning gjorts vid Regeringskansliets förvaltningsavdelning för gemensamt utlämnande. I ytterligare 1 ärende (Ju2012/3991/P) har ingivaren meddelats inom två arbetsdagar att de efterfrågade handlingarna har sammanställts men endast finns tillgängliga i pappersform, varför en adress efterfrågats. Det är oklart om utlämnandet har kunnat verkställas då akten inte innehåller några ytterligare uppgifter om kontakt med ingivaren. Vid genomgången har vidare noterats att den inkommande begäran saknas i 3 (Ju2011/4134/L6, Ju2012/3991/P och N2012/4237/E) av dessa ärenden.

I 1 ärende (Ju2011/6405/KRIM), som kom in till Regeringskansliet den 13 september 2011, tycks de begärda handlingarna ha lämnats ut efter tio dagar. Justitiedepartementet har inte återfunnit någon akt i ärendet, men konstitutionsutskottet har delgetts ett utgående brevsvår i ärendet daterat den 23 september 2011, i vilket det hänvisas till att tre efterfrågade handlingar bifogas.

I 3 ärenden har delar av de begärda handlingarna omfattats av sekretess. I 1 ärenden i Justitiedepartementet (Ju2012/2703/EU) avser begäran rapporter och inbjudningar i samband med möten i rådet för rättsliga och inrikes frågor. En första begäran i ärendet avser sex handlingar och tillgodoses inom en respektive två arbetsdagar. En senare begäran avser ytterligare åtta handlingar, varvid de delar av handlingarna som inte är föremål för sekretessprövning lämnas ut inom två arbetsdagar. Resterande handlingar lämnas ut med sekretessmarkeringar efter ytterligare två arbetsdagar.

I ett annat ärende (N2012/1897/FIN) begärs tio handlingar ut från Näringsdepartementet den 4 april 2012. Ingivaren underrättas per telefon samma dag om att utlämnandet kan ske först efter påsk, varvid ingivaren uppger att det inte är akut. Efter drygt tolv veckor översänds handlingarna den 29 juni 2012. Totalt omfattar handlingarna omkring 280 sidor, varav ca 80 med sekretessmarkeringar.

Det tredje ärendet (N2012/4915/FIN) avser en begäran den 27 september 2012 om att få ta del av e-post mellan regeringen och vissa mottagare om Saab. Efter två veckor lämnas de sex första handlingarna (totalt 17 sidor) i ärendet ut, varav en innehåller en sekretessmarkering. Efter ytterligare tio dagar översänds ytterligare fyra handlingar (totalt 12 sidor), varav två innehåller sekretessmarkeringar. Den 30 oktober 2012 meddelar ingivaren via e-post att han vore tacksam om ärendet kunde behandlas skyndsamt. Departementet svarar samma dag att handlingarna fortsättningsvis ska lämnas ut löpande och att handläggaren nu jobbar enbart med detta ärende. Dagen därpå översänds 18 handlingar, varav hälften innehåller sekretessmarkeringar. Efter ytterligare en dryg månad, den 5 december 2012, översänds ytterligare 20 handlingar, varav 9 innehåller sekretessmarkeringar. Den 20 december föreslår departementet ingivaren att man ska ha en telefonkontakt den 8 januari 2013 för att stämma av slutförandet av begäran. Av en tjänsteanteckning i samband med att ärendet lagts till handlingarna den 27 maj 2014 framgår att begäran återtagits och att detta bekräftats per telefon med ingivaren den 8 januari 2013.

I 3 ärenden (Ju2011/2721/KRIM, N2010/1508/FIN, A2012/3152/ADM) har tidpunkten för utlämnandet av begärda handlingar inte kunnat fastställas. Utifrån tillgängliga handlingar i ärendena har emellertid inga brister kunnat konstateras när det gäller tidsåtgången för utlämnandet.

I 7 ärenden har det inte varit möjligt att utröna om begäran handlagts eller inte. Av dessa är 4 ärenden i Justitiedepartementet där inga handlingar har återfunnits. I en tjänsteanteckning från den 4 juli 2014 i ett av dessa ärenden (Ju2012/8413/L4) uppges att nyhetsbyrån Sirén under denna tid varje vecka kom in med en begäran om att få ut ansökningarna i enhetens samtliga nyinkomna nådeärenden. Enligt enhetens rutiner skulle inget ärende registreras om det inte förekom någon sekretess i de begärda handlingarna, och det uppges att rutinen sannolikt har frångåtts av misstag i det aktuella ärendet, trots att de begärda handlingarna omedelbart har lämnats ut. Ärendet lades därmed till handlingarna. Utifrån diarieuppgifter i ärendena kan konstateras att nyhetsbyrån Sirén är ingivare i ytterligare 2 av de ärenden där några handlingar inte

har kunnat återfinnas (Ju2012/1258/L4 och Ju2012/4055/L4) och att de har handlagts vid samma enhet inom Justitiedepartementet. Det fjärde ärendet (Ju2011/7639/LED) avser enligt diariet en begäran som har vidarebefordrats till berörda departement från Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Av handlingar i Försvarsdepartementet (Fö2011/1602/ESL) som utskottet tagit del av i samband med granskningen framgår att begäran avser frågor om statsråds ersättningar för dubbel bosättning och inkomstgarantier till f.d. statsråd.

I ytterligare 2 ärenden i Justitiedepartementet innehåller akterna endast en inkommande begäran om att få ta del av allmän handling. Den ena begäran (Ju2009/5323/LED) avser uppgifter om resor och ersättningsanspråk som en tidigare tjänsteman vid departementet framställt under sin anställning där. Den andra begäran (Ju2011/7770/LED) avser uppgifter om transaktioner mellan regeringen och ett konsultbolag.

Slutligen avser 1 ärende (A2012/1439/EXPCH) en begäran som kom in till Arbetsmarknadsdepartementet den 23 april 2012 om uppgifter om statsråds aktie- eller fondinnehav i Lundin Petroleum. Enligt en promemoria i akten från den 1 juli 2014 är det oklart om ärendet handlagts. Det anges att det i samtal med ingivaren framkommit att hon inte minns om hon fått svar eller att hon reagerat på att hon inte fått något. Med hänvisning till att frågan var överspelad och att det inte går att få reda på om förfrågan besvarats eller inte lades ärendet därmed till handlingarna.

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt svar på vissa frågor. Som svar överlämnades den 6 november 2014 fyra promemorior upprättade inom Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet (bilaga 4.2).

Ärenden som rör överklaganden från enskild part

Utskottet har i sin skrivelse begärt svar på följande frågor med anledning av granskningen av de 32 ärenden vid Miljödepartementet och Näringsdepartementet som rör överklaganden från enskild part:

- Vilka är skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden, enligt vad som redogjorts för ovan, har varit så lång?
- Flera ärenden tycks under pågående utredning ha blivit liggande under längre perioder utan att några utredningsåtgärder har vidtagits. Vad är skälet till detta?
- I ett ärende (M2010/1100/Me) har Försvarsmakten efter längre tidsutdräkter och vid upprepade tillfällen beviljats anstånd för yttrande över överklagandena. Vilka omständigheter har utgjort skäl för att anstånd medgetts i detta fall?
- I flera av ärendena har tämligen lång tid förflutit mellan avslutad skriftväxling eller utredning och regeringsbeslut, och i några ärenden synes skriftväxlingen vara avslutad sedan en tid tillbaka utan att regeringsbeslut fattats ännu. Vad är skälet till detta?

- I flera ärenden har lång tid förflutit – i några fall flera år – mellan det att ett överklagande har inkommit till departementet till dess att den klagande har ombetts komplettera överklagandet med fullmakter eller styrkande av sakägarskap. Vad är skälet till detta?
- Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Miljödepartementet har besvarat frågorna i ett sammanhang och anförde i huvudsak följande. I januari 2013 inrättades den nuvarande miljöprövningsenheten i departementet i syfte att på ett effektivt sätt handlägga förvaltningsärenden. Enheten består huvudsakligen av specialisthandläggare som endast arbetar med detta, men arbetsbelastningen är svår att förutsäga, vilket medför ständiga prioriteringar och krav på flexibilitet i enhetens arbete. Vad gäller handläggningstiderna i de nu granskade ärendena anfördes vidare att de har påverkats av att miljöprövningsenheten har haft en hög personalomsättning. Ett flertal handläggare har varit involverade i de granskade ärendena, och när en ny handläggare tar över ett ärende krävs tid för instudering och analys. Vidare framhålls i svarsskrivelsen att majoriteten av de granskade ärendena är komplexa och omfattande miljöbalksärenden, där olika samhällsintressen ställs mot varandra, som kräver noggrann prövning både rättsligt och politiskt. Ärendena är tidskrävande då det krävs svåra avvägningar och det ofta är många klagande. I sammanhanget anfördes att utgångspunkten för Miljödepartementets handläggning av överklagandeärenden är att den ska ske snabbt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts, vilket bl.a. innebär att åldersprincipen är den grundläggande utgångspunkten för departementets handläggning, dvs. det äldsta ärendet har högst prioritet. Eftersom ärendena skiljer sig åt vad gäller komplexitet och omfattning varierar dock handläggningstiderna. I svaret konstateras vidare att beredningen av ett ärende även inrymmer handläggningsmoment som inte nödvändigtvis resulterar i in- och utgående skrivelser, t.ex. inläsning, överväganden och bedömningar och att denna handläggning kan innebära svåra och detaljrika överväganden mellan olika ansvarsområden inom regeringen och vara mycket tidskrävande. Som svar på utskottets fråga om vilka omständigheter som i ett specifikt ärende har varit skäl till att Försvarsmakten beviljats upprepade anstånd anfördes att myndigheten har varit den enda aktiva parten i ärendet då de överklagande parterna inte har yttrat sig efter genomförd kommunikation.

Näringsdepartementet anför i sin svarspromemoria i fråga om skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden har varit så lång att det i de tio ärenden som handlagts vid transportenheten kan hänföras bl.a. till att arbetsbördan har varit stor. Detta uppges vara det övervägande skälet till de långa handläggningstiderna i de sex ärenden som avgjorts sedan granskningen inleddes. I svarspromemorian anges att enheten tillfälligt utökades med två handläggare i cirka tre månader från den 1 april 2014 för att komma till rätta med de långa handläggningstiderna i överklagandeärenden, samtidigt som ärenden omfördelades och omprioriterades mellan befintliga handläggare. Ett resultat av

dessas insatser är enligt departementet att de aktuella ärendena kunde avgöras två till fyra månader efter det att respektive handläggare påbörjat handläggningen. Även i de övriga fyra ärenden vid enheten som omfattas av granskningen uppges stor arbetsbörda vara ett av skälen till de långa handläggnings-tiderna. I dessa ärenden anförs dock ytterligare skäl. Tre ärenden, som gäller indragning av allmän väg till kyrka, har väckts med anledning av att Trafikverket sedan Svenska kyrkan skildes från staten har initierat indragningsärenden regionalt i de fall vägen leder till en kyrka men inte samtidigt betjänar en allmän inrättning, t.ex. en begravningsplats. Dessa tre ärenden har enligt departementet beretts inom Regeringskansliet sedan kommunikeringen avslutades. Slutligen gäller ett ärende vid enheten en arbetsplan för en väg som redan byggts, vilket framhålls som helt unikt. Parallellt med överklagandeärendet finns ett ärende med en mängd skrivelser från de klagande om bl.a. påstådda brott som har samband med det vägbygge som arbetsplanen avser. Enligt departementet har överklagandeärendet, som är komplext, varit föremål för interna överväganden och andra handläggningsåtgärder sedan det kom in till Regeringskansliet.

När det gäller de nio granskade ärenden som handlagts vid energienheten hänvisar Näringsdepartementet i sitt svar till att sex av dessa ärenden avser överklaganden av beslut om bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter eller därmed sammanhängande frågor. I lagen om vissa torvfyndigheter hänvisas till bestämmelser i miljöbalken vid koncessionsprövning. I samband med en ändring av miljöbalken (2012:907) som trädde i kraft den 7 januari 2013 förbisågs emellertid i lagstiftningsärendet att göra en följdändring i lagen om vissa torvfyndigheter, vilket medförde att regeringen var förhindrad att avgöra överklaganden av beslut om koncession enligt denna lag innan följdändringen (2013:759) kunde träda i kraft den 5 november 2013. Ett av ärendena uppges också ha krävt större utredningsinsatser, bl.a. i form av begäran om yttrande från en expertmyndighet, vilket ytterligare förlängde handläggningstiden något men var nödvändigt för prövningen. Samtliga sex ärenden har avgjorts genom regeringsbeslut under det första halvåret 2014. I övriga tre ärenden vid enheten, som avser överklagande av nätkoncession enligt ellagen (1997:857), uppges handlägggarbyten ha fördröjt handläggningstiden. I fråga om de båda ärenden som kom in till departementet 2007 och som ännu inte avgjorts anförs vidare att ärendebalansen vid energienheten under en period mellan 2006 och 2010 var mycket hög och att många ärenden var komplexa. Viss prioritering mellan ärendena var därför nödvändig, och de aktuella ärendena, som avser samma ledningssträckning och därför bör avgöras i ett sammanhang, bedömdes som mindre brådskande med hänvisning till att de inte avser helt nya ledningssträckningar utan rör en partiell ändring i en del av en befintlig ledningssträcka respektive en ledningssträcka som i huvudsak är parallell med befintliga ledningar. Ärendena uppges dock ha varit föremål för interna överväganden och andra handläggningsmoment sedan de kom in, även om det inte alltid resulterat i in- och utgående skrivelser. Vidare framhålls att energienheten sedan våren 2013 har arbetat aktivt för att

avgöra samtliga äldre koncessionsärenden och att dessa två är de enda som återstår. I svarspromemorian anges också att de flesta beslut om nätkoncession och därmed sammanhängande frågor sedan den 1 juni 2013 överklagas till mark- och miljödomstol.

På utskottets fråga om varför längre tidsperioder tycks ha förflutit i flera ärenden utan att några dokumenterade utredningsåtgärder har vidtagits svarar Näringsdepartementet att det ibland dröjer med kommunikering i ärendena med hänvisning till att det av kvalitets- och effektivitetshänsyn bedöms lämpligt att handläggaren har läst in sig på hela ärendet innan kommunikering sker. Det gör det möjligt att undvika flera kommunikeringsomgångar om handläggaren bedömer att det behövs kompletteringar i ärendet. I övrigt hänvisar departementet till vad som redan anförts om att handläggningstiden i vissa ärenden fördröjts till följd av handlägggarbyten respektive en förbisedd följdändring i lagen om vissa torvfyndigheter, samt att beredningen av ett ärende även inrymmer handläggningsmoment som inte nödvändigtvis resulterar i in- eller utgående skrivelser.

När det gäller tidsutdräkter mellan avslutad skriftväxling och regeringsbeslut anger Näringsdepartementet att det finns flera skäl till detta. Ett skäl är att den gemensamma beredningen inom Regeringskansliet av utkast till regeringens beslut ibland leder till viss tidsutdräkt. Ytterligare skäl som anføres är bl.a. att berörda enheter har haft stora arbetsbördor och att vissa ärenden har varit föremål för interna överväganden och andra handläggningsåtgärder som inte resulterat i skriftväxling.

När det gäller frågan om varför det i flera ärenden har gått lång tid mellan det att ett överklagande har kommit in till departementet till dess att den klagande har ombetts komplettera överklagandet anför Näringsdepartementet i sin svarspromemoria att fullmakter etc. vanligen begärs in i samband med kommunikeringen av underinstansens yttrande till den klagande, men att det förekommer att det sker först senare under handläggningen. I två av de fem ärenden i Näringsdepartementet som i sammanhanget har noterats i granskningen uppger departementet att det förmodligen rör sig om ett förbiseende vid den första kommunikeringen av yttrandet. Det bedöms dock i sig inte ha medfört någon förlängd handläggningstid för de aktuella ärendena.

I övrigt anføres i svarspromemorian att Näringsdepartementet under en längre tid har uppmärksammat de balanser som finns när det gäller koncessionsärenden på vissa enheter och att en kraftsamling har gjorts för att minska balanserna, bl.a. genom tillfälliga resursförstärkningar, vilket har gett resultat.

Ärenden som avser en begäran om allmän handling

Utskottet har i sin skrivelse vidare begärt svar på vissa frågor med anledning av granskningen av de 20 ärenden vid Justitiedepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Näringsdepartementet som avser en begäran om allmän handling. På en inledande fråga från utskottet om föreskrifter och instruktioner i fråga om handläggningen av s.k. utlämnandeärenden i Regeringskansliet hänvisas till de bestämmelser och anvisningar i TF, OSL, Regeringskansliets

instruktion och Gula boken som redovisats i granskningen. Enligt promemoriorna finns i övrigt inga generella bestämmelser i Regeringskansliet för handläggning av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar, men i vissa arbetsordningar finns regler om hur sådana framställningar ska hanteras. Samtliga departement uppger vidare att nyanställda medarbetare utbildas i arbetet i Regeringskansliet, bl.a. i regelverket om offentlighet och sekretess och hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar eller av uppgifter ur sådana handlingar bör handläggas. Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet uppger också att de har rutinbeskrivningar och checklistor till stöd för ansvariga handläggare vid den praktiska hanteringen av utlämnande av allmänna handlingar.

Som svar på utskottets fråga varför 19 av de 20 ärendena som väckts före 2013 har lagts till handlingarna först under 2014 anför i huvudsak i svarspromemoriorna att detta beror på förbiseenden och brister i rutinerna för avslut av ärenden. Näringsdepartementet anför bl.a. också i sitt svar att tre av de fyra granskade ärendena vid departementet berör försäljningen och konkursen av Saab Automobile AB, som genererade många framställningar om utlämnande av allmänna handlingar, varav en del krävde en omfattande sekretessgranskning. I dessa lägen prioriterades själva utlämnandet, och av förbiseende kan beslutet att lägga ärendet till handlingarna i vissa fall ha dröjt. Arbetsmarknadsdepartementet anger vidare att fyra av de fem granskade ärendena vid departementet var registrerade på den administrativa enheten, där brister i rutinerna för avslut av ärenden upptäcktes vid genomgången av ärendebalanserna under 2013. Rutinerna har därefter förbättrats, och vid genomgångar under 2014 har det konstaterats att enheten inte längre har ett problem med att handlagda ärenden inte avslutas i diariet. I det femte ärendet har handläggningen överlämnats från en enhet till en annan och borde i samband med detta ha omregistrerats. Enligt departementet har så inte skett, och som framgår av granskningen har det inte gått att utreda om frågeställaren har fått svar på sina frågor. I svarspromemorian framhålls att man vid departementets genomgångar av ärendebalanser numera alltid betonar vikten av att omregistrera ärenden som lämnas över till en annan enhet och att det i diariet alltid anges vem som är ansvarig handläggare.

Av granskningen framgår också att det i flera av de granskade ärendena vid Justitiedepartementet saknas handlingar. Som svar på utskottets fråga vad detta beror på och vilka kommentarer det ger skäl till anför Justitiedepartementet med hänvisning till 5 kap. 1 § OSL att det normalt inte registreras något ärende med anledning av en begäran om utlämnande av allmän handling om utlämnandet görs omedelbart av den som ansvarar för vården av handlingen. Enligt promemorian har departementet i fyra av ärendena lämnat ut handlingarna omedelbart, men av förbiseende inte uppmärksammat att rutinen i fråga om ärenderegistrering frångåtts. Detta framhålls i ytterligare två ärenden som en trolig förklaring till att handlingar inte har diarieförts. Vidare anför att framställningen om att få ta del av allmänna handlingar i två av ärendena har

kommit in till mer än ett departement och därför har diarieförts på mer än ett ställe.

Utskottets ställningstagande

Utskottets granskning omfattar dels ett antal överklagandeärenden, som är regeringsärenden, dels ett antal ärenden som avser framställningar om att få ta del av allmänna handlingar, som är s.k. regeringskansliärenden.

Utskottet uppmärksammar varje år i sin granskning någon eller några grupper av förvaltningsärenden. Årets granskning har omfattat 32 överklagandeärenden vid Näringsdepartementet och Miljödepartementet. Utskottet kan återigen konstatera att handläggningstiderna i flera fall är långa, vilket givetvis inte är tillfredsställande. I flera ärenden förekommer också långa tidsutdräkter utan dokumenterade handläggningsåtgärder.

Regeringskansliet anför en ansträngd arbetssituation för medarbetarna och omsättning av personal som förklaring till de långa handläggningstiderna i flera av de nu granskade överklagandeärendena. Som framkommit i en tidigare granskning återinrättades en särskild miljöprövningsenhet inom Miljödepartementet i januari 2013 i syfte att effektivisera handläggningen av förvaltningsärenden (bet. 2013/14:KU10 s. 30). I departementets svar i den aktuella granskningen uppges dock arbetet vid enheten ha präglats av en svårförutsägbart arbetsbelastning och hög personalomsättning. Näringsdepartementet anför i sitt svar att de enheter inom departementet som berörs av den aktuella granskningen har vidtagit vissa tillfälliga åtgärder för att minska sina ärendebalanser. Utskottet vill framhålla att det inte är godtagbart att sådana lägen uppkommer i departementen att handläggningen av ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda fördröjs på grund av att personalsituationen inte är tillfredsställande (bet. 2001/02:KU10 s. 38).

Utskottet noterar vidare vad Regeringskansliet framhåller i fråga om att vissa ärenden ställer krav på omfattande inläsning och utredning samt svåra överväganden mellan olika ansvarsområden inom regeringen, och att inte alla åtgärder i ärendehandläggningen leder till in- och utgående skrivelser. Granskningen visar emellertid att långa tidsutdräkter kan förekomma även i föga omfångsrika och till synes okomplicerade ärenden. Utskottet vill också påminna om sitt uttalande i andra sammanhang att befintliga offentlighetsrättsliga krav på dokumentation självfallet inte utesluter värdet av ytterligare dokumentation, både för den interna ärendehantering och för att i ett senare skede underlätta granskningen av handläggningen (bet. 2013/14:KU10 s. 76).

Utskottet finner mot bakgrund av den aktuella granskningen anledning att påminna om de uttalanden om snabb handläggning som gjordes i förarbetena till förvaltningslagen. Konstitutionsutskottet framhöll då att myndigheternas handläggningstider är en central fråga för de enskilda människorna men även för myndigheterna. Om behandlingen i många ärenden drar ut på tiden skapas lätt stora ärendebalanser som medför merarbete, t.ex. genom att ärendena

måste läsas in av olika handläggare. Det är dock den enskilde som blir hårdast drabbad av att ärendehandläggningen drar ut på tiden.

När det sedan gäller Regeringskansliets handläggning av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar har utskottet i tidigare ställningstaganden understrukit vikten av att Regeringskansliet har den organisation och de rutiner som krävs för att offentlighetsprincipen och kravet på skyndsamhet ska kunna upprätthållas, och har därmed förutsatt att det förbättringsarbete som har inletts i Regeringskansliet i detta syfte påskyndas. Utskottet noterar att JO i en nyligen avslutad granskning av handläggningstider i ärenden om handlingsutlämnande vid Utrikesdepartementet framhåller bilden av ett ambitiöst arbete med framställningar som ofta avser ett mycket omfattande material, samtidigt som departementet kritiserar av JO för att otillräckliga personalresurser orsakat oacceptabelt långa handläggningstider (JO-beslut den 17 november 2014). Utskottet kan komma att uppmärksamma frågor som rör Regeringskansliets hantering av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar i kommande granskningar.

Konstitutionsutskottets nu aktuella granskning omfattar 20 ärenden om handlingsutlämnande i Justitiedepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Näringsdepartementet som enligt de balansförteckningar som upprättades vid årsskiftet 2013/14 hade kommit in för mer än ett år sedan och ännu inte avgjorts. I de fall där handläggningen har kunnat följas kan utskottet konstatera att ärendena förekommer i balansförteckningarna på grund av att de inte har lagts till handlingarna och inte på grund av att handlingarna inte har lämnats ut. Av svaren från Regeringskansliet framgår att rutinerna för att avsluta ärenden i Justitiedepartementet och Näringsdepartementet har frångåtts av misstag och att detta har åtgärdats i samband med departementens ärendinventeringar. Arbetsmarknadsdepartementet anför att bristande rutiner bl.a. för avslut av ärenden har upptäckts och åtgärdats. Med anledning av att det i ett par av de granskade ärendena har förekommit en viss tidsutdräkt vill utskottet liksom tidigare framhålla att en begäran om att få ta del av en allmän handling ska behandlas med förtur och att inga obehöriga dröjsmål eller någon omfattande tidsutdräkt får förekomma. Vidare konstaterar utskottet att dokumentationen i hälften av de granskade ärendena är sådan att det inte har varit möjligt att fastställa tidsåtgången för handläggningen eller, i flera fall, om ärendena alls har handlagts. Utskottet understryker återigen vikten av välfungerande rutiner för akthantering, dokumentation och diarieföring, både i syfte att säkerställa en grundlagsenlig och effektiv ärendehantering i Regeringskansliet och i syfte att möjliggöra en efterföljande kontroll av ärendenas handläggning. Genom omsorgsfull dokumentation uppnås den spårbarhet och öppenhet i regeringens arbete som är en förutsättning för den kontroll som de grundlagsfästa organen, bland dem konstitutionsutskottet, har till uppgift att utföra.

5 Regeringen, myndigheterna och EU: EU-kommissionens genomförandekommittéer

Ärendet

I samband med ett granskningsärende i konstitutionsutskottet våren 2014 (bet. 2013/14:KU20 s. 94 f.) väcktes ett antal frågor av mer generell karaktär om förhållandet mellan riksdagen, regeringen och myndigheterna i samband med behandlingen av frågor inom EU, med särskilt fokus på Europeiska kommissionens (kommissionen) roll i förhållande till den nationella förvaltningen. Det rörde sig om frågor om regeringens information till riksdagen och regeringens hantering i övrigt i fall där kommissionen vänder sig direkt till en myndighet under regeringen, hur regeringen säkerställer att myndigheterna håller regeringen informerad om förhållanden av betydelse för samarbetet inom EU, och hur medlemskapet i EU har påverkat relationerna mellan regeringen och myndigheterna. Utskottet återkommer i denna granskning till några aspekter av dessa frågor.

I den nu aktuella granskningen behandlas regeringens styrning och hantering av arbetet i kommissionens genomförandekommittéer¹. I genomförandekommittéerna har medlemsstaterna genom sina representanter möjlighet att påverka och kontrollera de förslag till rättsakter som kommissionen har befoogenhet att anta för genomförandet av unionens lagstiftning. Den svenska förvaltningsmodellen innebär att det förekommer att tjänstemän från förvaltningsmyndigheterna företräder Sverige i EU:s organ. För att upprätthålla den demokratiska styr- och ansvarskedjan ställer detta förhållande krav på en väl fungerande instruktionsgivning till och återrapportering från de tjänstemän som för den svenska regeringens talan. Studier av Sveriges deltagande i kommittéförfarandet har tidigare visat på vissa brister i dessa avseenden.

Syftet med granskningen är att undersöka vilka bestämmelser och rutiner som finns och tillämpas inom Regeringskansliet i fråga om instruktionsgivning till och återrapportering från de myndighetstjänstemän som företräder Sverige i kommissionens genomförandekommittéer.

Granskningen omfattar arbetet i sammanlagt 20 genomförandekommittéer där Sverige under 2013 representerades av myndighetsföreträdare inom Justitiedepartementets (5), Landsbyggsdepartementets (4), Miljödepartementets (5) och Näringsdepartementets (6) ansvarsområden. De granskade genomförandekommittéerna förtecknas i *bilaga 5.1*.

Till grund för granskningen har legat en genomgång av departementens förteckningar över genomförandekommittéer samt, för ett urval av kommittéer, en genomgång av de instruktioner som upprättats inom Regeringskansliet inför Sveriges deltagande i kommittéernas möten under 2013 och de rapporter

¹ Systemet med genomförandekommittéer benämns ibland kommittologin. Genomförandekommittéerna benämns ibland verkställighetskommittéer eller kommittologikommittéer.

som lämnats till Regeringskansliet efter mötena. Uppgifter om de granskade kommittéernas verksamhet under 2013 har hämtats från kommissionens register över kommittéhandlingar och redovisas i bilaga 5.1. Vidare finns en promemoria från Regeringskansliet med svar på frågor från utskottet, *bilaga 5.2*. Till grund för granskningen har också legat bl.a. Statsrådsberedningen promemoria om samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1 rev. 2013), *bilaga 5.3*.

Utredning i ärendet

Bakgrund

Kommissionens delegerade befogenheter och kommittéförfarandet

Europeiska unionens råd (rådet) och Europaparlamentet (parlamentet) antar bindande rättsakter i form av förordningar, direktiv och beslut. Medlemsstaterna ansvarar för att vidta de nationella lagstiftningsåtgärder som krävs för att genomföra den lagstiftning som beslutats på unionsnivå. Rådet och parlamentet kan emellertid delegera vissa befogenheter att anta bindande rättsakter till kommissionen, i syfte att effektivisera lagstiftningsarbetet och harmonisera tillämpningen av EU-rätten. I vilken utsträckning och på vilket sätt sådan delegering får ske regleras i EU:s fördrag.

Genom Lissabonfördraget, som trädde i kraft den 1 december 2009, delades den rättsliga grunden för delegering till kommissionen upp i två nya artiklar i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), en för delegerade akter och en för genomförandeakter. Enligt artikel 290 i EUF-fördraget kan lagstiftaren tilldela kommissionen befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Kontrollen över kommissionens delegerade befogenhet sker i detta fall genom att parlamentet eller rådet kan återkalla delegeringen eller invända mot att en delegerad akt antagen av kommissionen träder i kraft. Enligt artikel 291 kan kommissionen vidare tilldelas befogenhet att anta genomförandeakter då enhetliga villkor för genomförande av unionens lagstiftning krävs. Detta anges då i den grundläggande rättsakt som genomförandebefogenheterna avser. Då kommissionen tilldelas befogenhet att anta genomförandeakter kontrolleras utövandet av dessa befogenheter enligt fördraget av medlemsstaterna.

Hur medlemsstaternas kontroll över kommissionens antagande av genomförandeakter ska ske regleras i dag i den s.k. kommittéförfarandeförordningen² (KFF), som trädde i kraft den 1 mars 2011. Av KFF (art. 3) framgår att kommissionen ska biträdas av en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna med en företrädare för kommissionen som ordförande. Ordföranden ska förelägga kommittén utkastet till den genomförandeakt som ska antas av

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter.

kommissionen. Kommittén ska yttra sig över utkastet inom en tidsfrist som ordföranden får fastställa med hänsyn till hur brådsnande frågan är. Ordföranden får när det är motiverat av lämpliga skäl även inhämta kommitténs yttrande genom ett skriftligt förfarande.

I KFF har antalet kommittéförfaranden minskats från tidigare fyra till två, det rådgivande förfarandet och granskningsförfarandet. Enligt det rådgivande förfarandet (art. 4) ska kommissionen vid beslut om en genomförandeakt ta största hänsyn till kommitténs yttrande, som avges med enkel majoritet av dess ledamöter. Enligt granskningsförfarandet (art. 5) kan kommissionen enligt huvudbestämmelserna endast anta en genomförandeakt om kommittén yttrar sig positivt eller inte avger något yttrande. Om yttrandet är negativt, kan kommissionen antingen föreslå en ändrad version av utkastet inom två månader, eller inom en månad hänskjuta det till en omprövningskommitté (art. 6). Vid granskningsförfarandet ska kommittén yttra sig med kvalificerad majoritet, definierad enligt samma fördragsbestämmelser som gäller för beslutsfattande i rådet. Enligt undantagsbestämmelser (art. 7) får kommissionen utan dröjsmål anta en genomförandeakt trots ett negativt yttrande om det är nödvändigt för att undvika en allvarlig störning av marknaderna på jordbruksområdet eller en risk för unionens ekonomiska intressen.

Valet av förfarande föreskrivs i den grundläggande rättsakt som ger kommissionen genomförandebefogenheter. Enligt KFF (art. 2) ska granskningsförfarandet särskilt tillämpas vid antagande av genomförandeakter med allmän räckvidd och andra genomförandeakter med anknytning till program som får betydande konsekvenser, den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken, miljö, säkerhet eller skydd av människors, djurs eller växters hälsa eller säkerhet, den gemensamma handelspolitiken samt beskattning. Det rådgivande förfarandet tillämpas som allmän regel för alla övriga genomförandeakter. Under en övergångsperiod tillämpas också det föreskrivande förfarandet med kontroll (art. 12), som ger parlamentet eller rådet möjlighet att stoppa kommissionens rättsakter. Förfarandet, som infördes 2006, avskaffades då Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 och tillämpas endast för de akter där det redan föreskrivs till dess att de upphör eller ändras.

Sedan ordningen infördes i början av 1960-talet har den andel bindande rättsakter som kommissionen antar genom kommittéförfarandet ökat i förhållande till den andel som rådet och parlamentet antar. Kvantitativt sett utgörs numera den största delen av EU-rätten av sådana akter som kommissionen antar inom ramen för dess delegerade befogenheter. Enligt kommissionens rapport om kommittéernas arbete 2013 uppgick antalet genomförandekommittéer per den 31 december 2013 till 302. Sammanlagt avgav kommittéerna drygt 1 900 yttranden under 2013 och antalet efterföljande genomförandeakter som antogs av kommissionen under året uppgick till drygt 1 700.

De rättsakter som antas av kommissionen avser ofta mycket specifika tillämpningsföreskrifter, t.ex. ändringar i tekniska bilagor till de grundläggande rättsakterna. Vissa frågor av teknisk art kan dock även ha politisk betydelse.

Det kan gälla beslut om standarder för djurhälsa och kontroll av djursjukdomar, såsom förbud mot användning av benmjöl i djurfoder och obligatoriska BSE-tester av nötkreatur, eller beslut om uppdateringar av listor över geografiska områden av gemenskapsintresse som omfattas av vissa skyddsbestämmelser med konsekvenser för den verksamhet som kan bedrivas inom området, t.ex. vindkraft eller flyganläggningar. Utöver behandlingen av förslag till rättsakter innefattar genomförandekommittéernas arbete bl.a. att följa upp tillämpningen av lagstiftningen i medlemsstaterna och att uppmärksamma behov av ändringar av regelverket. Vidare kan kommittéerna t.ex. komma med tolkningsbesked om hur regelverket ska tillämpas i medlemsstaterna. Kommittéerna kan också behandla mer policyinriktade frågor, t.ex. planering av fleråriga program eller utformning av gemensamma strategier inom olika politikområden. Genom kommittéförfarandet tillförsäkras medlemsstaterna insyn i processerna och politisk kontroll över de rättsakter som antas av kommissionen.

Sveriges deltagande i genomförandekommittéerna

Den svenska förvaltningsmodellen kännetecknas av en organisatorisk tudelning mellan politik och förvaltning med fristående förvaltningsmyndigheter som i grundlagen garanteras självständighet i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild eller mot kommun eller som rör tillämpning av lag. Denna modell, med ett förhållandevis litet regeringskansli, innebär att förvaltningsmyndigheterna, som har relativt sett stora personella resurser och ofta den expertis som efterfrågas, ibland företräder Sverige i EU-arbetet. I det sammanhanget ska de dock representera regeringen och då ledas av det ansvariga departementet för att upprätthålla den demokratiska styr- och ansvarskedjan.

Sedan Sveriges inträde i EU har den svenska förvaltningsmodellens betydelse för möjligheten till demokratiskt ansvarsutkrävande inom EU-arbetet diskuterats i forskning och utredningar. I sammanhanget har ofta framhållits att den nära samverkan mellan politik och förvaltning som krävs i EU-arbetet, samt förhållandet att styrningen av förvaltningen i EU-arbetet ofta är informell, riskerar att leda till att det blir svårt att avgöra var politiken utformas och vem som styr arbetet. Förvaltningens involvering i EU-arbetet har också väckt frågan om risken för en byråkratisering av politiken, dvs. om EU-inträdet har lett till en maktförskjutning på nationell nivå från regering till förvaltning genom att opolitiska tjänstemän företräder regeringen i olika organ.³ SNS Demokratiråd framhöll i 2010 års rapport (s. 46 f.) att det stora antal rättsakter

³ Se t.ex. Hegeland, H. & Mattson, I. (2000), "Another link in the chain: the effects of EU Membership on Delegation and accountability in Sweden", i Bergman, T. & Damgaard, E. (red.) Delegation and accountability in European integration, Frank Cass, London; Vifell, Å. (2006), Enklaver i staten: Internationalisering, demokrati och den svenska statsförvaltningen, Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet; Jakobsson, B. & Sundström, G. (2006), Från hemvävd till invävd. Europeiseringen av svensk förvaltning och politik, Liber, Malmö; Reichel, J. (2010), Ansvarsutkrävande – svensk förvaltning i EU, Jure, Stockholm; Tallberg, J. m.fl. (2010), Demokratirådets rapport 2010. Europeiseringen av Sverige, SNS Förlag, Stockholm; Bull, T. m.fl. (2012), Arvet från Oxenstierna: reflektioner kring den svenska förvaltningsmodellen och EU, Sieps 2012:20p.

som antas genom kommittéförfarandet indikerar ”en europeisering och förstärkning av den nationella förvaltningen genom en direkt kommunikation med kommissionen, som ofta passerar riksdagen och kanske även regeringen obemärkt.” De offentliga utredningar som har belyst frågan om den svenska förvaltningsmodellens lämplighet i ett EU-perspektiv, både vid tiden för Sveriges EU-inträde och senare, har bedömt att den rådande modellen i stort sett är ändamålsenlig. Ett behov av förbättringar i fråga om styrning och samverkan mellan regeringen och myndigheterna har dock ofta framhållits.⁴

När det gäller förvaltningsmyndigheternas deltagande i kommissionens genomförandekommittéer har flera studier visat på stora variationer och ibland brister i hanteringen av arbetet, bl.a. när det gäller rutiner för instruktionsgivning till och återrapportering från de tjänstemän som företräder regeringen i kommittéerna. I det följande redovisas några studier i korthet.

Statskontorets studie Fem år i EU – en utvärdering av statsförvaltningens medverkan i EU-samarbetet (2000:20) visade bl.a. (s. 8 f., s. 12 f. och s. 18 f.) att flera departement saknade kunskap om det svenska deltagandet i genomförandekommittéer inom det egna ansvarsområdet. I rapporten konstaterades att regeringen därmed saknade underlag för att följa upp en stor del av det svenska EU-arbetet och hålla riksdagen informerad om detta. Av studien framgick att departementen hade utökat sitt deltagande i genomförandekommittéerna sedan EU-inträdet men att det fortfarande främst var myndigheterna som svarade för det svenska deltagandet. I fråga om instruktionsgivning och återrapportering framgick (s. 9, s. 16 f. och s. 86 f.) att formella rutiner hade fått ett ökat genomslag i det praktiska förhandlingsarbetet sedan Sveriges EU-inträde. Rapporten pekade emellertid på att instruktionsgivningen, särskilt inför deltagande i genomförandekommittéerna, fortfarande var alltför informell med stora inslag av muntliga eller oprecisa instruktioner. Medan informella kontakter framhölls (s. 28 f.) som ett viktigt komplement till den formella styrningen menade Statskontoret att de informella inslagen var av sådan omfattning att rollfördelningen mellan departementen och myndigheterna blivit otidlig, vilket ansågs påverka möjligheterna till insyn och ansvarsutkrävande i förhandlingsarbetet. I en underlagsrapport (2000:20C) till utvärderingen som särskilt behandlade genomförandekommittéernas arbete konstaterades (s. 9, s. 13 f.) att Regeringskansliet hade svårt att leva upp till de ambitioner man gav uttryck för i sina interna riktlinjer i fråga om politisk styrning och uppföljning av kommittéernas arbete.

I Kommerskollegiums rapport Europa – ja, men hur? (dnr 100-172-2004) från 2005 redovisades en intervjuundersökning om svenska myndigheters uppfattning om EU:s inre marknad. Undersökningen visade (s. 14 f.) bl.a. att det fanns frågetecken kring om tjänstemän vid myndigheterna visste att de företrädde regeringen och att det fanns stora skillnader i hur myndigheterna handskades med instruktioner till möten i t.ex. genomförandekommittéer. En

⁴ Se särskilt SOU 1993:14 s. 170 f., SOU 1993:80 s. 185 f., SOU 2003:123 s. 119 och SOU 2008:118 s. 82 f.

grupp myndigheter uppvisade enligt studien extremt stor självständighet och utformade i allt väsentligt sina instruktioner själva. Vidare framgick att de instruktioner som skickades till det ansvariga departementet för godkännande sällan justerades eller försågs med politiska bedömningar. Det framkom också att myndigheternas företrädare ibland saknade kunskap om att frågor redan kunde vara avgjorda av riksdagen och positionerna därmed förhållandevis låsta. Vissa myndigheter uppgav att de hade ett mycket bra samarbete med sitt departement, genom kontakten med enskilda erfarna handläggare, medan andra tvärtom upplevde en problematisk situation med kontaktpersoner som var relativt orutinerade. Myndigheterna efterlyste bättre styrning i EU-frågor och påtalade en osäkerhet om vilka mandat man har vid förhandlingar och risken att myndigheterna styr Regeringskansliet i stället för det omvända.

Forskarna Bengt Jacobsson och Göran Sundström publicerade 2006 en studie om statsförvaltningen och EU-arbetet i boken *Från hemvävd till invävd*. Studien, som baserades på omfattande enkätundersökningar vid myndigheter och departement 1998 och 2003, visade bl.a. (s. 57 f.) att relativt omfattande kontakter förekom mellan förvaltningsmyndigheter och departement i EU-frågor, i hög grad i form av informella utbyten. Samtidigt ansåg en fjärdedel av de svarande förvaltningsmyndigheterna att de inte fick någon styrsignal alls från politisk nivå när de deltog i EU:s olika arbetsgrupper och kommittéer. Då styrsignaler förekom låg de ofta på en allmän nivå och lämnades i hög grad muntligt och informellt.

I ett yttrande (yttr. 2005/06:UU4y) över riksdagsstyrelsens framställning Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3) uppmärksammade utrikesutskottet särskilt frågan om Sveriges deltagande i den s.k. kommittologin. Utrikesutskottet pekade på att kommittologin är omfattande och årligen fattar ett stort antal bindande beslut och på vissa områden förvaltar betydande budgetmedel. Enligt utskottets mening fanns det därför starka skäl för riksdagen att känna ett ansvar för att följa utvecklingen även inom denna del av EU:s samarbete. I utrikesutskottets uppföljning av Sveriges deltagande i EU:s biståndspolitik (rapport från riksdagen 2006/07:RFR7) undersöktes mot den bakgrunden vilka bestämmelser som gällde för tjänstemän som företrädde Sverige i EU-arbetet och hur de hade tillämpats. Av uppföljningen framgick (s. 8 och s. 89) att de interna riktlinjerna för arbetet i genomförandekommittéerna följdes i varierande utsträckning, att det fanns brister i Utrikesdepartementets förteckning över genomförandekommittéer och att en överblick över det svenska EU-arbetet inom biståndsområdet därmed saknades, att frågor som bereddes i expertgrupper och genomförandekommittéer regelmässigt inte hade behandlats eller beretts i departementet, samt att återsrapportering från möten i kommittéerna inte alltid hade gjorts. När det gällde instruktionsgivningen framkom (s. 97 f. och s. 172) att departementet normalt inte var involverat i framtagningen av instruktioner inför möten i de kommittéer där Sverige representerades av tjänstemän från Sida. Enligt tjänstemännen förekom då inget informationsutbyte mellan departementet och myndigheten före kommittémötet. Tjänstemännen uppgav dock att de på eget initiativ vände sig till den ansvariga

tjänstemannen i departementet för att få vägledning om svenska ståndpunkter när det rörde sig om projekt eller frågor som var politiskt känsliga.

Inom ramen för forskningsprogrammet Regeringskansliet och samhällets organisering redovisade forskaren Anna Ullström 2009 en undersökning av de politiska stabernas syn på möjligheten att styra den egna organisationen i ljuset av europeiseringen.⁵ I studien framkom (s. 38 f.) att det ibland var oklart vem de tjänstemän som företrädde Sverige i EU-arbetet representerade, särskilt då de kom från förvaltningsmyndigheterna, vilket försvårade politikernas styrning. Statssekreterarna i studien framförde vidare att lojalitetskonflikter uppstår då tjänstemän under längre perioder representerar regeringen i kommittéerna och att tjänstemän ibland driver en linje som den politiska ledningen inte står bakom eller inte har kännedom om. En slutsats i studien (s. 41) var att EU-arbetet ägde rum inom ramen för en styrningsprocess som Regeringskansliets organisation inte var anpassad för och att slitningar uppstod mellan politiker och tjänstemän i frågor som ”vem som ska representera Sverige, vem som agerar på vems mandat och vem som ska hålla i pennan när slutversionerna till de svenska ståndpunkterna skrivs”.

Gällande ordning

Regeringsformen

Enligt 1 kap. 6 § regeringsformen (RF) är det regeringens uppgift att styra riket under ansvar inför riksdagen. Den närmare innebörden av att regeringen styr riket framgår av bestämmelserna i olika kapitel i RF. I 10 kap. 1 § RF anges att regeringen ingår överenskommelser med andra stater eller med mellanfolkliga organisationer. Av bestämmelsen om att regeringen styr riket följer att det också är regeringen som företräder Sverige i sådana sammanhang.

Enligt bestämmelserna i 12 kap. RF om den statliga förvaltningen lyder en förvaltningsmyndighet under regeringen om myndigheten inte lyder under riksdagen (12 kap. 1 §). I förarbetena anförts att detta innebär att myndigheterna står till regeringens förfogande som organ vid styrandet av riket och att de i princip har att följa de föreskrifter av allmän natur eller direktiv för särskilda fall som regeringen meddelar (SOU 1972:15 s. 122, prop. 1973:90 s. 397). Myndigheterna garanteras självständighet i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild eller mot kommun eller som rör tillämpning av lag (12 kap. 2 §).

I RF finns också övergripande bestämmelser om regeringsarbetet. I 7 kap. 2 § uttrycks ett allmänt beredningskrav när det gäller regeringsärenden. Enligt bestämmelsen ska nödvändiga upplysningar och yttranden inhämtas från de berörda myndigheterna vid beredningen av regeringsärenden. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som

⁵ Ullström, A. (2009), ”Styrning i maktens centrum – europeisering och decentralisering i de politiska stabernas vardag” i Pierre, J. och Sundström, G. (red.) Samhällsstyrning i förändring, Liber, Malmö.

behövs ges möjlighet att yttra sig. Regeringsärenden avgörs enligt 7 kap. 3 § av regeringen vid regeringssammanträde.

Myndighetsförordningen

Av 3 § myndighetsförordningen (2007:515) följer bl.a. att förvaltningsmyndigheternas ledning ansvarar för verksamheten inför regeringen och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Enligt 7 § ska myndigheterna ge regeringen stöd vid Sveriges deltagande i verksamheten inom Europeiska unionen och i annat internationellt samarbete, ställa den personal till förfogande för deltagandet som regeringen begär och fortlöpande hålla regeringen informerad om förhållanden av betydelse för samarbetet.

Förordning med instruktion för Regeringskansliet

Förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet innehåller bestämmelser om beredningen av regeringsärenden. Av 14 § framgår att departementschefen enligt huvudregeln ansvarar för beredningen av regeringsärenden i departementet. I 15 § anges att regeringsärenden som faller inom flera departements verksamhetsområden ska beredas i samråd med de övriga berörda statsråden, s.k. gemensam beredning. Ansvar för att den gemensamma beredningen kommer till stånd vilar i regel på huvudmännen i departementen (25 och 28 §§). Enligt 16 § får Regeringskansliet begära in förklaringar, upplysningar och yttranden i regeringsärenden.

Förordningen innehåller även vissa bestämmelser om ärenden som avgörs av Regeringskansliet och vem som beslutar i dessa ärenden. Enligt 20 § 2 ska Regeringskansliet utse Sveriges representanter i det löpande arbetet inom Europeiska unionens råd samt föreslå och utse Sveriges representanter i kommittéer under Europeiska kommissionen. Regeringskansliet ska också enligt 20 § 7 avge svenska svar och kommentarer inom förfaranden som följer av Sveriges medlemskap i unionen eller av andra internationella överenskommelser. Som huvudprincip gäller enligt 30 § att myndighetschefen, dvs. statsministern, beslutar i regeringskansliärenden. Genom föreskrifter i 30–32 §§ kan emellertid beslutanderätten i regeringskansliärenden i många fall överlåtas till andra statsråd och tjänstemän i Regeringskansliet. Hur detta ska ske anges i en arbetsordning för Regeringskansliet eller det enskilda departementet eller i särskilda beslut. När det gäller dokumentationen av beslut i regeringskansliärenden anges i 51 § att det i fråga om varje beslut av Regeringskansliet ska finnas ett protokoll eller någon annan handling som anger vad beslutet innehåller, när beslutet fattades och vem som fattade det.

I 26 b § slås fast att chefen för kansliet för samordning av EU-frågor kan ge ut handböcker, riktlinjer och annat material i syfte att uppnå enhetlighet och hög kvalitet vid handläggningen inom Regeringskansliet av frågor som rör Europeiska unionen.

Utredningar om den rättsliga regleringen av EU-ärenden

Frågan om hur hanteringen av EU-ärenden bör regleras i olika avseenden har varit föremål för utredningar både inför och efter det svenska inträdet i EU.

Inför EU-medlemskapet utreddes frågan om vilka bestämmelser som skulle anses tillämplig i förhållande till EU-ärenden av Grundlagsutredningen inför EG. I betänkandet EG och våra grundlagar (SOU 1993:14) anförde utredningen (s. 172 f. och s. 176 f.) att EU-ärenden inte skulle anses utgöra regeringsärenden, eftersom de inte ger anledning till något beslut av regeringen, utan av EU:s institutioner. Kraven på beredning och kollektivt beslutsfattande i RF ansågs därmed inte direkt tillämpliga. Eftersom en förvaltningsmyndighet som agerar inför EU representerar regeringen ansågs inte heller de begränsningar som RF ställer upp för regeringen när det gäller styrningen av myndigheterna tillämpliga. Ansvaret för att utarbeta svenska ståndpunkter inför förhandlingsarbetet inom EU, liksom instruktioner till dem som företräder Sverige, ansågs därmed åligga respektive departement.

Frågor om förordnanden, instruktionsgivning liksom flera andra aspekter på statsförvaltningens samverkan med regeringen i EU-frågor belystes inför Sveriges EU-inträde av Utredningen om statsförvaltningen och EG. I betänkandet Statsförvaltningen och EG (SOU 1993:80) framhölls (s. 181 och s. 209 f.) att ett EU-inträde, med krav på svenskt deltagande i ett stort antal gemenskapsorgan, skulle medföra nya krav på utrednings-, berednings- och förhandlingsinsatser från Regeringskansliets och förvaltningsmyndigheternas sida. Utredningen konstaterade (s. 197) att regeringen ytterst hade ansvaret för Sveriges ställningstaganden i den gemensamma berednings- och beslutsprocessen i dåvarande EG och därmed också ansvarade för beredningen av frågor rörande instruktioner och förhandlingspositioner. Även om sådana frågor inte formellt är regeringsärenden menade utredningen att principerna i 7 kap. 2 § RF bör vara vägledande för hur beredningen bör gå till. När det gäller instruktionsgivningen föreslog utredningen (s. 218 f.) dels att instruktioner som regel bör lämnas i alla ärenden som behandlas i gemenskapsorganen, dels att en instruktion bör utarbetas av det sakansvariga departementet efter gemensam beredning med bl.a. andra berörda departement och förvaltningsmyndigheter. Utredningen ansåg vidare (s. 221) att instruktionerna bör vara så avfattade att mottagaren ska kunna förstå dem utan att söka vidare upplysningar i tidigare instruktioner och att de klart ska ange Sveriges ståndpunkt och delegatens förhandlingsutrymme. Utredningen ansåg att Sveriges företrädare i bl.a. rådets arbetsgrupper och kommissionens verkställighetskommittéer bör få skriftliga instruktioner och att i de fall muntliga instruktioner ges, t.ex. av tidsskäl, ska dessa bekräftas skriftligen. Slutligen ansåg utredningen att svenska ombud och representanter bör åläggas en strikt återrapporteringsskyldighet.

I regeringens proposition Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (prop. 1994/95:19 s. 453 f.) framhölls att det är regeringens uppgift att forma Sveriges EU-politik och att regeringen har det yttersta ansvaret för Sveriges agerande i EU:s gemensamma berednings- och beslutsprocess. Därmed

(s. 455) ansvarar regeringen för beredning av frågor rörande förhandlingspositioner och instruktioner för dem som företräder Sverige i olika EU-organ, och den politiska ledningen måste se till att det finns en effektiv kommunikation mellan departementen och mellan departementen och förvaltningsmyndigheterna.

I december 2001 tillsattes Utredningen om översyn av verksförordningen, som bl.a. hade att överväga om det förhållandet att det krävs effektiva och tydliga former för beredning och samordning mellan regeringen och dess myndigheter i EU-relaterade ärenden ytterligare behövde tydliggöras i verksförordningen samt om de krav som EU-medlemskapet i övrigt ställer på statsförvaltningen borde ge anledning till någon ändring i förordningen. Utredningen redovisade sina överväganden, bl.a. utifrån en enkät till myndigheter och departement, i betänkandet Från verksförordning till myndighetsförordning (SOU 2004:23). Utredningen konstaterade (s. 204 f.) att några myndigheter efterfrågade uppstramning av samordningen mellan departementen och myndigheterna medan andra menade att det saknades behov av en mer detaljerad instruktionsordning, att de informella möten och kontakter som förekommer är tillräckliga och att mer formaliserade rutiner skulle bli alltför resurskrävande. Vidare framkom att det inom Regeringskansliet hade framförts synpunkter på att myndigheterna i större utsträckning borde ta initiativ för att få instruktioner inför möten. Utredningen framförde här uppfattningen att det är regeringen som ytterst ansvarar för de tjänstemän som agerar inom olika EU-organ och att det därmed är det ansvariga departementets uppgift att lämna instruktioner till den som företräder Sverige i ett EU-organ och dennes uppgift att se till att en återrapportering görs. Utredningen menade att myndigheterna självklart ska medverka i arbetet med instruktionen och bidra med all den sakkunskap som kan finnas på myndigheten och även samråda med departementet om vilken person från myndigheten som regeringen bör förordna. Ansvar för att en instruktion tas fram ska dock ligga på regeringen. För att detta ska fungera menade utredningen att det är viktigt att Regeringskansliet tillämpar goda rutiner och skriftliga förordnanden och instruktioner. Sammantaget ansåg utredningen (s. 205 f.) att den redan då gällande regleringen, enligt vilken myndigheterna ska ge regeringen det stöd den behöver och ställa den personal som regeringen begär till förfogande, var väl avvägd och skapade goda förutsättningar för den nära samverkan mellan Regeringskansliet och myndigheterna som är en nödvändig grund för Sveriges agerande i EU.

Frågan om förhållandet mellan regeringen, Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheterna i det gemensamma EU-arbetet utreddes även av Förvaltningskommittén, som tillsattes av regeringen i december 2006. I kommitténs slutbetänkande Styra och ställa – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118) gjordes bedömningen (s. 80 f.) att den svenska förvaltningsmodellen inte är oproblematisk i EU-medlemskapet och att en rad frågor kvarstod att lösa i synnerhet när det gällde regeringens styrning av myndigheterna. Kommittén framhöll att sakkunskapen i EU-ärenden riskerar att hamna på av-

stånd från den politiska nivån på grund av den dualistiska förvaltningsmodellen och att arbetet därmed blir svårstyrt och sårbart. Kommittén betonade bl.a. (s. 86) vikten av tydliga förordnanden för de tjänstemän som företräder regeringen i EU-arbetet i syfte att undvika otydliga ansvarsförhållanden och stärka möjligheterna till ansvarsutkrävande. Kommittén bedömde vidare (s. 87 f.) att regleringen av EU-arbetet i riktlinjer med låg rättslig status inte svarade mot rimliga krav på öppenhet och insyn och föreslog att grundläggande besluts- och ansvarsregler i EU-frågor skulle ges i lag, att tillämpningsföreskrifter skulle ges i Regeringskansliets instruktion och att myndigheternas EU-arbete skulle regleras genom förordning. När det gäller beredningen av EU-ärenden ansåg kommittén (s. 89 f.) att de i princip bör behandlas som regeringsärenden. Kommittén framhöll att varje enskilt ställningstagande i beredningen av ett EU-ärende och varje enskild förhandlingsinstruktion inte behöver behandlas som regeringsärende, men att de övergripande och grundläggande ställningstagandena bör vara föremål för regeringsbeslut.

Förvaltningskommitténs förslag behandlades i 2010 års förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175). I propositionen (s. 47 f.) underströk regeringen vikten av en tydlig samordning och ett nära samarbete mellan regeringen och statsförvaltningen i EU-arbetet. Regeringen framhöll bl.a. bättre insyn och öppenhet, tydligare ansvarsfördelning, nya arbetssätt och bättre rutiner som viktiga utvecklingsområden för att kunna bedriva ett strategiskt, samlat, tydligt, korrekt och effektivt EU-arbete. Vidare (s. 49 f.) betonades vikten av att regeringen och Regeringskansliet löpande försäkrar sig om att statsförvaltningens EU-arbete följer de riktlinjer och prioriteringar som lagts fast på central nivå av regeringen och ytterst riksdagen och att Sveriges agerande i EU:s förhandlingsprocesser kännetecknas av ett helhetsperspektiv som säkerställs genom dialog med de berörda parterna. Regeringen uppgav att den delade Förvaltningskommitténs bedömning om betydelsen av öppenhet och insyn i EU-arbetet men framhöll samtidigt att EU-arbetet är en del av myndigheternas normala ansvarsområde och att det därför inte finns anledning till en långtgående särreglering. Regeringen hänvisade i propositionen till det pågående arbetet med att tydligare reglera myndigheternas EU-arbete inom ramen för deras instruktioner och en förstärkning av regeringens styrning av Sveriges agerande i EU:s förhandlingsprocesser.

Regeringskansliets riktlinjer

Utöver vad som följer av de bestämmelser om regeringens respektive förvaltningsmyndigheternas skyldigheter som redovisats ovan finns i dag ingen rättslig reglering av representanternas deltagande i kommissionens genomförandekommittéer. De riktlinjer som finns är Regeringskansliets interna cirkulär (nr 1–13) för handläggning, beredning och samordning av EU-ärenden. Därutöver finns vissa andra tillämpliga interna riktlinjer som t.ex. rör samrådsformer i Regeringskansliet och hanteringen av EU-handlingar.

Cirkulär 3 innehåller riktlinjer för beredningen av EU-frågor i Regeringskansliet. Den senaste versionen av cirkuläret beslutades i januari 2014 och gäl-

ler från och med den 10 mars 2014. Eftersom den aktuella granskningen avser ärenden under 2013 utgår redogörelsen nedan från den tidigare versionen av cirkuläret (2008-01-29). Även lydelsen i den nu gällande versionen redovisas dock i de fall de skiljer sig åt.

I cirkuläret anges att departementen ansvarar för att departementens EU-frågor bereds på ett ändamålsenligt sätt och att EU-frågor omfattas av kravet på gemensam beredning med hänvisning till vad som gäller för övriga ärenden inom Regeringskansliet. Det gäller alla EU-frågor, t.ex. faktrapromemorior, instruktioner och andra underlag inför möten i EU-institutioner där regeringen företräds. Enhetschefen för den berörda sakenheten svarade enligt de tidigare riktlinjerna för att det fanns gemensamt beredda ståndpunkter och instruktioner. I den nya versionen anges att den ansvariga huvudmannen svarar för detta. När det gäller själva förfarandet anges i den tidigare versionen att EU-frågor alltid ska beredas gemensamt med den sektorsansvariga tjänstemannen på Statsrådsberedningens EU-kansli (SB EUK) och med Finansdepartementets budgetavdelning (Fi BA) och att frågor inom vissa verksamhetsområden ska beredas med berörda enheter vid övriga departement (inre marknadsfrågor ska t.ex. beredas med enheten för främjande och EU:s inre marknad, UD FIM). I det reviderade cirkuläret anges de huvuddrag som gäller för gemensam beredning enligt följande. EU-frågor bereds gemensamt med den departementsansvariga tjänstemannen vid SB EUK och i samråd med de berörda handläggarna vid Brysselrepresentationen. EU-rättsliga frågor och ärenden om svenska lagar och förordningar med anknytning till EU-rätten bereds gemensamt genom den ansvariga kontaktpersonen i rättssektionen vid SB EUK. EU-frågor med ekonomiska, budgetära eller organisatoriska konsekvenser bereds gemensamt med Fi BA. Frågor som gäller den inre marknaden bereds gemensamt med Utrikesdepartementet genom (UD FIM). Frågor där konflikt kan uppstå mellan EU:s regelverk och de svenska grundlagarna bereds gemensamt med Justitiedepartementet genom grundlagsenheten (Ju L6). När det i ett departement finns en enhet eller funktion för särskild bevakning eller samordning av en viss typ av departementsövergripande eller sektorsövergripande frågor bereds alla ärenden som kan rymma en sådan fråga gemensamt genom den enheten eller funktionen.

Enligt Statsrådsberedningens riktlinjer för samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1 rev. 2013) måste gemensam beredning alltid äga rum i så god tid före ett beslut att de som berörs har en reell möjlighet att föra fram sina synpunkter och påverka ärendets beredning och avgörande. Hur förfarandet rent praktiskt ska gå till – om samrådet ska ske muntligen eller skriftligen, i vilken utsträckning och på vilket sätt överenskommelser ska dokumenteras etc. – får dock enligt riktlinjerna avgöras från fall till fall.

I cirkulär 3 hänvisas också till RF:s beredningskrav i förhållande till EU-frågor. I den tidigare versionen av cirkuläret hänvisas uttryckligen till att varje departement ska informera och samråda med intresseorganisationer inom sitt sakområde och till betydelsen av att samråda med företrädare för kommuner, landsting och andra organisationer när det gäller rättsakter som direkt berör

deras verksamhet eller när de har det slutliga ansvaret för att genomföra rättsakten. För detta ändamål bör beredningsgrupper för EU-frågor inrättas av departementen. Även i den reviderade versionen hänvisas till RF:s beredningskrav, och därefter följer en mer översiktlig skrivning om att departementen bör involvera de berörda aktörerna både under förhandlingsfasen och genomförandefasen, t.ex. genom att etablera berednings- eller referensgrupper.

Handläggningen av frågor som rör kommissionens befogenhet att anta genomförandeakter behandlas särskilt i cirkulär 5 (2011-07-15). I cirkuläret anges vad gäller tillsättningen av representanter i genomförandekommittéerna att varje medlemsstat enligt standardmallen för arbetsordningen för kommittéerna endast får representeras av en person, men att detta inte hindrar ett departement från att utse en eller flera suppleanter. Ett beslut som rör tillsättning av svenska representanter i genomförandekommittéer bör innehålla kommitténs namn, rättsakten där kommitténs mandat nämns samt namnen på de svenska representanterna och deras anställningsmyndighet. Enligt cirkuläret framgår av 3 § 5 Regeringskansliets arbetsordning att beslut om att utse representanter får fattas av chefen för ett departement och att respektive departements arbetsordning kan ange att någon annan än chefen för departementet får fatta beslut. I en bilaga till cirkulär 5 finns förslag till utformning av beslut om förordnande för genomförandekommitté.

När det gäller instruktioner till representanterna framhålls i cirkulär 5 att samtliga svenska ledamöter i kommittéerna företräder Sverige och således för regeringens talan, oavsett om de är tjänstemän från en myndighet eller från ett departement. Det är därför viktigt att instruktioner lämnas av det ansvariga departementet, efter sedvanlig gemensam beredning. Detta görs enligt cirkuläret på samma sätt som när det gäller instruktioner inför möten med rådsarbetsgrupper, som behandlas i cirkulär 3. Vidare anges att det ofta kan vara lämpligt att den svenska representanten förutom nödvändiga särskilda instruktioner inför det aktuella mötet ges en allmän instruktion för det svenska deltagandet i genomförandekommittén.

Enligt både den tidigare och den nu gällande versionen av cirkulär 3 gäller för instruktioner till kommissionens genomförandekommittéer ”i tillämpliga delar” detsamma som för rådsarbetsgrupper. Enligt det tidigare cirkuläret ska instruktioner till rådsarbetsgrupperna normalt utgå från en gemensamt beredd ståndpunktspromemoria, som utformats i enlighet med anvisningar i en bilaga till cirkuläret. I riktlinjerna anges att en ståndpunktspromemoria tillhör Regeringskansliets interna dokument, och att dess syfte är att underlätta påverkans- och förhandlingsarbetet. Ståndpunktspromemorian ska bl.a. innehålla den svenska målsättningen och en handlingsplan. I cirkuläret anges att innehållet i ståndpunktspromemorian ibland kan räcka som instruktion, men att det för ståndpunkter som inte har behandlats i ståndpunktspromemorian eller som har ändrats i förhållande till vad som ursprungligen angetts alltid ska finnas en särskild skriftlig instruktion.

I den gällande versionen av cirkuläret anges att instruktioner med svenska ståndpunkter normalt bör utvecklas i mallen för EU-instruktioner. Av mallen

framgår att en EU-instruktion t.ex. bör innehålla en svensk målsättning för det slutliga förhandlingsresultatet, en förhandlingsstrategi, svenska ståndpunkter gällande förslaget när det har presenterats, förslagets förenlighet med de svenska grundlagarna, bakgrund och konsekvensanalys samt eventuella effekter för EU-budgeten och statens budget. När det är aktuellt anges syftet, förhandlingsläget och handlingslinjen för mötet. I cirkuläret anges att mallen anpassas efter behovet i det enskilda fallet. Instruktionen uppdateras och bereds gemensamt inför varje förhandlingstillfälle när nya ställningstaganden aktualiseras eller ny information tillkommit. Under en särskild rubrik i cirkuläret behandlas instruktioner för svenska ställningstaganden i unionens institutioner. När det gäller instruktioner till rådsarbetsgrupper bör dessa enligt cirkuläret normalt utgöras av de ovan redovisade EU-instruktionerna med svenska ståndpunkter och i huvudsak följa anvisningarna i mallen. Instruktionen inleds med en beskrivning av vad mötet ska behandla och den svenska handlingslinjen för det aktuella mötet. Om det bedöms lämpligt och om flera frågor ska förhandlas på ett och samma möte kan en separat instruktion skrivas för varje sådan dagordningspunkt.

I cirkulär 5 anföras vidare att det är viktigt att varje departement är väl underrättat om vad som behandlas i en genomförandekommitté inom dess ansvarsområde och att samma rutiner gäller för rapportering från genomförandekommittéer som från rådsarbetsgrupper enligt cirkulär 3. Detta innebär att en skriftlig rapport ska lämnas efter varje möte, normalt inom 24 timmar efter det att mötet har avslutats. Om en fullständig rapport inte hinner sammanställas ska en kortfattad rapport ändå skrivas inom denna frist. Rapporterna ska enligt anvisningarna inledas med en kort sammanfattning som dels redovisar de viktigaste resultaten av mötet, dels är operativt framåtblickande. Rapporten delges de berörda personerna inom Regeringskansliet. I en bilaga till cirkulär 5 finns ett förslag till mall för rapportering.

Som en förutsättning för att de rutiner som redovisats ovan ska kunna fungera framhålls i cirkulär 5 att det är viktigt att varje departement har kunskap om genomförandekommittéer inom det egna ansvarsområdet. En aktuell förteckning över genomförandekommittéer bör därför finnas och i början av varje år lämnas till Statsrådsberedningens kansli för samordning av EU-frågor. För varje genomförandekommitté bör det finnas uppgifter om kommitténs namn, grundläggande rättsakt, kategori, arbetsuppgifter, ansvarigt generaldirektorat, ansvarigt departement, mötesfrekvens och svenska representanter. I en bilaga till cirkuläret finns en mall för redovisning av uppgifter om genomförandekommittéer.

Statsrådsberedningen har också meddelat riktlinjer för hanteringen av EU-handlingar i Regeringskansliet (SB PM 2009:1). Av riktlinjerna framgår att EU-handlingar som kommer in direkt från en EU-institution eller från myndigheter i Sverige blir allmänna handlingar och ska registreras i Regeringskansliet. Enligt riktlinjerna gäller vidare att handlingar som rör EU-samarbetet, och som upprättas av anställda i Regeringskansliet eller av andra före-

trädare för Sverige, med vissa undantag är allmänna handlingar och ska registreras i Regeringskansliet. En handling är upprättad när den har expedierats, när det ärende som den hör till har slutbehandlats eller, om handlingen inte hör till något ärende, när handlingen har justerats eller på annat sätt färdigställts. Exempel på sådana upprättade EU-handlingar som ska registreras är rapporter från möten med rådsarbetsgrupper och genomförandekommittéer samt ståndpunktspromemior. När det gäller frågan om när och var handlingar ska registreras framhålls i promemorian att en handling i enlighet med 5 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, ska registreras så snart den kommit in eller upprättats. I riktlinjerna framhålls vidare att det är ganska vanligt att den som har ett uppdrag av regeringen eller Regeringskansliet att företräda Sverige är anställd vid någon annan myndighet. Handlingar som personen i fråga tar emot eller upprättar inom ramen för uppdraget registreras också i sådana fall i departementet.

Redovisning av genomförandekommittéer

Med hänvisning till vad som framkommit i Statskontorets rapport Fem år i EU (jfr ovan) föreslog riksdagsstyrelsen i sin framställning med anledning av Riksdagskommitténs förslag Riksdagen inför 2000-talet (framst. 2000/01:RS1 s. 129) att en samlad redovisning av genomförandekommittéerna borde ges i regeringens årliga EU-skrivelse. Enligt förslaget skulle riksdagen efter att ha tagit del av den första redovisningen få ta ställning till hur ofta redovisningen borde ges och om det fanns anledning att begära något annat slags information. Vid behandlingen i konstitutionsutskottet (bet. 2000/01:KU23 s. 30) tillstyrktes riksdagsstyrelsens förslag om ett tillkännagivande till regeringen om en redovisning av genomförandekommittéerna, och riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr. 2000/01:276).

Med anledning av tillkännagivandet lämnades en förteckning över svenska ledamöter i kommissionens genomförandekommittéer i ett annex till regeringens skrivelse (skr. 2001/02:30) om verksamheten i EU under 2000. Vid utrikesutskottets behandling (bet. 2001/02:UU10) av regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2001 konstaterades (s. 48) att en redovisning av genomförandekommittéer i enlighet med Riksdagskommitténs förslag hade gjorts i samband med den föregående EU-skrivelsen och att det enligt bedömningen inte behövdes någon ny förteckning i den aktuella skrivelsen eftersom den tidigare redovisningen fortfarande var aktuell. Utrikesutskottet menade dock att en redovisning av verk samma genomförandekommittéer borde göras i kommande skrivelser. Utskottet konstaterade vidare att redovisning av arbetet i vissa genomförandekommittéer förekommer i skrivelsen.

Tidigare granskning

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen granskat Regeringskansliets organisation för handläggning av EU-frågor ur olika aspekter. Vid två tillfällen har granskningen innefattat instruktionsgivning till och återrapportering från

dem som företräder Sverige i EU, i båda fallen med fokus på arbetet i rådsarbetsgrupperna.

Hösten 1998 (bet. 1998/99:KU10 s. 19 f.) granskade konstitutionsutskottet Regeringskansliets organisation för handläggningen av EU-frågor i olika hänseenden, bl.a. framtagandet av ståndpunktspromemorior och instruktionsgivningen till dem som företräder Sverige i EU. Av granskningen framgick bl.a. att frågan om huruvida instruktioner ska ha skriftlig form fick avgöras från fall till fall men att de skulle vara skriftliga om de avsåg frågor som inte behandlats i en tidigare ståndpunktspromemoria eller ståndpunkter som ändrats i förhållande till vad som ursprungligen angetts. Utskottets undersökning gav vid handen att hanteringen av EU-frågorna hade förbättrats efter hand sedan Sveriges EU-inträde men att detta inte hindrade att hanteringen kunde förbättras ytterligare. Ett exempel var att mer uppmärksamhet kunde ägnas kommissionens verksamhet. Utskottet uttalade också att det avsåg att återkomma till Regeringskansliets hantering av EU-frågorna. En aspekt som kunde vara aktuell att följa var regeringens förhållande till myndigheterna och hur den svenska förvaltningstraditionen fungerar när EU-frågor behandlas, framhöll utskottet.

Hösten 2010 (bet. 2010/11:KU10 s. 76 f.) granskade utskottet framtagande av ståndpunkter och instruktioner inför möten i EU. Till grund för granskningen låg en genomgång av de instruktioner och ståndpunktspromemorior som upprättats inom Regeringskansliet inför möten i rådsarbetsgrupper inför antagandet av ett antal rättsakter under 2009. Utskottet framhöll betydelsen av att även arbetet med att ta fram svenska ståndpunkter och instruktioner i möjligaste mån uppfyller det beredningskrav som föreskrivs i RF. Granskningen gav inte anledning till någon annan bedömning än att beredningen av ståndpunkter och instruktioner i dessa delar fungerat väl. Granskningen innefattade även en genomgång av akternas fullständighet och diarieföringen av handlingar som hörde till de granskade ärendena och visade på vissa brister i dessa avseenden. Utskottet betonade att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande och även torde kunna bidra till en effektiv intern beredning av dessa ärenden i Regeringskansliet. Utskottet noterade vidare i sitt ställningstagande att det inom Regeringskansliet pågick en översyn av arbetsmetoderna i EU-frågor och att riktlinjerna för framtagande och beredning av ståndpunkter och instruktioner kunde komma att revideras inom ramen för översynen. I sammanhanget påpekade utskottet att det föreföll finnas vissa problem med efterlevnaden av de gällande riktlinjerna och framförde att de bör vara utformade så att de motsvarar de krav som ställs och är möjliga att efterleva. Utskottet ville också fästa uppmärksamheten på att det saknades gemensamma kriterier för hela Regeringskansliet för s.k. angelägenhetsgrader. I den mån det finns behov av att i instruktioner ange angelägenhetsgrader skulle det enligt utskottet kunna vara ändamålsenligt att inom ramen för den pågående översynen införa gemensamma kriterier för sådana angelägenhetsgrader. Utskottet anförde slutligen att det endast undantagsvis bör förekomma att instruktioner inte upprättas i frågor som är föremål

för förhandling i EU och att ett minimikrav är att den svenska ståndpunkten alltid dokumenteras skriftligen i någon form.

Iakttagelser vid den aktuella granskningen

Underlag för granskningen

Den aktuella granskningen omfattar arbetet i totalt 20 genomförandekommittéer inom Justitiedepartementets (5), Landsbyggsdepartementets (4), Miljödepartementets (5) och Näringsdepartementets (6) ansvarsområden, där Sverige under 2013 har representerats av tjänstemän från förvaltningsmyndigheter. Urvalet av genomförandekommittéer har främst baserats på kriterierna att tjänstemän från förvaltningsmyndigheter har representerat Sverige vid mötena och att kommittén i fråga har haft mötesverksamhet under 2013. Därutöver har avsikten varit att få en spridning över ett antal olika departement och politikområden och att få ett underlag med rimlig omfattning. Enligt kommissionens register över kommittéhandlingar hölls under 2013 sammanlagt 93 möten i de granskade kommittéerna. Inför 63 av dessa möten hade kommissionen framställt ett eller flera förslag till genomförandeakter för omröstning i kommittén.

Arbetet i de granskade kommittéerna omfattar ett brett spektrum av frågor inom olika politikområden, bl.a. beslut om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i livsmedel, beslut om ekonomiska bidrag till medlemsstater för bekämpning av vissa djursjukdomar, beslut om nationella åtgärder för att förhindra införandet av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur, beslut om ämnen som ingår i regleringen av export och import av farliga kemikalier, beslut om kategorisering av överträdelser inom yrkestrafikområdet samt beslut om vilka resehandlingar som krävs för inresa i unionen och vilka handlingar som krävs från olika länder för utfärdande av visum.

Redovisning av genomförandekommittéerna

De förteckningar över genomförandekommittéer som departementen har redovisat i den aktuella granskningen omfattar totalt ca 275 kommittéer. Några kommittéer är redovisade mer än en gång då olika departement eller olika avdelningar inom samma departement ansvarar för kommittén beroende på vilka frågor som är aktuella, och vid åtminstone tre departement är även vissa expertgrupper under kommissionen inkluderade i redovisningen. Flertalet av förteckningarna är daterade i augusti 2014, några är odaterade och ett par är daterade i maj och juni 2014. En förteckning är daterad november 2013. Utförligheten i redovisningen av kommittéerna varierar såväl mellan departementen som mellan olika enheter inom samma departement. Några departement redovisar endast kommitténs namn och den svenska representanten och när det gäller den senare uppgiften anges ofta bara namn på myndigheten. Flertalet förteckningar följer emellertid i huvudsak mallen i cirkulär 5, men det saknas ofta uppgifter om kommitténs grundläggande rättsakt och endast undantagsvis anges kommitténs typ, dvs. om kommittén arbetar enligt det rådgivande eller det granskande förfarandet.

Instruktionsgivning

När det gäller instruktionsgivningen till de svenska representanter som deltog i arbetet i de 20 genomförandekommittéerna under 2013 visar granskningen att allmänna, s.k. stående instruktioner hade upprättats för två kommittéer och att någon form av särskild skriftlig instruktion hade upprättats inför 76 av totalt 93 möten. Inför 54 av dessa 76 möten hade kommissionen framställt förslag till genomförandeakter. I 14 av de 20 genomförandekommittéerna hade skriftliga instruktioner upprättats inför samtliga möten.

De särskilda instruktionerna är i nästan samtliga fall utförliga, med angiven ståndpunkt och/eller handlingslinje för respektive dagordningspunkt på det aktuella mötet. För drygt hälften av kommittéerna förekommer att angelägenhetsgrad anges för respektive dagordningspunkt i instruktionerna. I knappt hälften av kommittéerna innehåller instruktionerna inför mötena också regelmässigt en bakgrundsbeskrivning av arbetet i kommittén och det aktuella beredningsläget.

I två kommittéer, Viseringskommittén och den s.k. Sjöfartsskyddskommittén⁶, är dock de totalt sju skriftliga instruktionerna inför mötena i kommittéerna utformade som annoterade dagordningar, och det framgår inte tydligt vem som har upprättat dem. När det gäller Viseringskommittén är instruktionerna diarieförda i Justitiedepartementet. I ytterligare två kommittéer, Kommittén för tillämpning av de gemensamma skyddsreglerna för den civila luftfarten och Kommittén för tillämpning av gemensamma säkerhetsbestämmelser på det civila luftfartsområdet, framgår att instruktionerna är upprättade av Transportstyrelsen. I Kommittén för tillämpning av de gemensamma skyddsreglerna för den civila luftfarten omfattas uppgifter i handlingarna av sekretess med hänsyn till intresset av att förebygga brott enligt 18 kap. 8 § OSL. När det gäller Kommittén för tillämpning av gemensamma säkerhetsbestämmelser på det civila luftfartsområdet framgår av återrapporteringen att den har behandlat frågor där Sveriges representant har framfört tydliga synpunkter.

I Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurens välbefinnande är de särskilda instruktionerna utformade som komplement till tidigare särskilda instruktioner eller den stående instruktionen för kommittén. I några fall är instruktionen utformad endast som en tjänsteanteckning om att mötet omfattas av tidigare instruktioner.

I nio av de sjutton fall då någon särskild skriftlig instruktion inte hade upprättats inför ett möte hade förslag till genomförandeakter lagts fram för kommittéerna. Av dessa avser emellertid sju fall möten i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – GMO-sektionen⁷, där en stående instruktion upprättats inför deltagandet i kommittén. I den stående instruktionen anges att dagordningspunkterna vid kommitténs möten ofta är mycket tekniska, regelbundet återkommande och av rutinkaraktär och att syftet med en stående instruktion är att göra det möjligt för myndigheterna, departementet och den

⁶ Kommittén för genomförande av lagstiftningen om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar.

⁷ Sektionen för genetiskt modifierade livsmedel och foder samt miljörisken.

svenska delegationen vid mötet att i sådana ärenden handla utan en instruktion skriven för det enskilda tillfället. På så vis kan resurser frigöras för att fokusera på mer resurskrävande ärenden och dagordningspunkter, framhåller man. I instruktionen anges att departementen och myndigheterna inför varje möte ska göra en gemensam bedömning av vilka dagordningspunkter som omfattas av den stående instruktionen. För övriga dagordningspunkter ska myndigheten lämna underlag till departementet som tar fram en instruktion. Av granskningen framgår att den stående instruktionen är relativt utförlig med angiven angelägenhetsgrad för respektive typ av dagordningspunkt som omfattas av den.

I två fall där förslag till genomförandeakter har lagts fram för en kommitté inför ett möte saknas såväl stående som särskilda skriftliga instruktioner. I båda fallen rör det sig om möten i kommittéer inom Justitiedepartementets ansvarsområde. Det ena fallet avser ett möte i Kommittén för resehandlingar den 19 mars 2013, när ett genomförandebeslut antogs enligt det rådgivande förfarandet. Rättsakten avsåg upprättandet av en förteckning över resehandlingar utfärdade av tredjeländer som möjliggör inresa i Schengenområdet och erhållande av visum. Det andra fallet avser ett möte den 13 juni 2013 i Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar, där Sverige representerades av Rikspolisstyrelsen. Vid mötet ägde en omröstning rum enligt granskningsförfarandet om två rättsakter gällande tekniska specifikationer för utformning av uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare respektive säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna. Av kommissionens protokoll och återrapporteringen från kommitténs möten framgår att det senare ärendet innefattade en fråga om certifikatspolicy vid hantering av biometriska resehandlingar, i vilken vissa medlemsstater hade framfört uppfattningen att beslutet kunde få politiska konsekvenser för hur man skyddar och hanterar EU-medborgares fingeravtryck. I båda fallen avgav kommittéerna ett positivt yttrande över den föreslagna genomförandeakten.

I åtta av de sjutton fall då särskilda skriftliga instruktioner saknades inför ett kommittémöte lades inget förslag till genomförandeakt fram för kommittén inför mötet. Fyra av dessa fall avser möten i kommittéer inom Justitiedepartementets område: dels ett möte vardera i de båda kommittéer som redovisats i det föregående, dvs. Kommittén för resehandlingar och Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar, dels två möten i Kommittén för konsumentskyddssamarbete, där Sverige representeras av tjänstemän från Konsumentverket. För dessa tre kommittéer gäller att inga skriftliga instruktioner, vare sig allmänna eller särskilda, verkar ha upprättats för verksamheten under 2013. Av dagordningen till mötet i Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar den 12 april 2013 framgick att det kunde bli aktuellt med en omröstning om två förslag till genomförandebeslut om tekniska specifikationer för resehandlingar av olika slag, som lagts fram för kommittén tidigare. Det rörde sig om de båda förslag där en omröstning kom att hållas vid mötet

den 13 juni 2013 (jfr ovan). Av dagordningarna inför de båda mötena i Kommittén för konsumentskyddssamarbete framgår att kommittén bl.a. skulle diskutera kommande prioriteringar och strategier för arbetet inom konsumentskyddsområdet.

Av de fyra återstående möten där skriftliga instruktioner saknades var tre möten i den s.k. Nitratkommittén⁸ inom Landsbygdsdepartementets ansvarsområde. I kommittén hölls totalt fyra möten under 2013. Inför det möte då ett förslag till rättsakt lagts fram för kommittén upprättades en skriftlig instruktion. Vid de övriga tre mötena avhandlades enligt dagordningarna dels informationspunkter, dels diskuterades inriktningen på kommitténs arbete 2014. Slutligen rör det sig i ett fall om ett möte den 6 februari 2013 i Sjöfartsskyddskommittén, där Sverige representeras av Transportstyrelsen. I detta fall framgår av ett e-postmeddelande från myndigheten till Näringsdepartementet att den tjänsteman som företräder Sverige i kommittén med kort varsel hade fått förhinder och skulle ersättas av en annan tjänsteman, och att något förslag på instruktion inte hade hunnit tas fram. I meddelandet anges vidare att myndighetens representant skulle kontakta den ansvariga handläggaren vid departementet för direkt avstämning om det skulle bli diskussion om någon fråga som kräver ett tydligt svenskt ställningstagande.

För en kommitté, Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurens välbefinnande, finns både en stående instruktion och särskilda instruktioner inför varje möte. Genomgången av handlingarna för kommittén visar emellertid att den stående instruktionen upprättades den 22 april 2013 men att det i återslagberättelsen från tre av kommitténs möten (den 7 maj 2013, den 26 augusti 2013 och den 7 oktober 2013) uppges att representanten har arbetat efter en stående instruktion från 2007. Vidare noteras att det i en tjänsteanteckning i Landsbygdsdepartementet inför mötet i kommittén den 7 maj 2013 anges en överenskommelse per telefon med Jordbruksverkets representant om att de svenska ståndpunkterna omfattas av tidigare mötesinstruktioner eller den stående instruktionen. I myndighetens återrapport från mötet hänvisas emellertid till (s. 6) att delegaten på en dagordningspunkt som rör hästpass har arbetat efter en specifik instruktion som är framtagen för mötet. Även i återslagberättelsen från mötet den 8 november 2013 hänvisas (s. 7) till en specifik instruktion framtagen för det aktuella mötet vid två dagordningspunkter. Av den särskilda instruktion som upprättats inför mötet (den 7 november 2013) framgår dock att den endast omfattar en dagordningspunkt eftersom de övriga punkterna på dagordningen antingen inte ger anledning till någon instruktion eller omfattas av kommitténs stående instruktion. Vidare har i granskningen uppmärksamats att en slutlig instruktion inför ett möte i kommittén den 19 november 2013 är daterad den 22 november 2013.

⁸ Kommittén för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen och för tillämpning av direktivet om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket.

När det gäller beredningen av instruktionerna framgår av granskningen att de två förekommande stående instruktionerna, som upprättats av Landsbyggsdepartementets djur- och livsmedelsenhet, har beretts gemensamt i Regeringskansliet med åtta respektive sju andra enheter, i båda fallen med Fi BA, SB EUK, SB SAM och UD FIM. När det gäller de totalt 76 särskilda instruktioner som upprättats inför möten i genomförandekommittéerna under 2013 framgår av handlingarna i 41 fall att instruktionen har varit föremål för en gemensam beredning eller ligger inom ramen för en tidigare beredd handlingslinje. I de 38 fall då uppgifter om den gemensamma beredningen förekommer uppges den i samtliga fall utom ett ha involverat Fi BA och SB EUK. Av instruktionerna inför mötet den 22 april 2013 i den s.k. Sjösäkerhetskommittén⁹ framgår att den beretts gemensamt med JU L3, UD EU och N RS. I de övriga 37 fallen har den gemensamma beredningen utöver Fi BA och SB EUK involverat ytterligare mellan tre och elva enheter inom Regeringskansliet. I flertalet fall anges att den gemensamma beredningen är avslutad och att instruktionen är slutlig. I några fall anges emellertid att en gemensam beredning pågår. Det gäller instruktioner inför vissa möten i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för bekämpningsmedelsrester i livsmedel och foder samt i Sjösäkerhetskommittén.

Åtterrapporering

Av de 93 möten som hölls i de granskade genomförandekommittéerna under 2013 har skriftliga åtterrapporater upprättats i 83 fall. Merparten av åtterrapporaterna är utförliga med en kort inledande sammanfattning och framåtblickande genom att uppföljning från svensk sida av resultaten från mötet kommenteras. Relativt vanligt är också att åtterrapporaterna är utformade som mötesanteckningar på dagordningen för det aktuella mötet, med mer eller mindre utförliga kommentarer under respektive dagordningspunkt, i vissa fall med en inledande sammanfattning. Endast i enstaka fall är åtterrapporeringen mycket kortfattad i form av minnesstolpar.

Av de granskade handlingarna framgår att drygt hälften av åtterrapporaterna har upprättats inom 24 timmar efter det att mötet har avslutats. I övriga fall varierar denna tidsåtgång från två dagar till uppemot en månad. Av handlingarna framgår dock inte alltid om rapporterna också har lämnats till Regeringskansliet i samband med att de har upprättats, eftersom de inte har registrerats som inkommande handlingar i Regeringskansliet. I drygt hälften av fallen är åtterrapporaterna inte diarieförda i departementen. I några kommittéer (Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurens välbefinnande, Avfallskommittén¹⁰, Nitratkommittén, Kommittén för tillämpning av de gemensamma skyddsreglerna för den civila luftfarten och Kommittén för tillämpning av gemensamma säkerhetsbestämmelser på det ci-

⁹ Kommittén för sjösäkerhet och förhindrande av förorening från fartyg.

¹⁰ Kommittén för anpassning till den vetenskapliga utvecklingen och för genomförande av direktiv 2008/98/EG om avfall.

vila luftfartsområdet) gäller detta samtliga återrapporter, och i några kommittéer (t.ex. Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – GMO-sektionen, Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för bekämpningsmedelsrester i livsmedel och foder och Ständiga kommittén för biocidprodukter) gäller det vissa återrapporter. I några fall då handlingarna har registrerats framgår att det kan förekomma ett visst dröjsmål mellan det att en återrapport har upprättats och det att den har lämnats in till och registrerats i Regeringskansliet. Exempelvis upprättades en återrapport från ett möte i den s.k. Ozonkommittén¹¹ den 3 oktober 2013 av Naturvårdsverket en vecka efter mötet men registrerades i Miljödepartementet först den 30 oktober 2013. En återrapport från Kommittén för vägtransporter upprättades samma dag som mötet hölls men registrerades i Näringsdepartementet fem dagar senare.

När det gäller Kommittén för leksakers säkerhet, där Kemikalieinspektionen har representerat regeringen vid mötena, verkar de skriftliga återrapporterna vara upprättade i Justitiedepartementet.

För tio möten, varav ett inbegrep en omröstning om ett förslag till rättsakt, saknas skriftlig återrapportering. Det gäller bl.a. de båda mötena i Kommittén för konsumentskyddssamarbete, där således varken instruktionsgivning eller återrapportering förekommit under 2013 (jfr ovan). Ett fall avser ett möte i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – GMO-sektionen den 20 mars 2013, där Jordbruksverket företrädde regeringen. Vid mötet sköts en planerad omröstning upp på grund av invändningar mot förslaget från medlemsstater.

I tre fall gäller det möten i Kommittén för genomförandet av direktivet om upprättandet av en ram för gemenskapens vattenpolitik, där Havs- och vattenmyndigheten företräder regeringen. Kommittén hade under 2013 totalt fyra möten, varav myndigheten har rapporterat skriftligt från ett tillfälle då omröstning om en rättsakt ägde rum. Vid de tre möten som inte har återrapporterats skriftligt innehöll dagordningen i ett fall (den 4 november 2013) bl.a. en inledande diskussion om en ändring av bilagorna till det s.k. grundvattendirektivet¹², där kvalitetsnormer för grundvatten på gemenskapsnivå fastställs. Vid de övriga två mötena (den 22 mars 2013 och den 30 september 2013) stod endast procedur- och protokollsfrågor på dagordningen.

Skriftlig återrapportering saknas även från två möten i Avfallskommittén. I Miljödepartementets akt i ärendet återfinns endast en kopia av kommissionens protokoll från respektive möte. Av granskningen framgår att det ena mötet (den 4 juli 2013) avhandlade informationspunkter som enligt den instruktion som upprättats inför mötet hade låg angelägenhetsgrad. Vid det andra mötet (den 18 oktober 2013) avhandlades dels informations- och diskussionspunkter, dels ägde en omröstning rum om ett genomförandebeslut om fastställande av ett format för anmälan av information om avfallshanteringsplaner och av-

¹¹ Kommittén för ämnen som bryter ned ozonskiktet och för fluorerade växthusgaser.

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring.

fallsförebyggande program. Förslaget antogs efter ett positivt yttrande i kommittén. Enligt instruktionen skulle Sverige rösta för förslaget men om det bedömdes lämpligt framföra vissa kritiska synpunkter. Vidare angavs i instruktionen att Sverige under en diskussionspunkt på dagordningen om en formel för en s.k. klimatkorrigeringsfaktor skulle framföra att man motsatte sig denna.

Slutligen saknas skriftlig återrapporering från två av tre möten i Europeiska ITS-kommittén (den 25 januari 2013 och den 3 december 2013) inom Näringsdepartementets ansvarsområde, där Transportstyrelsen och Trafikverket företrädde regeringen. Enligt dagordningarna avhandlades vid mötena huvudsakligen informationspunkter och vissa diskussionspunkter bl.a. om tillämpningen av tidigare beslutade genomförandeakter på området i medlemsstaterna.

Skriftligt förfarande

Av kommissionens register över kommittéhandlingar framgår att yttranden över förslag till genomförandeakter i 24 fall inhämtades genom skriftligt förfarande i 8 av de granskade genomförandekommittéerna under 2013.

Som exempel på förslag till genomförandeåtgärder där skriftligt förfarande tillämpades under 2013 kan nämnas följande: en förordning om ändring av förordningen om klassificering och märkning av kemikalier för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen¹³ (Reach-kommittén¹⁴); ett genomförandebeslut riktat till företag i tre medlemsstater om ändring av ett beslut om användningen av kontrollerade ämnen i tillverkningsprocesser enligt den s.k. ozonförordningen¹⁵ (Ozonkommittén); en genomförandeförordning om bl.a. utformningen av pass för vissa sällskapsdjur (Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurens välbefinnande); ett ändringsdirektiv i fråga om gränsvärden för bisfenol A i leksaker (Kommittén för leksakers säkerhet); en genomförandeförordning om ändring av den bilaga till kommissionens förordning om erkännande av likvärdighet av säkerhetsstandarder i tredjeländer¹⁶ där de länder listas som bedöms tillämpa likvärdiga säkerhetsstandarder (Kommittén för tillämpning av de gemensamma skyddsreglerna för den civila luftfarten).

Promemoria från Regeringskansliet

Genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet har utskottet begärt svar på ett antal frågor. Som svar översändes den 6 november 2014 en promemoria upprättad inom Statsrådsberedningen (bilaga 5.2). Promemorian bygger på un-

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

¹⁴ En kommitté som inrättats genom förordningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

¹⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 185/2010 av den 4 mars 2010 om detaljerade bestämmelser för genomförande av de gemensamma grundläggande standarderna avseende luftfartsskydd.

derlag från Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet, Miljödepartementet, Näringsdepartementet och kansliet för samordning av EU-frågor (SB EUK).

I svarspromemorian hänvisas inledningsvis till arbetet med cirkulären för handläggning, beredning och samordning av EU-ärenden i Statsrådsberedningen. Det anförs bl.a. att cirkulären är icke-bindande riktlinjer som syftar till att skapa enhetliga rutiner som departementen rekommenderas att följa och att departementens EU-samordningsfunktioner har till uppgift att sprida information om cirkulären och verka för att de efterföljs. Med hänvisning till cirkulär 5 anförs vidare att SB EUK i den kontinuerliga dialogen med departementen har understrukt vikten av att de har kunskap om genomförandekommittéer inom sina respektive ansvarsområden, att beslut om tillsättning av representanter fattas i enlighet med arbetsordningen för respektive departement samt att instruktionsgivning och rapportering sker i linje med cirkulär 5 och cirkulär 3. Det framhålls också att SB EUK utför kontinuerliga utbildningsinsatser inom Regeringskansliet bl.a. om de frågor som cirkulär 5 behandlar och att vissa departement även håller interna utbildningar om cirkulär 5.

Som svar på utskottets fråga om hur departementen i dag säkerställer att de har kunskap om de genomförandekommittéer som är verksamma inom deras ansvarsområden uppges att de departement som har varit föremål för den aktuella granskningen upprättar förteckningar över genomförandekommittéer inom sina ansvarsområden och att dessa förteckningar tas emot av SB EUK.

På utskottets fråga om det vid de departement som omfattas av granskningen har antagits särskilda riktlinjer för deltagande i genomförandekommittéer inom departementets ansvarsområde anförs att departementen följer de riktlinjer som framgår av cirkulär 5 och att några särskilda riktlinjer inte föreligger. Transportenheten vid Näringsdepartementet har dock utarbetat kompletterande riktlinjer som bifogas svarspromemorian.

Utskottet ställde i sin skrivelse frågan om hur förordnandet av representanter till genomförandekommittéer sker i de departement som berörs av den aktuella granskningen. I sammanhanget efterfrågades om ett formellt förordnande alltid föreligger och om så inte är fallet hur detta överensstämmer med föreskrifterna i Regeringskansliets instruktion och cirkulär 5. Enligt svarspromemorian sker dessa förordnanden i enlighet med en fastställd delegationsordning som framgår av respektive departements arbetsordning. Vanligen fattas beslut på enhetschefsnivå. Av svaret framgår vidare att det vid Miljödepartementet alltid föreligger ett beslut om förordnande, liksom vid Näringsdepartementet där besluten tas in i departementsprotokollet. Inom Justitiedepartementet förekommer det emellertid att föreskrifterna i Regeringskansliets instruktion och i departementets arbetsordning om att utse representanter tolkas och tillämpas så att uppgiften fullgörs på annat sätt än genom ett formellt förordnande, och inom Landsbygdsdepartementet sker inte alltid förordnandet i skriftlig form.

Utskottets granskning visar att skriftliga instruktioner saknas för några möten i de granskade genomförandekommittéerna under 2013 och att det i två

fall rör sig om möten där förslag till rättsakter lagts fram för kommittén inför mötet. Utskottet ställde i sin skrivelse en fråga om vilka kommentarer detta ger anledning till mot bakgrund av föreliggande riktlinjer och konstitutionsutskottets tidigare uttalande om att det endast undantagsvis bör förekomma att instruktioner inte upprättas i frågor som är föremål för förhandling i EU. I svarspromemorian anges att instruktioner med svenska ståndpunkter i EU-frågor enligt riktlinjerna normalt bör utvecklas i mallen för EU-instruktioner. Enklare instruktioner i form av en kort mejlväxling kan dock i enstaka fall ha förbisetts i diarieföringen. När det gäller de två möten i genomförandekommittéer inom Justitiedepartementets ansvarsområde då förslag till rättsakter framställts inför mötet och instruktion saknas anfördes att departementet har gjort bedömningen att någon skriftlig instruktion inte behövde tas fram. Detta motiveras med att de beslut om erkännande av resehandlingar som fattas i Kommittén för resehandlingar inte är EU-gemensamma och att Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar genomgående hanterar frågor av teknisk karaktär.

Av utskottets granskning framgår vidare att det ibland är oklart vem som har upprättat instruktionerna och att det i några fall då instruktionerna verkar vara upprättade av den representerande myndigheten är oklart om de har varit föremål för beredning i Regeringskansliet, eftersom de endast undantagsvis är diarieförda där. Som svar på utskottets frågor om detta och vilka kommentarer det ger anledning till anfördes i fråga om Viseringskommittén inom Justitiedepartementets ansvarsområde att instruktionerna i form av kommenterade dagordningar har upprättats av den svenska representanten och att departementet mot bakgrund av informationen i dagordningarna har gjort bedömningen att någon gemensamt beredd instruktion från Regeringskansliet inte behövde tas fram inför de aktuella mötena. Inom Näringsdepartementets ansvarsområde anges att det ibland är myndigheterna själva som utarbetar ett förslag till instruktion som sedan lämnats till departementet för beredning och godkännande. I vissa enstaka fall kan det enligt departementet ha förekommit att instruktionen av förbiseende inte har diarieförts. När det gäller instruktioner inför möten i Sjöfartsskyddskommittén uppges att det är vanligt att den ansvariga myndigheten skickar ett underlag till instruktion till departementet inför ett kommande möte i form av en kommenterad dagordning, varvid departementet tar ställning till om underlaget behöver beredas gemensamt. Det kan enligt svarspromemorian av förbiseende ha inträffat att den dokumentation som sedan lämnats med e-post till myndigheten om huruvida underlaget för instruktion är korrekt eller har ändrats genom beredningen i Regeringskansliet inte har diarieförts.

Utskottet begärde i sin skrivelse en kommentar till att det anges olika angelägenhetsgrader i instruktionerna i omkring hälften av de granskade kommittéerna. Begäran gjordes mot bakgrund bl.a. av att konstitutionsutskottet i samband med en tidigare granskning har anfört att det skulle kunna vara ändamålsenligt att införa gemensamma kriterier för sådana angelägenhetsgrader i

Regeringskansliet. I svarspromemorian anges att det av Regeringskansliets nuvarande instruktionsmall för EU-frågor framgår att prioriteringsgrad ska anges (hög, medel eller låg) och att det till rubriken finns en förklarande kommentar om hur detta kan göras. Enligt anvisningarna avgörs prioriteringsgraden av om frågan är politiskt intressant eller kontroversiell, principiellt eller strategiskt viktig, får eller kan få konsekvenser av vikt för svensk lagstiftning eller svenska förhållanden samt om den får eller kan få samhällsekonomisk, budgetär eller organisatorisk påverkan.

Med hänvisning till iakttagelsen att uppgifter om gemensam beredning förekommer i omkring hälften av de granskade instruktionerna ställde utskottet vidare frågan om hur departementen säkerställer att gemensam beredning genomförs och om gemensam beredning inte har genomförts hur det överensstämmer med de gällande riktlinjerna. I svaret anger de berörda departementen följande. Justitiedepartementet följer Statsrådsberedningens riktlinjer om samrådsformer i Regeringskansliet, och den som i det enskilda fallet ansvarar för genomförandet av en gemensam beredning har också ansvar för att ta ställning till i vilken utsträckning och på vilket sätt träffade överenskommelser ska dokumenteras. Landsbyggsdepartementet uppger att samtliga instruktioner som omfattas av granskningen har varit föremål för gemensam beredning. Miljödepartementet anger att instruktioner inför möten i genomförandekommittéerna bereds gemensamt och att det framgår av den slutliga instruktionen vilka departement som har ingått i beredningen. Näringsdepartementet hänvisar till att respektive huvudman på enheterna ansvarar för att den gemensamma beredningen gått till på ett korrekt sätt. Vidare uppges att det förekommer att frågor som är föremål för beslut i en kommitté har beretts i ett annat sammanhang och att huvudmannen därför kan göra bedömningen att en ny gemensam beredning inte är aktuell.

När det gäller återrapportering från möten i genomförandekommittéerna visar utskottets granskning att skriftliga återrapporter i enstaka fall saknas och att de i flera fall inte har lämnats inom de 24 timmar som anges i Regeringskansliets riktlinjer. Som svar på utskottets fråga om vilka kommentarer detta ger anledning till har Justitiedepartementet anfört att det i de två fall då återrapporter från möten i en genomförandekommitté inom departementets ansvarsområde saknas beror på att den aktuella kommittén hanterar frågor som rör operativt samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter och att departementet har löpande kontakt med myndigheten om arbetet i kommittén. Vidare anges att återrapporter som har lämnats till departementet kort tid efter ett möte i en genomförandekommitté i förekommande fall har överförts till Regeringskansliets mall, vilket har fördröjt hanteringen. Departementet uppger att förfarandet har uppmärksammats för att undvika fördröjningar av detta slag. Landsbyggsdepartementet har uppgett att i de fall återrapportering inte har skett inom 24 timmar beror detta på delegatens arbetsbelastning. I ett fall där utskottet i granskningen har noterat att skriftlig återrapportering saknats har närmare efterforskningar i departementet visat att en återrapport från mötet

inkommit till departementet men att rutinen för diarietföring har brustit. Miljödepartementet har med anledning av utskottets iakttagelser angett att man avser att tydliggöra återrapporteringsreglerna i cirkulär 3 för myndigheterna. I fråga om avsaknaden av återrapporter från tre av fyra möten i Kommittén för genomförandet av direktivet om upprättandet av en ram för gemenskapens vattenpolitik anfördes att en beslutspunkt endast förekom på det möte som har återrapporterats skriftligt. Departementet hänvisar vidare till att kommissionen för minnesanteckningar från samtliga möten, men att dessa inte registreras som inkommande till Regeringskansliet då de laddas ned från EU-kommissionens bibliotek. Näringsdepartementet har anført att det följer de riktlinjer om återrapportering som ges i Statsrådsberedningens cirkulär, men framhåller samtidigt att återrapporteringen från genomförandekommittéer bör skiljas från återrapportering från rådsarbetsgrupper, där arbetet oftast sker under större tidspress. Eftersom arbetet i många av kommittéerna är av ett annat slag och har andra tidsperspektiv anser man att återrapporteringen kan göras vid en senare tidpunkt utan att arbetet hemmavid påverkas.

Granskningen visar även att drygt hälften av myndigheternas återrapporter inte har diarietförts i departementen. Som svar på utskottets fråga om skälet till detta och hur det överensstämmer med gällande bestämmelser uppges i svarspromemorian att sådana återrapporter ska diarietföras och att det rör sig om misstag när detta inte har gjorts.

Utskottet önskade i sin skrivelse även svar på vissa frågor om instruktionsgivning och återrapportering i samband med skriftliga förfaranden i genomförandekommittéerna. I Statsrådsberedningens svarspromemoria hänvisas till de riktlinjer för handläggning av skriftliga beslutsförfaranden i EU-frågor som ges i cirkulär 1 och som avser rådet. Några särskilda riktlinjer för det skriftliga förfarande som regleras i KFF finns inte, men enligt promemorian sker gemensam beredning av svaren i dessa fall i regel på motsvarande sätt som för skriftliga förfaranden i rådet.

Utskottets frågor rörde även vissa enskilda iakttagelser i olika ärenden. En av dessa frågor rörde förhållandet att de instruktioner som redovisas för arbetet i en genomförandekommitté i Landsbyggsdepartementet enligt vad som framgår av granskningen inte alltid överensstämmer med de instruktioner som representanten hänvisar till i återrapporteringen. I svarspromemorian uppges departementet att detta beror dels på att felaktiga datumhänvisningar till den stående instruktionen för genomförandekommittén av misstag har angetts i återrapporterna, dels på att hänvisningar i återrapporterna till specifika instruktioner framtagna för de aktuella mötena avser tidigare framtagna instruktioner och att det i en instruktion av förbiseende saknas en referens till en sådan tidigare framtagna instruktion för en dagordningspunkt. Enligt departementet hade emellertid myndigheten medverkat i framtagandet av de aktuella instruktionerna och myndighetsrepresentanten var därmed väl förtrogen med vilka instruktioner och ståndpunkter som var relevanta inför mötena i kommittén.

En annan av dessa frågor, som avsåg samma genomförandekommitté inom Landsbyggsdepartementets ansvarsområde, gällde iakttagelsen att en instruktion inför ett möte i kommittén är daterad efter det att mötet ägt rum. Som skäl till detta anförs i svarspromemorian att dokument från kommissionen inför möten i kommittéerna generellt skickas ut mycket sent, vilket innebär att den gemensamma beredningen i Regeringskansliet kan pågå mycket nära inpå mötet och ibland avslutas först på mötesdagen. Så förhöll det sig enligt Landsbyggsdepartementet i det specifika fallet. Då den ansvariga handläggaren i departementet dessutom var på tjänsteresa den aktuella dagen och genomförde den gemensamma beredningen på distans kunde den praktiska hanteringen av ärendet inte slutföras förrän vid ett senare datum. I sammanhanget framhåller departementet att en förutsättning för att Sverige ska kunna påverka besluten i EU är att vårt arbetssätt så långt som möjligt anpassas efter de inte alltid optimala förutsättningar som kommissionen ger.

Ytterligare en fråga från utskottet med anledning av en enskild iakttagelse rörde den gemensamma beredningen av en instruktion inför ett möte i Sjösäkerhetskommittén, där varken Fi BA eller SB EUK uppges ha deltagit. På utskottets fråga om skälet till detta och hur det överensstämmer med gällande riktlinjer uppger Näringsdepartementet att det kan bero på förbiseende i det aktuella fallet. Samtidigt anges att det förekommer att frågor som är föremål för beslut i en kommitté har beretts med Fi BA och SB EUK i ett annat sammanhang och att man därför inte tar med dem i den gemensamma beredningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har granskat regeringens styrning och hantering av arbetet i kommissionens genomförandekommittéer under 2013 med avseende på hur den demokratiska styr- och ansvarskedjan upprätthålls då tjänstemän från förvaltningsmyndigheterna representerar regeringen. Detta är första gången som konstitutionsutskottet granskar arbetet i genomförandekommittéerna. Utskottet har tidigare granskat instruktionsgivning till och återrapporering från regeringens representanter i EU, men då med fokus på arbetet i rådsarbetsgrupperna.

Tidigare studier har visat på vissa brister i regeringens styrning och uppföljning av arbetet i genomförandekommittéerna när regeringen företräds av tjänstemän från förvaltningsmyndigheterna. Utskottets iakttagelser ger emellertid inte anledning till någon annan bedömning än att departementen i dag har god kunskap om de genomförandekommittéer som finns inom deras respektive ansvarsområden och att instruktionsgivningen till och återrapporeringen från företrädarna i de granskade kommittéerna i stort har fungerat väl. Av granskningen framgår att det endast undantagsvis har förekommit att instruktioner inte har upprättats i frågor som har varit föremål för förhandling och beslut vid möten i de granskade genomförandekommittéerna och att skriftliga återrapporater har upprättats för 86 av 93 möten i kommittéerna.

Utskottet noterar samtidigt att det finns vissa svårigheter att leva upp till de ambitioner som Regeringskansliets interna cirkulär med riktlinjer för hanteringen av EU-ärenden ger uttryck för, exempelvis i fråga om att hålla tidsfristen för återrapportering från möten i genomförandekommittéerna. De svar som lämnats på utskottets frågor i detta avseende antyder också att departementens syn på tillämpningen av riktlinjerna varierar. Utskottet vill återigen framföra att Regeringskansliets interna riktlinjer bör vara utformade så att de motsvarar kraven och är möjliga att efterleva så att det uttalade syftet – enhetlighet och hög kvalitet vid handläggningen av frågor som rör EU – uppnås (jfr bet. 2010/11:KU10 s. 98).

I granskningen görs vidare vissa iakttagelser när det gäller dokumentation och diarieföring av instruktioner och återrapporter i de aktuella ärendena. Bland annat framgår att diarieföringen i Regeringskansliet ibland har blivit fördröjd och att vissa handlingar inte har diarieförts fastän detta borde ha gjorts. I Regeringskansliets svar anfördes att ett ineffektivt förfarande i enstaka fall har orsakat fördröjningar i registreringen av inkommande handlingar, men förbiseende framstår som den främsta orsaken. Av svaren på utskottets frågor framgår vidare att det förekommer att mer informella rutiner, t.ex. korta mejl-växlingar eller muntliga kontakter, anses ändamålsenliga för att förmedla kortare ståndpunkter eller få återrapporter från möten. Utskottet vill i sammanhanget understryka att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande. Genom att instruktioner och återrapporter är skriftliga och dokumenterade ges möjlighet till insyn i förhandlingsarbetet och i förlängningen ansvarsutkrävande.

Inom ramen för granskningen har vidare uppmärksammats att rutinerna för förordnande av representanter till genomförandekommittéerna varierar mellan de departement som omfattas av granskningen. Utskottet konstaterar att den nu aktuella granskningen inte ger några indikationer på att detta orsakat oklarhet om vem som företräder Sverige i genomförandekommittéerna, men erinrar om att det enligt Regeringskansliets instruktion i fråga om varje beslut av Regeringskansliet ska finnas en handling som anger vad beslutet innehåller, när det fattades och av vem.

6 Försenade interpellationssvar

Ärendet

I en anmälan till konstitutionsutskottet (dnr 1805-2013/14), *bilaga 6.1*, begärs att utskottet granskar om finansminister Anders Borg kan anses ha fullgjort sin skyldighet som statsråd mot riksdagen med hänsyn till de enligt anmälaren väldigt långa svarstiderna för interpellationer. Anmälaren anför att Anders Borg vid tidpunkten för anmälan hade besvarat 90 procent av interpellationerna för sent. Hälften av interpellationerna hade besvarats eller skulle komma att besvaras inom en tid som enligt anmälaren kraftigt överstiger de föreskrivna två veckorna.

Konstitutionsutskottet har beslutat att låta granskningen omfatta samtliga statsråds svarstider för interpellationssvar.

Till grund för granskningen har legat statistik framtagen inom riksdagens kammarkansli, *bilaga 6.2–6.5*, och en promemoria upprättad inom Statsrådsberedningen, *bilaga 6.6*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning

Riksdagsledamöter får enligt 13 kap. 5 § regeringsformen (RF) framställa interpellationer och frågor till ett statsråd i angelägenheter som rör statsrådets tjänsteutövning. Närmare bestämmelser om interpellationer finns i riksdagsordningen (RO). Enligt 8 kap. 2 § RO ska en interpellation vara skriftlig och ställas till ett visst statsråd. Den ska ha ett bestämt innehåll och vara försedd med en motivering. En interpellation ska besvaras av ett statsråd inom två veckor från det att den har överlämnats till statsrådet. Om planeringen av kammarens arbete medför att interpellationen inte kan besvaras en viss vecka, förlängs svarstiden till dess att planeringen medger att svar lämnas. Om ett statsråd inte besvarar en interpellation inom den föreskrivna tiden ska han eller hon meddela riksdagen varför svaret uteblir eller blir försenat. Meddelandet, ett s.k. förseningsbrev, anmäls i kammaren. Meddelandet får inte följas av överläggning. En interpellation faller om den inte har besvarats under den valperiod då den väcktes (8 kap. 4 § RO).

Enligt tilläggsbestämmelse 8.4.1 i RO bestämmer talmannen efter samråd med statsrådet och den ledamot som har framställt interpellationen (interpellanten) vid vilket sammanträde svaret ska lämnas.

Denna regel har sedan riksmötet 2004/05 tillämpats på så sätt att interpellanten i princip måste vara beredd att ta emot svaret i kammaren under den tvåveckorsperiod då interpellationen ska besvaras. Alternativet för ledamoten är att återkalla interpellationen. Undantagsvis kan talmannen tillåta att en annan ledamot tar emot interpellationssvaret. För försenat svar gäller sedan juni

2009 att ledamoten har rätt att neka högst tre förslag till debattider från statsrådet. Hittar man ingen tid får statsrådet i dessa fall läsa upp svaret i kammaren utan debatt med interpellanten (rapporten 2011/12:RFR6 s. 55 f.).

Tidigare granskningar

Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen granskat förseningar vid besvarandet av interpellationer.

Utskottet har då bl.a. uttalat att det självfallet är omöjligt att helt undvika vissa förseningar vid besvarandet av interpellationer. En försening kan exempelvis orsakas av sjukdom eller tjänsteresa. Utskottet har dock framhållit vikten av att förseningar undviks så långt det är möjligt. Inte minst ur allmänhetens synvinkel är det enligt utskottet av stor vikt att en fråga inte har förlorat sin aktualitet när den besvaras (bet. KU 1977/78:35 s. 16 f.). Liknande ställningstaganden gjordes i betänkande KU 1979/80:50 (s. 13 f.).

Utskottet erinrade vidare hösten 2001 om att riksdagsledamöternas möjlighet att ställa interpellationer till statsråd är en del av riksdagens kontrollmakt, som ger riksdagens ledamöter insyn i regeringens politiska arbete (bet. 2001/02:KU10 s. 30 f.). Utskottet konstaterade i denna granskning att mer än hälften av alla interpellationer hade besvarats efter tvåveckorsperioden och ansåg att detta förhållande var anmärkningsvärt. Regeringen kunde enligt utskottet inte undgå kritik för detta.

Vid granskningen våren 2006 (bet. 2005/06:KU20 s. 40 f.) sa utskottet att det förutsatte att regeringen fortsatte att arbeta för att samtliga interpellationer skulle besvaras inom den tid som anges i RO.

Hösten 2009 anförde utskottet att en avgörande förutsättning för att frågeinstituten ska ha den verkan och funktion som förutsatts i RF och RO är att statsråden respekterar gällande reglering och praxis. Det är enligt utskottet av särskild vikt att fördröjda svar i möjligaste mån undviks. Utskottet konstaterade att andelen fördröjda svar varit hög under den granskade perioden (mellan 42 och 55 procent). Utskottet såg allvarligt på detta förhållande och ansåg att det, förutom att äventyra aktualiteten hos interpellationsdebatterna, i förlängningen också kan riskera att allmänt försvaga frågeinstituten som kontrollinstrument (bet. 2009/10:KU10 s. 148 f.).

I utskottets granskning våren 2011 uppgav Regeringskansliet som svar på utskottets frågor att konstitutionsutskottets granskningsbetänkanden analyserades och diskuterades i expeditions- och rättschefskretsen samt bland statssekreterarna. Att vissa förseningar trots detta riskerade att uppstå kunde bl.a. bero på olika åtaganden, tjänsteresor eller andra tidigare inbokade engagemang. Vid möten för samråd och information mellan företrädare för kammarkansliet och Statsrådsberedningen togs frågor upp om hanteringen av riksdagsfrågor och interpellationer. Ambitionen var att fler svar skulle lämnas inom den föreskrivna tiden. Utskottet konstaterade i sitt ställningstagande att det hade förväntat sig en förbättring av statistiken beträffande svarstiderna men att granskningen hade visat att trenden med en ökande andel för sent besvarade

interpellationer, trots upprepade påpekanden från utskottet genom åren, tvärtom hade fortsatt. Detta gällde både den totala andelen sena svar (62 procent) och andelen svar som var försenade med flera veckor (26 procent av interpellationerna besvarade mer än två veckor för sent). Det var enligt utskottet otillfredsställande att utvecklingen hade fortsatt i fel riktning (bet. 2010/11:KU20 s. 64).

Utvärdering av frågeinstituten som kontrollinstrument

På uppdrag av konstitutionsutskottet har f.d. kanslichefen i utskottet Magnus Isberg genomfört en brett upplagd utvärdering av frågeinstituten i riksdagen i syfte att analysera dem från konstitutionell synpunkt. Till utredaren knöts en parlamentarisk referensgrupp. Rapporten *Frågeinstituten som kontrollinstrument* (2011/12:RFR6) överlämnades till utskottet i februari 2012.

Frågan om försenade interpellationssvar berörs i rapporten. Utredaren konstaterar att både den totala andelen försenade svar och andelen svar som är försenade mer än två veckor ökade från mandatperioden 2002–2006 till mandatperioden 2006–2010. I rapporten redovisas vidare de vanligaste orsakerna till dröjsmålen, och vilka mer övergripande förklaringar som har lämnats av Regeringskansliet när konstitutionsutskottet har genomfört sina granskningar av försenade interpellationssvar. Exempelvis framhölls den generellt ökade arbetsbelastningen i Regeringskansliet, det ökade internationella engagemanget som har minskat flexibiliteten i planeringen och det ökade antalet interpellationer (s. 57 f.).

I rapporten konstateras att Regeringskansliets tjänstemän samstämmigt uppgett att det som regel inte är några problem att iaktta tidsfristerna för interpellationerna ur deras perspektiv. De försenade interpellationssvaren beror därmed inte på arbetssituationen på departementen eller samordningen mellan departementen, utan på statsrådets kalendrar.

En förlängning av svarstiden för interpellationer skulle enligt utredaren sannolikt inte lösa problemet. Tvärtom skulle en förlängning av svarstiden sammantaget kunna medföra att den genomsnittliga svarstiden blev längre och att svaren i större utsträckning är inaktuella när de lämnas.

En annan metod vore enligt utredaren (s. 62 f.) i stället att statsråden reserverar tid i sina kalendrar för att besvara interpellationer under de veckor som kammaren sammanträder under ett kommande riksmöte, uppdelat på tre perioder: från starten på hösten till jul, från starten i januari t.o.m. mars och fr.o.m. april till sammanträdesperiodens slut i juni. I princip bör alla statsråd reservera en tid varje vecka som riksdagen sammanträder. De kammartider som ska vara tillgängliga för statsrådets reservationer ska vara desamma som i dag, dvs. i första hand tisdagar efter kl. 13 och i andra hand fredagar efter kl. 9. Även torsdagar efter kl. 12 kan vara aktuella för interpellationsdebatter. När statsråden anmält vilka tider de önskar få reserverade för interpellationssvar får riksdagens kammarskansli pussla ihop ett schema. Detta schema annonseras ut på lämpligt sätt så att informationen når alla ledamöter.

En interpellation som en ledamot vill få besvarad av ett visst statsråd en viss reserverad dag ska väckas senast 14 dagar före den dagen. Om inga interpellationer ställs till ett visst statsråd en viss reserverad dag vet statsrådet detta två veckor i förväg och kan planera om sin kalender. Metoden skulle enligt utredaren efter en överenskommelse mellan riksdagen och regeringen kunna prövas under något eller några riksmöten. Tillämpningen av metoden får diskuteras närmare mellan kammarkansliet och Regeringskansliet.

Konstitutionsutskottet behandlade utvärderingen i betänkandet 2012/13:KU4. Utskottet anförde då att den statistik som redovisats i utredningen hade visat att andelen försenade interpellationssvar får sägas vara förhållandevis hög. Det är enligt utskottet angeläget att regeringen arbetar för att andelen försenade interpellationssvar minskar. I likhet med utredaren ansåg utskottet vidare att den gällande regleringen, som innebär att en interpellation ska besvaras inom två veckor, är en rimlig avvägning mellan behovet av tid för att förbereda svaret och intresset av att snabbt få svar på en aktuell fråga. Tidsramen bör därför enligt utskottet inte utökas.

Detta innebar enligt utskottet att Regeringskansliet måste ta ett större ansvar för att statsråden ska kunna planera sin tid för att kunna svara på interpellationer. Utskottet ansåg att Regeringskansliet och kammarkansliet gemensamt bör överväga hur framförhållningen för statsråd och interpellanter kan förbättras, samtidigt som andelen försenade svar minskas.

Riksdagsstyrelsen anförde i framställningen Översyn av riksdagsordningen (framst. 2013/14:RS3 s. 133 f.) med anledning av vad utskottet uttalat, att riksdagens kammarkansli arbetar kontinuerligt och med betydande ansträngningar för att interpellationer ska besvaras i tid och för att förseningar i förekommande fall ska bli så korta som möjligt. Förseningar följs upp kontinuerligt och redovisas för talmannen och gruppledarna. Längre och upprepade förseningar rapporteras också till talmannen. Därtill kommer enligt riksdagsstyrelsen att vikten av att interpellationer och frågor besvaras i tid understryks också vid kontakter med Regeringskansliet, exempelvis vid det samråd som regelbundet förekommer med Statsrådsberedningen. Kammarkansliet kommer att fortsätta detta arbete. Riksdagsstyrelsen ansåg att det för närvarande inte var nödvändigt att vidta någon ytterligare särskild åtgärd i saken.

Statistik framtagen av riksdagens kammarkansli

Av statistik framtagen inom kammarkansliet framgår i huvudsak följande (bilaga 6.2–6.5).

Riksmötet 2010/11

Under riksmötet 2010/11 ställdes totalt 446 interpellationer, varav 411 besvarades och 35 återkallades. Av de besvarade interpellationerna besvarades 171 (42 procent) efter den föreskrivna tvåveckorsperioden. Av dessa var 78 fördröjda 1–7 dagar, 35 fördröjda 8–14 dagar, 29 fördröjda 15–21 dagar och 29 fördröjda mer än 21 dagar.

De tre statsråd som under riksmötet fick flest interpellationer var arbetsmarknadsminister Hillevi Engström, infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd och näringsminister Maud Olofsson.

- Hillevi Engström besvarade 61 interpellationer; 28 (46 procent) besvarades för sent, varav 7 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Catharina Elmsäter-Svärd besvarade 44 interpellationer; 22 (50 procent) besvarades för sent, varav 8 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Maud Olofsson besvarade 30 interpellationer; 26 (87 procent) besvarades för sent, varav 9 med en fördröjning som översteg två veckor.

Sedan tidigare inplanerade tjänsteresor respektive andra inbokade engagemang var de vanligast förekommande anmälda orsakerna till fördröjningarna.

Riksmötet 2011/12

Under riksmötet 2011/12 ställdes totalt 449 interpellationer, varav 424 besvarades och 25 återkallades eller föll. Av de besvarade interpellationerna besvarades 202 (48 procent) efter den föreskrivna tvåveckorsperioden. Av dessa var 68 fördröjda 1–7 dagar, 57 fördröjda 8–14 dagar, 36 fördröjda 15–21 dagar och 40 fördröjda mer än 21 dagar.

De tre statsråd som under riksmötet som fick flest antal interpellationer var finansminister Anders Borg, arbetsmarknadsminister Hillevi Engström och utbildningsminister Jan Björklund.

- Anders Borg besvarade 47 interpellationer; 38 (81 procent) besvarades för sent, varav 17 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Hillevi Engström besvarade 41 interpellationer; 30 (73 procent) besvarades för sent, varav 5 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Jan Björklund besvarade 38 interpellationer; 15 (39 procent) besvarades för sent, varav 5 med en fördröjning som översteg två veckor.

Orsaken till fördröjningarna angavs i de flesta fall vara sedan tidigare inbokade tjänsteresor och engagemang.

Riksmötet 2012/13

Under riksmötet 2012/13 ställdes totalt 513 interpellationer, varav 470 besvarades och 43 återkallades eller föll. Av de besvarade interpellationerna besvarades 245 (52 procent) efter den föreskrivna tvåveckorsperioden. Av dessa var 93 fördröjda 1–7 dagar, 69 fördröjda 8–14 dagar, 38 fördröjda 15–21 dagar och 45 fördröjda mer än 21 dagar.

De tre statsråd som under riksmötet som fick flest antal interpellationer var finansminister Anders Borg, arbetsmarknadsminister Hillevi Engström och infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.¹⁷

- Anders Borg besvarade 54 interpellationer; 48 (89 procent) besvarades för sent, varav 27 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Hillevi Engström besvarade 54 interpellationer; 33 (61 procent) besvarades för sent, varav 9 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Catharina Elmsäter-Svärd besvarade 42 interpellationer; 15 (36 procent) besvarades för sent, varav 1 med en fördröjning som översteg två veckor.

Inbokade tjänsteresor och andra engagemang var även detta riksmöte den vanligast förekommande anmälda orsaken till fördröjningarna. Även kammarens brist på tider för debatt angavs emellertid som orsak.

Riksmötet 2013/14

Under riksmötet 2013/14 ställdes totalt 540 interpellationer, varav 498 besvarades och 42 återkallades eller föll. Av de besvarade interpellationerna besvarades 283 (57 procent) efter den föreskrivna tvåveckorsperioden. Av dessa var 76 fördröjda 1–7 dagar, 85 fördröjda 8–14 dagar, 36 fördröjda 15–21 dagar och 86 fördröjda mer än 21 dagar.

De tre statsråd som under riksmötet fick flest antal interpellationer var arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson, finansminister Anders Borg och infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

- Elisabeth Svantesson besvarade 67 interpellationer; 41 (61 procent) besvarades för sent, varav 11 med en fördröjning som översteg två veckor.
- Anders Borg besvarade 57 interpellationer; 54 (95 procent) besvarades för sent, varav 39 med en fördröjning som översteg två veckor. Av de besvarade interpellationerna besvarades 33 mer än 21 dagar efter den föreskrivna tvåveckorsperioden.
- Catharina Elmsäter-Svärd besvarade 47 interpellationer; 14 (30 procent) besvarades för sent, varav 3 med en fördröjning som översteg två veckor.

Den vanligaste anmälda orsaken till fördröjningarna var tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

I tabellen nedan sammanfattas utvecklingen av de försenade interpellationssvaren under de tre senaste valperioderna.

¹⁷ Catharina Elmsäter-Svärd var även försvarsminister under perioden 30 mars–17 april 2012.

Tabell 6.1 Försenade interpellationssvar 2002/03–2013/14

Riksmöte	Antal besvarade	Antal fördröjda	Andel fördröjda	Antal fördröjda > 14 dgr	Andel fördröjda > 14 dgr
2002/03	396	166	42 %	52	13 %
2003/04	505	217	43 %	48	10 %
2004/05	653	340	52 %	84	13 %
2005/06	459	209	46 %	63	14 %
2002–06	2 013	932	46 %	247	12 %
2006/07	644	305	47 %	78	12 %
2007/08	768	422	55 %	157	20 %
2008/09	563	274	49 %	116	21 %
2009/10	466	287	62 %	121	26 %
2006–10	2 441	1 288	53 %	472	19 %
2010/11	411	171	42 %	58	14 %
2011/12	424	202	48 %	76	18 %
2012/13	470	245	52 %	83	18 %
2013/14	498	284	57 %	122	24 %
2010–14	1 803	902	50 %	339	19 %

Källa: Kammarkansliets statistik över interpellationer. Uppgifterna för 2002/03–2009/10 redovisas i rapporten 2011/12:RFR6 s. 57.

Promemoria från Regeringskansliet

I en skrivelse till Regeringskansliet har utskottet begärt dels en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits efter utskottets granskning våren 2011 för att undvika försenade interpellationssvar, dels ett svar på varför andelen försenade svar trots det har ökat.

Som svar lämnades den 6 november 2014 en promemoria upprättad inom Statsrådsberedningen, bilaga 6.6. Ambitionen inom Regeringskansliet är enligt promemorian att fler interpellationssvar ska lämnas inom den föreskrivna tiden. I expeditions- och rättschefskretsen samt i statssekreterarkretsen diskuteras konstitutionsutskottets granskningsbetänkanden och andra underlag rörande försenade interpellationssvar. De försenade svaren beror enligt promemorian till stor del på statsrådets kalendrar, t.ex. tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang. Regeringskansliet kommer i kontakterna med riksdagens kammarkansli fortsätta att verka för att hitta lösningar för frågor som rör hanteringen av riksdagsfrågor och interpellationer.

Uppgifter från Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen har till utskottet sagt sig vara positiv till att en sådan ordning med schemaläggning av interpellationssvar som föreslagits i rapporten 2011/12:RFR6 tillämpas under en försöksperiod och därefter utvärderas.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har konstaterat är en avgörande förutsättning för att frågeinstituten ska ha den verkan och funktion som förutsätts i regeringsformen och riksdagsordningen att statsråden respekterar gällande reglering och praxis. Det är av särskild vikt att fördröjda svar i möjligaste mån undviks. Utskottet har vid ett flertal tidigare granskningar kunnat konstatera att svarstiden för interpellationer, trots upprepade påpekanden från utskottet genom åren, åsidosatts i en mycket stor del av fallen, och utskottet har förutsatt att regeringen skulle fortsätta att arbeta för att samtliga interpellationer besvaras inom den tid som anges i riksdagsordningen.

Årets granskning har emellertid visat att svarstiderna har blivit längre jämfört med föregående år och att andelen försenade interpellationssvar därmed fortfarande är anmärkningsvärt stor. Andelen försenade interpellationssvar har minskat om man jämför hela mandatperioden 2010–2014 med mandatperioden 2006–2010, men andelen är högre än mandatperioden 2002–2006. Utskottet ser kritiskt på den negativa utvecklingen.

Utskottet välkomnar att Statsrådsberedningen är positiv till att en ordning med schemaläggning av interpellationssvar tillämpas under en försöksperiod. Syftet med en sådan metod är att minska andelen försenade interpellationssvar; riksdagsordningens bestämmelser om att en interpellation ska besvaras inom två veckor gäller alltså. Den närmare tillämpningen av ordningen får diskuteras närmare mellan kammarkansliet och Regeringskansliet. Efter att ordningen har tillämpats en tid bör en utvärdering ske.

7 Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Ärendet

I detta ärende granskar konstitutionsutskottet vilken tid som används för den del av beredningen av lagärenden som sker efter det att Lagrådet har lämnat yttranden över lagförslag. Granskningen avser lagförslag som remitterats till Lagrådet under åren 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012 och första halvåret 2014.

Till grund för granskningen har legat bl.a. en promemoria som upprättats inom Regeringskansliet, *bilaga 7.1*. Översikter över ärenden som remitterats till Lagrådet per departement och år respektive sammantaget finns i *bilaga 7.2–7.3*. Granskningen avser de förslag som remitterats till Lagrådet som har föranlett propositioner.

Utredning i ärendet

Lagrådets granskning

För att lämna yttranden över lagförslag ska det enligt 8 kap. 20 § regeringsformen finnas ett lagråd, där det ingår domare eller, vid behov, tidigare domare i Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. Vidare föreskrivs att närmare bestämmelser om Lagrådets sammansättning och tjänstgöring meddelas i lag. Denna lag är lagen (2003:333) om Lagrådet.

Enligt 8 kap. 21 § första stycket regeringsformen inhämtas yttrande från Lagrådet av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av ett riksdagsutskott. Av andra stycket följer att ett yttrande från Lagrådet ska inhämtas innan riksdagen beslutar

1. grundlag om tryckfriheten eller om motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt tekniska upptagningar
2. lag om begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar
3. lag som avses i 2 kap. 14–16 §§, 20 § eller 25 § (grundläggande fri- och rättigheter)
4. lag om behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad
5. lag om kommunal beskattning eller lag som innebär åligganden för kommunerna
6. lag som avses i 2 § första stycket 1 eller 2 (enskildas personliga ställning och deras personliga och ekonomiska förhållanden inbördes samt förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas

- personliga eller ekonomiska förhållanden) eller lag som avses i 11 eller 12 kap. (rättskipningen och förvaltningen), eller
7. lag som ändrar eller upphäver lag enligt 1–6.

Vidare sägs i tredje stycket att vad som nu har sagts dock inte gäller om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer.

Om regeringen föreslår att riksdagen ska meddela lag i något av de ämnen som anges ovan och Lagrådets yttrande dessförinnan inte har inhämtats ska regeringen samtidigt redovisa skälen för detta för riksdagen.

Att Lagrådet inte har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot att lagen tillämpas.

Av 8 kap. 22 § regeringsformen följer att Lagrådets granskning ska avse

1. hur förslaget förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt
2. hur förslagets föreskrifter förhåller sig till varandra
3. hur förslaget förhåller sig till rättssäkerhetens krav
4. om förslaget är utformat så att lagen kan antas tillgodose de syften som har angetts, och
5. vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

Den nuvarande regleringen i regeringsformen om Lagrådets granskning trädde i kraft den 1 januari 2011. Förslagen lades fram i proposition 2009/10:80 En reformerad grundlag. Förslagen i propositionen stämde överens med de förslag som arbetats fram av den parlamentariska kommittén Grundlagsutredningen (SOU 2008:125).

I motiven framhöll regeringen att den fakultativa regeln om lagrådsgranskning i praktiken tillämpades som en obligatorisk regel (prop. 2009/10:80 s. 143). Det kunde därför enligt regeringen inte förväntas att antalet granskningsärenden i Lagrådet skulle komma att öka nämnvärt om regeln att yttrande av Lagrådet borde inhämtas ändrades på så sätt att det blev obligatoriskt att inhämta yttrande i fråga om lagar som faller inom granskningsområdet. Regeringen anförde vidare att denna ändring skulle innebära en principiell och önskvärd förstärkning av Lagrådets ställning och att betydelsen av förhandsgranskningen betonas, bl.a. när det gäller lagförslagets grundlagsenlighet. Vikten av Lagrådets granskning markerades ytterligare genom att det s.k. viktighetskriteriet togs bort. Det innebär att Lagrådets hörande inte längre begränsas till lagar som är viktiga för enskilda eller från allmän synpunkt.

Beredning av regeringsärenden

I regeringsformen finns inga bestämmelser som, förutom vad gäller lagrådsgranskningen, särskilt tar sikte på regeringens beredning av lagärenden.

Däremot gäller allmänt för beredning av regeringsärenden att det ska finnas ett regeringskansli (7 kap. 1 § regeringsformen). I detta ingår departement för

olika verksamhetsgrenar. Regeringen fördelar ärendena mellan departementen. Statsministern utser bland statsråden chefer för departementen.

Vidare följer av 7 kap. 2 § regeringsformen att vid beredningen av regeringsärendena ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig.

I Regeringskansliet finns interna riktlinjer, bl.a. i Statsrådsberedningens skrift Propositionshandboken (Ds 1997:1). En utförlig beskrivning finns i konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU10 (s. 81–83). Här kan nämnas att när det gäller riktlinjer i fråga om arbetet med att utarbeta en proposition efter lagrådsremissen påpekas att Lagrådets granskning resulterar i ett granskningsyttrande i form av ett protokoll (s. 98 f.). Med anledning av protokollet måste departementet ta ställning till de synpunkter och förslag som Lagrådet har framfört i protokollet. Detta görs när propositionen utarbetas.

Ärenden där Lagrådet har avstyrkt ett lagförslag i dess helhet eller allvarligt ifrågasatt det anmäls till Statsrådsberedningens granskningskansli (SB PM 2012:1 rev. 2013).

Vidare kan nämnas att det i handboken anförts att propositionen sedan ska skickas ut på delning. I handbokens avsnitt om delning anges att sådan ska genomföras i så god tid att de mottagande departementen disponerar minst fem arbetsdagar för att granska texten och lämna synpunkter (s. 89). Undantag från femdagarsregeln kan enligt handboken beviljas av departementens kontaktperson i Statsrådsberedningen. Enligt den promemoria om den politiska samordningen som statsministerns statssekreterare gav ut i mars 2010 är det ansvarig samordnare i Statsrådsberedningen som kan medge undantag (s.k. förkortad delningstid), anges det i promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1, rev. 2013). I promemorian framhålls att förkortad delningstid används endast undantagsvis och att delningarna måste planeras så att man inte hamnar i tidsnöd.

I fråga om delningen anförts vidare att det bör avsättas rejält med tid för arbetet med delningssynpunkterna (s. 90). Det framhålls att det inte är ovanligt att detta arbetsmoment kräver dels upprepade kontakter, diskussioner och förredragningar, dels en bearbetning av texten.

När propositioner ska lämnas

Enligt 9 kap. 3 § riksdagsordningen beslutar riksdagen på förslag av talmannen när propositioner som enligt regeringen bör behandlas under det pågående riksmötet senast ska lämnas. Denna tidpunkt brukar benämnas stoppdatum. Sista dag för att lämna propositioner brukar fastställas till omkring den 20 mars (Holmberg m.fl., Grundlagarna, 3 uppl. 2012, s. 723.) Om en särskild tidpunkt föreskrivs i riksdagsordningen, gäller den tidpunkten.

Undantag gäller dels om regeringen genom en proposition underställer riksdagen en utfärdad förordning för prövning enligt lag, dels om regeringen anser att det finns synnerliga skäl att lämna en proposition senare.

Konstitutionsutskottets tidigare granskning

Utskottet har vid flera tillfällen granskat beredningen av lagförslag och då särskilt regeringens remittering av lagförslag till Lagrådet. En redovisning av sådana granskningar sedan 1975 finns i utskottets betänkande 2013/14:KU10 (s. 83–88). Nämnas kan att utskottet har understrukt vikten av att arbetet med lagstiftningsärendena planeras så att tillräckligt med tid, i enlighet med Statsrådsberedningens riktlinjer, kan avsättas för delning av propositionerna efter Lagrådets yttrande och för arbetet med delningssynpunkterna. Om Lagrådets synpunkter är av principiell eller mer kvalificerad art borde det enligt utskottet självfallet behövas en längre beredningstid. I detta sammanhang noterade utskottet att i några lagärenden som utskottet särskilt granskat uppgick tidsperioden mellan Lagrådets yttrande och propositionens beslutsdatum till högst två veckor, varav i ett fall endast tre dagar. Att tillräckligt med tid avsätts för beredning av Lagrådets synpunkter är enligt utskottet av stor vikt, inte minst i de fall regeringen väljer att inte följa Lagrådets synpunkter.

Under hösten 2013 gjorde utskottet en närmare granskning av regeringens remisser till Lagrådet (bet. 2013/14:KU10 s. 78–107). En översiktlig genomgång gjordes av de propositioner som regeringen överlämnade till riksdagen 2012. Genomgången avsåg de propositioner som innehåller lagförslag. Bland annat uppmärksammades hur frågan om inhämtande av yttrande från Lagrådet hade hanterats och redovisats i de genomgångna propositionerna. I de lagärenden där regeringen inhämtat yttranden från Lagrådet var genomgången inriktad på Lagrådets synpunkter och förslag i dessa ärenden. Vid genomgången uppmärksammades bl.a. om regeringen hade följt Lagrådets synpunkter och förslag eller inte samt vilka eventuella beredningsåtgärder Lagrådets yttranden föranlett i Regeringskansliet. Dessutom studerades hur Lagrådets synpunkter och omhändertagandet av dessa redovisats i propositionerna.

Här kan nämnas att utskottet hösten 2013 bl.a. underströk vikten av att arbetet med lagärendena planeras så att det finns tillräckligt med tid för beredning av propositionerna efter Lagrådets yttranden. Om Lagrådets synpunkter är av principiell eller mer kvalificerad art torde självfallet en längre beredningstid behövas. I detta sammanhang noterade utskottet att i två av de lagärenden där utskottet har ställt närmare frågor var tidsperioden mellan Lagrådets yttrande och propositionens beslutsdatum cirka två veckor. Att tillräckligt med tid avsätts för beredning av Lagrådets synpunkter är av stor vikt, anförde utskottet, inte minst i de fall regeringen väljer att inte följa Lagrådets synpunkter.

Den aktuella genomgången

En genomgång har gjorts av de ärenden där Lagrådet på begäran av regeringen lämnat yttranden åren 2002, 2004, 2006, 2008, 2010 och 2012 samt året 2014 t.o.m. den 30 juni. Genomgången har främst varit inriktad på hur lång tid som förflutit mellan protokollet från Lagrådet och regeringens beslut om proposition.

År för år 2002–2014

Tabeller över 2002–2014 finns i bilaga 7.2.

År 2002 beslutade regeringen i 19 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter lagrådets protokoll; detta är 32 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året.

Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 4 ärenden
- Utrikesdepartementet i 1 ärende
- Socialdepartementet i 3 ärenden
- Finansdepartementet i 2 ärenden
- Näringsdepartementet i 8 ärenden.

I ett av dessa ärenden beslutade regeringen proposition mindre än en vecka efter Lagrådets protokoll. Lagrådet hade i det fallet framfört synpunkter på förslaget. Beredande departement var Finansdepartementet. Ärendet var sådant att det finns anledning att här nämna något om förhållandena.

Regeringen beslutade propositionen Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning av vissa andelsbyten (prop. 2002/03:15) 3 dagar efter att Lagrådet hade yttrat sig. Protokollet från Lagrådet är daterat den 4 november 2002, som var en tisdag, och propositionen beslutades den 7 samma månad. Lagändringarna i propositionen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2003.

Lagrådet framförde i sitt yttrande bl.a. att det med hänsyn till ärendets komplexitet hade varit önskvärt om framför allt förslaget till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser hade blivit föremål för en mer omsorgsfull beredning. Lagrådet föreslog även vissa justeringar av lagtexten.

I propositionens redogörelse för ärendet och dess beredning (s. 19) framgår att riksdagen, på förslag av skatteutskottet, den 16 maj 2002 tillkännagav för regeringen att regeringen senast i augusti 2002 skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lagstiftning i ett närmare angivet avseende. Nämnas kan även att regeringen med hänvisning till att riksdagens uppdrag ansåg att det fanns skäl för att propositionen avlämnades vid en tidpunkt då budgetpropositionen för 2003 redan hade avlämnats. På grund av frågornas komplexitet hade det enligt regeringen inte varit möjligt att avsluta beredningen av förslagen före budgetpropositionens avlämnande till riksdagen. När det gällde Lagrådets synpunkter förklarade sig regeringen i huvudsak ha följt dessa.

År 2004 beslutade regeringen i 27 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 27 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året.

Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 4 ärenden
- Finansdepartementet i 16 ärenden
- Näringsdepartementet i 6 ärenden och
- Jordbruksdepartementet i 1 ärende.

I 6 av dessa ärenden från 2004 beslutade regeringen proposition mindre än 1 vecka efter Lagrådets protokoll, vilket innebär 6 procent av de propositioner som föregåtts av att Lagrådet yttrat sig över förslagen. Beredande departement var

- Finansdepartementet i 4 ärenden
- Näringsdepartementet i 2 ärenden.

I samtliga dessa 6 ärenden hade Lagrådet framfört synpunkter på förslagen. Ärendena var

- Slopade arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2004/05:25), Finansdepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll
- Utökade möjligheter till överföring av periodiseringsfonder och expansionsfond m.m. (prop. 2004/05:32), Finansdepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll
- Räntebeläggning av periodiseringsfonder (prop. 2004/05:38), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll
- Handel med utsläppsrätter (prop. 2004/05:18), Näringsdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll
- Trängselskatt (prop. 2003/04:145), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll
- Arbetstagarinflytande i europabolag (prop. 2003/04:122), Näringsdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll.

År 2006 beslutade regeringen i 41 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 37 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året.

Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 15 ärenden
- Socialdepartementet i 4 ärenden
- Finansdepartementet i 9 ärenden
- Näringsdepartementet i 6 ärenden
- Miljödepartementet i 7 ärenden.

I 6 ärenden beslutade regeringen proposition mindre än en vecka efter Lagrådets protokoll. De 6 ärenden då regeringen beslutade proposition mindre än en vecka efter Lagrådets protokoll var

- En arbetslöshetsförsäkring för arbete (prop. 2006/07:15), 6 dagar efter Lagrådets protokoll
- Ändrade regler för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad (prop. 2006/07:19), Finansdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll
- En kronofogdemyndighet i tiden (prop. 2005/06:200) Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll
- Förstärkning och förenkling - ändringar i anställningsskyddslagen och föräldraledighetslagen (prop. 2005/06:185), Näringsdepartementet, 1 dag efter Lagrådets protokoll
- Miljöbalkens sanktionssystem, m.m. (prop. 2005/06:182), Miljödepartementet, 1 dag efter Lagrådets protokoll
- Miljöansvaret i Antarktis (prop. 2005/06:179), Miljödepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll.

År 2008 beslutade regeringen i 26 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 23 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året. Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 6 ärenden
- Socialdepartementet i 2 ärenden
- Finansdepartementet i 8 ärenden
- Utbildningsdepartementet i 1 ärende
- Integrations- och jämställdhetsdepartementet i 1 ärende
- Näringsdepartementet i 3 ärenden
- Miljödepartementet i 2 ärenden
- Arbetsmarknadsdepartementet i 3 ärenden.

I 2 ärenden beslutade regeringen proposition mindre än 1 vecka efter Lagrådets protokoll, vilket innebär 3 procent av de propositioner som föregåtts av att Lagrådet yttrat sig över förslagen. Beredande departement var Finansdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet i var sitt ärende. I båda dessa ärenden hade Lagrådet framfört synpunkter på förslagen.

De ärenden då regeringen beslutade proposition mindre än en vecka efter Lagrådets protokoll var

- Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61), Finansdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll
- En effektivare arbetslöshetsförsäkring (prop. 2007/08:118), Arbetsmarknadsdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll.

När det gäller propositionen Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61), som beslutades 2 dagar efter Lagrådets protokoll, kan noteras att det efter lagrådsbehandlingen infördes en ny paragraf i lagen om statligt stöd till kreditinstitut (8 kap. 2 §) som behandlar skyldighet för bl.a. Riksbanken och Riksgäldskontoret att lämna sådana uppgifter till stödmyndigheten som den behöver i ärenden enligt den nämnda lagen. Med

anledning av den tillkommande bestämmelsen gjordes även justeringar i den föreslagna ändringen av 8 kap. 24 § sekretesslagen (1980:100) för att uppgifter som finns hos Riksbanken och Riksgäldskontoret ska få ett motsvarande sekretesskydd som de har hos dessa myndigheter när uppgifterna lämnas till stödmyndigheten. I propositionen anfördes, i avsnittet Ärendet och dess beredning, att det var mycket angeläget att den i ärendet föreslagna stödlagstiftningen kunde träda i kraft så snart som möjligt så att planerade åtgärder för att stärka stabiliteten i det svenska finansiella systemet kunde vidtas. En lagrådsgranskning av de nu nämnda ändringsförslagen skulle enligt regeringen innebära en fördröjning av ärendet som skulle vara till avsevärt men. Efter lagrådsbehandlingen hade vidare några mindre justeringar gjorts i 7 kap. 1 § tredje stycket i den föreslagna lagen om statligt stöd till kreditinstitut. De är av mindre beskaffenhet och regeringen bedömde att Lagrådets hörande över dem inte var nödvändigt. Slutligen hade vissa redaktionella ändringar gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

År 2010 beslutade regeringen i 43 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 38 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året.

Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 14 ärenden
- Utrikesdepartementet i 1 ärende
- Socialdepartementet i 3 ärenden
- Finansdepartementet i 9 ärenden
- Utbildningsdepartementet i 2 ärenden
- Näringsdepartementet i 7 ärenden
- Integrations- och jämställdhetsdepartementet i 1 ärende
- Miljödepartementet i 3 ärenden
- Arbetsmarknadsdepartementet i 1 ärende
- Jordbruksdepartementet i 2 ärenden.

Av dessa 43 ärenden beslutade regeringen proposition mindre än 1 vecka efter Lagrådets protokoll i 4 ärenden eller i 4 procent av ärendena. Det gällde

- Ny konsumentkreditlag (prop. 2009/10:242), Justitiedepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll; propositionen beslutades den 23 juni 2010, och lagen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2011
- Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang (prop. 2009/10:241), Justitiedepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll; propositionen beslutades den 23 juni 2010, och lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 juli 2011
- Några körkorts- och fordonsfrågor (prop. 2009/10:198), Näringsdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll
- Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll.

År 2012 beslutade regeringen i 14 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 15 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året. Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 2 ärenden
- Socialdepartementet i 1 ärenden
- Finansdepartementet i 2 ärenden
- Utbildningsdepartementet i 1 ärende
- Arbetsmarknadsdepartementet i 1 ärende
- Näringsdepartementet i 4 ärenden
- Miljödepartementet i 3 ärenden.

Inte i något ärende det året beslutade regeringen proposition mindre än 1 vecka efter Lagrådets protokoll.

Under det första halvåret 2014 beslutade regeringen i 25 ärenden proposition mindre än 2 veckor efter Lagrådets protokoll; detta är 24 procent av de propositioner som föregåtts av lagrådsgranskning det året. Beredande departement var

- Justitiedepartementet i 9 ärenden
- Socialdepartementet i 2 ärenden
- Utbildningsdepartementet i 3 ärenden
- Näringsdepartementet i 5 ärenden
- Miljödepartementet i 3 ärenden
- Landsbygdsdepartementet i 3 ärenden.

Inte i något ärende beslutade regeringen proposition mindre än 1 vecka efter Lagrådets protokoll.

Samlad bild 2002–2014

De år som genomgången avser (2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012 och första halvåret 2014) beslutade regeringen proposition inom 2 veckor från Lagrådets protokoll i 197 ärenden, vilket är 28 procent av ärendena, och inom 1 vecka från Lagrådets protokoll i 19 ärenden, eller 3 procent av ärendena. Regeringsbeslut om proposition fattades inom 2 veckor från Lagrådets protokoll i mellan 15 och 38 procent av ärendena (2012 respektive 2010). En tabell finns i bilaga 7.3.

Promemoria från Regeringskansliet

Genom en skrivelse som sändes till Regeringskansliet den 9 oktober 2014 begärde utskottet svar på bl.a. frågor som gällde

- vilka förhållanden som beaktas generellt vid beslut att bereda en proposition kortare tid än en respektive två veckor efter Lagrådets protokoll
- vilka skäl som har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i 19 särskilt angivna ärenden

- att vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll (Justitiedepartementet och Näringsdepartementet varje år som omfattas av genomgången, Finansdepartementet och Socialdepartementet alla år utom ett).

Som svar överlämnades den 6 november 2014 en promemoria som har upprättats inom Regeringskansliet (bilaga 7.1). I promemorian finns svar från Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet, Näringsdepartementet, Kulturdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet. I det följande presenteras det huvudsakliga innehållet i promemorian. För det fullständiga innehållet hänvisas till bilagan.

När det gäller förhållanden som beaktas generellt vid beslut att bereda en proposition kortare tid än en respektive två veckor efter Lagrådets protokoll anför i promemorian att karaktären och omfattningen av Lagrådets synpunkter påverkar vilken tid som behövs för beredning av en proposition efter lagrådsgranskningen. Att lagförslagen måste genomföras inom en viss tid eller att det av någon annan anledning är brådskande att lämna propositionen till riksdagen är andra omständigheter som påverkar vilken tid som behövs för beredning.

Vidare uppmärksammas i promemorian att beredningen av en proposition många gånger kan påbörjas redan i anslutning till föredragningen i Lagrådet, eftersom det då ofta tas upp frågor som Lagrådet kommer att behandla i sitt yttrande. I många fall kan därför tiden för beredning efter det att departementet har fått Lagrådets protokoll hållas mycket kort.

I promemorian betonas också att det, som konstitutionsutskottet har pekat på, är viktigt att arbetet med lagärendena planeras så att det finns tillräckligt med tid för beredning av propositionerna efter Lagrådets yttranden.

I redogörelserna i promemorian för ärenden som har beretts *kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll*, finns några tydligt avgränsade situationer, såsom att

- EU-direktiv skulle vara genomförda senast en viss dag (propositionerna Ny konsumentkreditlag, prop. 2009/10:242, Handel med utsläppsrätter II, prop. 2004/05:18, Arbetstagarinflytande i europabolag, prop. 2003/04:122)
- ett överträdelseärende var inlett, och det var därför angeläget att lagförslagen kunde träda i kraft så snart som möjligt (propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt, prop. 2009/10:175)
- de svenska bestämmelserna stred mot EU-rätten, vilket snarast behövde åtgärdas (propositionen Ändrade regler för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad, prop. 2006/07:19)
- propositionen Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61) togs fram skyndsamt med anledning av den globala finansiella krisen hösten 2008.

Därutöver finns en grupp ärenden som beretts kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll som enligt promemorian gällde förändringar som varit angelägna, i ett fall därför att den berörda branschen behövde tid att anpassa sina interna dokument och rutiner till de nya reglerna (propositionen Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang, prop. 2009/10:241). I ett annat fall bedömdes det angeläget att vissa oönskade negativa effekter av tidigare lagstiftning ändrades så snart som möjligt (propositionen En effektivare arbetslöshetsförsäkring, prop. 2007/08:118).

I en grupp ärenden som beretts kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll framgår av promemorian endast att det varit angeläget att lagändringarna kunde träda i kraft eller att ärendena hade samband med sådana lagändringar (propositionerna Slopad arvsskatt och gåvoskatt, prop. 2004/05:25, Utökade möjligheter till överföring av periodiseringsfonder och expansionsfond m.m., prop. 2004/05:32, Räntebeläggning av periodiseringsfonder, prop. 2004/05:38, Trängselskatt, prop. 2003/04:145, En kronofogdemyndighet i tiden, prop. 2005/06:200, En arbetslöshetsförsäkring för arbete, prop. 2006/07:15, Förstärkning och förenkling – ändringar i anställningsskyddslagen och föräldraledighetslagen, prop. 2005/06:185).

När det gäller det stora flertalet av dessa ärenden hade Lagrådet, enligt promemorian, lämnat förslagen utan erinran eller haft endast begränsade synpunkter eller synpunkter av redaktionell art som kunde arbetas in i propositionen på kort tid. Dessa frågor hade, framhålls det i fråga om flera ärenden, berörts vid lagrådsföredragningen.

I ett ärende framhålls att i den del regeringen gick vidare med ett förslag och beslutade proposition blev Lagrådets synpunkter omhändertagna under beredningen, och i en annan del valde regeringen att i enlighet med vad Lagrådet förordade fortsätta beredningen av lagen och alltså inte lämna något förslag i den delen i den aktuella propositionen (Trängselskatt, prop. 2003/04:145). I två fall framhålls det angelägna i ärendet, utan att Lagrådets synpunkter och omhändertagandet av dessa i den fortsatta beredningen berörs (En arbetslöshetsförsäkring för arbete, prop. 2006/07:15, En effektivare arbetslöshetsförsäkring, prop. 2007/08:118).

I några fall har det i promemorian endast redovisats varför det bedömts vara möjligt att besluta om proposition kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll (Förnybar el med gröna elcertifikat, prop. 2005/06:154, Miljöbalkens sanktionssystem, m.m., prop. 2005/06:182, Miljöansvaret i Antarktis, prop. 2005/06:179, Några körkorts- och fordonsfrågor, prop. 2009/10:198).

När det gäller förhållandet att *vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement* för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll, framhålls i promemorian bl.a. att allt lagstiftningsarbete ska bedrivas så effektivt som möjligt.

I promemorian framhålls också att behovet av beredningsåtgärder med anledning av Lagrådets synpunkter varit begränsat och kunnat tillgodoses på relativt kort tid, och att den faktiska tiden för analys och inarbetande av Lagrå-

dets synpunkter oftast är längre än tiden mellan Lagrådets protokoll och beslutet om proposition eftersom frågorna ofta lyfts redan under lagrådsföredragningen.

När det gäller ärenden som beretts i Finansdepartementet framhålls i promemorian bl.a. att de flesta lagrådsremisser med förslag som har ekonomiska konsekvenser numera som regel lämnas till Lagrådet för granskning före Lagrådets sommaruppehåll. Lagrådet brukar då lämna sitt yttrande före sommaren. Detta medför att det i dessa fall finns gott om tid för att ta hand om Lagrådets synpunkter innan propositionen beslutas under hösten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att tillräckligt med tid avsätts för beredning av Lagrådets synpunkter. Det gäller inte minst när dessa synpunkter är av principiell eller mer kvalificerad art, eller då regeringen väljer att inte följa Lagrådets synpunkter.

Sådana förhållanden som att ett EU-direktiv ska vara genomfört senast en viss dag eller att ett överträdelseärende är inlett, kan enligt utskottets mening vara godtagbara skäl för att beredningen efter Lagrådets protokoll hålls kort. Detsamma gäller när det av andra skäl är angeläget att ny lagstiftning snabbt kommer på plats. Även i sådana situationer ska behandlingen av Lagrådets synpunkter självfallet ges tillräcklig tid.

Hur lång tid som behövs för beredningen av Lagrådets synpunkter påverkas naturligtvis av synpunkternas karaktär och omfattning. Vidare framgår det i granskningen att Lagrådet i samband med lagrådsföredragningen ofta tar upp frågor som kommer att behandlas i yttrandet, och att beredningen av propositionen därför många gånger kan påbörjas redan i anslutning till föredragningen. Detta kan, enligt utskottets mening, givetvis medverka till en kortare beredningstid efter Lagrådets protokoll.

När det gäller lagärenden som inte brådskar är rena effektivitetsskäl, enligt utskottets mening, i regel inte tillräcklig anledning för att frånga normala beredningsrutiner efter mottagandet av Lagrådets protokoll, även om Lagrådets synpunkter varit sådana att det i och för sig skulle vara möjligt att beakta dem vid en kortare beredning. Att det kan vara godtagbart i enskilda fall kan emellertid inte uteslutas.

Utskottet noterar att vissa departement till synes regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll. Utskottet välkomnar det som framhållits beträffande ärenden som beretts i Finansdepartementet, att de flesta lagrådsremisser med förslag som har ekonomiska konsekvenser numera som regel lämnas till Lagrådet för granskning före Lagrådets sommaruppehåll, vilket brukar få till följd att Lagrådet lämnar sitt yttrande före sommaren och det i dessa fall finns gott om tid för att ta hand om Lagrådets synpunkter innan propositionen beslutas under hösten.

Avslutningsvis vill utskottet på nytt framhålla vikten av att arbetet med lagstiftningsärenden planeras väl, så att det finns tillräckligt med tid för beredning av propositionerna efter Lagrådets yttranden.

Utredningsmaterial

Bilaga 1.1

2014-11-18

Promemoria om regeringsskiftet efter valet 2014

Måndagen den 15 september 2014 kl. 14.00 lämnade statsminister Fredrik Reinfeldt in sin ansökan om entledigande (bilaga 1) till talman Per Westerberg på dennes tjänsterum.

Talmannen entledigade omedelbart statsministern och övriga statsråd samt erinrade om att entledigade regeringsledamöter enligt regeringsformen uppehåller sina befattningar till dess en ny regering har tillträtt. Beslut om entledigande överlämnades till statsministern och översändes till de övriga statsråden (bilaga 2).

Samma dag hade talmannen även beslutat att tillåta fotografering i kaféet under perioden den 15 - 30 september 2014 (bilaga 3).

Kl. 14.30 höll talmannen en kort pressträff i kaféet.

Under måndagen skickades två pressmeddelanden ut: ett (bilaga 4) med information om pressträffen i samband med statsministerns avskedsansökan och ett (bilaga 5) med information om bl.a. den pressträff som skulle hållas den 16 september.

Tisdagen den 16 september kl. 13.00 träffade talmannen de vice talmännen, Susanne Eberstein (S), Ulf Holm (MP) och Jan Ertsborn (FP), för att diskutera processen för att få fram en regeringsbildare. Med på mötet var också riksdagsdirektören Kathrin Flossing. Vid en kort pressträff efter mötet meddelade talmannen att sonderingarna för att hitta en statsministerkandidat skulle påbörjas den 17 september (bilaga 6).

På tisdagen skickades också ett pressmeddelande ut med tidsangivelser för träffarna med partiföreträdarna (bilaga 7).

Under onsdagen den 17 september 2014 förde talman Per Westerberg samtal med partiföreträdarna för att ta fram ett förslag till ny statsminister enligt följande tidsschema:

Kl. 09.00 Stefan Löfven (S)

Kl. 10.00 Anna Kinberg Batra (i Fredrik Reinfeldts ställe) (M)

Kl. 11.00 Åsa Romson och Gustav Fridolin (MP)

Kl. 13.00 Jimmie Åkesson (SD)

Kl. 14.00 Annie Lööf (C)

Kl. 15.00 Jonas Sjöstedt (V)

Kl. 16.00 Jan Björklund (FP)

Kl. 17.00 Göran Hägglund (KD)

Samtliga partiföreträdare hade pressträff i kaféet i riksdagshuset efter sina enskilda möten.

På onsdagen skickades även ett pressmeddelande ut med information om att talmannen på torsdagen den 18 september skulle träffa de vice talmännen på förmiddagen för överläggningar och därefter hålla korta uppföljande samtal med samtliga partiföreträdare (bilaga 8).

Samtalen hölls enligt nedanstående tidsschema torsdagen den 18 september:

Kl. 11.00 Stefan Löfven (S)
Kl. 11.20 Anna Kinberg Batra (i Fredrik Reinfeldts ställe) (M)
Kl. 11.40 Åsa Romson och Gustav Fridolin (MP)
Kl. 12.00 Jimmie Åkesson (SD)
Kl. 12.20 Annie Lööf (C)
Kl. 12.40 Jonas Sjöstedt (V)
Kl. 13.00 Jan Björklund (FP)
Kl. 13.20 Göran Hägglund (KD)
Kl. 13.40 Stefan Löfven (S)

Samtliga partiföreträdare lämnade en kort kommentar vid pressträffar som hölls i kaféet efter mötena.

Samma dag skickades ett pressmeddelande ut med information om att en gemensam pressträff med talman Per Westerberg och Stefan Löfven skulle hållas ca kl. 14.00 i riksdagens presscenter (bilaga 9).

Vid den gemensamma pressträffen meddelade talmannen att han gett Stefan Löfven uppdraget att sondera förutsättningarna att bilda en tvåpartiregering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet (bilaga 10).

Stefan Löfven skulle rapportera sitt uppdrag till talmannen senast fredagen den 26 september efter att det slutliga valresultatet fastställts. Om den slutliga mandatfördelningen skulle ändra förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering skulle talmannen återuppta samtalen med partiföreträdarna.

Den 18 september kl. 16.00 informerade talmannen H.M. Konungen.

I en skrivelse samma dag redogjorde talmannen för de möten han haft och den fortsatta processen (bilaga 11).

Lördagen den 20 september fastställde Valmyndigheten det slutliga valresultatet. Efter att ha tagit del av det samtalade talman Per Westerberg och Stefan Löfven och meddelade därefter att de var överens om att förutsättningarna inte hade ändrats för bildandet av en tvåpartiregering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet (bilaga 12).

Vid deras möte, cirka kl. 14.00 överlämnade talmannen en skrivelse till Stefan Löfven. Den översändes därefter till övriga partiföreträdare (bilaga 13).

Torsdagen den 25 september skickades ett pressmeddelande ut med information om att Stefan Löfven skulle rapportera sitt uppdrag till talmannen dagen därpå, den 26 september (bilaga 14).

Fredagen den 26 september kl. 11.30 hade talmannen och Stefan Löfven ett möte på talmannens tjänsterum där Stefan Löfven rapporterade sitt uppdrag. Därefter höll de en gemensam pressträff ca kl. 12.00 i kaféet (bilaga 15).

Inför val av talman måndagen den 29 september skickades ett pressmeddelande ut samma dag (bilaga 16) med information om att den nya talmannen tar över uppdraget med att ta fram förslag till ny statsminister. Det framgick också av pressmeddelandet att den nyvalda talmannen senare under måndagen skulle träffa partiföreträdarna för samtliga partier och även ha överläggningar med de vice talmännen.

Urban Ahlin (S) valdes till talman den 29 september för valperioden 2014–2018 och övertog därmed arbetet med regeringsbildningen. Till förste vice talman valdes Tobias Billström (M), till andre vice talman Björn Söder (SD) och till tredje vice talman Esabelle Dingizian (MP). Ett pressmeddelande med information om att valen genomförts och kortfattad information om de nyvalda talmännen skickades ut samma dag (bilaga 17).

Talmannen träffade på eftermiddagen samma dag partiföreträdarna enligt nedanstående tidschema:

Kl. 16.30 Stefan Löfven (S)
Kl. 16.45 Anna Kinberg Batra (M)
Kl. 17.15 Åsa Romson och Gustav Fridolin (MP)
Kl. 17.30 Jimmie Åkesson (SD)
Kl. 17.45 Annie Lööf (C)
Kl. 18.00 Jonas Sjöstedt (V)
Kl. 18.15 Lars Björklund (FP)
Kl. 18.45 Göran Haggglund (KD)
Kl. 19.00 Återrapportering till vice talmännen
Kl. 19.15 Stefan Löfven (S)

Alla partiföreträdare utom Jimmie Åkesson (SD) och Göran Haggglund (KD) höll pressträffar efteråt i kaféet.

Ett pressmeddelande om att en pressträff med talmannen och Stefan Löfven skulle hållas i riksdagens presscenter cirka kl. 19.30 skickades ut samma dag (bilaga 18).

I ytterligare ett pressmeddelande den 29 september noterades att den nyvalde talmannen under dagen har fortsatt arbetet med att ta fram ett förslag till ny statsminister. Uppgifter lämnades också om tidpunkter för riksdagens behandling av förslaget till statsminister och regeringsförklaringen (bilaga 19).

Kl. 21.00 samma dag informerade talman Urban Ahlin H.M. Konungen.

Tisdagen den 30 september kl. 17.00 föreslog talman Urban Ahlin riksdagen att till ny statsminister utse Stefan Löfven, som avsåg att bilda en regering bestående av företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Detta förslag bordlades.

I enlighet med bestämmelserna i 11 kap. 3 § riksdagsordningen bordlades förslaget att riksdagen skulle utse Stefan Löfven till statsminister en andra gång i kammaren onsdagen den 1 oktober.

Torsdagen den 2 oktober skickades ett pressmeddelande ut med uppgift om tidpunkt för anmälan om regeringens sammansättning och regeringsförklaringen under förutsättning att talmannens förslag till statsminister godkändes av riksdagen (bilaga 20).

Vid kammarens sammanträde den 2 oktober kl. 14.00 erinrade talmannen om att förslaget till ny statsminister bordlagts två gånger och att riksdagens prövning av förslaget skulle avgöras vid dagens sammanträde.

Riksdagens prövning föregicks av anföranden av Anna Kinberg Batra (M), Åsa Romson (MP), Hans Linde (V) och Jimmie Åkesson (SD).

Sedan talmannen erinrat om att förslag till ny statsminister skulle prövas av riksdagen genom omröstning (rösträkning), upplästes och godkändes följande voteringsförslag:

Den som vill att kammaren godkänner talmannens förslag att till statsminister utse Stefan Löfven röstar ja. Den som inte vill det röstar nej. Om mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar nej har riksdagen förkastat förslaget. I annat fall är det godkänt.

Omröstningen gav följande resultat:

Votering:

132 för godkännande

49 för avslag

154 avstod

14 frånvarande

Mindre än hälften av riksdagens ledamöter hade röstat mot förslaget. Riksdagen hade alltså utsett Stefan Löfven till statsminister.

Talmannen överlämnade därefter förordnandet för statsministern i plenisalen (bilaga 21).

Fredagen den 3 oktober kl. 9.00 lämnade Stefan Löfven sin regeringsförklaring och anmälde för riksdagen de statsråd han utnämnt att tillsammans med honom bilda regering.

Kl. 10.00 samma dag höll den nya regeringen ett pressmöte i Sammanbindningsbanan.

Kl. 12.00 hölls en skifteskonselj på Kungliga slottet där regeringsskiftet ägde rum. Vid konseljen redogjorde talmannen för sitt förslag till statsminister och riksdagens beslut (bilaga 22). Efter det konstaterade H.M. Konungen att regeringsskiftet ägt rum.

Kl. 15.00 meddelade talmannen i kammaren att en partiledardebatt med anledning av regeringsförklaringen skulle hållas onsdagen den 8 oktober kl. 9.00.

Onsdagen den 8 oktober hölls en partiledardebatt med anledning av regeringsförklaringen.

Kathrin Flossing
Riksdagsdirektör

STATSMINISTERN

Bilaga I

Jag begär härmed att bli entledigad från befattningen som statsminister.

Stockholm den 15 september 2014

Fredrik Reinfeldt

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Bilaga 2

SVERIGES
RIKSDAG

TALMANNEN

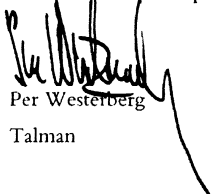
Dnr 2820-2013/14

Till

Statsministern och övriga statsråd

Statsministern har idag till mig överlämnat en skrivelse med begäran om entledigande. Med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 8 och 9 §§ regeringsformen entledigar jag därför statsministern och övriga statsråd. Jag erinrar om bestämmelsen i 11 § samma kapitel som föreskriver att entledigade regeringsledamöter uppehåller sina befattningar till dess en ny regering har tillträtt.

Stockholm den 15 september 2014

Per Westerberg
TalmanTalmannen
E-post: talmannen@riksdagen.seSVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (1)

Bilaga 3
SVERIGES
RIKSDAG

TALMANNEN

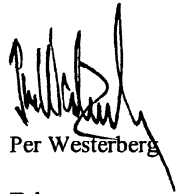
2014-09-15

Dnr 2821-2013/14

Beslut om att tillåta fotografering i caféet

Av 13 § föreskrift (2006:5) om fotografering m.m. i riksdagens lokaler följer att fotografering inte får ske i caféet i Västra riksdagshuset. Talmannen får enligt 14 § samma föreskrift medge undantag.

Talmannen beslutar att fotografering ska vara tillåten i caféet under perioden 15 september till och med den 30 september 2014.

Per Westerberg

Talman

Bilaga 4**Pressmeddelande 1.**

Pressmeddelande måndag 15 september 2014

Talmannen kommer att ge en kort kommentar

I samband med att talman Per Westerberg tar emot statsminister Fredrik Reinfeldts (M) avskedsansökan kommer talmannen att ge en kort kommentar i riksdagskaféet.

Media hänvisas till riksdagskaféet.

Journalister och fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till kaféet i anslutning till talmanskorridoren, plan 3 i Västra riksdagshuset.

Entré: Riksgatan 1. Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen

Sarah Everås Sidibé

Talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Bilaga 5**Pressmeddelande 2.**

Pressmeddelande måndag 15 september 2014

Talmannen samråder med de vice talmännen

I dag den 15 september tog riksdagens talman Per Westerberg emot statsminister Fredrik Reinfeldt (M), som kom till riksdagen med begäran om att bli entledigad från uppdraget som statsminister. Talmannen beviljade statsministerns begäran. I morgon håller talmannen en kort pressbriefing i Riksdagshuset.

I samband med att talmannen tog emot statsministerns avskedsansökan lämnade talmannen en kort kommentar till media.

– Statsminister Fredrik Reinfeldt har i dag på egen begäran entledigats som statsminister.

Statsministern kommer nu att leda en övergångsregering, tidigare kallad expeditonsministär.

I morgon kommer jag att träffa samtliga vice talmän för att diskutera valresultatet och hur vi ska gå vidare i processen att få fram en regeringsbildare.

I anslutning till mötet kommer talmannen att hålla en kort pressbriefing.

Tid: tisdagen den 16 september klockan 14.00

Lokal: Presscenter, plan 5 Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1

Pressbriefingen kommer att webb-tv-sändas via riksdagen.se

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud

Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne

Moström, tfn

08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen

Sarah Everås Sidibé

Talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Pressmeddelande 3.

Pressmeddelande tisdag 16 september 2014

Talmannen inleder samtal med företrädarna för partierna

Talman Per Westerberg har i dag haft ett möte med de tre vice talmännen i talmanspresidiet. Under mötet diskuterades den fortsatta processen att få fram en regeringsbildare. Efter mötet höll talmannen en kort pressbriefing.

– Jag kan konstatera att det är en komplicerad regeringsbildning, där det gäller att hitta någon som inte har en majoritet av kammarens ledamöter emot sig. Sonderingarna för att hitta en statsministerkandidat kommer att börja i morgon. Det är viktigt att få till en hållbar regering med en hygglig förutsättning att få igenom sin budget, sade talman Per Westerberg vid pressbriefingen.

Med på talmannens möte var förste vice talman Susanne Eberstein (S), andre vice talman Ulf

Holm (MP) och tredje vice talman Jan Ertsborn (FP) samt riksdagsdirektör Kathrin Flossing.

Talmannen kommer att inleda samtal med företrädare för samtliga partier i morgon den 17

september. Pressmeddelande med mer information om samtalen kommer senare i dag eller i morgon.

Webb-tv: Pressbriefing med talmannen
Så bildas regeringen

Sarah Everås Sidibé
Talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Bilaga 7**Pressmeddelande 4.**

Pressmeddelande tisdag 16 september 2014

Talmannen möter partiföreträdare för samtal om regeringsbildning

Riksdagens talman Per Westerberg inleder på onsdagen samtalen med partiföreträdare för att ta fram förslag till ny statsminister.

Talmannen beviljade den 15 september statsminister Fredrik Reinfeldts (M) begäran om entledigande. Fredrik Reinfeldt kommer nu, enligt reglerna i regeringsformen, att leda en övergångsregering. Mot bakgrund av detta har talmannen inlett uppdraget att ta fram förslag till ny statsminister.

Talmannen kommer i morgon den 17 september att samtala enskilt med företrädarna för riksdagspartierna enligt följande:

09.00 Socialdemokraterna
10.00 Moderaterna
11.00 Miljöpartiet
13.00 Sverigedemokraterna
14.00 Centerpartiet
15.00 Vänsterpartiet
16.00 Folkpartiet
17.00 Kristdemokraterna

Respektive partiföreträdare nås via sin pressekreterare.

Fotopool

Vid inledningen av talmannens möten med partiföreträdarna ordnas fotopool (TT och SVT).

Media hänvisas till riksdagskaféet

Journalister och fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till kaféet (i anslutning till talmanskorridoren) där eventuella uttalanden från partiföreträdarna kommer att göras. Kaféet ligger på plan 3 i Västra riksdagshuset.

Entré: Riksgatan 1.

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen

men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen (länkas till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/>)

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Bilaga 8**Pressmedelande 5.**

Pressmedelande onsdag 17 september 2014

Talmannen träffar partiföreträdare på nytt

Talman Per Westerberg kommer i morgon torsdag att samråda med de vice talmännen på förmiddagen. Därefter kommer talmannen att hålla korta uppföljande samtal med företrädare för samtliga riksdagspartier. Talmannen väntas presentera resultatet av sonderingarna inför regeringsbildningen vid en pressträff cirka klockan 14.

Talman Per Westerberg inledde i dag den 17 september sitt uppdrag att ta fram förslag till ny statsminister. Talmannen har under dagen träffat företrädare för samtliga riksdagspartier.

I morgon den 18 september kommer talmannen att träffa samtliga partiföreträdare för en kort uppföljningsrunda med enskilda samtal. Samtalen sker mellan klockan 11 och 14.

Ingen fotopool.

För frågor till partiföreträdarna hänvisas till partiföreträdarnas presskontakter.

Pressträff

Talmannen väntas presentera resultatet av sonderingarna inför regeringsbildningen vid en pressträff.

Tid: torsdagen den 18 september klockan 14.00 (cirka)

Lokal: Presscenter, plan 5 Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1

Pressträffen kommer att webb-tv-sändas via riksdagen.se

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

[Så bildas regeringen + länk](#)

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga 9**Pressmeddelande 6.**

Pressmeddelande torsdag 18 september 2014

Pressträff med talman Per Westerberg och Stefan Löfven (S)

Talman Per Westerberg och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven håller en gemensam pressträff i riksdagens presscenter i dag torsdag den 18 september cirka klockan 14.

Talman Per Westerberg inledde i onsdags den 17 september uppdraget att ta fram förslag till ny statsminister som riksdagen ska ta ställning till. I uppdraget ingår att samtala med företrädare för samtliga riksdagspartier och de vice talmännen.

Talmannen och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven har samtalat vid tre tillfällen. I eftermiddag håller de en gemensam pressträff.

Tid: Torsdagen den 17 september, cirka klockan 14.00

Lokal: Presscentret, plan 5, Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1.

Pressträffen kan följas via webb-tv på riksdagen.se.

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

[Så bildas regeringen](http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/) (länkas till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/>)

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga 10**Pressmeddelande 7.**

Pressmeddelande torsdag 18 september 2014

Talmannen har gett Stefan Löfven (S) i uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering

Talmannen har i dag den 18 september träffat partiföreträdare från samtliga riksdagspartier. I eftermiddags gav han Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven i uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering.

Talman Per Westerberg har under onsdagen och torsdagen haft möten med företrädare för samtliga riksdagspartier och överlagt med de vice talmännen.

Därefter har talmannen haft ytterligare ett möte med Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven. Vid samtalet gav talmannen Stefan Löfven i uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

I dag klockan 16.00 informerar talmannen statschefen kung Carl XVI Gustaf.

Stefan Löfven kommer att rapportera sitt uppdrag till talmannen senast fredagen den 26 september.

Om den slutliga mandatfördelningen, som bestäms lördagen den 20 september, skulle ändra förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering kommer talmannen att hålla nya överläggningar med partiföreträdarna.

Webb-tv: Pressträff med talmannen och Stefan Löfven ([länk](#))
Så bildas regeringen ([länk](#))

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga II

SVERIGES
RIKSDAG

TALMANNEN

Dnr 2858-2013/14

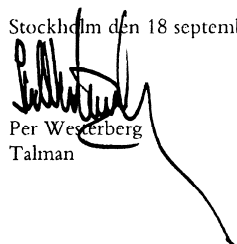
Talman Per Westerberg har under onsdagen och torsdagen haft möten med företrädare för samtliga riksdagspartier och överlagt med de vice talmännen. Därefter har talmannen haft ett möte med Socialdemokraternas partiordförande Stefan Löfven. Vid samtalet uppdrog talmannen åt Stefan Löfven att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

I dag klockan 16.00 informerar talmannen statschefen H.M. Konungen.

Stefan Löfven kommer att rapportera sitt uppdrag till talmannen senast fredagen den 26 september.

Om den slutliga mandatfördelningen, som bestäms lördagen den 20 september, skulle ändra förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering upptar talmannen nya överläggningar med partiföreträdarna.

Stockholm den 18 september 2014

Per Westerberg
Talman

Talmannen

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (1)

Bilaga 12**Pressmeddelande 8.**

Pressmeddelande lördag 20 september 2014

Uttalande av talmannen efter samtal med Stefan Löfven om det slutliga valresultatet

I dag den 20 september fastställde Valmyndigheten det slutliga valresultatet. Talman Per Westerberg och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven är överens om att det slutliga valresultatet inte har ändrat Stefan Löfvens uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering.

Talman Per Westerberg och Stefan Löfven har i dag samtalat om Löfvens uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

- Efter att i dag ha tagit del av det slutliga valresultatet är vi båda överens om att det inte ändrar förutsättningarna för det uppdrag som Stefan Löfven har fått, säger talman Per Westerberg.
- Pressmeddelande 18 september: Talmannen har gett Stefan Löfven (S) i uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering (länk till <http://www.riksdagen.se/sv/Start/Press-startsida/pressmeddelanden/201314/Talmannen-har-gett-Stefan-Lofven-S-i-uppdrag-att-sondera-forutsattningarna-for-bildandet-av-en-tvapartiregering/>)
- *Så bildas regeringen* (länk till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/>)

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

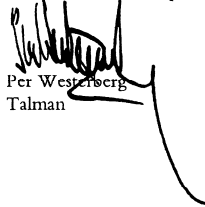
Dnr 2870-2013/14

Till samtliga partiföreträdare

Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven och jag har i dag samtalat om det uppdrag som Stefan Löfven har fått att sondera förutsättningarna för att bilda en tvåpartiregering baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Jag har tagit del av det slutliga valresultatet och därefter samtalat med Stefan Löfven. Vi är överens om att sonderingarna fortsätter och att det slutliga valresultatet inte ändrat förutsättningarna för det uppdrag som Stefan Löfven har fått.

Stockholm den 20 september 2014

Per Westerberg
Talman

Talmannen

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (1)

Bilaga 14**Pressmeddelande 9.**

Pressmeddelande torsdag 25 september 2014

Pressträff med talman Per Westerberg och Stefan Löfven (S)

Talman Per Westerberg och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven håller en gemensam pressträff i riksdagskaféet i morgon fredagen den 26 september cirka klockan 12.00.

Den 18 september gav talman Per Westerberg Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven i uppdrag att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering. I morgon fredagen den 26 september klockan 11.30 kommer Stefan Löfven att rapportera sitt uppdrag till talman Per Westerberg.

Därefter håller talman Per Westerberg och Stefan Löfven en gemensam pressträff. Inga enskilda intervjuer kommer att ges i samband med pressträffen.

Tid: Fredagen den 26 september, cirka klockan 12.00

Lokal: Riksdagskaféet, plan 3, Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1.

Fotopool

Vid inledningen av talmannens möte med Stefan Löfven ordnas fotopool (TT och SVT)

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se eller Maria Skuldt, tfn 08-786 40 54, e-post maria.skuldt@riksdagen.se.

[Så bildas regeringen](http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/) (länkas till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/>)

Sarah Everås Sidibé, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Pressmeddelande 10.

Pressmeddelande fredag 26 september 2014

Talmannen: Stefan Löfven (S) är beredd att bilda regering

Talman Per Westerberg tog i dag den 26 september emot Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven som rapporterade om uppdraget att sondera förutsättningarna för bildandet av en tvåpartiregering. Stefan Löfven meddelade att han är beredd att bilda en sådan regering.

Den 18 september gav talmannen i uppdrag åt Stefan Löfven att sondera förutsättningarna för att bilda en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

- Stefan Löfven har i dag meddelat mig att han är beredd att bilda en regering, som har förutsättningar att tolereras av kammarens majoritet. Vid mina sonderingar har jag noterat att de fyra Allianspartierna har sagt sig kunna tolerera en tvåpartiregering, baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet, endast om den kan presentera ett budgetförslag som kan förväntas få ett större stöd än Alliansens alternativ. Stefan Löfven har sagt att han kommer kunna presentera ett sådant förslag, säger talman Per Westerberg.

Den fortsatta processen att få fram en regeringsbildare – snabbaste scenariot

Måndagen den 29 september samlas den nya riksdagen för första gången. Klockan 11.00 är det upprop av ledamöterna. Efter det väljer riksdagen talman och tre vice talmän för valperioden 2014–2018. Den talman som då väljs kommer därefter att fortsätta uppdraget att ta fram förslag till ny statsminister, genom att samråda med företrädare för partierna samt ha överläggningar med de vice talmännen. Ett förslag till ny statsminister kan tidigast lämnas till riksdagen tisdagen den 30 september. Förslaget måste anmälas i kammaren och bordläggas två gånger innan riksdagen kan rösta om det. Den första bordläggningen sker vid anmälningen, som tidigast tisdagen den 30 september. Tidigast onsdagen den 1 oktober kan förslaget till ny statsminister bordläggas för andra gången. En omröstning om förslaget kan därefter hållas tidigast torsdagen den 2 oktober. Omröstningen ska ske inom fyra dagar efter att talmannen lämnat förslaget.

Den nya statsministern ska så snart som möjligt presentera sin regering och lämna sin regeringsförklaring i riksdagen. Regeringsskiftet äger rum vid en särskild konselj hos kungen.

Länk: [Så bildas en ny regering](#)

Sarah Everås Sidibé
Talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Pressmeddelande 11.

Pressmeddelande måndag 29 september 2014

Nyvald talman fortsätter uppdraget med att ta fram förslag till statsminister

I dag den 29 september väljer riksdagen talman för valperioden 2014–2018. Den nya talmannen fortsätter uppdraget med att ta fram förslag på ny statsminister och kommer senare under dagen att träffa partiföreträdare. Senare i dag planerar talmannen att hålla en pressträff.

I dag efter klockan 11.00 väljer riksdagen talman och vice talmän för valperioden 2014–2018. Den nyvalda talmannen kommer att lägga fram sitt förslag till statsminister för kammaren. Innan dess, ska talmannen enligt regeringsformen kalla företrädare för varje partigrupp i riksdagen till samråd. Talmannen ska också överlägga med de nyvalda vice talmännen.

Så snart val av talmanspresidium och riksdagsdirektör har genomförts inleds under eftermiddagen samtal med partiföreträdare för samtliga riksdagspartier. Planeringen för talmannens möten under måndagen ser ut som följande:

Socialdemokraterna
Moderaterna
Miljöpartiet
Sverigedemokraterna
Centerpartiet
Vänsterpartiet
Folkpartiet
Kristdemokraterna
Socialdemokraterna

Talmannen planerar att hålla en pressträff efter att ha träffat partiföreträdarna och de vice talmännen.

Tid: Måndagen den 29 september, tidpunkt meddelas under eftermiddagen på riksdagens hemsida

Plats: Presscentret, plan 5, Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1.

Pressträffen kan följas via webb-tv på riksdagen.se.

Fotopool

Vid inledningen av talmannens möten med partiföreträdarna ordnas fotopool (TT, SVT och TV4).

Media hänvisas till riksdagskaféet

Journalister och fotografer som har till uppgift att bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen hänvisas till kaféet (i anslutning till talmanskorridoren) där eventuella uttalanden från partiföreträdarna kommer att göras. Kaféet ligger på plan 3 i Västra riksdagshuset.

Entré: Riksgatan 1.

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill bevaka händelserna i samband med regeringsbildningen men inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen

Samira Zayane

Talmannens pressekreterare, 070-537 29 00

Pressmeddelande 12.

Pressmeddelande måndag 29 september 2014

Urban Ahlin vald till ny talman

Riksdagen valde i dag den 29 september Urban Ahlin (S) till ny talman för valperioden 2014–2018. Till förste vice talman valdes Tobias Billström (M) till andre vice talman valdes Björn Söder (SD) och till tredje vice talman valdes Esabelle Dingizian (MP).

- Jag är hedrad över att ha fått det fina uppdraget som talman och ska fullfölja detta efter bästa förmåga, säger talman Urban Ahlin.

Urban Ahlin är riksdagsledamot sedan 1994. Han har bland annat varit ordförande och vice ordförande i utrikesutskottet, ledamot i Utrikesnämnden, OSSE-delegationen och krigsdelegationen samt vice ordförande i riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling. Urban Ahlin är invald i Västra Götalands läns östra valkrets.

Mer om Urban Ahlin: *Länk till ledamotssidan*

Tobias Billström är riksdagsledamot sedan 2002. Han var migrationsminister 2006–2014. Han har även varit ledamot i utbildningsutskottet och socialförsäkringsutskottet. Tobias Billström är invald i Malmö kommuns valkrets.

Mer om Tobias Billström (länk till <http://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/Hitta-ledamot/Ledamoter/Billstrm-Tobias-0956595590924/>)

Björn Söder är riksdagsledamot sedan 2010. Han har varit gruppleadare för Sverigedemokraternas riksdagsgrupp och ledamot i utbildningsutskottet och krigsdelegationen samt suppleant i ett flertal andra utskott. Björn Söder är invald i Stockholms läns valkrets.

Mer om Björn Söder: *Länk till ledamotens sida på riksdagen*

Esabelle Dingizian är riksdagsledamot sedan 2006. Hon har varit ledamot i kulturutskottet och suppleant i bland annat arbetsmarknadsutskottet och utbildningsutskottet. Esabelle Dingizian är invald i Stockholms läns valkrets.

Mer om Esabelle Dingizian (länk till

<http://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/Hitta-ledamot/Ledamoter/Dingizian-Esabelle-0182190010218/>

Bilder på talmännen

Högupplösta porträttbilder på de nyvalda talmännen finns att ladda ner på deras respektive ledamotssidor på riksdagens webbplats, se länkar ovan.

Ange Foto: Riksdagsförvaltningen

Om pressbilder (länk till <http://www.riksdagen.se/sv/Start/Press-startsida/Pressbilder/>)

[Om talmannens uppdrag](http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Talmannen/Talmannens-uppdrag/) (länk till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Talmannen/Talmannens-uppdrag/>)

Samira Zayane, talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga 18**Pressmeddelande 13.**

Pressmeddelande måndag 29 september 2014

**Pressträff med talman Urban Ahlin och Stefan Löfven (S)
cirka klockan 19.30**

**Talman Urban Ahlin och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven
håller en gemensam pressträff i riksdagens presscenter i dag måndag
den 29 september cirka klockan 19.30.**

Tid: Måndagen den 29 september, cirka klockan 19.30

Lokal: Presscentret, plan 5, Västra riksdagshuset. Entré genom Riksgatan 1.

Pressträffen kan följas via webb-tv på riksdagen.se.

Ta med riksdagens pressackreditering

Journalister som vill närvara men inte har riksdagens pressackreditering kan
kontakta Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post
marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen

Samira Zayane

Talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga 19**Pressmeddelande 14.**

Pressmeddelande måndag 29 september 2014

Talman Urban Ahlin kommer att föreslå Stefan Löfven (S) som ny statsminister

Den nyvalde talmannen Urban Ahlin har under måndagen den 29 september fortsatt uppdraget med att ta fram förslag på ny statsminister. Vid en pressträff meddelade talmannen att han kommer att föreslå Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven som ny statsminister.

Under måndagen den 29 september har talman Urban Ahlin fört samtal med företrädarna för samtliga riksdagspartier och överlagt med de nyvalda vice talmännen. Efter samtalen höll talmannen och Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven en gemensam pressträff.

– Jag har i dag träffat företrädare för samtliga riksdagspartier och min slutsats är att Stefan Löfven har vad som krävs för att bli statsminister, säger talman Urban Ahlin.

Förslaget till ny statsminister kommer att anmälas och bordläggas i kammaren tisdagen den 30 september klockan 17.

Onsdagen den 1 oktober kommer förslaget till ny statsminister bordläggas för andra gången. En omröstning om förslaget kan därefter hållas tidigast torsdagen den 2 oktober. Omröstningen ska ske inom fyra dagar efter att talmannen lämnat förslaget. Den nya statsministern ska så snart som möjligt presentera sin regering och lämna sin regeringsförklaring i riksdagen. Regeringsskiftet äger rum vid en särskild konselj hos kungen.

[Så bildas regeringen](http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/) (länkas till <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Demokrati/Sa-bildas-regeringen/>)

Samira Zayane,

Talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Pressmeddelande 15.

Pressmeddelande torsdag 2 oktober 2014

Val av statsminister, regeringsförklaring och presentation av statsråd

Torsdagen den 2 oktober röstar riksdagen om talman Urban Ahlins förslag att utse Stefan Löfven (S) till statsminister. Om förslaget godkänns avger den nye statsministern en regeringsförklaring fredagen den 3 oktober. Därefter har media möjlighet att träffa de nya statsråden innan det formella regeringsskiftet vid en konselj på Kungliga slottet.

Torsdagen den 2 oktober klockan 14.00 röstar kammaren om talmannens förslag att utse Stefan Löfven till statsminister i en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Förslaget är godkänt om inte mer än hälften av riksdagens ledamöter, alltså minst 175, röstar mot förslaget. Godkänns förslaget av statsminister, kommer statsministern att avge en regeringsförklaring samt anmäla de utsedda statsråden för riksdagen fredagen den 3 oktober klockan 9.00.

Möjlighet att träffa de nya statsråden

Efter regeringsförklaringen har media möjlighet att möta de nya statsråden i Sammanbindningsbanan, Östra riksdagshuset.

Tid: Fredagen den 3 oktober, cirka klockan 10.15

Plats: Sammanbindningsbanan, Östra riksdagshuset. Entré Riksgatan 2.

Övriga hålltider under dagen

Kl. 11.45 Den nya regeringen samlas i Bankhallen, Västra riksdagshuset, för gemensam promenad till slottet.

Kl. 12.00 Det formella regeringsskiftet sker vid en konselj på Kungliga slottet med H.M. Konungen som ordförande. Den nya regeringen samt talmannen närvarar.

Fotografering i Riksdagshuset

Fotografering i kammaren under regeringsförklaringen är som vanligt tillåten från de fotopositioner som finns i anslutning till kammaren. Antalet platser på respektive fotoposition är begränsat.

På gluggar och balkonger sker fotografering i två omgångar för stillbildsfotografer och i en omgång för tv- och webb-tv-fotografer. Byte för

stillbildsfotografer görs cirka halvvägs in i regeringsförklaringen. Personal från Riksdagsförvaltningen kommer att finnas på plats för att bistå vid bytet.

Fotografering utanför Riksdagshuset

En fotoposition kommer att upprättas utanför Riksgatan 1 för fotografering.

Fotografer som vill fotografera där måste ha riksdagens pressackreditering.

Pressackreditering för Riksdagshuset

Riksdagens pressackreditering krävs för tillträde till Riksdagshuset. Journalister som inte har riksdagens pressackreditering kan kontakta Maud Gehrman, tfn 08-786 40 52, e-post maud.gehrman@riksdagen.se eller Marianne Moström, tfn 08-786 54 60, e-post marianne.mostrom@riksdagen.se.

Så bildas regeringen

Samira Zayane

Talmannens pressekreterare, 070- 537 29 00

Bilaga 21

Dnr 67-2014/15

Förordnande av statsminister

Sedan riksdagen denna dag godkänt mitt förslag om statsminister
förordnar jag på riksdagens vägnar enligt 6 kap. 6 § regeringsformen
Stefan Löfven att vara statsminister.

Stockholm den 2 oktober 2014

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Urban Ahlin'.

Urban Ahlin
Talman

Talmannen
E-post: talmannen@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (1)

Bilaga 22

SVERIGES
RIKSDAG

TALMANNEN

Dnr 73-2014/15

Eders majestät!

Den 15 september begärde statsminister Fredrik Reinfeldt entledigande från sin befattning. Riksdagens dåvarande talman Per Westerberg biföll samma dag denna begäran och entledigade statsministern och övriga statsråd.

Den 17 september inledde talman Per Westerberg samråd med företrädare för partigrupperna i riksdagen. Överläggningar ägde också rum med de vice talmännen.

Sedan jag den 29 september valts till talman slutförde jag samrådet och överläggningarna.

Den 30 september föreslog jag riksdagen att utse Stefan Löfven till ny statsminister i en tvåpartiregering baserad på Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Riksdagen godkände förslaget i går den 2 oktober.

Jag har på riksdagens vägnar utfärdat förordnande för Stefan Löfven som statsminister. Han har i riksdagen tidigare i dag anmält de av honom utsedda statsråden och avgett en regeringsförklaring.

Stockholm den 3 oktober 2014

Urban Ahlin

Talman

Talmannen

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (1)

Bilaga 2.1

REGERINGSKANSLIET

2014-11-06

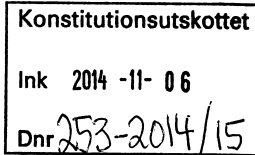
SB2014/6874/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga
Heléne Åberg Benalal.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 9 oktober 2014 i utskottets granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation.

Konstitutionsutskottet har begärt följande.

1. Samtliga förordnanden och entlediganden av statsråd samt förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 1 oktober 2013 t.o.m. den 9 oktober 2014.
2. Uppgifter om antalet tjänstgörande (inklusive resp. exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna) i Regeringskansliet 2014 totalt samt uppdelat per departement. I samband med uppgifterna önskas en kommentar till eventuella större förändringar av antalet tjänstgörande vid olika departement.
3. Uppgifter om antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2014.

Utskottet har angett att uppgifterna om antalet tjänstgörande och antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet ska vara jämförbara med de uppgifter som överlämnades till utskottet i förra årets granskning (se bet. 2013/14:KU10 s. 173-176). Uppgifterna bör således avse september 2014.

Regeringskansliets svar

Punkten 1

Samtliga förordnanden och entlediganden av statsråd samt förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 1 oktober 2013 t.o.m. den 9 oktober 2014 bifogas.

Punkten 2

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande i Regeringskansliet, inklusive politiskt anställda, kommittéanställda och anställda som tjänstgör vid utlandsmyndigheter i september 2014. Jämfört med september 2013 har antalet tjänstgörande ökat med 105 stycken.

Antal tjänstgörande, inklusive kommitté- och utl. anställda	
SB	180
Ju	408
UD	1 296
Fö	171
S	352
Fi	508
U	244
L	149
M	170
N	344
Ku	97
A	166
FA	597
	4 682

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande, inklusive politiskt anställda, i Regeringskansliet i september 2014. Kommittéanställda och anställda i Regeringskansliet som tjänstgör vid utlandsmyndigheter ingår inte.

Antal tjänstgörande, exklusive kommitté- och utl. anställda	
SB	180
Ju	328
UD	748
Fö	163
S	270
Fi	455
U	197
L	141
M	152
N	286
Ku	85
A	145
FA	597
Totalt	3 747

I tabellen redovisas antalet tjänstgörande, vilket innebär att deltidsarbetande redovisas som en tjänstgörande.

Jämfört med september 2013 har antalet tjänstgörande ökat med 25 stycken.

Punkten 3

Med politiskt tillsatta tjänstemän avses:

- Politiskt sakkunniga i Regeringskansliet med funktion som stabschef, presschef, pressekreterare, politiskt sakkunniga, inklusive politiskt sakkunniga assistenter, vilka omfattas av Avtal om anställningsvillkor för politiskt sakkunniga samt politiskt timanställda brevskrivare eller talskrivare i Regeringskansliet. Såsom tidigare redovisas inte timanställda i sammanställningen.

- Statssekreterare som omfattas av Avtal om regeringsbeslut om avlöningsförmåner m.m. för vissa högre anställningar m.fl. Även kabinettssekreteraren är politiskt tillsatt och omfattas av detta avtal.

Antalet tjänstgörande i september 2014 i de olika kategorierna redovisas här:

Antal politiskt tillsatta	
Politiskt sakkunniga	138
Statssekreterare	34
Totalt	172
Statsråd och statsminister	24

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-01-31**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Statsministern förordnar statsrådet Beatrice Ask att fr.o.m. den 1 februari 2014 i statsministerns ställe föredra förvaltningsärenden som gäller framställningar om att få ta del av allmänna handlingar som förvaras i Statsrådsberedningen eller Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Detta gäller dock inte sådana allmänna handlingar som avses i 1 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Postadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB 2014/6437/BCK

Beslut

2014-09-28

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet Tobias Billström med verkan från och med denna dag.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

ap. 29/9-14

samtliga departement ✓
Regeringskansliets förvaltningsavdelning ✓
Riksdagen ✓

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande

2014-01-31

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 januari 2013 förordnar statsministern statsrådet Maria Arnholm att fr.o.m. den 1 februari 2014 i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare och därtill anslutande särskilda utbildningsformer samt förskola och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

uppdragsutbildning inom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

kompletterande utbildningar,

folkbildningsfrågor,

allmänna frågor om förutsättningar för det civila samhällets organisationer,

samordning av statsbidrag till det civila samhällets organisationer,

bidrag till allmänna samlingslokaler,

samordning och utveckling av ungdomspolitiska frågor,

utbildning inom yrkeshögskolan,

studiestöd och andra studiesociala frågor,

samordning och utveckling av jämställdhetspolitiska frågor.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare och därtill anslutande särskilda utbildningsformer samt förskola och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

upptragsutbildning inom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

utbildning inom yrkeshögskolan,

studiestöd och andra studiesociala frågor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Arnholms ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

huvudmän för förskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

enskilda anordnare av annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

Ungdomsstyrelsen,

Myndigheten för yrkeshögskolan,

Folkbildningsrådet,

Centrala studiestödsnämnden,

Överklagandenämnden för studiestöd,

utbildningsanstalter med enskild huvudman som inte hör till något annat departement i den mån utbildningsanstaltens huvudsakliga verksamhetsområde eller ändamål kan hänföras till någon av de ärendegrupper som anges under punkterna 1 och 2 ovan.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande

2014-01-31

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern har den 18 oktober 2010 förordnat statsrådet Jan Björklund att fr.o.m. samma datum i respektive departementschef's ställe föredra ärenden om samordning av forskning och därmed sammanhängande budgetfrågor.

Statsministern beslutar, med delvis ändring av förordnandets övriga delar, att följande myndigheter och organ fr.o.m. den 1 februari 2014 ska höra till statsrådet Björklunds ansvarsområde:

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, samt

Stiftelsen för vård- och allergiforskning.

Detta förordnande ska gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Ärenden som rör de myndigheter och organ som här har angetts ska beredas i samråd med ett statsråd i det departement som myndigheten eller organet hör till enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-01-31**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 24 maj 2013 förordnar statsministern statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd att fr.o.m. den 1 februari 2014 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, vägar, broar och färjor, vägtrafik, fordons utrustning och beskaffenhet, förarbehörighet samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands,

bidrag till kollektivtrafik,

upphandling av persontrafik,

överlastavgift,

sjöfart, farleder och hamnar, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg, befäl på handelsfartyg och fiskefartyg, skeppsmätning, sjökarte- verksamhet, lotsning, fyrar, sjöräddning, statens isbrytarverksamhet samt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, kanaler samt anställning och mönstring av sjömän,

Världssjöfartsuniversitetet,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

transport- och kommunikationsforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mark och byggnader för Trafikverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbana, samt järnvägs-, spårvägs- och tunnelbanetrafik,

vägar och vägtrafik,

vägavgifter,

sjöfart, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

utredning av olyckor,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Elmsäter-Svårds ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Trafikverket,

Statens väg- och transportforskningsinstitut,

Sjöfartsverket,

Luftfartsverket,

Transportstyrelsen,

Trafikanalys,

Arlandabanan Infrastructure AB,

Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-01-31**Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 17 september 2013 förordnar statsministern statsrådet Hillevi Engström att fr.o.m. den 1 februari 2014 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

samordning av frågor som rör genomförandet av politiken om global utveckling,

internationellt utvecklingssamarbete,

samarbete som avser stöd till länderna i Central- och Östeuropa,

regionala utvecklingsbanker, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Världsbanksgruppen, såvitt ärendena rör utvecklingspolitiska aspekter av Världsbankens agerande.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Engströms ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Svenska institutet i Alexandria,

Folke Bernadotteakademin,

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida),

Nordiska afrikainstitutet,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Stiftelsen Östekonomiska Institutet.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Fredrik Reinfeldt', written in a cursive style.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

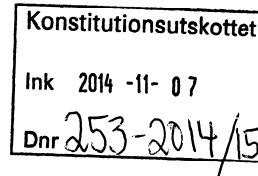
Bilaga 2.2

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

S82014/6518/Rck

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Kristina Persson att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
105 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/Eck

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Morgan Johansson att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Justitiedepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB2014/6518/Rck

Förordnande
2014-10-03Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Anders Ygeman att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/RK

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Margot Wallström att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Utrikesdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopiens överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
107 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/RCK

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Isabella Lövin att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PC4

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Peter Hultqvist att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Försvarsdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon vaxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

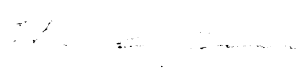
STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PLK

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Annika Strandhäll att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Socialdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
105 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon: växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

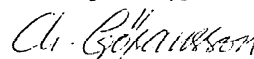
SB2014/6518/RCK

Förordnande
2014-10-03Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Gabriel Wikström att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

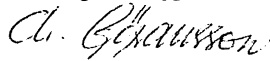
SB2014/6518/PCK

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Åsa Regnér att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/ECK

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Magdalena Andersson att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Finansdepartementet.

Stefan Löfven

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/RCK

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Per Bolund att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
105 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PLK

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Ardalan Shekarabi att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan LöfvenKopians överensstämmelse
med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/Rck

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Gustav Fridolin att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Utbildningsdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon vaxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/Pck

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Aida Hadzialic att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB2014/6518/PCk

Förordnande
2014-10-03Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Helene Hellmark Knutsson att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 60
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/Rck

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Åsa Romson att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Miljödepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB2014/6518/Pck

Förordnande
2014-10-03Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Ibrahim Baylan att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB2014/6518/Rck

Förordnande
2014-10-03Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Mikael Damberg att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Näringsdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-465 10 60
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PC k

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Mehmet Kaplan att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

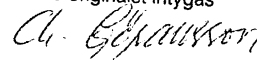
SB2014/6518/Pck

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Anna Johansson att fr.o.m. denna dag vara statsråd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagenKopians överensstämmelse
med originalet intygasPostadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PCK

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Sven-Erik Bucht att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Landsbygdsdepartementet.

Stefan Löfven

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
105 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 10
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/PC 16

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Kulturdepartementet.

Stefan Löfven

Kopia till
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
107 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon vaxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

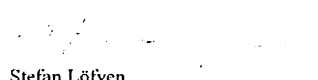
STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-03

SB2014/6518/Rck

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Ylva Johansson att fr.o.m. denna dag vara statsråd och chef för Arbetsmarknadsdepartementet.

Stefan Löfven

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

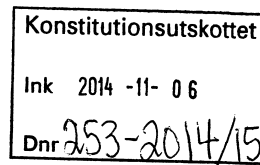
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Bilaga 2.3

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Kristina Persson att fr.o.m. denna dag i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som rör nordiska samarbetsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

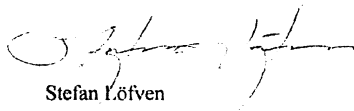
Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Morgan Johansson att fr.o.m. denna dag i statsministerns ställe föredra förvaltningsärenden som gäller framställningar om att få ta del av allmänna handlingar som förvaras i Statsrådsberedningen eller Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Detta gäller dock inte sådana allmänna handlingar som avses i 1 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

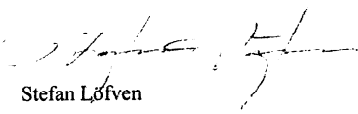
Postadress
103 33 StockholmBesöksadress
Rosenbad 4Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Morgan Johansson att fr.o.m. denna dag i chefen för Arbetsmarknadsdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller svenskt medborgarskap.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Anders Ygeman att fr.o.m. denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

åklagarväsendet,

polisväsendet,

allmän ordning och säkerhet, allmänna sammankomster,

utlämning och överlämnande för brott, internationell rättslig hjälp i brottmål, internationellt samarbete rörande lagföring för brott,

internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

nåd i brottmål, abolition,

vapenlagen (1996:67),

passlagen (1978:302) när det gäller passmyndigheter inom riket,

utlänningars rätt att vistas i landet enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

punkten 1, förutom nåd i brottmål och abolition,

allmänt åtal, förundersökning och tvångsmedel i brottmål samt unga lagöverträdare.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

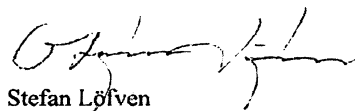
Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Anders Ygemans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten,

Rikspolisstyrelsen, Statens kriminaltekniska laboratorium, den lokala polisorganisationen,

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Anders Ygeman att fr.o.m. denna dag i chefen för Försvarsdepartementets ställe föredra följande ärenden i den utsträckning ärendena inte rör försvarets militära förmåga.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

befolkningsskydd, skydd mot olyckor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, sjöövervakning och miljöräddningstjänst,

utredningar av luft- och sjöfartsolyckor, olyckor med spårbunden trafik, andra allvarliga olyckor samt olyckor i militär verksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

psykologiskt försvar,

kommunernas beredskap, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

transport av farligt gods,

samordning av samhällets krisberedskap inklusive totalförsvar,

brandfarliga och explosiva varor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

befolkningsskydd, skydd mot olyckor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

förfogande,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

ransonering,

kommunernas och landstingens beredskap, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Kustbevakningens medverkan i polisiär övervakning,

transport av farligt gods,

brandfarliga och explosiva varor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

sprängämnesprekursorer.

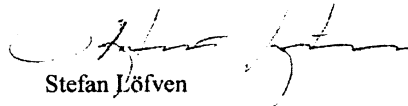
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Anders Ygemans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,

Kustbevakningen,

Statens haverikommission,

Stiftelsen Gällöfsta utbildningscentrum.

Stefan Jöfven

Kopia till

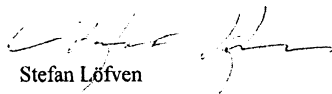
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Anders Ygeman att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller dammsäkerhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

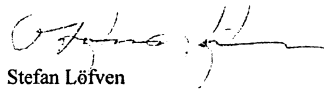

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Margot Wallström att fr.o.m. denna dag i statsministerns ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller ändringar i EU:s fördrag.

Statsministern beslutar vidare att Svenska institutet för europapolitiska studier ska höra till statsrådet Margot Wallströms ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Isabella Lövin att fr.o.m. denna dag i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

samordning av frågor som rör genomförandet av politiken om global utveckling,

internationellt utvecklingssamarbete,

samarbete som avser stöd till länderna i Central- och Östeuropa,

regionala utvecklingsbanker, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Världsbanksgruppen, såvitt ärendena rör utvecklingspolitiska aspekter av Världsbankens agerande.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Isabella Lövins ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Svenska institutet i Alexandria,

Folke Bernadotteakademin,

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida),

Nordiska Afrikainstitutet,

Stiftelsen Östekonomiska Institutet.

Stefan Löfven

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Gabriel Wikström att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

hälso- och sjukvård eller annan medicinsk verksamhet.

tandvård,

hälso- och sjukvårdspersonalens yrkesutövning,

läkemedel, medicintekniska produkter och kosmetika,

apoteksväsendet,

samordning av folkhälsopolitiken,

främjande av hälsa och förebyggande av ohälsa,

alkohol, tobak, narkotika, dopning och dopningsmedel, förbud mot vissa hälsofarliga varor,

hälsoskydd,

smittskydd,

sociala och medicinska frågor i övrigt som inte hör till något annat departement,

förhållandet till Världshälsoorganisationen (WHO).

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

hälso- och sjukvård eller annan medicinsk verksamhet,

tandvård,

hälso- och sjukvårdspersonalens yrkesutövning,

läkemedel, medicintekniska produkter och kosmetika,

apoteksväsendet,

samordning av folkhälsopolitiken,

alkohol och tobak, med undantag av sådana frågor som regleras i tull- och skattelagstiftningen, narkotika med undantag av narkotikastrafflagstiftningen, dopning och dopningsmedel, förbud mot vissa hälsofarliga varor,

smittskydd.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Gabriel Wikströms ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Socialstyrelsen,

Inspektionen för vård och omsorg,

Läkemedelsverket,

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd,

Folkhälsomyndigheten,

Myndigheten för vårdanalys,

Statens beredning för medicinsk utvärdering,

Provinsialläkarstiftelsen,

Stiftelsen WHO Collaborating Centre on International Drug Monitoring,

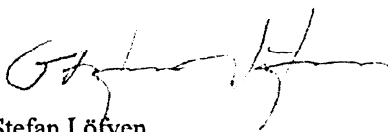
Alkoholsortimentsnämnden,

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket,

E-hälsomyndigheten,

Apotekens Service Aktiebolag i likvidation,

Apotek Produktion & Laboratorier AB,
Systembolaget Aktiebolag.

Stefan Löfven

Kopia till

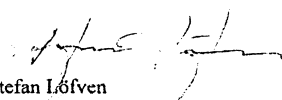
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Gabriel Wikström att fr.o.m. denna dag i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller idrott.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Åsa Regnér att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

barnpolitik, innefattande samordning och utveckling av frågor som rör barnets rättigheter och andra barnfrågor, som inte hör till något annat departement,

bostadsanpassningsbidrag,

socialtjänst, innefattande omsorger om barn och ungdom, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, missbrukarvård samt annat socialt bistånd,

samordning av funktionshinderspolitiken,

habilitering,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

bilstöd till personer med funktionshinder,

Allmänna arvsfonden.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

barnpolitik, innefattande samordning och utveckling av frågor som rör barnets rättigheter och andra barnfrågor, som inte hör till något annat departement,

bostadsanpassningsbidrag,

socialtjänst, innefattande omsorger om barn och ungdom, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, missbrukarvård samt annat socialt bistånd,

samordning av funktionshinderspolitiken,

habilitering,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

bilstöd till personer med funktionshinder,

Allmänna arvsfonden med undantag av sådana frågor som regleras i ärvdabalken.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Åsa Regnérs ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Statens institutionsstyrelse,

Myndigheten för delaktighet,

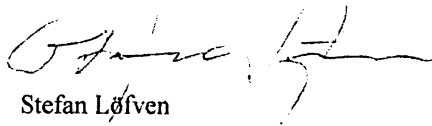
Hjälpmedelsinstitutet, ideell förening,

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor,

Barnombudsmannen,

Arvsfondsdelegationen,

Ersättningsnämnden.

Stefan Löfven

Kopia till

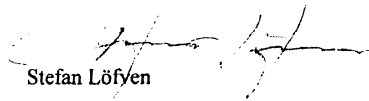
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Åsa Regnér att i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller samordning och utveckling av jämställdhetspolitiska frågor.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Per Bolund att fr.o.m. denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

premiepensionssystemet,

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

premiepensionssystemet,

statens upplåning och skuldförvaltning,

finansmarknaden,

allmänna pensionsfonderna,

kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Per Bolunds ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,

Finansinspektionen,

Krigsförsäkringsnämnden,

allmänna pensionsfonderna,

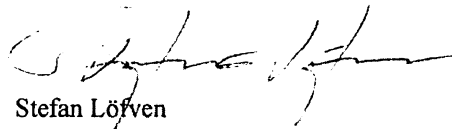
Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa,

Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut,

Jernhusen AB,

Specialfastigheter Sverige Aktiebolag,

Vasallen AB.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Per Bolund att fr.o.m. denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller marknadsföring, konsumentinformation, konsumentinflytande i standardiseringsarbetet, resegarantier samt konsumentskydd och konsumentpolitiska frågor i övrigt, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Per Bolunds ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Marknadsdomstolen,

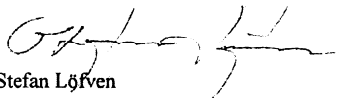
Konsumentverket med Konsumentombudsmannen,

Allmänna reklamationsnämnden,

Fastighetsmäklarinspektionen,

Resegarantinämnden,

Miljömärkning Sverige AB.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Per Bolund att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

köp och försäljning av statens mark och byggnader, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

förvaltning av statens mark, byggnader och egendom i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Per Bolunds ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Statens fastighetsverk,

Fortifikationsverket.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ardalan Shekarabi att fr.o.m. denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

lotterier, totalisatorspel,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunal-ekonomisk utjämning,

statistik,

Sveriges indelning i kommuner och landsting,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

lotterier,

lagstiftning om anordnande av visst automatspel,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunal-ekonomisk utjämning,

statistik,

Sveriges indelning i kommuner och landsting,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

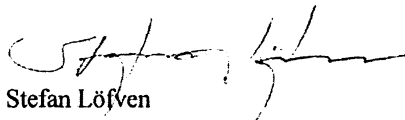
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Ardalan Shekarabis ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Lotteriinspektionen,

Kammarkollegiet,

Statens skaderegleringsnämnd,

Statistiska centralbyrån.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ardalan Shekarabi att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande lönepolitiska frågor inom statsförvaltningen,

offentlig upphandling, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

länsstyrelserna,

länsindelningen,

allmänna frågor om statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt effektivisering inom statsförvaltningen,

statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen,

samhällsinformation.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

offentlig upphandling,

länsstyrelserna,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

ändrad regional ansvarsfördelning,

arbetstagare i offentliga anställningar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Ardalan Shekarabis ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Arbetsgivarverket,

länsstyrelserna,

Statskontoret,

Statens överklagandenämnd,

Statens ansvarsnämnd,

Offentliga sektorns särskilda nämnd,

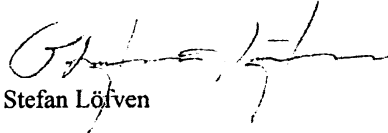
Trygghetsstiftelsen,

Statens tjänstepensionsverk,

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd,

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor,

Statens servicecenter.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Aida Hadzialic att fr.o.m. denna dag i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare samt därtill anslutande särskilda utbildningsformer,

upptragsutbildning inom gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

kompletterande utbildningar,

folkbildningsfrågor,

samordning och utveckling av ungdomspolitiska frågor,

utbildning inom yrkeshögskolan,

studiestöd och andra studiesociala frågor.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare samt därtill anslutande särskilda utbildningsformer,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

uppdagsutbildning inom gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

utbildning inom yrkeshögskolan,

studiestöd och andra studiesociala frågor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Aida Hadzialics ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

huvudmän för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare,

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor,

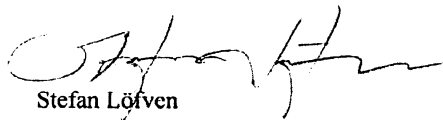
Myndigheten för yrkeshögskolan,

Folkbildningsrådet,

Centrala studiestödsnämnden,

Överklagandenämnden för studiestöd,

utbildningsanstalter med enskild huvudman som inte hör till något annat departement i den mån utbildningsanstaltens huvudsakliga verksamhetsområde eller ändamål kan hänföras till någon av de ärendegrupper som anges under punkterna 1 och 2 ovan.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Helene Hellmark Knutsson att fr.o.m. denna dag i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

högskoleutbildning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

uppdragsutbildning vid universitet och högskolor,

forskning och vetenskaplig verksamhet i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande forskningspolitiska frågor,

rymdverksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

högskoleutbildning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

forskning som inte hör till något annat departement,

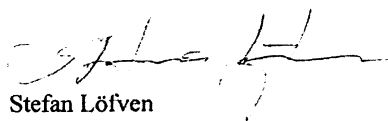
pliktexemplar av skrifter och ljud- och bildupptagningar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Helene Hellmark Knutssons ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Universitetskanslersämbetet,

Universitets- och högskolerådet,

Överklagandenämnden för högskolan,
Högskolans avskiljandenämnd,
statliga universitet och högskolor, som inte hör till något annat departement,
Kungl. biblioteket,
Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet,
Vetenskapsrådet,
regionala etikprövningsnämnder,
Centrala etikprövningsnämnden,
Polarforskningssekretariatet,
Rymdstyrelsen,
Institutet för rymdfysik,
Stiftelsen Institutet för framtidsstudier,
Kungl. Vetenskapsakademien,
Nobelstiftelsen,
bolag knutna till universitet eller högskolor,
European Spallation Source ESS AB,
utbildningsanstalter med enskild huvudman som inte hör till något annat departement,
akademier samt vittra och lärda samfund som inte hör till något annat departement,
stiftelser för ändamål som departementet eller myndighet som hör till departementet ska tillgodose,
i den mån utbildningsanstaltens, akademiens, samfundets eller stiftelsens huvudsakliga verksamhetsområde eller ändamål kan hänföras till någon av de ärendegrupper som anges under punkterna 1 och 2 ovan.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar att Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd samt Stiftelsen för vård- och allergiforskning fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe ska höra till statsrådet Helene Hellmark Knutssons ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar att Akademiska Hus Aktiebolag fr.o.m. denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe ska höra till statsrådet Helene Hellmark Knutssons ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Åsa Romson att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

geotekniska undersökningar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

allmänna vatten- och avloppsanläggningar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Åsa Romsons ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Statens geotekniska institut,

Statens va-nämnd.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ibrahim Baylan att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

program, elcertifikat och andra styrmedel för energitillförsel och energihushållning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energiförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energianvändning med undantag för sådant sektorsvis ansvar för energihushållning som hör till något annat departement,

energiforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

kommunal energiplanering,

säkerhet inom elenergiområdet,

beredskap inom energiområdet,

el-, gas- och fjärrvärmemarknadernas funktion,

energi i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

program, elcertifikat och andra styrmedel för energitillförsel och energihushållning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energiförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

el-, gas- och fjärrvärmemarknadernas funktion,

elektriska anläggningar, andra anläggningar för energiändamål eller energi i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

civilt totalförsvar när det gäller energi.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Ibrahim Baylans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

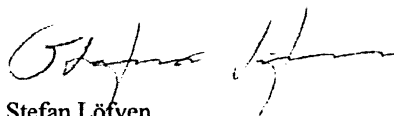
Oljekrisnämnden,

Affärsverket svenska kraftnät,

Elsäkerhetsverket,

Statens energimyndighet,

Energimarknadsinspektionen.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mikael Damberg att fr.o.m. denna dag i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

information om Sverige i utlandet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

utrikeshandel och handelspolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och världshandelsorganisationen (WTO),

internationella tull- och handelsförhandlingar,

befrielse från tull,

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

vissa internationella handels- och råvarufrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

multinationella företag och internationella investeringar,

främjande av utländska investeringar i Sverige,

allmänna frågor om teknisk provning och kontroll samt standardisering,

genomförandet av EU:s inre marknad, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

exportfrämjande åtgärder,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,

internationella överenskommelser om allmänna villkor för exportkrediter,

handelskamrar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

utrikeshandel, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och världshandelsorganisationen (WTO),

befrielse från tull,

obligatorisk kontroll genom teknisk provning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

genomförandet av EU:s inre marknad, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

exportfrämjande åtgärder,

statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,

auktorisering av handelskamrar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Mikael Dambergs ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Svenska institutet,

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll,

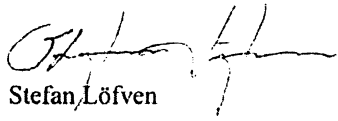
Sveriges Standardiseringsförbund,

Kommerskollegium,

Exportkreditnämnden,

Sveriges export- och investeringsråd,

handelssekreterare,
auktoriserade handelskamrar.

Stefan Löfven

Kopia till

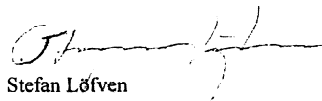
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern beslutar att till statsrådet Mikael Dambergs ansvarsområde i chefen för Finansdepartementets ställe fr.o.m. denna dag ska höra av staten helt eller delvis ägda bolag som hör till Finansdepartementet, med undantag för Akademiska Hus Aktiebolag, Specialfastigheter Sverige Aktiebolag, Jernhusen AB och Vasallen AB.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

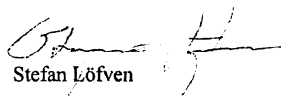

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mikael Damberg att fr.o.m. denna dag i respektive departementschefes ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens företagsägande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik.

Detta förordnande ska gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mehmet Kaplan att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmänna frågor om användningen av informationsteknik (it), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

infrastruktur för informationsteknik (it),

övergripande frågor om informationsteknik (it) inom statlig förvaltning,

elektronisk kommunikation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

postkommunikationer,

distribution av radioprogram, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

postkommunikation,

elektronisk kommunikation,

informationsteknik (it), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

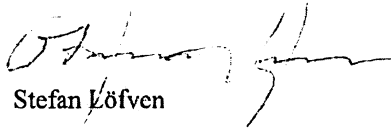
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Mehmet Kaplans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Post- och telestyrelsen,
E-legitimationsnämnden.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mehmet Kaplan att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

bostadsfinansiering,

allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag,

markanvändning och bebyggelse, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

tillstånd till expropriation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

lantmäteriet, landskaps- och fastighetsinformation,

byggprodukter, byggnadsverk och till dessa hörande anordningar, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

byggforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag,

planläggning, markanvändning och bebyggelse,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

byggprodukter, byggnadsverk och till dessa hörande anordningar, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

färdigställandeskydd.

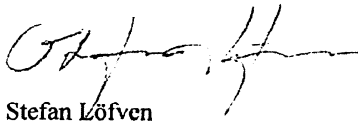
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Mehmet Kaplans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Boverket,

Lantmäteriet,

Statens Bostadsomvandling AB Sbo,

Swedesurvey Aktiebolag.

Stefan Löfven

Kopia till

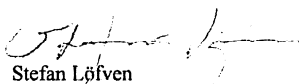
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mehmet Kaplan att fr.o.m. denna dag i chefen för Arbetsmarknadsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller urban utveckling.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

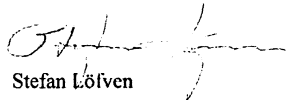
Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mehmet Kaplan att fr.o.m. denna dag i respektive departementschefs ställe föredra ärenden som gäller stadsmiljöavtal.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbud 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Anna Johansson att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, vägar, broar och färjor, vägtrafik, fordons utrustning och beskaflenhet, förarbehörighet samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands,

bidrag till kollektivtrafik,

upphandling av persontrafik,

överlastavgift,

sjöfart, farleder och hamnar, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg, befäl på handelsfartyg och fiskefartyg, skeppsmätning, sjökarte-verksamhet, lotsning, fyrar, sjöräddning, statens isbrytarverksamhet samt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, kanaler samt anställning och mönstring av sjömän,

Världssjöfartsuniversitetet,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

transport- och kommunikationsforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mark och byggnader för Trafikverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

järnvägar, spårvägar och tunnelbana, samt järnvägs-, spårvägs- och tunnelbanetrafik,

vägar och vägtrafik,

vägavgifter,

sjöfart, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg,

luftfart, marktkjänster på flygplatser,

utredning av olyckor,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet,

lagstiftning av civillags natur i transporträttsliga frågor liksom lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott hör dock till Justitiedepartementet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Anna Johanssons ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Trafikverket,

Statens väg- och transportforskningsinstitut,

Sjöfartsverket,

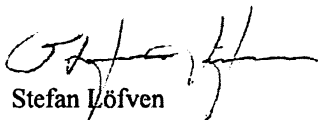
Luftfartsverket,

Transportstyrelsen,

Trafikanalys,

Arlandabanan Infrastructure AB,

Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Sven-Erik Bucht att fr.o.m. denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

regional tillväxtpolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, samt samordning av sådana ärenden,

kommersiell service i gles- och landsbygder,

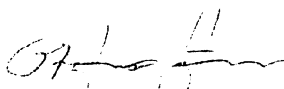
EU:s sammanhållningspolitik och strukturfonder samt frågor rörande regional utvecklingsplanering inom EU, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

regionala tillväxtfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EU:s sammanhållningspolitik och strukturfonder, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

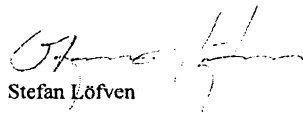

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement samt demokrati och allmänna val, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att Valmyndigheten ska höra till statsrådet Alice Bah Kuhnkes ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

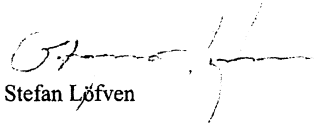

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag i chefen för Socialdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller trossamfund och begravningsväsendet.

Statsministern beslutar vidare att Nämnden för statligt stöd till trossamfund ska höra till statsrådet Alice Bah Kuhnkes ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

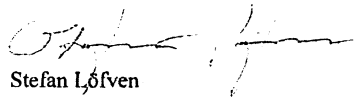
Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag i
chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller
allmänna frågor om förutsättningar för det civila samhällets organisationer,
samordning av statsbidrag till det civila samhällets organisationer,
bidrag till allmänna samlingslokaler.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag i chefen för Landsbygdsdepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller Sametinget.

Statsministern beslutar vidare att Sametinget ska höra till statsrådet Alice Bah Kuhnkes ansvarsområde.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2014-10-14Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Alice Bah Kuhnke att fr.o.m. denna dag i chefen för Arbetsmarknadsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

samordning och utveckling av frågor om de mänskliga rättigheterna på nationell nivå, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

främlingsfientlighet, rasism, homofobi och andra former av intolerans, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

frågor på nationell nivå om situationen för homo-, bi- och transsexuella och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, samt samordning och utveckling av sådana frågor,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, samt samordning och utveckling av sådana frågor.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

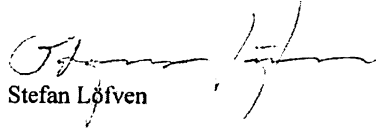
diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Alice Bah Kuhnkes ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Diskrimineringsombudsmannen,

Nämnden mot diskriminering.

Stefan Löfven

Kopia till

samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
riksdagen

Bilaga 2.4

Den tillträdande regeringen bestod i oktober 2014 av statsminister Stefan Löfven och ytterligare 23 statsråd. Uppgifterna nedan kommer från statsministerns anmälan i kammaren den 3 oktober 2014 om utsedda statsråd (kammarens protokoll 2014/15:6 § 2) och regeringens hemsida www.regeringen.se den 10 november 2014.

Statsrådets ansvarsfördelning

Första statsråd i varje departement är departementschef

Statsrådsberedningen

Statsminister **Stefan Löfven**

Minister för strategi och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete **Kristina Persson**

Justitiedepartementet

Justitie- och migrationsminister **Morgan Johansson**

Inrikesminister **Anders Ygeman**

Utrikesdepartementet

Utrikesminister **Margot Wallström**

Biståndsminister **Isabella Lövin**

Försvarsdepartementet

Försvarsminister **Peter Hultqvist**

Socialdepartementet

Socialförsäkringsminister **Annika Strandhäll**

Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister **Gabriel Wikström**

Barn-, äldre- och jämställdhetsminister **Åsa Regnér**

Finansdepartementet

Finansminister **Magdalena Andersson**

Finansmarknads- och konsumentminister (biträdande finansminister) **Per Bolund**

Civilminister **Ardalan Shekarabi**

Utbildningsdepartementet

Utbildningsminister **Gustav Fridolin**

Gymnasie- och kunskapslyftsminister **Aida Hadzialic**

Minister för högre utbildning och forskning **Helène Hellmark Knutsson**

Miljödepartementet

Klimat- och miljöminister (vice statsminister) **Åsa Romson**

Energiminister **Ibrahim Baylan**

Näringsdepartementet

Närings- och innovationsminister **Mikael Damberg**

Bostads- och stadsutvecklingsminister **Mehmet Kaplan**

Infrastrukturminister **Anna Johansson**

Landsbygdsminister **Sven-Erik Bucht** (chef för Landsbygdsdepartementet fram till årsskiftet 2014/2015, därefter flyttas landsbygdsfrågorna till Näringsdepartementet)

Kulturdepartementet

Kultur- och demokratiminister **Alice Bah Kuhnke**

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsminister **Ylva Johansson**

Bilaga 3.1

REGERINGSKANSLIET

2014-11-06

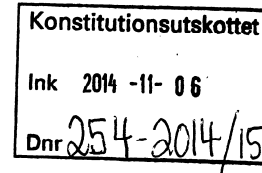
SB2014/6956/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringsprotokollen

Härmed överlämnas promemorior från Finansdepartementet och
Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Malin
Broman Lindfors.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-406 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

Promemoria

2014-11-06

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringsprotokollen

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Finansdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 1, 2 och 4.

1. Vid regeringssammanträdet den 12 december 2013 utfärdade regeringen följande författningar upptagna på Finansdepartementets ärendeförteckning (prot. 43 ärende I 6 Utfärdande av lagar, rskr. 2013/14:88): SFS 2013:1070, SFS 2013:1071, SFS 2013:1072, SFS 2013:1073, SFS 2013:1074, SFS 2013:1075, SFS 2013:1076, SFS 2013:1077. Av de bilagda underskrivna exemplaren av författningarna framgår att Peter Norman på regeringens vägnar undertecknat dessa tillsammans med Monica Falck (Finansdepartementet). I den tryckta upplagan av Svensk författningssamling anges dock inte Peter Norman som det statsråd som på regeringens vägnar undertecknat författningarna utan där återfinns Anders Borgs namn. Statsrådet Borg finns inte uppräknad bland de närvarande statsråden vid regeringens sammanträde den 12 december enligt vad som framgår av huvudprotokollet (prot. 57). Av huvudprotokollet framgår vidare att Peter Norman var föredragande statsråd för det aktuella ärendet. Vilken kommentar föranleder denna iakttagelse?

Vid regeringssammanträdet den 12 december 2013 utfärdade regeringen åtta författningar med anledning av prop. 2013/14:10 (rskr. 2013/14:88). Peter Norman ersatte Anders Borg som föredragande för ärendet vid regeringssammanträdet. De underskrivna exemplaren av SFS är enligt utskottet korrekt undertecknade av Peter Norman och kontrasignerade av ansvarig huvudman. På de i SFS publicerade författningarna återfinns dock felaktigt Anders Borgs namn.

Vid kontroll av trycklovsexemplaren framkommer att SFS av misstag har trycklovats med Anders Borgs namn trots att han vid regerings-sammanträdet hade ersatts av Peter Norman.

2. Av genomgångna underprotokoll jämte bilagor för Finansdepartementet framgår att vid regeringssammanträden i januari, juni, augusti och november har några lagar och förordningar utfärdats med ikraftträdande den 31 januari, 1 februari, 1 juli, 15 juli, 3 september respektive 1 december. Dessa författningar har kommit ut från trycket mellan 0 och 9 dagar före ikraftträdandet (se bilaga 3). Vilken kommentar föranleder denna iakttagelse?

Protokoll 1, I 2

Regeringen överlämnade till riksdagen propositionen Bättre villkor för svensk film (prop. 2012/13:22) den 11 oktober 2012. Propositionen handlade om ett nytt filmavtal, 2013 års filmavtal, som gäller för tiden 2013–2015. Avtalet skulle börja gälla den 1 januari 2013. Det nya avtalet föranledde en lagändring, i 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) som enligt propositionen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2013 och tillämpas på avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats efter den 31 december 2012. Den aktuella paragrafen är bara tillämplig på parterna i filmavtalet och ändringen innebar att paragrafen ändrades i enlighet med det nya filmavtalet.

Kulturutskottet ändrade dock ikraftträdandebestämmelsen till att lagen skulle träda i kraft den dag regeringen bestämmer och tillämpas på avgifter och bidrag som har betalats respektive lämnats från och med dagen för ikraftträdandet. Anledning till det var följande. Innan filmavtalet kunde träda i kraft måste vissa stödformer och övriga villkor som angavs i avtalet godkännas av Europeiska kommissionen. Anledningen till detta var att vissa av de stödformer som det här är fråga om skulle kunna betraktas som ett statsstöd. Enligt uppgift från Kulturdepartementet hade aktuella stöd och villkor ännu inte godkänts av kommissionen. Det fanns därför en risk för att det nya avtalet inte skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2013. Samtidigt upphörde 2006 års avtal att gälla i och med utgången av 2012. Utskottet föreslog därför att tidpunkten för ikraftträdandet ändras på så sätt att riksdagen lämnar till regeringen att bestämma detta samt att den föreslagna övergångsbestämmelsen ändras. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut den 12 december 2012. Regeringen utfärdade med anledning härav SFS 2012:902 den 13 december 2012 och den utkom från tryckeriet det 21 december 2012. Kommissionen godkände filmavtalet den 18 december 2012. Därmed blev det klart att filmavtalet skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2013 som planerat.

Med anledning av att det nya filmavtalet skulle börja gälla den 1 januari 2013 var det viktigt att ändringen i inkomstskattelagen kunde träda i kraft så snart som möjligt. Av det skälet bestämdes ikraftträdandetidpunkten till den 31 januari 2013. Vid valet av tidpunkt vägdes även in att lagändringen endast berörde ett begränsat antal skattskyldiga som dessutom var parter i det aktuella filmavtalet.

Protokoll 3, I 1

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:01 volym 1 avsnitt 6.22) vissa ändringar i regleringen av skattefrihet för biodrivmedel. Omfattningen av skattebefrielsen för andra biodrivmedel än biogas reglerades tidigare genom dispensbeslut av regeringen. Samtliga gällande dispensbeslut löpte ut den 31 december 2012. Förslaget i budgetpropositionen innebar att omfattningen av skattebefrielsen av biodrivmedel skulle föras in i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, i stället för att hanteras genom dispensbeslut. De ändringar som föreslogs i budgetpropositionen utgjorde dock en ändring av ett befintligt statsstöd och åtgärden måste därför prövas och godkännas av EU-kommissionen innan den kunde träda i kraft. När propositionen lämnades bedömdes att ett statsstödsbeslut skulle kunna finnas i sådan tid att ändringarna av skattebefrielsen för biodrivmedel skulle kunna träda i kraft den 1 januari 2013. Statsstödsprövningen drog dock ut på tiden och ett ikraftträdande den 1 januari 2013 var inte möjligt. Utskottet föreslog därför att tidpunkten för ikraftträdandet ändrades på så sätt att riksdagen lämnade till regeringen att sätta lagen i kraft.

Mot bakgrund av att samtliga dispensbeslut löpt ut den 31 december 2012 och sedan på grund av den uppkomna situationen förlängts till den 31 januari 2013 var det angeläget att få lagändringen på plats så snart som möjligt. Så snart statsstödsgodkännandet blev klart utfärdades därför förordningen om ikraftträdande av ändringarna. Det kan även konstateras att beträffande andra biodrivmedel än låginblandning av etanol och FAME innebar ändringen av sättet för dispensen inga ändringar beträffande skattelättnadernas omfattning i förhållande till de tidigare gällande dispensbesluten.

Protokoll 24, I 11

Enligt artikel 27.1 a i direktiv 92/83/EEG ska medlemsstaterna från punktskatt befria alkohol som fullständigt denaturerats (gjorts obrukbar) enligt en medlemsstats krav, förutsatt att kraven har anmälts i vederbörlig ordning och godkänts. Inom EU har ett arbete bedrivits i

syfte att utforska möjligheten att tillämpa gemensamma denatureringsförfaranden (euro-denaturering) för att fullständigt denaturera alkohol. Genom kommissionens genomförandeförordning nr 162/2013 av den 21 februari 2013 om ändring av bilagan till förordning (EG) nr 3199/93 om ömsesidigt erkännande av förfaranden för att fullständigt denaturera alkohol för att erhålla punktskattebefrielse görs ett tillägg om en gemensam euro-denaturering. EU-förordningen är direkt tillämplig i Sverige.

Genom den aktuella författningen upphävdes de bestämmelser i förordningen om alkoholskatt som motsvarade bestämmelser i den nya EU-förordningen. Detta eftersom de inte längre bedömdes nödvändiga. Ändringen innebär således inte någon skillnad i sak utan endast att överflödiga bestämmelser togs bort. Mot den bakgrunden bedömdes det inte föreligga något problem med kort tid från utfärdande till ikraftträdande.

Protokoll 26, II 6

De aktuella förordningsändringarna var en följd av den lagstiftning som riksdagen beslutade om den 15 maj 2013 med anledning av prop. 2012/13:95 Ändrad beslutskompetens i vissa ärenden på bank- och försäkringsområdena. Lagändringarna innebär att möjligheten för Finansinspektionen att överlämna vissa ärenden till regeringens prövning togs bort. Regeringen beslutade om utfärdande av lagändringarna den 30 maj 2013 och de trädde i kraft den 15 juli 2013. Av förbiseende kom arbetet med nödvändiga följdändringar i förordningarna att inledas sent. För att dessa skulle kunna träda i kraft samtidigt som lagändringarna blev tiden mellan det att förordningarna kom ut från trycket till dess att de trädde i kraft så kort som sex dagar. Förordningsändringarna bestod i huvudsak i att texter ströks där regeringens involvering i de aktuella ärendena framgick.

Protokoll 28, II 5

Genom förordningen (2013:540) om ansvar för oljeskador till sjöss övertog Transportstyrelsen uppgiften från Finansinspektionen att utfärda certifikat enligt 10 kap. sjölagen (1994:1009). Förordningen beslutades av regeringen den 19 juni 2013 och trädde i kraft den 3 september samma år. Förordningen (2013:704) om ändring i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, som regeringen beslutade om den 22 augusti 2013, innebär att möjligheten för Finansinspektionen att ta ut avgift för prövningen av ansökningar om utfärdande av certifikat enligt 10 kap.

sjölagen togs bort. Detta var således en ren konsekvensändring till den överflyttning av uppgiften att utfärda sådana certifikat som gjordes genom förordningen om ansvar för oljeskador till sjöss. Förordningen 2013:704 kom ut från trycket den 3 september 2013 och trädde i kraft samma dag, dvs. den dag som uppgiften att utfärda certifikat enligt 10 kap. sjölagen övergick till Transportstyrelsen. Av förbiseende igångsattes arbetet med att bereda regeringsbeslutet om den ifrågavarande ändringen i förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen i ett sent skede, vilket fick till följd att förordningsändringen kom ut från trycket samma dag som den trädde i kraft.

Protokoll 39, I 2

Regeringen överlämnade till riksdagen propositionen 2012/13:183 den 27 juni 2013. I propositionen föreslogs en lagändring för att säkerställa att det av bestämmelserna i lagen om alkoholskatt tydligt skulle framgå att alkoholskatt inte ska betalas för etanolbränslen. Bakgrunden till ändringen var att det till Finansdepartementet från vissa branschorganisationer hade framförts stor oro för att ett eventuellt beslut inom EU om en klassificeringsförordning avseende etanolbränslena E85 och ED95 skulle kunna få en påverkan på bränslenas hantering enligt lagen om alkoholskatt. Regeringen bedömde att det mot bakgrund av den stora oro som uttryckts kunde finnas anledning att lägga till en särskild bestämmelse om undantag för dessa bränslen i lagen om alkoholskatt. I propositionen anges att den föreslagna ändringen bedömdes, mot bakgrund av den tid som krävs för behandling i riksdagen, kunna träda i kraft först den 1 december 2013. Det bedömdes dock finnas en risk att ett beslut om klassificeringsförordning skulle träda i kraft redan under oktober månad. Även om ett sådant beslut enligt regeringens mening inte skulle ha någon reell betydelse avseende beskattningen av etanolbränsle bedömdes det ändå som lämpligt – för att uppnå den av branschen efterfrågade säkerheten – att den föreslagna ändringen skulle börja tillämpas i samband med att den föreslagna klassificeringsförordningen skulle kunna börja tillämpas. Det föreslogs därför att de föreslagna ändringarna skulle börja tillämpas retroaktivt från och med den 1 oktober 2013. Mot bakgrund av att den föreslagna ändringen inte medförde någon skillnad i beskattningen av etanolbränslen mot tidigare var en sådan retroaktiv tillämpning inte av betungande slag för de enskilda aktörerna.

För att den period för vilken retroaktiv tillämpning skulle bli aktuell skulle bli så kort som möjligt var det viktigt att ändringen i lagen om alkoholskatt trädde i kraft så fort som möjligt.

4. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Promemoria

2014-11-06

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärendet Regeringsprotokollen

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Näringsdepartementet lämnar följande underlag till svar på fråga 3.

3. Av genomgångna underprotokoll jämte bilagor för Näringsdepartementet framgår att vid regeringssammanträden i januari, april och juni har några lagar och förordningar utfärdats med ikraftträdande den 20 februari, 1 maj, 15 maj respektive 1 juli. Dessa författningar har kommit ut från trycket mellan 7 och 8 dagar före ikraftträdandet (se bilaga 3). Vilken kommentar föranleder denna iakttagelse?

Förordning (2013:35) om ändring i körkortsförordningen (1998:980)

Förordningsändringen innebär att ansökningsfristen för att byta ut ett förarbevis för moped eller terrängskoter enligt äldre bestämmelser till motsvarande bevis enligt nya bestämmelser förlängdes retroaktivt från den 31 december 2012 till den 1 november 2013. Anledningen till förlängningen var att många innehavare av förarbevis hade missat att ansöka om förlängning vid 2012 års utgång och därmed enligt den tidigare lydelsen av förordningen skulle bli av med sitt förarbevis. För att ge dessa personer en ytterligare chans att behålla sitt förarbevis förlängdes ansökningsfristen. Förordningsändringen utfärdades den 31 januari 2013, trädde i kraft den 20 februari 2013, men skulle tillämpas retroaktivt för tid från och med den 1 januari 2013, dvs. så att något avbrott i ansökningsfristen inte uppstod. Det var således mycket angeläget att förordningsändringen kunde börja tillämpas så snart det var möjligt för att undvika att någon blev av med sitt förarbevis. Förordningsändringen var enbart till fördel för de enskilda. Det var berörd myndighet som hade uppmärksammat regeringen på den uppkomna situationen och innehållet hade stämts av med myndigheten under hand.

Förordning (2013:168) om ändring i förordningen (2007:1161) med instruktion för Sjöfartsverket

Förordning (2013:169) om ändring i förordningen (2008:1300) med instruktion för Transportstyrelsen

Förordning (2013:170) om ändring i förordningen (2010:184) med instruktion för Luftfartsverket

Förordning (2013:171) om ändring i förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket

Ändringarna i samtliga dessa myndighetsinstruktioner rörde forskning och innovation (FOI). Det var viktigt att förordningsändringarna trädde i kraft den 1 maj 2013, inför arbetet med nationell plan för transportsystemet 2014-2025, för att hänsyn skulle tas till FOI inom planeringsramen. Beslutet att utfärda förordningarna kom att fattas senare än planerat. Eftersom frågan i samtliga fall enbart rörde myndigheternas instruktioner och myndigheterna var helt införstådda med de kommande ändringarna, bedömdes det att ikraftträdandedatumet var godtagbart.

Förordning (2013:213) om ändring i förordningen (1998:780) om biluthyrning

Förordningsändringen innebar att ett tillståndskrav för uthyrning av vissa terrängfordon inom golfanläggningar togs bort. Det ansågs angeläget att detta underlättande för uthyrningsföretagen skulle kunna börja tillämpas så tidigt som möjligt under säsongen. Det rörde sig således om ett rent underlättande för företagen vilket motiverade den valda tiden mellan utfärdande och ikraftträdande.

Förordning (2013:510) om ändring i förordningen (2010:1497) med instruktion för E-legitimationsnämnden

Förordningsändringen hörde nära ihop med lagändringar (SFS 2013:311–314) angående valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering (prop. 2012/13:123), som utfärdades den 23 maj 2013 och som skulle träda i kraft den 1 juli 2013. För att lagstiftningen skulle fungera på avsett sätt var det angeläget att förordningen trädde i kraft samma dag som lagändringarna. Beslutet att utfärda förordningarna kom att fattas senare än planerat. Eftersom förordningsändringen endast rörde en myndighet och innehållet stämts av med myndigheten under hand bedömdes ikraftträdandedatumet som godtagbart.

Bilaga 3.2

REGERINGSKANSLIET

2014-04-01

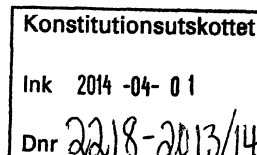
SB2014/2552/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefens kansli

Riksdagen

**Sammanställning av antalet ärenden som avgjorts vid regerings-
sammanträden år 2013**

2 bilagor

Härmed överlämnas en sammanställning av antalet avgjorda
regeringsärenden 2013 (bilaga 1) samt utvecklingen av antalet avgjorda
regeringsärenden 2012-2013 (bilaga 2).

Christina Weihe

Kopia till

Förvaltningschefen
Expeditionscheferna
Rättscheferna

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen
Rättschefens kansli

Regeringsärenden år 2013

Bilaga 1

2014-04-01

Ärendegrupp	SB	Ju	UD	Fö	S	Fi	U	L	M	N	Ku	A	Summa
1. Propositioner ¹	13	51	15	5	48	44	15	8	7	26	7	11	250
2. Lagrådsremisser	0	45	3	0	18	27	6	5	3	21	2	4	134
3. Författningar ²	6	151	20	17	113	103	117	36	81	81	29	48	802
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	0	24	2	5	28	20	15	4	28	13	4	7	150
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	4	77	95	26	141	43	192	39	22	95	101	43	878
6. Anställningsärenden	13	229	266	84	325	90	124	26	43	76	71	41	1388
7. Överklaganden	20	17	0	7	46	5	0	7	69	65	0	70	306
8. Dispens- och övriga partsärenden ³	0	682	17	158	64	44	66	14	13	20	0	1	1079
9. B-protokollärenden	2	24	13	48	9	9	0	0	0	11	0	0	116
10. Övriga ärenden	5	28	8	47	44	49	3	26	13	169	47	37	476
Summa	63	1328	439	397	836	434	538	165	279	577	261	262	5579

Anm. Summorna avser antalet nummer på ärendeförteckningarna vid regeringssammanträdena.
Under ett nummer på förteckningarna kan det finnas flera ärenden som avgjorts (dvs. flera diarienummer).

¹ Inkl. regeringens skrivelser

² Inkl. författningar som kungjorts i annan författningssamling än SFS

³ Fr.o.m. 1 jan 2008 inkl. nådärenden m.m. (BIRS)

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen
Rättschefens kansli

**Utvecklingen av antalet regerings-
 ärenden avgjorda vid regerings-
 sammanträden 2012 – 2013**

Bilaga 2

2014-04-01

Ärendegrupp	Förändring		
	2012	2013	
1. Propositioner	230	250	+ 20
2. Lagrådsremisser	95	134	+ 39
3. Författningar	731	802	+ 71
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	146	150	+ 4
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	914	878	- 36
6. Anställningsärenden	1129	1388	+ 259
7. Överklaganden	340	306	- 34
8. Dispens- och övriga partsärenden	1466	1079	- 387
9. B-protokollärenden	104	116	+ 12
10. Övriga ärenden	440	476	+ 36
Summa	5595	5579	- 16

Bilaga 4.1

Bilaga 4.1 Översikt över granskade ärenden i Regeringskansliet

Departement	Diarienummer	Ärende	Indatum	Beslut per 140821
<i>Överklagandeärenden</i>				
Miljö	M2010/1100/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län den 27 september 2007 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken för miljöfarlig verksamhet på Vaddö övnings- och skjutfält, Norrtälje kommun	100204	-
	M2011/2499/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Gotlands län den 25 maj 2011 i fråga om utvidgning av strandskydd vid Storsudret, Gotlands kommun	110705	140605
	M2012/21/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 21 december 2010 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken att bedriva militär verksamhet på Göteborgs skärgårdsskjutfält i Göteborgs kommun	120105	-
	M2012/694/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Jönköpings län den 20 juni 2011 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken angående tillstånd till gruppstation för vindkraft vid Klappa, Klev och Hjartsöla i Nässjö kommun	120306	-
	M2012/1182/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västernorrlands län den 23 december 2010 och den 29 mars 2011 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken till civil och militär verksamhet vid Härnös skjutfält, Härnösands kommun	120426	-
	M2012/1229/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västernorrlands län den 30 december 2010 och den 29 mars 2011 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken till civil och militär verksamhet vid Skärsvikens skjutfält, Härnösands kommun	120426	-
	M2012/1516/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 23 april 2012 i fråga om vattenskyddsområde och tillhörande föreskrifter för Gäddviks grundvattentäkt, Luleå kommun	120604	-
	M2012/2493/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Hallands län den 16 november 2011 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken till uppförande av vindkraftverk på fastigheterna Övraböke 1:1 och Bohult 1:1, Halmstads kommun	121001	-
	M2012/2837/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Värmlands län den 25 september 2012 i fråga om vattenskyddsområde för Sörmon, Härtsöga och Östra Sörmon, Karlstads kommun	121025	-
	M2012/2883/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Värmlands län den 25 september 2012 i fråga om Svartåns naturreservat, Filipstads och Hagfors kommun	121031	140306
	M2012/3233/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län den 22 oktober 2012 i fråga om bildande av naturreservatet Örefjärden-Snönäskärgården, Nordmaling och Umeå kommun	121204	140522

	M2012/3367/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 24 november 2011 i fråga om tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av vindkraftverk på Bustorp 1:3 och 2:1, Vara kommun	121214	-
	M2012/3413/Me	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 7 november 2012 i fråga om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Kärnsjöns ytvattentäkt, Munkedals m.fl. kommuner	121219	-
Näring	N2007/403/E	Överklagande av Energimarknadsinspektionens beslut den 9 november 2006 avseende E.ON Elnät Sverige AB:s ansökan om partiell ändring av nätkoncession för linje avseende ombyggnation av 130 kV ledningarna Bandsjön-Granlo (L22) och Bandsjön-Ortviken (L23) genom Laggarberg i Timrå kommun	070105	-
	N2007/406/E	Överklagande av Energimarknadsinspektionens beslut den 9 november 2006 avseende Banverket Mellersta Banregionen ansökan om nätkoncession för linje avseende rätt att bygga och använda en 130 kV matarledning mellan Sundsvall och Bollstabruk inom Sundsvalls, Timrå, Härnösands och Kramfors kommuner	070105	-
	N2010/4610/E	Överklagande av Energimarknadsinspektionens beslut den 24 maj 2010 avseende ansökan om nätkoncession för linje för en 50 kV kraftledning mellan Dänningelanda och Ingelstad i Växjö kommun	100617	140424
	N2010/5361/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 10 juni 2010 om fastställelse av arbetsplan för väg E45, delen söder Överhogdal, samt indragning av vägområde inom Härjedalens kommun	100806	-
	N2011/3235/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 18 februari 2011 om indragning från allmänt underhåll av väg 714.01 till Sevalle kyrka, Västerås kommun	110504	-
	N2011/3933/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 15 april 2011 om indragning från allmänt underhåll av väg 547 till Härreda kyrka, Härreda kommun	110610	-
	N2011/4368/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 26 april 2011 om indragning från allmänt underhåll av del av väg 23/47 genom Målilla kyrkby, Hultsfreds kommun	110629	-

	N2011/4535/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Uppsala län den 1 juni 2011 angående ansökan om bearbetningskoncession för energitorv på Bärsmossen i Östhammars kommun	110708	140306
	N2012/1354/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 30 januari 2012 angående ansökan från Karbo mosse AB om bearbetningskoncession för energitorv på Karbo mosse i Falköpings kommun	120307	140306
	N2012/2645/TE	Överklagande av Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 16 april 2012 om vägvisning till Skavkulla handelsträdgård	120518	140821
	N2012/2692/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 22 mars 2012 om fastställelse av arbetsplan för ombyggnad av väg E4, Töre-Kalix, delen Åkroken-Rolfs till en mötesfri landsväg med omkörningsfält, Kalix kommun	120523	140626
	N2012/2695/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 22 mars 2012 om fastställelse av arbetsplan för väg 210, Norsholm-Söderköping, delen Norsholm-Hersberga och indragning av väg, Norrköpings kommun	120523	140528
	N2012/2703/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Gävleborg den 2 april 2012 angående ansökan från Neova AB om förlängd bearbetningskoncession för Fasmuren, Gävle kommun	120523	140220
	N2012/2881/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Norrbotten den 11 maj 2012 om förlängning av bearbetningskoncession för torvtäkten vid Anttjärnmyran på fastigheten Ångesån 10:1 m.fl. i Överkalix kommun	120604	140612
	N2012/3150/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 16 april 2012 om fastställelse av arbetsplan för väg 51, Norrköping-Finspång, etapp 1 av delen Kolstad-Finspång, Finspångs kommun	120620	140515
	N2012/3495/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 1 juni 2012 om fastställelse av arbetsplan för ombyggnad av väg 156 Skene-Skoghem samt indragning av väganordning i Marks kommun	120713	140515
	N2012/3785/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Gävleborgs län den 12 juli 2012 gällande klagomål på torvtäkten Fasmuren, Gävle kommun	120803	140220

	N2012/4039/E	Överklagande av beslut av Länsstyrelsen i Jönköpings län den 12 juli 2012 gällande avvisning av bearbetningskoncession för brytning av energitorv inom Östre Mosse i Jönköpings och Vaggeryds kommuner	120814	140626
	N2012/4222/TE	Överklagande av Trafikverkets beslut den 20 juni 2012 om fastställelse av järnvägsplan för Kardobanan – förbättrad järnvägsanslutning till och från Händelö – i Norrköpings kommun	120821	140612
Begäran om allmän handling				
Justitie	Ju2009/5323/LED	Begäran om att få ta del av allmän handling	090618	140214
	Ju2011/2721/KRIM	Begäran om att få ta del av allmän handling	110331	140624
	Ju2011/4134/L6	Begäran om att få ta del av allmän handling	110520	140626
	Ju2011/6405/KRIM	Begäran om att få ta del av allmän handling	110913	140731
	Ju2011/7639/LED	Begäran om att få ta del av allmän handling	111028	140212
	Ju2011/7770/LED	Begäran om att få ta del av allmän handling	111102	140120
	Ju2012/1258/L4	Begäran om att få ta del av allmän handling	120213	140212
	Ju2012/2703/EU	Begäran om att få ta del av allmän handling	120201	140717
	Ju2012/3991/P	Begäran om att få ta del av allmän handling	120524	120528
	Ju2012/4055/L4	Begäran om att få ta del av allmän handling	120528	140212
	Ju2012/8413/L4	Begäran om att få ta del av allmän handling	121217	140704
Näring	N2010/1508/FIN	Begäran om att få ta del av allmän handling	100223	140205
	N2012/1897/FIN	Begäran om att få ta del av allmän handling	120404	140527
	N2012/4237/E	Begäran om att få ta del av allmän handling	120822	131210
	N2012/4915/FIN	Begäran om att få ta del av allmän handling	120927	140527
Arbetsmarknad	A2010/488/ADM	Begäran om att få ta del av allmän handling	100217	140131
	A2010/1884/ADM	Begäran om att få ta del av allmän handling	100702	140131
	A2012/1439/EXPCH	Begäran om att få ta del av allmän handling	120423	140701
	A2012/3152/ADM	Begäran om att få ta del av allmän handling	121003	140219
	A2012/3961/ADM	Begäran om att få ta del av allmän handling	121128	140219

Bilaga 4.2

REGERINGSKANSLIET

2014-11-06

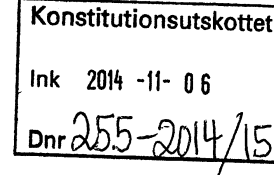
SB2014/7275/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa ärenden i
Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling**

Härmed överlämnas promemorior från Justitiedepartementet,
Miljödepartementet, Näringsdepartementet och
Arbetsmarknadsdepartementet samt två bilagor.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga
Emma Degerfeldt.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottet granskningsärende Vissa ärenden i Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 7–11. Samråd har skett med Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

7. Utöver bestämmelserna i TF och Regeringskansliets instruktion samt de riktlinjer som anges i Gula boken, vilka föreskrifter eller andra instruktioner, såsom arbetsordningar e.d., gäller för hantering av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar inom Regeringskansliet, dels generellt, dels för de enskilda departement (Ju, A, N) som omfattas av den aktuella granskningen?

Utöver bestämmelserna i TF, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL), Regeringskansliets instruktion och anvisningarna om hanteringen av allmänna handlingar i den s.k. Gula boken (den senaste uppdaterade versionen har beteckningen SB PM 2014:2) finns inga generella bestämmelser för handläggning av sådana framställningar inom Regeringskansliet. Nyanställda medarbetare i Regeringskansliet genomgår utbildning om arbetet i Regeringskansliet. I utbildningen finns avsnitt som rör regelverket kring offentlighet och sekretess, bl.a. hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar eller av uppgifter ur sådana handlingar bör handläggas.

I vissa arbetsordningar finns det regler om hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar ska hanteras.

Om en anställd i Regeringskansliet har ansvar för vården av en handling är det i första hand den anställda som ska pröva om handlingen kan lämnas ut (se 6 kap. 3 § OSL). Frågan om vilken anställd i Justitiedepartementet som har ansvar för vården av en viss handling avgörs med ledning av Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2014:2) respektive Justitiedepartementet (RKF 2014:4) och de ansvarsområden som anges där.

2

8. Granskningen visar att 19 av de 20 granskade ärendena har väckts under perioden 18 juni 2009–17 december 2012. Utifrån tillgängliga handlingar i ärendena har inga uppenbara brister kunnat konstateras i fråga om utlämnandet av begärda handlingar. Ärendena har emellertid lagts ad acta först under 2014. Vilka är skälen till att beslut om att lägga ärendena ad acta inte har fattats tidigare?

Berörda enheter inom Justitiedepartementet har i samband med en större ärendinventering uppmärksammat att de aktuella ärendena av förbiseende inte följts upp och lagts ad acta tidigare.

9. I ärende Ju2012/3991/P fattades beslut om att lägga ärendet ad acta under 2012. Vad är skälet till att ärendet inte har avförts från balansförteckningen?

Ärendet är avfört från balansförteckningen sedan januari 2014.

10. I flera av de granskade ärendena vid Justitiedepartementet saknas handlingar. I två ärenden (Ju2011/4134/L6 och Ju2012/3991/P) saknas den inkommande begäran i akten, i två ärenden (Ju2009/5323/LED och Ju2011/7770/LED) innehåller akten endast en inkommande begäran, och i fem ärenden (Ju2011/6405/KRIM, Ju2012/8413/L4, Ju2012/1258/L4, Ju2012/4055/L4 och Ju2011/7639/LED) har inga handlingar återfunnits i departementet. Vad beror det på och vilka kommentarer föranleder detta?

Om utlämnandet av en allmän handling sker omedelbart av den som ansvarar för vården av handlingen registrerar man normalt inte något ärende med anledning av begäran av utlämnande (jfr 5 kap. 1 § OSL).

I fyra av ärendena har man lämnat ut handlingarna omedelbart, men av förbiseende inte uppmärksammat att rutinen i fråga om ärenderegistrering frångåtts (Ju2011/4134/L6, Ju2012/8413/L4, Ju2012/1258/L4 och Ju2012/4055/L4). Även i ärendena Ju2009/5323/LED och Ju2011/7639/LED kan man av misstag i samband med utlämnandet ha förbisett att det fanns diarieförda ärenden. I ärendet Ju2011/6405/KRIM har man trots efterforskningar inte kunnat återfinna några handlingar som rör ärendet.

I två av ärendena har framställningen om att få ta del av allmänna handlingar kommit in till mer än ett departement och därför diarieförts på mer än ett ställe (Ju2012/3991/P och Ju2011/7770/LED).

11. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

Miljödepartementet

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa ärenden i
Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling**

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Miljödepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 1–6.

1. Vilka är skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden, enligt vad som redogjorts för ovan, har varit så lång?

2. Flera ärenden tycks under pågående utredning ha blivit liggande under längre perioder utan att några utredningsåtgärder har vidtagits. Vad är skälet till detta?

3. I ärende M2010/1100/Me har Försvarsmakten efter längre tidsutdräkter och vid upprepade tillfällen beviljats anstånd för yttrande över överklagandena. Vilka omständigheter har utgjort skäl för att anstånd medgetts i detta fall?

4. I flera av ärendena har tämligen lång tid förflutit mellan avslutad utredning/skriftväxling och regeringsbeslut och i några ärenden synes skriftväxlingen vara avslutad sedan en tid tillbaka utan att regeringsbeslut fattats ännu. Vad är skälet till detta?

5. I flera ärenden har lång tid förflutit - i några fall flera år - mellan det att ett överklagande har inkommit till departementet till dess att den klagande har ombetts komplettera överklagandet med fullmakter och/eller styrkande av sakägarskap. Vad är skälet till detta?

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Konstitutionsutskottet har i sitt senaste betänkande avseende Miljödepartementets handläggning av överklagandeärenden den 5 december 2013 (konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU10)

2

noterat att departementet den 1 januari 2013 bildat Miljöprövningsenheten i syfte att på ett effektivt sätt handlägga förvaltningsärenden.

Miljöprövningsenheten huvudsakliga uppgift är att handlägga förvaltningsärenden och enheten består därför huvudsakligen av specialisthandläggare som endast arbetar med detta. Enhetens arbetsbelastning är svår att förutsäga vilket medför ständig prioritering och flexibilitet i enhetens arbete. Vad gäller handläggningstiderna i de ärenden som konstitutionsutskottet har granskat så har de påverkats av det faktum att personalomsättningen på Miljöprövningsenheten varit hög.

Majoriteten av de ärenden som berörs av konstitutionsutskottets granskning har överlämnats av mark- och miljödomstol till regeringen med stöd av 21 kap. 7 § miljöbalken. Lagstiftaren har genom denna reglering funnit det lämpligt att låta regeringen hantera komplexa och omfattande miljöbalksärenden vilka kräver noggrann prövning i en både rättslig och politisk kontext. I dessa ärenden har det bedömts vara motiverat med ett politiskt ställningstagande eftersom det krävs en bedömning där två eller flera stora samhällsintressen ställs mot varandra. Frågor av nu aktuell karaktär som rör försvaret är alltid förbehållna regeringens prövning. Ärendena är tidskrävande då det krävs svåra avvägningar och det ofta är många klaganden. Personalomsättningen på Miljöprövningsenheten har bl.a. medfört att ett flertal handläggare varit involverade i handläggningen av de granskade ärendena. När en ny handläggare tar över ett ärende krävs tid för instudering och analys.

Utgångspunkten för Miljödepartementets handläggning av överklagade ärenden är att den ska ske snabbt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts. Detta innebär bl.a. att åldersprincipen är den grundläggande utgångspunkten för departementets handläggning, dvs. det äldsta ärendet har högst prioritet. Eftersom ärendena skiljer sig åt vad gäller komplexitet och omfattning så varierar dock handläggningstiderna. Det kan också konstateras att beredningen av ett ärende även inrymmer handläggningsmoment som inte nödvändigtvis resulterar i in- och utgående skrivelser, t.ex. inläsning, överväganden och bedömningar. Denna handläggning kan vara mycket tidskrävande och innebära svåra och detaljrika överväganden mellan olika ansvarsområden inom regeringen.

Vad gäller de enskilda ärendena som konstitutionsutskottet redovisar i sin promemoria vill departementet framhålla följande.

I ärende M2010/1100/Me har endast en part varit aktiv och sökt anstånd vid flera tillfällen. De parter som överklagade till regeringen har inte yttrat sig i ärendet efter genomförd kommunikering.

Avseende ärende M2012/2883/Me anför Konstitutionsutskottet att handläggningen av ärendet tagit mellan 1 ½ år och 2 år. Ärendet inkom den 31 oktober 2012 och avgjordes den 6 mars 2014, d.v.s. handläggningen har tagit några dagar utöver 1 år och 4 månader. Under 12 månader av denna period har handläggningsåtgärder kontinuerligt vidtagits i form av utgående skrivelser och kommunikering med parterna.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

Näringsdepartementet

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa ärenden i
Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling**

2 bilagor

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets fråga 1, 2, 4–8 och 11 i rubricerat ärende. Samråd har skett med Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

1. Vilka är skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden, enligt vad som redogjorts för ovan, har varit så lång?

Frågan avser samtliga tio ärenden i granskningen som handlagts vid transportenheten (TE).

När det gäller de sex ärenden (N2012/2645/TE, N2012/2692/TE, N2012/2695/TE, N2012/3150/TE, N2012/3495/TE och N2012/4222/TE) som sedan granskningen inleddes har avgjorts genom regeringsbeslut, så är det helt övervägande skälet till den långa handläggningstiden stor arbetsbörda. För att komma till rätta med de långa handläggningstiderna utökades från den 1 april 2014 och ungefär tre månader framåt antalet handläggare med uppgift att handlägga överklagandeärenden tillfälligt med två personer. Samtidigt omfördelades och omprioriterades ärenden mellan befintliga handläggare. Ett resultat av dessa insatser är att de aktuella ärendena kunde avgöras 2–4 månader efter det att respektive handläggare påbörjat handläggningen.

Även för övriga fyra ärenden (N2010/5361/TE, N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE) är ett av skälen till de långa handläggningstiderna stor arbetsbörda. För dessa ärenden finns dock även ytterligare skäl.

Ärendena N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE gäller indragning av allmän väg till kyrka. Ett av kriterierna för när staten ska vara väghållare har av tradition varit att vägen betjänar en eller flera allmänna inrättningar. När Svenska kyrkan skildes från staten initierade Trafikverket regionalt indragningsärenden i de fall vägen leder till en

kyrka, men inte samtidigt betjänar någon allmän inrättning, t.ex. en begravningsplats. Dessa tre ärenden har sedan kommunikeringen avslutades beretts inom Regeringskansliet.

Ärende N2010/5361/TE gäller en arbetsplan för en väg som redan byggts, vilket är helt unikt. Parallellt med överklagandeärendet finns ett ärende med en mängd skrivelser från de klagande om bl.a. påstådda brott som har samband med det vägbygge som arbetsplanen avser. Överklagandeärendet, som är komplext, har dock under tiden sedan det kom in till Regeringskansliet varit föremål för interna överväganden och andra handläggningsåtgärder inom Regeringskansliet.

Frågan avser även nio ärenden som handlagts vid energienheten (E).

Fem av dessa ärenden (N2011/4535/E, N2012/1354/E, N2012/2703/E, N2012/2881/E och N2012/4039/E) avser överklaganden av beslut om bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter. I denna lag hänvisas till vissa bestämmelser i miljöbalken som är tillämpliga vid koncessionsprövning enligt lagen om vissa torvfyndigheter. I samband med en ändring av miljöbalken som trädde i kraft den 7 januari 2013 (SFS 2012:907), förbisågs i det lagstiftningsärendet att göra en följdändring i lagen om vissa torvfyndigheter. Under de tio månader som löpte innan följdändringen kunde träda i kraft, den 5 november 2013 (SFS 2013:759), var regeringen förhindrad att avgöra överklaganden av beslut om koncession enligt lagen om vissa torvfyndigheter. Samma problematik gjorde sig gällande i ärende N2012/3785/E. Samtliga nu aktuella ärenden har därför avgjorts genom regeringsbeslut under det första halvåret 2014.

Ärende N2012/4039/E avser också överklaganden av beslut om koncession enligt lagen om vissa torvfyndigheter. Ärendet innehöll dock komplexa frågor som krävde större utredningsinsatser, bl.a. behövdes yttrande tas in från en expertmyndighet. Detta förlängde handläggningstiden något, men var nödvändigt för prövningen.

I ärende N2010/4610/E, som avser överklagande av nätkoncession enligt ellagen (1997:857), medförde ett handläggarbyte tyvärr en fördröjning av handläggningstiden. Ärendet avgjordes genom regeringsbeslut den 24 april 2014.

Även ärendena N2007/403/E samt N2007/406/E avser överklaganden avseende nätkoncession enligt ellagen. De båda ärendena avser samma ledningssträckning och bör därför avgöras i ett sammanhang. Under en period mellan 2006–2010 var ärendebalansen vid energienheten mycket hög och många ärenden var komplexa. Viss prioritering mellan ärendena var nödvändig. Ärende N2007/403/E avser en partiell ändring i en kort del av befintlig ledningssträcka och N2007/406/E avser en längre ledningssträcka men i huvudsak parallellt med befintliga ledningar.

Ärendena bedömdes därför som mindre brådsakande än ansökningar om helt nya ledningssträckningar. Till följd av att handläggare slutat har dessa ärenden dessutom drabbats av handläggarbyte vid flera tillfällen och det kan tyvärr konstateras att detta fördröjt handläggningen. Ärendet har dock under tiden sedan det kommit in varit föremål för interna överväganden och andra handläggningsmoment, även om det inte alltid resulterat i in- och utgående skrivelser. Sedan våren 2013 har enheten arbetat aktivt för att avgöra samtliga äldre koncessionsärenden och dessa två är de enda som återstår. Sedan den 1 juni 2013 överklagas de flesta av nätmyndighetens beslut om nätkoncession och därmed sammanhängande frågor till mark- och miljödomstol.

2. Flera ärenden tycks under pågående utredning ha blivit liggande under längre perioder utan att några utredningsåtgärder har vidtagits. Vad är skälet till detta?

Enligt granskningspromemorian har det i samtliga ärenden som har handlagts vid transportenheten (TE) gått lång tid från det att underinstansens yttrande över överklagandena inkommit till dess att klagandena har kommunicerats yttrandet. Under dessa tidsutdräkter synes, enligt promemorian, inga vidare handläggningsåtgärder ha vidtagits i ärendena. Även i andra ärenden vid Näringsdepartementet, i synnerhet de tre som avser överklagande av beslut om nätkoncession, noteras i promemorian långa tidsutdräkter då skriftväxlingen i ärendena synes ha avstannat.

Att departementet dröjer med den aktuella kommunikeringen beror på att det bedöms lämpligt ur kvalitets- och effektivitetssynpunkt att handläggaren har läst in sig på hela ärendet innan kommunikering sker. Det gör det möjligt att undvika flera kommunikeringsomgångar för det fall att handläggaren bedömer att det behövs kompletteringar i ärendet. I flera fall har dessutom inläsning av ärendena fördröjts på grund av handläggarbyten, se svaret på fråga 1. När det gäller de ärenden som avser överklaganden av beslut om koncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, se svaret på fråga 1.

Det kan också konstateras att beredningen av ett ärende även inrymmer handläggningsmoment som inte nödvändigtvis resulterar i in- eller utgående skrivelser, såsom inläsning, och överväganden avseende bedömningar.

4. I flera av ärendena har tämligen lång tid förflutit mellan avslutad utredning/skriftväxling och regeringsbeslut och i några ärenden synes skriftväxlingen vara avslutad sedan en tid tillbaka utan att regeringsbeslut fattats ännu. Vad är skälet till detta?

Det finns flera skäl. Ett skäl är att efter avslutad utredning/skriftväxling vidtar gemensam beredning inom Regeringskansliet av utkast till regerings beslut, vilket ibland leder till viss tidsutdräkt.

Beträffande ärendena N2011/3235/TE, N2011/3933/TE och N2011/4368/TE, N2007/403/E och N2007/406/E hänvisas till svaret på fråga 1.

Även när det gäller de sex ärenden (N2012/2645/TE, N2012/2692/TE, N2012/2695/TE, N2012/3150/TE, N2012/3495/TE och N2012/4222/TE) som sedan granskningen inleddes har avgjorts genom regeringsbeslut samt ärende N2010/5361/TE, hänvisas till svaret på fråga 1.

Det kan även här konstateras att beredningen av ett ärende även inrymmer handläggningsmoment som inte nödvändigtvis resulterar i in- eller utgående skrivelser, såsom inläsning och överväganden avseende bedömningar.

5. I flera ärenden har lång tid förflutit – i några fall flera år – mellan det att ett överklagande har inkommit till departementet till dess att den klagande har ombetts komplettera överklagandet med fullmakter och/eller styrkande av sakägarskap. Vad är skälet till detta?

Vanligen begärs fullmakter etc. i förekommande fall in i samband med kommunikeringen av underinstansens yttrande till den klagande. Det förekommer dock att det sker först senare under handläggningen. I ärende N2010/5361/TE och N2012/3495/TE synes detta exempelvis ha skett vid olika tillfällen, förmodligen av förbiseende vid den första kommunikeringen av yttrandet. Det bedöms dock i sig inte ha medfört någon förlängd handläggningstid för de aktuella ärendena.

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Näringsdepartementet har under en längre tid uppmärksammat de balanser som finns avseende koncessionsärenden på vissa enheter. En kraftsamling har gjorts för att minska balanserna, bland annat genom tillfälliga resursförstärkningar, vilket gett resultat.

De i promemorian gjorda iakttagelserna ger i övrigt inte anledning till några övriga kommentarer.

7. Utöver bestämmelserna i TF och Regeringskansliets instruktion samt de riktlinjer som anges i Gula boken, vilka föreskrifter eller andra instruktioner, såsom arbetsordningar e.d., gäller för hantering av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar inom Regeringskansliet, dels generellt, dels för de enskilda departement (Ju, A, N) som omfattas av den aktuella granskningen?

Utöver bestämmelserna i TF, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL), Regeringskansliets instruktion och anvisningarna om hanteringen av allmänna handlingar i den s.k. Gula boken (den senaste uppdaterade versionen har beteckningen SB PM 2014:2) finns inga generella bestämmelser för handläggning av sådana framställningar inom Regeringskansliet. Nyanställda medarbetare i Regeringskansliet genomgår utbildning om arbetet i Regeringskansliet. I utbildningen finns avsnitt som rör regelverket kring offentlighet och sekretess, bl.a. hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar eller av uppgifter ur sådana handlingar bör handläggas.

I vissa arbetsordningar finns det regler om hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar ska hanteras.

Om en anställd i Regeringskansliet har ansvar för vården av en handling är det i första hand den anställda som ska pröva om handlingen kan lämnas ut enligt reglerna i 6 kap. 3 § OSL. Frågan om vilken anställd i Näringsdepartementet som har ansvar för vården av en viss handling följer av de ansvarsområden som regleras i Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2014:2) respektive Näringsdepartementet (RKF 2014:8).

I Näringsdepartementet finns dels en beskrivning av rutinerna vid utlämnande av allmän handling, dels en checklista till stöd för ansvarig handläggare vid den praktiska hanteringen av utlämnande av allmän handling. Rutinbeskrivningen och checklistan, som båda finns tillgängliga för departementets medarbetare på intranätet, bifogas som bilaga 1 och 2.

8. Granskningen visar att 19 av de 20 granskade ärendena har väckts under perioden 18 juni 2009–17 december 2012. Utifrån tillgängliga handlingar i ärendena har inga uppenbara brister kunnat konstateras i fråga om utlämnandet av begärda handlingar. Ärendena har emellertid lagts ad acta först under 2014. Vilka är skälen till att beslut om att lägga ärendena ad acta inte har fattats tidigare?

Ärendena N2010/1508/FIN, N2012/1897/FIN och N2012/4915/FIN berör samtliga Saab Automobile AB; dels försäljningen, dels konkursen. Dessa händelser rönt stort medialt intresse och genererade många framställningar om utlämnande av allmänna handlingar. I en del av dessa

ärenden krävdes omfattande sekretessgranskning vilket periodvis innebar en hög arbetsbelastning. I dessa lägen prioriterades själva utlämnandet av handlingar. Mot denna bakgrund är det av förbiseende som ad acta-beslut i vissa fall dröjt. Att ärendena formellt inte avslutats har sedan uppmärksammats först vid senare genomgångar av ärendebalansen, varvid ärendena omedelbart lagts ad acta.

Ärende N2012/4237/E var ett av flera ärenden som avsåg utlämnande av vissa handlingar som lämnades ut vid flera tillfällen under sommaren 2012. Handlingarna lämnades i samtliga fall ut i maskerat skick i anslutning till att begäran inkom. Av förbiseende avslutades inte det aktuella ärendet samtidigt som de andra ärendena utan först i december 2013.

11. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

De i promemorian gjorda iakttagelserna ger inte anledning till några övriga kommentarer.

Bilaga 1

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-06-04

Näringsdepartementet

Expeditionschefssekretariatet

Rutiner vid utlämnande av allmän handling

- När en handling begärs utlämnad via registratorskontoret tar registratorn kontakt med assistent och/eller handläggare på berörd enhet per telefon eller e-post.
- Samma dag eller senast dagen därpå, levererar enheten handlingen till sökanden efter sedvanlig sekretessbedömning.
- Enheten meddelar registrator per telefon eller e-post när handlingen lämnats ut.
- Om ett utlämnande av papperskopior omfattar tio sidor eller mer ska expeditionsavgift tas ut enligt avgiftsförordningen (1992:191). Kontakta i så fall registratorskontoret före utlämnandet så skriver de en faktura.
- Vill sökanden ta del av handlingen på plats kontaktar enheten registrator. Därefter meddelas sökanden av enheten att handlingen finns tillgänglig.
- Om utlämnande av handlingen inte kan ske senast dagen efter det att begäran gjorts, t.ex. på grund av att handlingen är omfattande och sekretessbedömningen bedöms ta längre tid, ska begäran diarieföras på den enhet som förvarar handlingen. Sökanden ska i så fall informeras, helst via telefon, av ansvarig enhet om detta samt att, om så bedöms lämpligt, handlingen/-arna lämnas ut vartefter sekretessbedömning gjorts.
- Om delar av en handling bedöms omfattas av sekretess kontaktas expeditionschefssekretariatet omedelbart.

- Om en handling bedöms omfattas av sekretess och därför lämnas ut med vissa uppgifter maskerade ska ett tjänstemannabesked bifogas handlingen (se formulär 2.12 i Gula boken).
- Vill sökanden ha en kopia av handlingen expedieras den därefter omgående med A-post.
- Skriftliga begäran om utlämnande av handlingar som kommer in via registratorskontoret hålls ordnade på registratorskontoret, såvida de inte diarieförts enligt ovan. Begäran bevaras i tre månader.
- Om en beställning av en handling görs till annan än registratorskontoret, ansvarar berörd enhet på motsvarande sätt för att beställningen hålls ordnad eller diarieförs (se ovan), expedieras och att uppgift om när expediering skett antecknas. Detta gäller såväl muntliga som skriftliga beställningar.

En allmän handling kan tillhandahållas allmänheten på olika sätt. Vanligast är att departementet skickar en kopia av handlingen med post eller e-post. Det förekommer också att sökanden läser handlingen på plats vid besök på departementet.

- Det finns ingen skyldighet att lämna ut handlingar elektroniskt. Det kan dock vara lämpligt, t.ex. om handlingen finns elektroniskt. Handlingar lämnas endast ut i pdf-format. Handlingar som innehåller känsliga uppgifter eller en större mängd personuppgifter bör inte lämnas ut elektroniskt.

Bilagor 2

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

Checklista: Att tänka på vid utlämnande av allmän handling

Detta är en kortfattad checklista till stöd för ansvarig handläggare vid den praktiska hanteringen av utlämnande av allmän handling i Näringsdepartementet.

Begäran om utlämnande av allmän handling ska alltid handläggas skyndsamt. Om en handling inte omfattas av sekretess bör den lämnas ut samma dag som den begärts ut. Om så inte kan ske ska begäran diarieföras och sökanden informeras, se vidare under Arbetsätt/Styrande dokument i Näringsdepartementet/Allmän handling. Ytterligare vägledning kring vad som är en allmän handling m.m. finns i Promemoria för ärendehantering i Näringsdepartementet (Arbetsätt/Styrande dokument i Näringsdepartementet/Ärendehantering).

Steg 1 – Är begäran tillräckligt tydlig?:

- Är begäran så tydlig/specificerad att den går att handlägga?
Om JA, gå till steg 2.
Om NEJ, kontakta sökanden för en tydligare beskrivning av vad begäran avser.

Steg 2 – Finns allmän handling?:

- Är den handling som begärts ut en allmän handling?
Om JA, gå till steg 3.
Om NEJ, så ska den inte lämnas ut.

Steg 3 – Sekretessbedömning:

- Kan handlingen eller någon del av den omfattas av sekretess?
Om JA, kontakta omgående expeditionschefssekretariatet för sekretessbedömning och eventuell maskning av dokumentet före utlämnande.
Om NEJ, så är handlingen offentlig och kan lämnas ut, se steg 4.

Steg 4 – Utlämnande:

Finns tre alternativ:

- Sökanden tar del av handlingen hos registrator. Gratis. Kontakta registrator före utlämnande.
- Kopior till sökanden via A-post. Mer än 9 sidor kostar pengar. Kontakta registrator före utlämnande för faktura.
- Pdf-fil till sökanden via e-post. Obs! Det finns ingen skyldighet att lämna ut elektroniskt, men kan ibland vara enklare för alla. Lämna inte ut i andra format än pdf.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

Arbetsmarknadsdepartementet

**Konstitutionsutskottets granskningsärendet Vissa ärenden i
Regeringskansliet: överklaganden och begäran om allmän handling**

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 7, 8 och 11. Samråd har skett med Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

7. Utöver bestämmelserna i TF och Regeringskansliets instruktion samt de riktlinjer som anges i Gula boken, vilka föreskrifter eller andra instruktioner, såsom arbetsordningar e.d., gäller för hantering av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar inom Regeringskansliet, dels generellt, dels för de enskilda departement (Ju, A, N) som omfattas av den aktuella granskningen?

Utöver bestämmelserna i TF, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL), Regeringskansliets instruktion och anvisningarna om hanteringen av allmänna handlingar i den s.k. Gula boken (den senaste uppdaterade versionen har beteckningen SB PM 2014:2) finns inga generella bestämmelser för handläggning av sådana framställningar inom Regeringskansliet. Nyanställda medarbetare i Regeringskansliet genomgår utbildning om arbetet i Regeringskansliet. I utbildningen finns avsnitt som rör regelverket kring offentlighet och sekretess, bl.a. hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar eller av uppgifter ur sådana handlingar bör handläggas.

I vissa arbetsordningar finns det regler om hur framställningar om att få ta del av allmänna handlingar ska hanteras.

Om en anställd i Regeringskansliet har ansvar för vården av en handling är det i första hand den anställda som ska pröva om handlingen kan lämnas ut enligt reglerna i 6 kap. 3 § OSL. Frågan om vilken anställd i Arbetsmarknadsdepartementet som har ansvar för vården av en viss handling följer av de ansvarsområden som regleras i Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2014:2) respektive för Arbetsmarknadsdepartementet (RKF 2013:12).

2

Arbetsmarknadsdepartementet har även en rutinbeskrivning som bl.a. innehåller en checklista till stöd för ansvarig handläggare vid den praktiska hanteringen.

8. Granskningen visar att 19 av de 20 granskade ärendena har väckts under perioden 18 juni 2009-17 december 2012. Utifrån tillgängliga handlingar i ärendena har inga uppenbara brister kunnat konstateras i fråga om utlämnandet av begärda handlingar. Ärendena har emellertid lagts ad acta först under 2014. Vilka är skälen till att beslut om att lägga ärendena ad acta inte har fattats tidigare?

Av de fem ärenden som var registrerade hos Arbetsmarknadsdepartementet var fyra registrerade på den administrativa enheten (A 2010/488/ADM, A 2010/1884/ADM, A 2012/3152/ADM och A 2012/3961/ADM). Vid genomgång av ärendebalanserna under 2013 upptäcktes brister i rutinerna för avslut av ärenden. Rutinerna har därefter förbättrats och vid ärendebalansgenomgångar under 2014 har det konstaterats att enheten inte längre har ett problem med att handlagda ärenden inte avslutas i diariet.

Det sista ärendet (A 2012/1439/EXPCH) har lämnats över till en annan enhet för besvarande, men har inte blivit diariefört på den enheten. Som framgår av promemorian har det inte heller gått att utreda om frågeställaren fått svar på sina frågor. Ärendet borde ha omregistrerats i samband med att det överlämnades till en annan enhet. Vid departementets ärendebalansgenomgångar betonas numer alltid vikten av att omregistrera ärenden som lämnas över till en annan enhet och att det i diariet alltid anges vem som är ansvarig handläggare.

11. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Arbetsmarknadsdepartementet har inga ytterligare kommentarer till promemorian.

Bilaga 5.1

Bilaga 5.1 Förteckning över granskade genomförandekommittéer och deras verksamhet under 2013. I tabellen anges för respektive möte om förslag till rättsakt förelagts kommittén inför mötet (*) och om de instruktioner (ix) som upprättats inför mötet uppges ha beretts gemensamt i Regeringskansliet (detstilt).

Dep/ enhet	Kommitté	Repreterande myndighet	Möten 2013		Skriftliga samråd 2013		Stående ix	Särskilda ix	Äter- rapporter
			antal	datum	antal	datum			
J/EMA	Viseringskommittén	Migrationsverket	3	26/3, 10-11/6*, 11/12*	0		nej	3	3
J/EMA	Kommittén för resehandlingar	Migrationsverket	2	19/3*, 21/11	0		nej	0	2
J/EMA	Kommittén om enhetlig utformning av viseringar	Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket	2	12/4, 13/6*	0		nej	0	2
J/KO	Kommittén för leksakers säkerhet	Kemikalieinspektionen	2	3/5, 11/10*	2	15-28/3, 20/9- 4/10	nej	2	2
J/KO	Kommittén för konsumentskyddsarbete	Konsumentverket	2	27/5, 30/10	0		nej	0	0
L/DL	Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa - sektionen för djurhälsa och djurskydd	Livsmedelsverket, Jordbruksverket	18	15/1*, 6/2*, 5/3*, 21-22/3*, 10-11/4*, 16/4*, 7/5*, 22/5*, 14/6*, 2/7*, 10/7*, 26/8*, 10-11/9*, 7/10*, 31/10*, 7-8/11*, 19/11*, 4/12*	2	28/6, 16-19/8	ja	18	18
L/DL	Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa - sektionen för genetiskt modifierade livsmedel och föder samt miljörisken	Livsmedelsverket, Jordbruksverket	7	25/2*, 20/3*, 26/4*, 10/6*, 13/9*, 11/10*, 9/12*	0		ja	0	6
L/DL	Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa - sektionen för bekämpningsmedelstresorer i livsmedel och föder	Livsmedelsverket	5	25-26/2*, 22-23/4*, 13-14/6*, 16-17/9*, 8-19/11*	0		nej	5	5

Dep./ enhet	Kommitté	Representerande myndighet	Möten 2013		Skriftliga samråd 2013		Stående ix	Särskilda ix	Åter- rapporter
			antal	datum	antal	datum			
L/ELT	Kommittén för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen och för tillämpning av direktivet om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket	Jordbruksverket	4	11/2*, 8/5, 23/9, 19/12	0		nej	1	4
M/NM	Kommittén för genomförandet av direktivet om upprättandet av en ram för gemenskapens vattenpolitik	Havs- och vattenmyndigheten	4	28/1*, 22/3, 30/9, 4/11	0		nej	4	1
M/KL, M/KE	Kommittén för ämnen som byter ned ozonskiktet och för fluorerade växthusgaser	Naturvårdsverket	2	11/6*, 3/10*	3	23/1-7/2, 17/6-1/7, 18/7-23/8.	nej	2	2
M/KE	Ständiga kommittén för biocidprodukter	Kemikalieinspektionen	6	1/3*, 26-27/3*, 15-17/5*, 12/7*, 27/9*, 13/12*	5	28/1-11/2, 31/1-14/2, 29/8-12/9, 9-24/9, 22/10-5/11	nej	6	6
M/KE	Kommittén för anpassning till den vetenskapliga utvecklingen och för genomförande av direktiv 2008/98/EG om avfall	Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen	6	4/7, 18/10*, 29/10, 30/10, 5/11, 17/12	2	15/2-29/3, 16/5-14/6	nej	6	4
M/KE	Kommitté som inrättats genom förordningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH)	Kemikalieinspektionen	6	17/1*, 21-22/2*, 18-19/6*, 17-18/9*, 10/11*, 17/12*	5	23/4-17/5, 22/7-6/9, 10/10-4/11, 14/10-4/11, 11/11-3/12.	nej	6	6

Dep./ enhet	Kommitté	Representerande myndighet	Möten 2013		Skriftliga samråd 2013		Stående ix	Särskilda ix	Åter- rapporter
			antal	datum	antal	datum			
N/TE	Kommittén för sjösäkerhet och förhindrande av förorening från fartyg	Transportstyrelsen	4	26/2*, 22/4, 3/7*, 22/11*	0		nej	4	4
N/TE	Kommittén för vägtransporter	Transportstyrelsen (Näringsdep. 28/6)	3	5/3, 28/6*, 6/12*	0		nej	3	3
N/TE	Kommittén för tillämpning av de gemensamma skyddsreglerna för den civila luftfarten	Transportstyrelsen	5	23-24/1, 20-21/3*, 18-19/9*, 5-6/6*, 27-28/11	3	8-15/2, 7-14/10, 8/10-6/11	nej	5	5
N/TE	Kommittén för tillämpning av gemensamma säkerhetsbestämmelser på det civila luftfartsområdet	Transportstyrelsen	4	19-21/2, 23-25/4*, 10-12/7*, 16-18/10*	2	12-25/3, 5-19/11	nej	4	4
N/TE	Kommittén för genomförande av lagstiftningen om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar	Transportstyrelsen	5	6/2, 17/4, 28/6, 25/9, 10/12	0		nej	4	5
N/TE	Europeiska IIS (intelligenta transportsystem)-kommittén	Trafikverket, Transportstyrelsen	3	25/1, 20/6, 3/12	0		nej	3	1

Källor: Departementens förteckningar över genomförandekommittéer samt instruktioner till och återrapporter från genomförandekommittéerna, samt Europeiska kommissionens register över kommittéhandlingar (augusti 2014).

Bilaga 5.2

REGERINGSKANSLIET

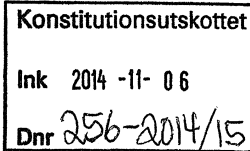
Promemoria

2014-11-06

SB2014/6875/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringen, myndigheterna och
EU: EU-kommissionens genomförandekommittéer**

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen samt en bilaga.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Heléne Åberg Benalal.

CWeihe
Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringen, myndigheterna och EU: EU-kommissionens genomförandekommittéer

Konstitutionsutskottet har inlett en granskning i fråga om regeringen, myndigheterna och EU: EU-kommissionens genomförandekommittéer.

Underlag har tagits fram av Justitiedepartementet, Landsbyggsdepartementet, Miljödepartementet, Näringsdepartementet och kansliet för samordning av EU-frågor (SB EUK).

Bakgrund

Enligt 26 b § i förordning (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (RKI) får SB EUK ge ut handböcker, riktlinjer och annat material i syfte att uppnå enhetlighet och hög kvalitet vid handläggningen inom Regeringskansliet av frågor som rör EU.

I syfte att informera om gällande rätt och föreslå enhetliga rutiner så utformas s.k. cirkulär som chefen för SB EUK får besluta om. Cirkulären är icke-bindande riktlinjer i syfte att skapa enhetliga rutiner som departementen rekommenderas att följa. Cirkulären finns tillgängliga på Regeringskansliets intranät. Departementens EU-samordningsfunktioner har enligt cirkulär 3 bl.a. till uppgift att verka för att cirkulären efterföljs samt sprida information om cirkulären.

Cirkulär 5 innehåller riktlinjer för Regeringskansliets handläggning av frågor som rör kommissionens befogenhet att anta genomförandeakter. SB EUK har, i den kontinuerliga dialogen med departementen, understrukt vikten av att departementen har kunskap om genomförandekommittéer inom respektive departements ansvarsområde, att beslut om tillsättning av representanter sker i enlighet med arbetsordningen för respektive departement samt att instruktionsgivning och rapportering sker i linje med cirkulär 5 och cirkulär 3.

2

SB EUK utför dessutom kontinuerliga utbildningsinsatser, bl.a. om de frågor som cirkulär 5 behandlar. Det rör sig om såväl allmänt hållna kurser för alla departement samt specifika utbildningar på de olika departementen, ibland även på enhetsnivå. Vissa departement håller även interna utbildningar om cirkulär 5.

1. Tidigare studier (se s. 5 f. i promemorian) har visat på vissa brister i departementens kunskaper om och förteckningar över genomförandekommittéer. Hur säkerställer departementen i dag att de har kunskap om de genomförandekommittéer som är verksamma inom det egna ansvarsområdet?

De departement som varit föremål för konstitutionsutskottets granskning för förteckningar över de genomförandekommittéer som finns inom departementets ansvarsområde. På så sätt säkerställer de att de har kunskap om sina respektive genomförandekommittéer. SB EUK tar emot uppdaterade listor från departementen över genomförandekommittéer inom departementens ansvarsområden.

2. Har det vid de departement som omfattas av granskningen (Ju, L, M, N) antagits särskilda riktlinjer för det enskilda departementets och berörda myndigheters deltagande i genomförandekommittéer inom departementets ansvarsområde? Utskottet önskar i förekommande fall ta del av sådana riktlinjer.

Departementen som omfattas av granskningen följer de riktlinjer som framgår av cirkulär 5 och inget av dem har antagit särskilda riktlinjer. Däremot har Transportenheten på Näringsdepartementet utarbetat kompletterande riktlinjer som bifogas.

3. Hur sker förordnandet av representanter till genomförandekommittéer vid de departement som omfattas av granskningen (Ju, L, M, N)? Fattas beslut om förordnande alltid av departementschefen? Om så inte är fallet, finns en fastställd delegationsordning för sådana beslut i departementet? Föreligger alltid ett formellt förordnande? Om så inte är fallet, hur överensstämmer det med bestämmelserna i Regeringskansliets instruktion och i cirkulär 5 om beslut i fråga om Sveriges representanter i kommittéer under kommissionen?

Förordnandet av representanter till genomförandekommittéer vid de departement som omfattas av granskningen sker i enlighet med respektive departements arbetsordning. Beslut fattas vanligen på enhetschefsnivå i enlighet med en fastställd delegationsordning som framgår av respektive arbetsordning.

Vid Justitiedepartementet ska expeditionschefen, rättscheferna, den internationella chefsförhandlaren och planeringschefen inom sina respektive verksamhetsområden bl.a. föreslå Sveriges representanter i kommittéer under Europeiska kommissionen. Chefstjänstemannen får överlämna till en huvudman att fullgöra uppgiften. Departementets enhetschefer utser, i den mån inte statssekreterare eller chefstjänsteman bestämmer annat, Sveriges ombud och andra representanter vid förhandlingar med annan stat eller vid förhandlingar med och möten inom internationella organisationer.

Vid Landsbyggsdepartementet utser enhetscheferna svenska representanter vid bl.a. EU-förhandlingar inom enhetens ansvarsområde. Vid Miljödepartementet utser enhetscheferna inom sitt ansvarsområde representanter i det löpande arbetet inom EU och föreslår Sveriges representanter i kommittéer under den Europeiska kommissionen. Beslut som rör enhetschefen fattas av en chefstjänsteman och beslut som rör rättschefen fattas av någon av de andra chefstjänstemännen. Vid Näringsdepartementet ansvarar enhetschefen eller annan huvudman för att utse representanter i kommittéerna.

Vid Miljödepartementet föreligger alltid ett beslut om förordnande och vid Näringsdepartementet fattas särskilda beslut med förordnanden som tas in i departementsprotokollet. Inom Justitiedepartementet förekommer det att föreskrifterna i RKI och i departementets arbetsordning om att utse representanter tolkas och tillämpas så att uppgiften fullgörs på annat sätt än genom ett formellt förordnande. Inom Landsbyggsdepartementet sker inte alltid förordnandet i skriftlig form.

4. Granskningen visar att skriftliga instruktioner saknas för några av de möten som avhållits i de granskade genomförandekommittéerna under 2013 (se s. 18 f. i promemorian). I två fall rör det sig om möten där förslag till rättsakter förelagts kommittén inför mötet (Kommittén för resehandlingar 2013-03-19 och Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar 2013-06-13). Mot bakgrund av vad konstitutionsutskottet tidigare har uttalat (bet. 2010/11 :KU10 s. 98) om upprättande av instruktioner i frågor som är föremål för förhandling i EU och Statsrådsberedningens riktlinjer för upprättande av instruktioner inför möten i genomförandekommittéerna, vilka kommentarer föranleder detta?

Av cirkulär 5 framgår att det är viktigt att instruktioner lämnas av det ansvariga departementet och att detta görs på samma sätt som när det gäller instruktioner inför möten med rådsarbetsgrupper. Instruktioner med svenska ståndpunkter i EU-frågor bör enligt riktlinjerna i cirkulär 3 normalt utvecklas i mallen för EU-instruktioner. En enklare instruktion

kan vara en kort mailväxling, och sådana kan på Näringsdepartementets område ha förbisetts i diarietföringen i enstaka fall.

Inför de två fall som tas upp i frågan (mötet den 19 mars 2013 i Kommittén för resehandlingar och mötet den 13 juni 2013 i Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar) har Justitiedepartementet gjort bedömningen att någon skriftlig instruktion inte behövde tas fram. Kommittén för resehandlingar fattar inte några EU-gemensamma beslut om erkännande av resehandlingar och Kommittén om enhetlig utformning av visumhandlingar hanterar genomgående frågor av teknisk karaktär.

5. Av granskningen framgår (se s. 18 i promemorian) att det ibland är oklart vem som har upprättat instruktionerna och att instruktionerna i några fall har upprättats av den myndighet som representerat Sverige i genomförandekommittén. Dessa instruktioner är endast undantagsvis registrerade i Regeringskansliet. Har instruktionerna varit föremål för någon form av beredning i Regeringskansliet? Om så inte är fallet, vilka kommentarer föranleder detta?

När det gäller Viseringskommittén, som behandlar frågor av bl.a. teknisk, praktisk och informativ karaktär, är det den svenska representeranten som har kommenterat dagordningarna. Justitiedepartementet har mot bakgrund av informationen i dagordningarna gjort bedömningen att någon gemensamberedd instruktion från Regeringskansliet inte behövde tas fram inför de aktuella mötena.

Inom Näringsdepartementets ansvarsområde är det ibland myndigheterna som själva utarbetar ett förslag till instruktion som sedan tillställs departementet för beredning och godkännande. I vissa enstaka fall kan det ha förekommit att instruktionen av förbiseende inte har diarietförts. När det gäller instruktioner inför möten i kommittén för Sjöfartsskydd, som omnämns på sid. 18 i promemorian, är det vanligt att Transportstyrelsen skickar ett underlag till instruktion inför ett kommande möte i form av kommentarer i en annoterad dagordning. Departementet tar ställning till om detta underlag behöver gemensambereadas (t.ex. om beslutspunkter eller principiellt viktiga discussionsfrågor finns på dagordningen). Därefter meddelas myndigheten om den gemensamma beredningen föranlett några ändringar i instruktionsunderlaget. Det kan av förbiseende ha inträffat att den dokumentation som lämnats med e-post till myndigheten om att underlaget är korrekt att använda som instruktion för mötet inte har diarietförts.

6. När det gäller arbetet i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och Djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurskydd överensstämmer inte alltid de instruktioner som departementet redovisar med de instruktioner som representanten hänvisar till i återsrapporteringen (se s. 20 i promemorian). Vilka kommentarer föranleder detta?

Såvitt avser möten den 7 maj, 26 augusti samt 7 oktober 2013 förekommer enligt Landsbyggsdepartementet felaktiga datumhänvisningar till stående instruktion i rapporterna. Den stående instruktionen uppdaterades under våren 2013. Jordbruksverket har medverkat i framtagandet och delegaten är väl insatt i skillnaderna mellan de olika versionerna från 2007 respektive 2013 och den senare stående instruktionen har legat till grund för agerandet vid mötena. Av misstag har hänvisats till den äldre instruktionen.

I rapporten från mötet den 7 maj 2013 anges för punkten A5 om hästpass att en särskild instruktion fanns. Bakgrunden är enligt Landsbyggsdepartementet att Jordbruksverket före mötet lämnat ett yttrande till Regeringskansliet för den aktuella punkten. Emellertid hade frågan beretts gemensamt i Regeringskansliet sedan tidigare inför andra möten och nu aktuell dagordningspunkt ansågs rymmas inom tidigare framtagna specifika instruktioner. För tydlighets skull kunde rapporten ha refererat till "tidigare framtagna specifika instruktioner", snarare än till "särskild instruktion". Delegaten var dock väl förtrogen med dessa specifika instruktioner och felaktigheten i rapporteringen bedöms inte ha inneburit någon tvekan kring den svenska ståndpunkten för mötet.

Rapporten från den 8 november 2013 anger om punkten om hästpass att en särskild instruktion fanns. Enligt Landsbyggsdepartementet hade Jordbruksverket lämnat ett yttrande i den punkten, men hästpassfrågan var redan gemensamberedd i Regeringskansliet och denna punkt föll därför under "tidigare framtagna specifika instruktioner". Att instruktionen saknar referensen "tidigare framtagna specifika instruktioner" är ett rent misstag vid hanteringen. Delegaten var väl förtrogen med att dessa tidigare framtagna specifika instruktioner var relevanta även för detta möte.

7. Konstitutionsutskottet har i samband med en tidigare granskning av instruktioner inför möten i rådsarbetsgrupper (bet. 2010/11:KU10 s. 98) uppmärksammat vissa skillnader mellan olika departement när detta gäller angivelser av angelägenhetsgrader i instruktionerna. Utskottet anförde då att det i den mån det finns behov av att ange angelägenhetsgrader i instruktioner skulle kunna vara ändamålsenligt att införa gemensamma kriterier för sådana angelägenhetsgrader i Regeringskansliet. Av den nu aktuella granskningen framgår (se s. 18 i promemorian) att angelägenhetsgrader anges i instruktionerna i omkring hälften av de

granskade kommittéerna. Vilka kommentarer föranleder den aktuella iakttagelsen mot bakgrund av utskottets tidigare uttalande?

Enligt Regeringskansliets nuvarande instruktionsmall för EU-frågor ska prioriteringsgrad anges (hög, medel eller låg). Till rubriken finns en förklarande kommentar kring hur prioriteringsgraden kan anges. Där framgår att den avgörs av om frågan är politiskt intressant eller kontroversiell; principiellt eller strategiskt viktig; får eller kan få konsekvenser av vikt för svensk lagstiftning eller svenska förhållanden; får eller kan få samhällsekonomisk, budgetär eller organisatorisk påverkan.

8. Uppgifter om gemensam beredning av instruktionerna inför genomförandekommittéernas möten förekommer i omkring hälften av de granskade instruktionerna (se s. 21 i promemorian). Enligt gällande riktlinjer får formerna för och dokumentationen av samrådet avgöras från fall till fall. Hur säkerställs att gemensam beredning har genomförts? Om gemensam beredning inte har ägt rum vid de tillfällen då uppgifter om samrådet saknas, hur överensstämmer detta med de riktlinjer som då gällde i detta avseende och när anses sådan beredning vara behövlig?

Justitiedepartementet följer Statsrådsberedningens riktlinjer om samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1 rev. 2013). Den som i det enskilda fallet ansvarar för genomförandet av en gemensam beredning har också ett ansvar för att ta ställning till i vilken utsträckning och på vilket sätt som träffade överenskommelser ska dokumenteras etc.

Gemensam beredning har genomförts i samtliga de fall som är aktuella inom Landsbygdsdepartementets ansvarsområde. I de fall det anges att gemensam beredning pågår är detta en följd av att ansvarig handläggare förbisett att anteckna att gemensam beredning har avslutats.

Miljödepartementets instruktioner gemensambereds inom Regeringskansliet. Det framgår av den slutliga instruktionen vilka departement som har ingått i beredningen.

På Näringsdepartementet är det respektive huvudman på enheterna som har ansvaret för att gemensamberedningen gått till på ett korrekt sätt. Det förekommer dock att frågor, som är föremål för beslut i en kommitté, har beretts i ett annat sammanhang med ansvariga, och att huvudmannen därför kan göra bedömningen att gemensam beredning inte är aktuell igen.

9. *Formuleringarna om gemensam beredning av EU-frågor skiljer sig åt mellan den senaste versionen (2014-01-31) av cirkulär 3 och den tidigare versionen (2008-01-29) av cirkuläret. Skiljer sig riktlinjerna åt i sak i fråga om när gemensam beredning av instruktioner anses vara behövlig?*

Riktlinjerna enligt tidigare och nuvarande lydelse skiljer sig inte åt i sak i fråga om när gemensam beredning av instruktioner anses vara behövlig.

10. *I de fall då gemensam beredning av instruktionerna redovisas uppges den i samtliga fall utom ett (instruktion inför möte i Sjösäkerhetskommittén 2013-04-22) ha involverat Fi BA och SB EU. Vad är skälet till att dessa båda enheter så vitt framgår inte har involverats i gemensamberedningen i det enskilda fallet och hur överensstämmer det med då gällande riktlinjer i Regeringskansliet?*

Enligt Näringsdepartementet kan det ha skett ett förbiseende i detta fall. Det förekommer dock att frågor, som är föremål för beslut i en kommitté, har beretts i ett annat sammanhang med ansvariga i SB EUK och Fi BA och att man därför inte har tagit med dessa i gemensamberedningen.

11. *I ett fall noteras att en slutlig instruktion (inför möte i Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – sektionen för djurhälsa och djurskydd 2013-11-19) är daterad efter det att mötet ägt rum. Vad är skälet till detta?*

Landsbyggsdepartementet har anfört följande. Generellt för arbetet med de ständiga kommittéerna gäller att dokument kommer mycket sent inför mötena. En förutsättning för att Sverige ska kunna påverka besluten i EU är att vi så långt som möjligt anpassar vårt arbetssätt efter de inte alltid optimala förutsättningar som kommissionen ger. En konsekvens av detta är att den gemensamma beredningen i Regeringskansliet kan pågå mycket nära inpå mötet. Ibland kan den gemensamma beredningen inte avslutas förrän på mötesdagen. I just detta fall, den 19 november 2013, avslutades den gemensamma beredningen på mötesdagen. Vidare var den ansvarige handläggaren i departementet på tjänsteresa den aktuella mötesdagen, men genomförde den gemensamma beredningen på distans. De praktiska göromålen kring den administrativa hanteringen med detta kunde därför inte slutföras förrän den 22 november 2013.

12. *I flera fall (se s. 21 f. i promemorian) har återrapporter från genomförandekommittéerna inte upprättats eller lämnats inom de 24*

timmar som stipuleras i Regeringskansliets riktlinjer. Vilka kommentarer föranleder detta?

Justitiedepartementet har anfört följande. Den myndighet som har representerat Sverige i Kommittén för leksakers säkerhet har lämnat rapport kort tid efter mötet. I Justitiedepartementet har rapporten i de aktuella fallen överförts till en av Regeringskansliets mallar, vilket fördröjt hanteringen. Förfarandet har uppmärksammats för att undvika att det sker fördröjningar av detta slag.

Två fall gäller Kommittén för konsumentskyddssamarbete, som hanterar frågor som rör samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter på konsumentområdet. Vid båda mötena behandlades frågor om myndigheternas operativa tillsynssamarbete. Justitiedepartementet har löpande kontakt med myndigheten om arbetet i kommittén.

Landsbyggsdepartementet har anfört följande. I de fall återrapportering inte skett inom 24 timmar är detta föranlett av delegatens arbetsbelastning.

Miljödepartementet har anfört följande. Miljödepartementet avser att tydliggöra till myndigheterna de regler som gäller för återrapportering enligt cirkulär 3.

Näringsdepartementet har anfört följande. Departementet följer de riktlinjer som ges i SB EUK cirkulär. Vad gäller återrapporteringen från genomförandekommittéer anser Näringsdepartementet att dessa bör skiljas från återrapportering från rådsarbetsgrupper, där oftast arbetet sker under större tidspress p.g.a. Coreperbehandling och dylikt. I många av kommittéerna är arbetet av annat slag och har andra tidsperspektiv då detta avser kommissionens beslutsprocesser och inte rådets, och att återrapporteringen därmed kan ske vid senare tidpunkt utan att arbetet hemmavid påverkas.

13. Så vitt framgår av det granskade materialet har myndigheternas återrapporter från möten i genomförandekommittéerna i drygt hälften av fallen inte diarieförts i departementen (se s. 21 f. i promemorian). Vad är skälet till detta och hur överensstämmer det med de bestämmelser i OSL och i Statsrådsberedningens riktlinjer för hanteringen av EU-handlingar i Regeringskansliet som refereras i granskningspromemorian?

Inom Landsbyggsdepartementet diarieförs rapporter som upprättats av delegater anställda på annan myndighet. I ett här aktuellt fall, mötet den 20 mars 2013 med Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa – GMO-sektionen, anges i utskottets promemoria att skriftlig återrapportering saknas. Närmare efterforskningar har visat att den vid

mötet närvarande delegaten skrivit en rapport som inkommit till och förvarats i departementet. Rutinen att diarieföra återrapporeringen har dock brustit.

Ett fall inom Miljödepartementets område som nämns i promemorian gäller återrapporering från möten i Kommittén för genomförandet av direktivet om upprättandet av en ram för gemenskapens vattenpolitik, där Havs- och vattenmyndigheten företräder den svenska regeringen. Där förekom beslutspunkt i endast ett av de fyra mötena där Sveriges representant skulle framföra svensk ståndpunkt. Från det mötet återrapporerade den svenska myndighetsrepresentanten med en skriftlig rapport som diariefördes. Kommissionen för minnesanteckningar från samtliga möten, dessa skickas dock inte till Regeringskansliet utan laddas ned från EU kommissionens bibliotek CIRCA och registreras därmed inte som inkommande i akten. Avseende återrapporering från två av mötena i Avfallskommittén kan Miljödepartementet nu meddela rapporterna är återfunna och att de av misstag inte hade diarieförts. Detta är dock nu åtgärdat.

På Näringsdepartementet ska alla återrapporater, liksom övriga allmänna handlingar, diarieföras enligt normala rutiner. Detta utesluter dock inte att misstag kan ha gjorts i vissa enskilda fall.

14. De skriftliga återrapporaterna från Kommittén för leksakers säkerhet, där en myndighetstjänsteman uppges ha representerat Sverige, synes ha upprättats i Justitiedepartementet. Vad beror det på?

Justitiedepartementet har anfört följande. Den myndighet som har representerat Sverige i Kommittén för leksakers säkerhet har lämnat rapport kort tid efter mötet. I Justitiedepartementet har rapporten i de aktuella fallen överförs till en av Regeringskansliets mallar.

15. Enligt Europaparlamentets och rådets s.k. kommittéförfarandeförordning, KFF, får ordförande i genomförandekommittéerna i vederbörligen motiverade fall inhämta kommitténs yttrande över ett förslag till rättsakt genom skriftligt förfarande. Så vitt kan konstateras finns inga särskilda riktlinjer i Regeringskansliet när det gäller hanteringen av sådana skriftliga förfaranden. Mot denna bakgrund önskar utskottet svar på följande frågor. Hur hanteras skriftliga förfaranden inom ramen för kommittéförfarandet i Regeringskansliet? Sker instruktionsgivning och återrapporering i samband med skriftliga förfaranden på samma sätt som när det gäller möten i kommittéerna?

I Cirkulär 1 finns Riktlinjer för handläggning av skriftliga beslutsförfaranden i EU-frågor i de fall rådet fattar beslut med skriftligt

förfarande. Det finns inga särskilda riktlinjer i Regeringskansliet för hanteringen av de fall genomförandekommittéer tillämpar det skriftliga förfarandet som regleras i kommittéförfarandeförordningen (KFF). I praktiken gemensambers svar på sådana skriftliga förfaranden i regel på motsvarande sätt som skriftliga förfaranden i rådet.

16. Vilka kommentarer i övrigt föranleder de i promemorian gjorda iakttagelserna?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Promemoria

1 (12)
+ 2 bilagor

2014-01-22

Näringsdepartementet

Transport

Riktlinjer för internationellt arbete på N TE

1. Bakgrund

I detta dokument behandlas metoderna för EU- och internationellt arbete på Näringsdepartementets Transportenhet (N TE). Följande områden behandlas:

- Beredningsrutiner för framtagande av svenska ståndpunkter i frågor där N TE har beredningsansvar inom RK, dvs. i förhållande till andra departement, andra enheter och sekretariat inom Näringsdepartementet (N) och berörda myndigheter.
- Att företräda Sverige i arbetsgrupper i ministerrådet och kommissionens expertgrupper och kommittéer inom EU och i internationella organ, främst inom FN.
- Metoder för påverkansarbete för att driva svenska ståndpunkter.
- Svensk representation i EU eller internationella organ (översiktligt)

Dessa riktlinjer har tagits fram av N TE i samråd med Näringsdepartementets rättssekretariat (N RS) och internationella sekretariat (N IS). Kartläggning av befintliga kommittéer och arbetsgrupper på internationell nivå har gjorts tillsammans med berörda myndigheter Transportstyrelsen, Trafikverket, Luftfartsverket och Sjöfartsverket.

2. Svenska tjänstemän i EU och andra internationella organ

Motivet för att öka antalet svenska tjänstemän i EU:s institutioner och internationella organ är att få bättre information om kommande initiativ och därmed bättre kunna påverka kommande förslag. Särskilda tjänster finns både på SB och på representationen i Bryssel med uppgift att stimulera svenskar att söka tjänster i framförallt EU:s institutioner. Ändå är antalet svenskar som arbetar inom politikområdet transporter både inom EU:s institutioner och i internationella organ högst begränsat.

Den relativt komplicerade processen fram till en anställning i EU:s institutioner och internationella organ medför ofta att en sökande stöter på problem. För att förbättra möjligheterna att få in svenskar de internationella kan RK tar ett större ansvar för att leta upp möjliga tjänster och försöka matcha med lämplig kompetens, garantera finansieringen och lobba för att svenskar ska få anställning. En kontaktperson på N TE ska samarbeta med myndigheterna i syfte att öka svensk representation i internationella organ. Denna funktion bör bidra till att öka möjligheterna att söka upp lämplig kompetens och utarbeta effektiva mallar för ansökningar. Kontaktpersonen ska även strategiskt söka upp lämpliga lediga tjänster som kan kopplas till den politiska inriktning som är/blir aktuell för de kommande åren i enhetens strategiska utvecklingsplan.

En springande punkt för utlandstjänster är finansieringen. Olika sätt att fördela resurser mellan RK och myndigheterna prövas regelbundet och kan utvecklas vidare.

3. Beredningsrutiner inom olika forum

Detta avsnitt beskriver arbetssätt för beredningen av dels EU-ärenden, dels ärenden som är aktuella inom ramen för FN:s organ ICAO (internationella civila luftfartsorganisationen), IMO (internationella sjöfartsorganisationen) och UN-ECE (FN:s ekonomiska kommitté för Europa) men också inom OTIF (organisationen för internationell järnvägstrafik).

Avsnittet är indelat i fem delar där den första avser beredningsrutiner för EU-ärenden som behandlas i EU:s ministerråd i rådsformationen TTE-rådet (TTE= transport, telekommunikation och energi). Den andra tar upp rutiner för kommitté- och expertgruppsarbete inom EU och den tredje arbete inom andra internationella organ. De avslutande delarna tar upp uppföljning och registrering av EU- och internationella ärenden.

3.1. EU:s ministerråd

Transportområdet är ett av de mest lagstiftningstunga områdena inom EU. En stor del av den svenska lagstiftning som finns inom transportområdet har sitt ursprung i EU-rättsakter. En effektiv beredningsprocess för att ta fram svenska ståndpunkter som underlag för arbetet i ministerrådet med kommissionens förslag till lagstiftning m.m. är därför angelägen.

För att effektivt ta fram svenska ståndpunkter ska nedanstående steg tas i beredningen av ärenden inför förhandlingar i ministerrådet. Till hjälp ska även den prioritetsbedömning som Näringsdepartementet gör två gånger årligen användas. Prioritetsbedömningen görs för att avgöra vilken ambitionsnivå arbetet ska ges och avser Näringsdepartementets samtliga politikområden. Berörda myndigheters syn på prioriteringen av aktuella EU-rättsakter bör beaktas. N IS är ansvarig för samordningen som också förankras politiskt. N TE:s underlag till N IS ska tas fram efter ett brett samråd.

3.1.0 Innan förslag presenteras

För viktigare frågor bör påverkansarbetet inledas innan kommissionen (KOM) presenterar sitt förslag. Det finns nämligen större förutsättningar att kunna påverka formuleringar och innehåll innan KOM gjort sin avslutade gemensamma beredning (*inter-service consultation*) och ett förslag presenteras. Nödvändiga kontakter med ansvarig på KOM ska därför etableras tidigt och redan i det skede KOM utarbetar sitt förslag. De kontakterna kan bli värdefulla även för behandlingen av förslaget i rådet. Deltagare i KOM:s kommittéer och expertgrupper bör aktivt inleda och upprätthålla kontakter med KOM:s ansvariga handläggare. Transportråden vid representationen i Brysselska hjälpa till med kontakter i KOM:s berörda kabinett- eller på berörda generaldirektorat. Att innan ett skriftligt förslag ligger på bordet ha en utvecklad svensk position är inte alltid enkelt, men ju tidigare "red-lines" och målsättningar med förhandlingar formuleras desto större är förutsättningarna för att kunna nå ett framgångsrikt förhandlingsresultat. Exempel på hur påverkansarbete kan bedrivas finns i bilaga 1.

3.1.1. Ärendet registreras senast när det läggs fram av kommissionen

EU-ärenden ska registreras i RK:s diarium. Alla handlingar som är av vikt för att kunna följa ett ärende ska därefter registreras löpande och så snart det kan ske. Se närmare i avsnitt 3.5.

3.1.2. Beredning av ärenden

Riktlinjer för beredningen av ett ärende finns i Gula boken, EU-handboken och i tillämpliga cirkulär (nr 1–14) om EU-arbete samt i SB PM 2009:1 *Hur EU-handlingar skall hanteras i Regeringskansliet* och Fi-

dep:s cirkulär 2011:1 som bland annat behandlar finansiering av utgifter orsakade av EU-beslut (sid. 107-108). EU-handboken ger en

grundläggande bild av handläggningen av EU-ärenden i RK och bör studeras av varje handläggare som är engagerad i ett EU-ärende. Två forum för vägledning kring relevanta handlingar i ett aktuellt ärende är KOM:s databas Pre-Lex, http://ec.europa.eu/prelex/rech_simple.cfm?CL=sv, och Rådssekreterariatets Council Extranet till vilket en länk finns på Klaranätet (högerspalten).

3.1.3. Kontaktvägar etableras tidigt i processen

Handläggaren hos N TE kontaktar berörd myndighet för att etablera lämplig/a kontakt/er för det aktuella ärendet och myndigheten utser en sådan/a resurs/er. Kontaktpersonen på myndigheten ansvarar för att förmedla myndighetens samlade underlag till RK. N TE-handläggaren ansvarar också för att en N RS-handläggare konsulteras löpande i det aktuella ärendet. N TE-handläggaren ansvarar för att myndighetsrepresentant(er) och N RS-handläggaren sätts upp på Brysselrepresentationens sändlista för dokument och rapporter. N TE-handläggaren ska i akten notera vilka kontaktpersoner som ska ingå i en arbetsgrupp för det aktuella ärendet. Ansvarig handläggare vid representationen i Bryssel ska också anges. För högprioriterade EU-frågor ska även en kontaktperson på N IS engageras.

3.1.4. Samråd mellan N TE-handläggaren och myndigheten om underlag

Ett samråd hålls mellan RK-handläggaren och myndighetens kontaktperson om vilket underlag myndigheten ska ta fram. Inför detta ska N TE-handläggaren också samråda med N RS. Det underlag som tas fram av myndigheten ska sikta på att underlätta upprättande av faktapromemoria (FPM) till riksdagen och svensk ståndpunkts samt instruktioner för möten i rådet. Normalt ska N TE-handläggaren beställa underlaget från myndigheten men överenskommelse kan också på N TE-handläggarens initiativ ingås om att myndigheten löpande levererar underlag. Myndigheten svarar för lämplig avstämning av underlaget med andra berörda myndigheter och intresse- och näringslivsorgan.

FPM och ståndpunkt ska normalt stämmas av på rond med statssekreteraren, och i vissa fall på beredning med statsrådet. Förankring med riksdagen kan också ske om Trafikuskottet begär överläggning i frågan.

3.1.5. Instruktioner inför förhandling i rådet

N TE-handläggaren ansvarar för att en instruktion tas fram i lämpligt samråd med N RS. Utkast till instruktion ska gemensamberedas inom RK och med ansvarig handläggare vid representationen i Bryssel. För

högprioriterade ärenden bereds instruktionen också med kontaktpersonen på N IS. Den bedömning som gjorts av ärendets prioritering bör få genomslag även i instruktionsskrivningen, dvs. ett ärende med låg prioritet ska medföra en mindre detaljerad instruktion.

Färdigberedd instruktion sänds till representationen i Bryssel, om möjligt senast dagen innan mötet. Instruktionen bör samtidigt på lämpligt sätt delges övriga berörda kontaktpersoner. Vägledning för svenskt agerande ska finnas för de artiklar som är relevanta. Vägledning bör också i lämplig omfattning ges för eventuella fotnoter där förslag från andra MS, KOM eller ORDF kan påverka den svenska ståndpunkten för ärendet. Andrahandsalternativ bör också i lämplig omfattning tas med liksom vägledning om vilka MS med gemensam inställning som kan stödjas.

Vid större förändringar i ORDF:s förslag som kan ändra inriktning på den svenska ståndpunkten ska N TE-handläggaren bedöma om avstämning med politiska ledningen ska göras. I ärenden som behandlas i rådet under lång tid kan det även vara lämpligt att uppdatera den politiska ledningen om utvecklingen av arbetet vid lämpliga tillfällen.

3.1.6. Representation vid möten i rådets arbetsgrupper

På initiativ av N TE-handläggaren ska samråd med den berörda myndigheten och den ansvariga handläggaren vid representationen i Bryssel äga rum för att bestämma hur den svenska delegationen vid möten i rådets arbetsgrupp ska vara sammansatt (här jämställs specialkommittéer enligt artikel 218 (4) i fördraget på bl.a. luftfartsområdet med arbetsgrupp). Grundläggande principer är:

- vid behandling av ett högt prioriterat ärende deltar alltid representant från RK och vanligtvis också myndighet,
- vid behandling av ett ärende av medelprioritet bör representant från RK och/eller myndighet delta, och
- vid behandling av ett ärende av låg prioritet bör Sverige företrädas enbart av representationen i Bryssel.

3.1.7. Representationen i Bryssel rapporterar från möten i rådet.

Den ansvariga handläggaren på representationen skriver rapporter från möten i rådet om inte annat överenskommits. Rapporterna distribueras enligt representationens sändlistor.

3.1.8. Förberedelser inför möten i ministerrådet (TTE)

För bättre planering av insatserna inför rådsmöten ska en tidtabell för dokumentproduktion och mötes- och beredningstider läggas ut på en gemensam yta på intranätet i det elektroniska dokumenthanteringssystemet DHS eller på ytan för det aktuella mötet i EU-punkten. På ytan anges också riktlinjer för upprättande av respektive

typ av dokument. I den mån sådana mallar inte finns i RK:s mallkatalog kan de alltså återfinnas på den gemensamma ytan.

Tidtabellen/planeringskalendern innehåller löptider för ett helt ordförandeskap och uppdateras kontinuerligt. Minst ett halvt års framförhållning eftersträvas.

När dagordningen för ett rådsmöte fastställts i Coreper (normalt cirka tre veckor före mötesdatum), skickar N IS beställning om underlag för statsrådets/statssekreterarens framträdande i Trafikutskottet, i EU-nämnden och på rådsmötet. N IS kan sammankalla till videomöten för samordning mellan N TE och representationen i Bryssel inför rådsmötet.

3.1.9. Videomöten och referensgrupper

Vid behov hålls videomöten med ansvariga handläggare vid representationen i Bryssel. Mötena kan ha olika syften. Ett syfte är att gå igenom material inför rådsmöten där enheten, representationen i Bryssel och N IS deltar. Denna typ av videomöten kan om det är lämpligt kombineras med ordinarie ministerberedning. Syftet med kombinerade möten är att ge en mer komplett och gemensam Stockholm/Brysselbild av förhandlingsläget inför att ministern med delegation reser till rådsmötet. Dessa möten arrangeras av N IS. Ett annat syfte är kontinuerliga kontakter genom månatliga videomöten mellan berörda handläggare och handläggarna i Bryssel för att knyta dessa närmare verksamheten i Näringsdepartementet. Dessa möten sammankallas av N TE.

Beredning och informationsutbyte med myndigheter, organisationer och intressenter äger rum vid regelbundna tillfällen och i övrigt vid behov i enskilda ärenden. Syftet är att stimulera en bättre diskussion om svenska ståndpunkter med myndigheter och näringsliv.

3.2. Genomförandekommittéer och arbets- och expertgruppsarbete inom EU

Ett flertal genomförandekommittéer, arbets- och expertgruppsmöten finns inom ramen för EU och inom politikområdet transporter.

Om KOM i enlighet med artikel 291 i EUF-fördraget genom olika rättsakter har tilldelats genomförandebefogenheter inrättas en så kallad genomförandekommitté som består av representanter för medlemsstaterna. Kommittén ska bistå KOM i genomförandet av en lagstiftning. Normalregeln är att myndigheterna företräder Sverige i dessa genomförandekommittéer, men det förekommer att de bemannas med RK-anställda också.

Det övergripande regelverket för genomförandekommittéer finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter,

den s.k. kommittéförfarandeförordningen (KFF), som trädde i kraft den 1 mars 2011.

Genomförandekommittéernas förfarande kan antingen vara rådgivande eller granskande. Kommittéförfarandebeslutets föreskrivande förfarande med kontroll ("PRAC") får sedan Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 inte användas då ny lagstiftning antas men det kan fortsätta att tillämpas under en övergångsperiod i de fall det finns i en befintlig lagstiftningsakt som antagits innan 1 december 2009 och tills dess rättsakten upphör att gälla eller ändras. När PRAC ersätts sker det ofta genom delegerad befogenhet till KOM att anta delegerade akter (artikel 290 i EUF-fördraget). KOM ska även när befogenheter delegerats till den konsultera experter från medlemsstaterna när delegerade akter tas fram. Formerna för hur detta ska ske är ännu inte slutligt fastlagda.

KOM eller EU-byråerna EASA, EMSA, GSA och ERA kan också upprätta arbetsgrupper (*Working Groups*) eller expertgrupper (*Expert Groups*), t.ex. för att bistå i framtagandet av nya regelförslag. Normalregeln är att myndigheterna företräder Sverige i denna typ av arbets- eller expertgruppsarbete. Frågan om arbete inom EU-byråernas styrelser eller arbetsgrupper hanteras inte i dessa riktlinjer.

3.2.1. Myndigheten representerar Sverige.

En myndighetsrepresentant ska utses genom ett regeringskanslibeslut för varje enskild kommitté. En ersättare för varje kommitté bör också utses. På N TE ska också utses en ansvarig handläggare för den aktuella kommittén. Det finns dock undantag där RK representerar Sverige i en kommitté. RK ska regelbundet överväga vilken representation som ska finnas.

3.2.2. Myndigheten informerar RK om kommande möten

Myndigheten ska informera N TE i god tid om kommande mötesplanering för den aktuella kommittén.

3.2.3 Myndigheten upprättar förslag till instruktion

Myndigheten ska ansvara för upprättande av förslag till instruktion och om det är lämpligt även för beredning med andra myndigheter och med intresseorgan. Förslaget till instruktion ska lämnas till RK som fastställer instruktionen. N TE-handläggaren bedömer om det finns ett behov av gemensam beredning inom RK och genomför i så fall en sådan.

3.2.4. Representation vid möten

Huvudregeln är att den förordnade representanten eller dennes ersättare i kommittén deltar vid mötet. I de fall myndighetsrepresentanten inte har möjlighet att närvara vid mötet kontaktar myndigheten N TE-

handläggaren och informerar om detta varpå N TE-handläggaren och myndigheten ska finna en lösning.

3.2.5. Rapportering

Representanten vid mötet upprättar rapport som delges RK och andra myndigheter. N TE-handläggaren bedömer hur den rapporten ska spridas vidare inom RK. Rapporter ska registreras och arkiveras elektroniskt i N TE:s dokumenthanteringssystem DHS.

3.2.6 Aktörmöten

Vid sidan av lagstiftningsarbete och förberedande processer inför sådant händer det att kommissionen inbjuder medlemsstaterna till vad som kallas arbets- eller expertgrupper för att inhämta erfarenheter inom det aktuella området. Inför sådana möten av ”benchmarking”-karaktär är ovanstående process för framtagande av svensk ståndpunkt inte efterfrågad. Myndigheten bidrar i sådana möten med sin egen kompetens, men myndigheten kan konsultera RK.

3.2.7. Genomförandeakter

Enligt Cirkulär 5 Riktlinjer för Regeringskansliets handläggning av frågor som rör kommissionens befogenhet att anta genomförandeakter ska varje departement lämna en uppdaterad lista över genomförandekommittéer inom det egna ansvarsområdet i början av varje år och skicka till SB EUK.

SB EUK:s senast uppdaterade lista finns i DHS så att ansvarig handläggare kan göra de justeringar som behövs. Chefen för N TE kontrollerar halvårsvis och förser vid behov SB EUK med en uppdaterad lista. N TE håller beslut om förordnande till genomförandekommittéer samlade i DHS.

3.3. Arbete i andra internationella forum

Avsnittet är begränsat till Sveriges deltagande inom ICAO, IMO, UN-ECE och OTIF. Inget hindrar dock att nedan beskrivna tillvägagångssätt för svenskt agerande används i andra internationella forum.

3.3.1. Representation vid mötena

Grundregeln är att myndigheten representerar Sverige i internationellt arbete som lyder under Näringsdepartementet och bemyndigandet att förhandla för Sveriges räkning ska vara överlämnat genom regeringsbeslut om förordning om instruktion för myndigheten. Myndigheten representerar således Sverige vid möten och en i RK gemensamberedd instruktion ger aktuellt mandat för att agera. Om förhandlingen syftar till att ingå bindande internationella överenskommelser ska UD:s Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser (Ds 2007:25) tillämpas. Har inget bemyndigande lämnats ska RK representera Sverige.

3.3.2. Beredning av ärenden

Representanten/myndigheten informerar N TE om kommande möten. Myndigheten ska upprätta en portal lämpligen på sin hemsida eller intranät men sökbar för medarbetare i RK. På portalen ska finnas information om datum för möten samt all dokumentation som berör mötena och som bedöms kunna publiceras på det sättet. Nedan finns en länk till Transportstyrelsens portal.

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Om-oss/Kalendarium-for-internationellt-arbete/>

Representanten/myndigheten ansvarar för framtagande av underlag för en instruktion som är avstämd med berörda näringslivsintressenter. N TE-handläggaren ska tidigt i kontakten med myndigheten ange vilken typ av underlag som förväntas och när det ska vara tillgängligt. Hela dagordningen och underlaget för instruktion ska kommuniceras med N TE som vid behov genomför gemensam beredning med berörda enheter. Dock bör underlag/förslag till instruktion för frågor som myndigheten bedömer ha ett politiskt värde/intresse vara mer utvecklade.

N TE-handläggaren ska tidigt och i samråd med berörda myndigheter ta fram underlag till utformande av kreditivbrev om svensk representation till de internationella fora som kräver sådana, t.ex. IMO.

3.3.3. Rapportering

Myndigheten/representanten upprättar rapport från mötet och delger N TE och andra myndigheter inom fastställda tidsfrister. N TE bedömer om vidare spridning ska göras inom RK.

3.4. Uppföljning

Om det vid mötet har beslutats överenskommelser som blir bindande för Sverige ska N TE-handläggaren i samråd med N RS ta ställning till om regeringen behöver vidta någon åtgärd. Internationella överenskommelser (t.ex. avtal och konventioner) ingås enligt regeringsformen som huvudregel av regeringen, men kan det kan vara delegerat till en myndighet. För nya avtal eller konventioner krävs normalt att regeringen aktivt ska godkänna avtalet eller konventionen, medan ändringar i befintliga konventioner som Sverige har tillträtt ofta binder Sverige automatiskt utan någon ytterligare åtgärd från Sverige. Även i det senare fallet måste regeringen fatta ett aktivt beslut om att konventionsändringen ska godtas genom att inte invända mot ändringen (jfr 2010/11:KU20). Se vidare ovan nämnd Ds 2007:25. Det är därför viktigt att RK-handläggaren med bistånd av myndigheten kontinuerligt bevakar vilka beslut som fattats vid internationella möten och som blir bindande för Sverige. Inom många internationella organisationer (bl.a. IMO) förekommer att organisationens sekretariat skickar ut antagna

beslut till de avtalsslutandestaternas ambassader. En bevakning av dessa utskick kan således vara till stor hjälp för att bevaka vilka beslut som fattats. Det ska utvärderas om detta förfarande är ändamålsenligt eller om departementet eller myndigheten ska överta rollen som adressat av sådana utskick.

Samtliga internationella överenskommelser ska också av N TE-handläggaren skickas till UD, enheten för folkrätt, för publicering i Sveriges internationella överenskommelser (SÖ). Detta innebär även ändringar i befintliga konventioner etc.

3.5. Registrering av handlingar

3.5.1 EU-ärenden

I SB PM 2009:1 Hur EU-handlingar hanteras i Regeringskansliet finns vissa förtydliganden om registrering och sekretessprövning av sådana handlingar. Därutöver har inom Finansdepartementets Rättssekretariat och Registratorskontor har tagits fram en handledning (2011-03-25) för registrering av EU-handlingar. En lathund för beredning av ärenden i Näringsdepartementet har tagits fram inom Näringsdepartementets Expeditionsssekretariat, daterad 2012-03-22. Innehållet i dessa bör studeras av N TE-handläggare då de ger en mycket bra vägledning för hanteringen. Några råd grundande på dessa promemorior ska ändå ges här.

Det kan inledningsvis erinras om att RK och representationen i Bryssel är två skilda myndigheter. RK ska registrera handlingar som kommer in oavsett om de redan har registrerats av representationen. Även EU-handlingar som kommer direkt från någon EU-institution blir allmänna handlingar och ska registreras.

En enkel tumregel kan vara att alla handlingar som är av någon som helst betydelse för regeringens åtgärder och ställningstaganden ska registreras. Det är aldrig fel att registrera en allmän handling, däremot är det i många fall konstitutionellt fel att underlåta detta. Mot bakgrund av de nämnda promemoriorna kan klargöras att åtminstone följande handlingar alltid ska registreras. **Uppräkningen är på inget sätt uttömmande**, utan en prövning måste alltid göras från fall till fall huruvida en allmän handling behöver registreras eller inte. Vid osäkerhet bör kontakt tas med expeditionschefen eller RS som bistår med råd.

Minst följande dokument ska alltid registreras i ett EU- ärende:

- Kommissionens förslag (KOM xx/xx)
- Faktapromemoria
- Remisser (av t.ex. kommissionens förslag)

- Ståndpunktspromemoria (med diarienummer)
- Kallelser till möten (CM xx/xx)
- Mötesdokument
- Arbetsdokument (W.Doc. inklusive dokument som delas ut vid mötet, oavsett om det är rådssekretariatet, KOM eller enskilda MS som delar ut dessa)
- Instruktion till möte med mötets officiella namn och fråga som ska behandlas (med diarienummer)
- Rapport från möte
- Coreper-rapport
- Rådspromemoria
- Kommenterade dagordningar och redogörelser som lämnas till riksdagens EU-nämnd
- Rådets antagande av gemensam ståndpunkt
- Synpunkter till juristlingvister
- A-punkt
- Antagen rättsakt (officiellt dokumentnamn)

Respektive dokument bör i diariet namnges fullständigt med utgångspunkt från kategorierna i ovanstående minimilista och om möjligt på svenska. Innan en registrering påbörjas bör ställning tas till om registrering ska ske i s.k. årsakter (ofta aktuellt för kommittéer som arbetar löpande), eller i separata akter (t.ex. bör varje enskilt förslag till rättsakt registreras som egna ärenden).

Det ska också erinras om att registrering ska ske snarast, dvs. samma dag om handläggaren är på plats fysiskt i departementet. Om handlingar har mottagits vid ett externt möte ska handlingen registreras senast dagen då handläggaren är tillbaka på plats på departementet.

3.5.2 Övriga internationella ärenden

Vad som ovan sagts om registrering av EU-handlingar är i de allmänna delarna applicerbara även vid registrering av handlingar från FN-organ. Eftersom arbetet i FN-organ avviker något från arbetet i EU ska dock även något särskilt sägas om dessa övriga internationella ärenden.

Med anledning av vad Konstitutionsutskottet har uttalat (se 2010/11:KU20) har i samråd med expeditionschefen följande rutin tagits fram. En akt ska läggas upp för varje möte där för Sverige bindande beslut kommer att fattas (t.ex. för sjöfartens del IMO:s kommittéer MSC och MEPC, för luftfarten ICAO, för vägtrafiken UN-ECE och för järnvägen OTIF). För möten i andra kommittéer etc. kan övervägas om en s.k. årsvis registrering är lämpligare. Allmänna bestämmelser om registrering av handlingar gäller, dvs. alla inkomna eller inom RK

upprättade handlingar ska registreras. Vid tveksamhet bör kontakt tas med expeditionschefen eller RS som bistår med råd.

Handlingar som alltid ska registreras är

- möteskallelser (officiellt dokumentnamn)
- myndighetens till RK inskickade utkast till underlag inför utformande av instruktion,
- instruktion inför mötet (med diarienummer)
- mötesdokument som antingen skickas till RK eller laddas ner från databas/Internet
- rapport från mötet (svensk samt officiell), samt
- handlingar som regeringens tjänstemän tar emot eller samlar in på mötesplatsen ska registreras och läggas i akten. Samma tumregel gäller dock även här, dvs. att alla allmänna handlingar som är av någon som helst betydelse för regeringens åtgärder och ställningstaganden ska registreras.

Normalt kan ärendet avslutas med mötesrapporten.

Respektive dokument bör i diariet namnges fullständigt med utgångspunkt från kategorierna i ovanstående minimilista och om möjligt på svenska. N TE bör eftersträva en enhetlighet i nomenklaturen, alltså hur respektive handling namnges, för att öka möjligheten att söka EU- och FN-handlingar i diariet.

Bilaga 1

Exempelsamling om påverkansaktiviteter i EU och internationellt arbete**Inledning**

För att uppnå ambitionen att vara proaktiv inom EU och i internationellt arbete bidrar detta avsnitt med goda exempel och inspiration i påverkansarbetet.

Allt påverkansarbete kräver att en bedömning av frågans prioritet görs i ett tidigt skede. En särskild rubrik finns också för det i instruktionsmallen för EU-ärenden. För prioriterade frågor bör en påverkansstrategi tas fram och gemensamberedas så tidigt som möjligt och denna bör naturligtvis uppdateras efter hand. Under en förhandling finns olika möjligheter att påverka utfallet beroende på i vilket stadium ärendet befinner sig.

Initiativ till alliansbyggande bör komma från departementet i Stockholm, men gärna efter förslag från representationen i Bryssel eller berörd myndighet. Hur arbetet sedan fördelas mellan departementet, representationen eller myndigheten bör man komma överens om på förhand samt ha en löpande dialog under ärendets förhandling. Det av stor vikt att samordningen mellan departementet och representationen i Bryssel eller i förekommande fall berörd myndighet är god.

Arbete mot EU-kommissionen

Det är i kommissionen som arbetet med lagförslag börjar. Att påverka kommissionen, KOM, tidigt i en lagstiftningsprocess, innan KOM antagit det slutliga förslaget, ger därför störst utbyte. När ett slutligt lagförslag genomgått den interna konsultationen och väl presenterats är det betydligt svårare att ändra på det.

- Nätverk bör byggas på alla nivåer. I prioriterade frågor bör enhetschefen/gruppchefen på TE träffa direktören/enhetschefen på KOM. Det finns goda exempel inom RK där man bjudit hit KOM-tjänstemän på hög nivå i ett mycket tidigt skede för att förklara bakgrunden till de svenska ståndpunkterna och motiven till dem.
- Kontinuerlig bevakning av KOM:s arbetsprogram bör införas. Representationen i Bryssel bevakar "*points prévus*" för KOM:s kollegiesammanträden där kommande förslag aviseras upp till cirka fyra månader i förväg. Dessa ska kontinuerligt skickas till EU-ansvarig på TE-enheten för vidare spridning till berörda handläggare. Även KOM:s årliga arbetsprogram ska bevakas.

- Det är stor risk att upparbetade kontakter tappas för Sverige när råden i Bryssel eller handläggare i Stockholm med omfattande arbete mot institutionerna byter uppgifter. Någon form av lista över upparbetade kontakter bör överlämnas när en handläggare eller ett råd slutar eller byter arbetsuppgifter. En övergång mellan råd med överlappande tjänstgöring under cirka en månad bör också övervägas där fokus bör ligga på att överlämna nätverkskontakter. Det gäller även för nätverkskontakter utanför KOM.
- Våra myndigheter har ofta genom kommittéarbetet mycket omfattande kontakter och nätverk gentemot KOM som vi borde kunna utnyttja bättre.
- Det är viktigt att ha svenska nationella experter på KOM och att hålla en god kontakt med dem. Tankar om det finns i avsnitt 2 om svensk representation.

Rådsarbetet

- Grupper med likasinnade medlemsstater är ett effektivt sätt att påverka arbetet i ministerrådet. När ett ärende presenteras i rådsarbetsgruppen för första gången bör en sondering göras om vilka länder som kan tänkas ha liknande ståndpunkter som SE. Därefter bör Sverige i prioriterade frågor se till att bidra till att bilda en grupp av likasinnade där kontakterna upprätthålls kontinuerligt. Det finns exempel på sådana grupper där ordförandeskapet har roterat länderna emellan för att avlasta varandra.
- Det är minst lika viktigt att ha bra kontakter med de länder som inte är av samma åsikt som SE, särskilt viktigt är att utröna de inflytelserika ”nyckelländernas” ståndpunkter.
- De s.k. Nord/Balt-luncherna (NB 8) som äger rum i Bryssel inför ministerrådsmöten bör fortgå. Här kan Sverige ta initiativ till att dessa blir något mer tematiskt inriktade så att angelägna aktuella frågor kan diskuteras mer strukturerat.

Arbete mot Europaparlamentet

Den största delen EU-ärenden som N TE hanterar beslutas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. I detta är Europaparlamentet jämställt med rådet. Bevakning och påverkan gentemot EP måste därför bli en naturlig del av EU-arbetet och skötas parallellt med arbetet i rådet.

- Bevakningsrutin för främst TRAN-kommitténs arbetsprogram upprätthålls av representationen i Bryssel -som skickar ut informationen till handläggaren på N IS som i sin tur sprider den till ansvarig handläggare på TE. För att lättare få en överblick av materialet delas det upp trafikslagsvis.

- En mall för presentation av svensk ståndpunkt i prioriterade frågor att sprida i EP tas frami ärenden med hög prioritet och vid behov även för medelprioriterade ärenden. Dokumentet bör vara maximalt två sidor. Dokumentet kan kort presentera den aktuella rättsakten och den huvudsakliga svenska ståndpunkten. Det ska författats på engelska för att det ska kunna spridas "automatiskt" av MEP och MEP-assistenter inom EP. Större MS har ofta större resurser att lobba gentemot EP. I de frågor SE delar dessa MS:s ståndpunkter skulle samordning av lobbyarbete gentemot EP kunna ske.

Övrigt internationellt arbete

Ovanstående påverkansaktiviteter kan också användas i internationella fora utanför EU. De aktiviteter som närmast är aktuella är kontinuitet för nätverkskontakter och skapande av likasinnade grupper. Enkel presentation av den svenska positionen likt förslaget för arbete mot EP kan i vissa sammanhang möjligen vara nyttig.

Förklaring av använda förkortningar och termer

EU – Europeiska Unionen

EP- Europaparlamentet

TRAN- Europaparlamentets kommitté (likt utskott i riksdagen) för transport- och turistfrågor

MEP – *Member of European Parliament* – Ledamot i Europaparlamentet

KOM – EU-kommissionen

Coreper – *Comité des représentants permanents* – De permanenta representanternas kommitté inom rådet för den Europeiska Unionen. En mer politisk grupp än de traditionella arbetsgrupperna som alla ärenden måste passera innan de kan föreläggas ministerrådet för beslut.

Mertens – Grupp inom rådssekretariatet som samlar assistenterna till de permanenta representanterna, gruppen förbereder möten i Coreper

A-punkt – dagordningspunkt som ministerrådet kan beslut om utan föregående diskussion. Benämns I-punkt vid förberedande behandling i Coreper.

B-punkt - dagordningspunkt som ministerrådet förväntas diskutera innan beslut. Benämns II-punkt vid förberedande behandling i Coreper.

Council Extranet – Rådssekretariatets portal för åtkomst av rådsdokument och kallelser till möten inom rådet

FN- Förenta Nationerna

ICAO – *International Civil Aviation Organisation*. FN:s organ för civil luftfart

IMO - *International Maritime Organisation* – FN:s organ för sjöfart

MEPC – *Maritime Environmental Protection Committee* – IMO:s kommitté för miljöfrågor

MSC – *Maritime Safety Committee* – IMO:s kommitté för sjösäkerhet

OTIF - *Organisation Intergouvernementale pour les Transports Internationaux Ferroviaires*. Internationellt och i huvudsak Europeiskt samarbetsorgan inom järnvägsområdet.

UN-ECE – *United Nations Economic Committee for Europe* – FN :s regionala organ inom Europa för ekonomiska frågor såsom handel och även transporter.

SÖ – Sveriges internationella överenskommelser. Ett register över ingångna internationella avtal såsom t.ex. traktater, konventioner, och protokoll. Avtalen kan vara bilaterala, det vill säga mellan två parter, eller

Bilaga 2

multilaterala, mellan flera parter. Även unilaterala, ensidiga, viljeförklaringar kan innehålla folkrättsligt bindande åtagandeavtal.

Bilaga 5.3

SB PM 2012:1 (rev. 2013)

Samrådsformer i Regeringskansliet

Förord

Denna promemoria innehåller riktlinjer om samrådsformer i Regeringskansliet. Promemorian är ursprungligen från 1997 (Statsrådsberedningens PM 1997:4), reviderad 2002-02-06, därefter bearbetad och utgiven i november 2012.

Promemorian har anpassats till ändringar i regeringsarbetet och Regeringskansliets organisation. Den vänder sig till personalen i Regeringskansliet.

Promemorian kompletteras av den delningslista som Statsrådsberedningen ger ut. Andra viktiga komplement är Statsrådsberedningens cirkulär med riktlinjer för handläggning av EU-frågor.

Statsministerns statssekreterare har i mars 2010 gett ut en promemoria om den politiska samordningen i Regeringskansliet. Det framgår av den promemorian att de rutiner som behandlas där är avsedda att tillämpas parallellt med samrådsformerna i den här promemorian.

Promemorian har nu reviderats när det gäller vissa frågor om samråd vid utnämning av myndighetschefer och anställning av vissa chefer i Regeringskansliet.

Stockholm i september 2013

Christina Weihe
Rättschef

Innehåll

1 Regeringens kollektiva beslutsfattande.....	5
2 Gemensam beredning.....	6
2.1 Bestämmelser om gemensam beredning.....	6
2.2 Vilka ärenden omfattas av kravet på gemensam beredning och vem tar man kontakt med för att genomföra beredningen?.....	7
2.3 Förfarandet vid gemensam beredning.....	9
2.4 Meningsskiljaktigheter.....	10
2.5 Särskilt om beredningen av utnämningsärenden..	11
2.6 Särskilt om beredningen av frågor om statens företagsäande.....	14
3 Allmän beredning.....	16
3.1 Tidpunkt och deltagare.....	16
3.2 Vad behandlas på allmän beredning?.....	16
3.3 Anmälan av ärenden till allmän beredning.....	16
3.4 Föredragning.....	17
4 Delning.....	18
4.1 Begreppet delning.....	18
4.2 Förfarandet vid delning.....	18

4.3	Information i samband med delning.....	20
-----	--	----

5	Regeringsbeslut och offentliggörande.....	22
---	---	----

1 Regeringens kollektiva beslutsfattande

Regeringsformens regler om regeringsarbetet innebär att i princip alla regeringsärenden ska avgöras av regeringen som ett kollektiv och att de statsråd som är närvarande vid avgörandet av ett ärende utan att anmäla skiljaktig mening samtliga blir ansvariga för beslutet. Denna ordning grundar sig på uppfattningen i vårt parlamentariska system att alla beslut av regeringen ska vara uttryck för värderingar som omfattas av regeringen i dess helhet.

Genom de samrådsförfaranden som behandlas i denna promemoria – gemensam beredning, allmän beredning och delning – får principen om kollektivt beslutsfattande ett reellt innehåll och alla statsråd möjligheter att utöva det inflytande i regeringsärendena som deras ansvar motiverar.

2 Gemensam beredning

2.1 Bestämmelser om gemensam beredning

Ett regeringsärende som faller inom flera departements verksamhetsområden ska handläggas inom det departement dit ärendet huvudsakligen hör och beredas i samråd med övriga berörda statsråd. Detta samråd kallas gemensam beredning och är reglerat i 15 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Det kan här vara fråga om både departementschefer och andra statsråd, beroende på hur föredragandeansvaret har fördelats inom regeringen.

Hur regeringsärendena är fördelade mellan departementen framgår av bilagan till instruktionen.

Hur föredragandeansvaret är fördelat inom regeringen framgår av de beslut om detta som statsministern fattar. Dessa beslut är av två slag:

1. Statsministern utser bland statsråden chefer för departementen. Huvudregeln är att varje departementschef är föredragande i de regeringsärenden som hör till hans eller hennes departement.
2. Från regeln att departementschefen är föredragande görs vissa avsteg genom att statsministern uppdrar åt ett annat statsråd att föredra ett ärende eller en grupp av ärenden. Dessa statsministerns beslut om arbetsfördelningen mellan statsråden kallas paragraf 5-förordnanden (efter 7 kap. 5 § regeringsformen).

Med uppgiften att föredra ett ärende följer också ansvaret för ärendets beredning.

I denna promemoria används uttrycket gemensam beredning i den betydelse som det har i instruktionen, dvs. för att beteckna ett samråd mellan statsråd. Samrådet sköts i praktiken i första hand av statsrådets medarbetare på olika håll och nivåer i Regeringskansliet.

Vem som har ansvaret för att den gemensamma beredningen kommer till stånd regleras i 25 och 28 §§ instruktionen för Regeringskansliet. Som regel vilar ansvaret på huvudmännen. I författningsärenden vilar det dock på rättscheferna, utom i Justitiedepartementet och i delar av Finansdepartementet, där huvudmännen har ansvar även för gemensam beredning i författningsärenden.

Normalt är det inte svårt att avgöra vilka som ska delta i gemensam beredning. I tveksamma fall bör man ta de kontakter som behövs för att reda ut detta. Om ett annat statsråd själv eller genom någon medarbetare begär det, ska gemensam beredning äga rum.

2.2 Vilka ärenden omfattas av kravet på gemensam beredning och vem tar man kontakt med för att genomföra beredningen?

Kravet på gemensam beredning gäller såväl i ärenden om propositioner, lagrådsremisser, skrivelser till riksdagen, förordningar, kommittédirektiv, regleringsbrev, uppdrag till myndigheter m.fl. som i förvaltningsärenden.

Också svenska ståndpunkter och instruktioner inför förhandlingar, initiativ och utspel i EU eller i andra internationella sammanhang omfattas av kravet på gemensam beredning. Statsrådsberedningens cirkulär med riktlinjer för handläggning av EU-frågor ger närmare besked om hur beredningen då går till.

Svar på riksdagsledamöters interpellationer och frågor, meddelanden vid informationsstunder i riksdagen, liksom sådana

övriga anföranden, uttalanden och tidningsartiklar som innehåller ställningstaganden till riktlinjer, principer eller förhållningssätt, bereds också gemensamt eftersom de på samma sätt som regeringsbesluten är ett uttryck för regeringens gemensamma ståndpunkt.

Gemensam beredning inleds före publiceringen av texter i Departementsserien (Ds), om texten innehåller förslag eller överväganden om sådant som ska beslutas av riksdagen eller regeringen och rör flera departements eller statsråds verksamhetsområden. Samrådet kan behöva ske redan när man utformar det uppdrag som ska redovisas i en promemoria i Ds. Rena faktaredovisningar, remissammanställningar och liknande behöver inte beredas gemensamt.

Frågor av betydelse för förhållandet till andra stater eller mellanfolkliga organisationer bereds med utrikesministern (jfr den skyldighet att underrätta utrikesministern som myndigheter har enligt 10 kap. 13 § regeringsformen).

Finansministerns uppgift att i regeringen svara för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken medför att ärenden med ekonomiska, budgetära eller organisatoriska konsekvenser bereds med finansministern och detta görs genom Finansdepartementets budgetavdelning. Budgetavdelningen har en organisation med huvudmän och kontaktpersoner för detta.¹

Vid sidan om budgetavdelningen finns det i Finansdepartementet andra avdelningar och enheter, med fackdepartementala uppgifter. Om ett ärende rör dessa verksamhetsområden sker samråd direkt med den berörda avdelningen eller enheten.

I EU-frågor – inklusive EU-rättsliga ärenden och ärenden om svenska lagar och förordningar med anknytning till EU-rätten – sker samråd med Statsrådsberedningens kansli för samordning av EU-frågor.² När saken gäller den inre marknaden sker samråd

¹ En förteckning över kontaktpersonerna och deras ansvarsområden är fogad till den delningslista som Statsrådsberedningen ger ut och som finns på Regeringskansliets intranät.

² Kansliet har en organisation med sektoransvariga. En förteckning över dem och deras ansvarsområden är fogad till delningslistan.

dessutom med Utrikesdepartementet och då i första hand med den enhet för exportfrämjande och inre marknaden som finns där.

Ärenden där Lagrådet har avstyrkt ett lagförslag i dess helhet eller allvarligt ifrågasatt det anmäls till Statsrådsberedningens granskningskansli.

I ärenden som innebär att nya termer införs eller gamla ersätts sker samråd om de terminologiska frågorna med språkexperterna i Regeringskansliet.

I frågor om att dela ut regeringens belöningsmedaljer eller regeringens utmärkelse Professors namn sker samråd med Statsrådsberedningen. Se vidare Statsrådsberedningens PM 2006:1 Regeringens belöningsmedaljer och regeringens utmärkelse Professors namn.

Det finns många andra ärenden som omfattas av kravet på gemensam beredning. Den krets av statsråd eller medarbetare till statsråd som dessa ärenden ska beredas med varierar inte bara med ärendenas art. Kretsen måste också fortlöpande anpassas till ändringar i departements- och enhetsindelningen och till andra ändringar i Regeringskansliets organisation.

När det i ett departement finns en enhet eller funktion för särskild bevakning eller samordning av en viss typ av departementsövergripande eller tvärsektoriella frågor sker gemensam beredning i alla ärenden som kan rymma en sådan fråga genom den enheten eller funktionen. Dessa enheter och funktioner identifieras med hjälp av den delningslista som finns på intranätet. När delningslistan anger att delning ska ske med t.ex. chefen för en enhet eller huvudmannen för en viss typ av samordning ger detta samtidigt en signal om att enheten eller huvudmannen kan behöva kontaktas redan vid gemensam beredning.

2.3 Förfarandet vid gemensam beredning

Gemensam beredning inleds så tidigt som möjligt. Den gemensamma beredningen måste alltid äga rum i så god tid före

beslutet att de berörda statsråden har en reell möjlighet att föra fram sina synpunkter och påverka ärendets beredning och avgörande.

Observera att detta för traktatärendenas del innebär att kontakt kan behöva tas med Utrikesdepartementet på ett mycket tidigt stadium. Tidig kontakt kan också behöva tas med Justitiedepartementet i de fall tystnadsplikts-, sekretess- eller ändamålsbestämmelser förekommer i sådana internationella överenskommelser.

Hur den gemensamma beredningen rent praktiskt ska gå till – om samrådet ska ske muntligen eller skriftligen, i vilken utsträckning och på vilket sätt träffade överenskommelser ska dokumenteras etc. – får avgöras från fall till fall. För förvaltningsärendenas del gäller dock att en uppgift om den gemensamma beredningen antecknas på utkastet till regeringsbeslut (konceptet). Det får inte råda någon oklarhet om vad som har överenskommit (t.ex. om att det verkligen rör sig om gemensam beredning och inte någon annan samrådsform eller en förfrågan).

När flera företrädare för ett och samma statsråd medverkar vid gemensam beredning bör de samordna sina synpunkter innan dessa lämnas till ett annat statsråd eller ett annat statsråds medarbetare. När mer än ett statsråd tillhör samma departement kan dock gemensam beredning behöva ske separat med varje statsråd.

2.4 Meningsskiljaktigheter

Den gemensamma beredningen är aldrig avslutad förrän alla i samrådsgruppen är överens. Ett uteblivet svar på ett förslag vid samrådet får inte utan vidare tolkas som ett godkännande. Om enighet inte kan uppnås vid kontakter mellan tjänstemän måste diskussionerna föras upp på politisk nivå.

Den som har ansvaret för att gemensam beredning kommer till stånd (se avsnitt 2.1) ansvarar också för att diskussionerna

förs upp på politisk nivå när så behövs för att överbrygga meningsskiljaktigheter.

2.5 Särskilt om beredningen av utnämningsärenden

Ärenden om följande anställningar och uppdrag bereds med Statsrådsberedningen på det sätt som statsministerns statssekreterare närmare anger:

- landshövdingar,
- ambassadörer och ministrar på svenska utlandsmyndigheter som inte redan är anställda i Regeringskansliet,
- militära befattningshavare som utnämns av regeringen,
- justitiekansler, ordförande och andra ledamöter i Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen, presidenter inom domstolsväsendet, ordförande i Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen,
- övriga myndighetschefer, överdirektörer eller motsvarande, generaldirektörer i Regeringskansliet,
- ordförande i myndigheters styrelser,
- ordförande och andra ledamöter i statliga bolags styrelser,
- ordförande och andra ledamöter i sådana statliga nämnder och råd som inte bara har en teknisk funktion eller en expertfunktion,
- ordförande och andra ledamöter i kommittéer, särskilda utredare,
- andra politiskt viktiga uppdrag.

Samma beredningskrav gäller vid förlängning av anställningen eller uppdraget.

Utnämningar av myndighetschefer eller av ordförande i myndigheters styrelser bereds också med statsråd vars verksam-

hetsområde i särskilt hög grad berörs av verksamheten hos myndigheten i fråga och med det statsråd från vars verksamhetsområde den tilltänkte hämtas.

Ärenden om uppdrag som ordförande eller annan ledamot i statliga styrelser, nämnder, råd och kommittéer bereds också med det statsråd som har ett övergripande ansvar för frågor om jämställdhet mellan kvinnor och män. Det sker genom den enhet som finns för sådana frågor. Även uppdrag som särskild utredare bereds på detta sätt.

I frågor om löner och andra anställningsvillkor för de myndighetschefer m.fl. vars villkor bestäms av regeringen gäller följande. I samband med att kontakt tas med den som är påtänkt för en anställning inhämtas ett förhandlingsmandat genom den enhet i Regeringskansliet som ansvarar för frågor om statlig arbetsgivarpolitik. Också lönerevisionsfrågor bereds på detta sätt.

På samma sätt bereds frågor om arvodering av uppdrag. Det gäller bl.a. arvoden som regeringen beslutar om enligt förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. eller som Regeringskansliet beslutar om enligt kommittéförordningen (1998:1474). Det gäller också i andra fall där regeringen eller Regeringskansliet beslutar om ett arvodes storlek.

Före beslut om arvodering och vid förändringar av ett arvode sker samråd med enheten för statlig arbetsgivarpolitik, Socialdepartementet. Detta behövs dock inte om det gäller ett arvode enligt kommittéförordningen på 6 000 kr per månad eller lägre. Då kan det räcka att enheten får en kopia av beslutet om arvode för kännedom.

Beslut om ersättning till personer, som uppbär ålderspension eller pensionsförmåner före 65 års ålder, föregås alltid av samråd med enheten.

Närmare om anställning av chefer i Regeringskansliet

Chefstjänsteman

Frågor om anställning som expeditionschef, rättschef, chef för rättssekretariat eller motsvarande i Regeringskansliet bereds med rättschefen i Statsrådsberedningen och expeditionschefen i Justitiedepartementet. Detsamma gäller frågor om sammanslagning av funktionerna expeditionschef och rättschef samt andra viktigare beslut om de juridiska funktionerna på ett departement.

Frågor om lön och andra anställningsvillkor för en chefstjänsteman i Regeringskansliet bereds med personaldirektören i Statsrådsberedningen och enheten för statlig arbetsgivarpolitik, Socialdepartementet.

Departementsråd

Frågor om anställning som departementsråd bereds med personaldirektören i Statsrådsberedningen.

Administrativ chef och personalchef

Frågor om anställning som administrativ chef, personalchef eller motsvarande i Regeringskansliet bereds med förvaltningschefen och personaldirektören i Statsrådsberedningen. Detsamma gäller frågor om sammanslagning av funktionerna administrativ chef och personalchef samt andra viktigare beslut om de administrativa funktionerna på ett departement.

2.6 Särskilt om beredningen av frågor om statens företagsägarande

Den löpande verksamheten i de bolag där staten har ägarintressen sköts av styrelse och verkställande ledning. Det finns emellertid ett flertal frågor som kräver ägarens direkta engagemang och ställningstagande. De krav på gemensam beredning i ägarfrågor som här anges gäller oavsett om frågan ska avgöras genom ett regeringsbeslut, ett statsrådsbeslut eller ett formellt ställningstagande.

Beredning med andra statsråd som ansvarar för bolag

Det är angeläget att statens företrädare agerar samstämmigt och konsekvent, även över departementsgränserna. När en fråga om statens företagsägarande ställer krav på en enhetlig ägarpolicy – t.ex. när det gäller rapportering från bolagen eller Regeringskansliet, principer för styrelsenomineringar, ersättningar eller incitamentsprogram – bereds den med andra statsråd som har ansvar för bolag.

Beredning med finansministern genom Finansdepartementets budgetavdelning

Statens ägarintressen i bolag representerar stora värden. De ståndpunkter som staten intar som ägare påverkar inte bara bolagens finansiella ställning. De kan också ha betydelse för den statliga förmögenhetsutvecklingen och få direkt effekt på statsbudgeten.

Ståndpunkter som kan ha en sådan betydelse eller effekt bereds därför med Finansdepartementets budgetavdelning. Det gäller exempelvis större strategiska förändringar i företagets verksamhet, större förvärv, frågor om kapitalstruktur, utdel-

SB PM 2012:1**Samrådsformer i Regeringskansliet**

ningspolicy, fusioner, avyttringar eller andra beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning ändras avsevärt.

3 Allmän beredning

3.1 Tidpunkt och deltagare

Allmän beredning äger normalt rum varje torsdag, efter regeringssammanträdet. Den allmänna beredningen leds av statsministern eller, om statsministern är frånvarande, av det statsråd som har varit ordförande vid regeringssammanträdet. Samtliga statsråd som inte har förhinder deltar.

3.2 Vad behandlas på allmän beredning?

Den allmänna beredningen inleds ofta med en redogörelse för det politiska och ekonomiska läget samt aktuella frågor.

Därefter föredras de ärenden som statsråd anmält att de vill ta upp.

3.3 Anmälan av ärenden till allmän beredning

När det statsråd som är föredragande i ett ärende vill ta upp ärendet på allmän beredning, anmäler statsrådets statssekreterare detta till Statsrådsberedningen, statsministerns statssekreterare. Efter klartecken från statsministerns statssekreterare lämnar det föredragande statsrådets statssekreterare en kortfattad promemoria om ärendet (högst två sidor) till Finansdepartementets budgetavdelning. Det görs senast åtta dagar före den planerade allmänna beredningen. Efter budgetavdelningens godkännande lämnas promemorian till statsministerns statssekreterare senast två dagar före den allmänna beredningen.

Om promemorian inför en allmän beredning uteblir eller kommer för sent, kan det leda till att ärendet flyttas till en senare allmän beredning.

Inför varje allmän beredning sänds en kallelse ut till statsråden, tillsammans med en dagordning.

3.4 Föredragning

Det statsråd som anmält ett ärende till allmän beredning kan föredra ärendet själv eller, efter samråd med statsministerns statssekreterare, uppdra åt en tjänsteman (statssekreteraren eller någon annan) att göra det. Om en tjänsteman sköter föredragningen kan han eller hon också få svara på frågor, men brukar lämna sammanträdesrummet när regeringens diskussion i sak inleds.

4 Delning

4.1 Begreppet delning

Innan regeringen beslutar om propositioner, skrivelser till riksdagen, lagrådsremisser, förordningar och kommittédirektiv eller utfärdar lagar ger det departement som bereder ett sådant ärende övriga departement tillfälle att lämna synpunkter på det utkast som har upprättats. Detta förfarande kallas delning. Även utkast till svar på riksdagsledamöters interpellationer och frågor delas i viss utsträckning. Delningen fyller en viktig informativ funktion för alla departement.

En delning måste så gott som alltid föregås av kontakter med andra berörda departement. Man kan inte inskränka sig till enbart delning om sakfrågan berör fler departement än det egna. Delning kan således inte ske förrän eventuell gemensam beredning har avslutats.

4.2 Förfarandet vid delning

Delning sker i sådan tid att de mottagande departementen disponerar minst fem arbetsdagar för att granska texten och lämna synpunkter. För interpellationssvar kan det räcka med tre arbetsdagar.

Om det finns skäl för det kan undantag från femdagarsregeln eller tredagarsregeln medges. Enligt den promemoria om den politiska samordningen som statsministerns statssekreterare gav ut i mars 2010 är det ansvarig samordnare i Statsrådsberedningen som kan medge undantag (s.k. förkortad delningstid).

Förkortad delningstid används endast undantagsvis och delningarna måste planeras så att man inte hamnar i tidsnöd.

Vid delning av frågesvar måste delningstiden oftast bli kortare, eftersom de skriftliga frågorna kan ställas ännu under fredag

förmiddag för skriftliga svar senast klockan 12 följande onsdag. I sådana fall behöver Statsrådsberedningens medgivande inte inhämtas.

Delning sker enligt en särskild lista (delningslistan) som Statsrådsberedningen ställer samman och som ses över förlöpande.

Observera att man i vissa fall måste dela med andra än dem som är upptagna i delningslistan. Departementen har också egna listor över personer som förväntas få departementets delningar.

Delning kan ske via e-post. Denna metod bör dock endast användas för kortare dokument, t.ex. interpellations- och frågesvar och utredningsdirektiv. Om man delar elektroniskt måste man kontrollera att den man delar med är på plats och har fått meddelandet. Delning med Statsrådsberedningens granskningskansli ska dock alltid ske i pappersform.³

När flera företrädare för ett och samma statsråd har synpunkter på en delning bör de samordna sina synpunkter, t.ex. genom att lämna ett gemensamt svar.

När det gäller propositioner, skrivelser till riksdagen, lagrådsremisser, förordningar och kommittédirektiv måste man invänta svar och klartecken från följande delningsmottagare innan ärendet tas upp på ett regeringssammanträde:

- en kontaktperson eller statssekreterare på något av Statsrådsberedningens samordningskanslier,
- Statsrådsberedningens granskningskansli, och
- Finansdepartementets budgetavdelning.

³ Utvecklingen inom Regeringskansliet går mot att vi använder elektronisk delning som huvudregel. En sådan förändring förutsätter dock vissa ytterligare förberedelser.

4.3 Information i samband med delning

I varje delning anges följande:

- namnet på det departement och den enhet som skickar ut delningen samt handläggarens namn och telefonnummer (han eller hon bör vara anträffbar under delningstiden),
- delningsmottagarna,
- när synpunkter senast kan lämnas och vem synpunkter kan lämnas till.

Om delningen gäller ett interpellations- eller frågesvar anges det dessutom när svaret är avsett att lämnas.

E-postmeddelanden med delningar bör ha en ärendemening som anger att meddelandet innehåller en delning. Om det inte är olämpligt, bör ärendemeningen också ange vilken text det är som delas. Exempel på en ärendemening: Delning av kommittédirektiv Några processrättsliga frågor.

Den delade texten skickas med som en bilaga.

I delningen bör det finnas en kort redogörelse för förslagens innebörd och de viktigaste skälen för förslaget. För kommittédirektiv, lagrådsremisser och propositioner kan redogörelsen lämnas genom en hänvisning till det delade förslagens avsnitt "Sammanfattning", "Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll" respektive "Propositionens huvudsakliga innehåll". Vid delning av sådana förslag till propositioner som har föregåtts av en lagrådsgranskning kantsreckas de ändringar som har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

Om en kortfattad promemoria har upprättats som bakgrund till en förordning bör den sändas ut med delningen.

När en förordning har samband med ett riksdagsbeslut görs det i delningen en sidhänvisning till riksdagstrycket. En sådan hänvisning görs främst i följande fall:

- förordningen utfärdas med stöd av ett bemyndigande (lagrummet anges),
- förordningen rör en fråga som har prövats av riksdagen i sak, t.ex. statsbidrag,
- riksdagen har på annat sätt uttalat sig i ämnet, t.ex. godkänt riktlinjer eller liknande.

I frågor med EU-anknytning görs det i delningen en hänvisning till Europeiska unionens officiella tidning (EUT).

I en delning anges det alltid om förslaget har finansiell innebörd eller inte, om förslaget har organisatorisk innebörd eller inte och om förslaget har EU-anknytning eller inte.

I en delning anges det också alltid om förslaget har betydelse för miljön eller inte. I det förra fallet bifogas en miljöbedömning.

Om delningen gäller en ändringsförfattning och om denna inte har bearbetats språkligt, anges detta i delningen. Då anger man också varför en sådan bearbetning inte gjorts.

Om ett departement endast berörs av vissa delar av ett förslag, bör man ange detta.

Delningen signeras av någon som har rätt att besluta om delning enligt departementets arbetsordning eller av någon som han eller hon utser.

I samband med delning ska i vissa fall samråd ske enligt medbestämmandeavtalet för Regeringskansliet, MBA-R.

5 Regeringsbeslut och offentliggörande

Först när samrådsförfarandena, inklusive den politiska samordningen, är slutförda får ärendet tas upp på en ärendeförteckning inför ett regeringssammanträde.

Efter regeringssammanträdet blir ett regeringsbeslut offentligt när det expedieras.

Det står regeringen fritt att redan före expedieringen ge till känna innehållet i fattade beslut, t.ex. vid en presskonferens eller i ett pressmeddelande. När det gäller propositioner är det dock alltid riksdagen som först ska få del av propositionen som sådan. Detsamma gäller regeringens skrivelser till riksdagen.

Bilaga 6.1

LARS JOHANSSON
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-04-04

Konstitutionsutskottet

Ink 2014-04-04

Dnr 1805-2013/14

Begäran om granskning av finansminister Anders Borgs svarstider på interpellationer ställda i riksdagen

Jag har på riksdagens hemsida kunnat hitta uppgifter om att det under riksdagsåret 2013/14 har lämnats in drygt 50 interpellationer som berör finansminister Anders Borg. Av dessa är åtta stycken ställda till Borg men har överlämnats till annat statsråd. Borg har i sin tur mottagit fyra interpellationer som varit ställda till annat statsråd. En interpellation har ställts till Borg men återtagits av interpellanten.

Jag har efter en genomgång av riksdagens hemsida funnit 38 interpellationer som till dags dato har ställts till finansminister Anders Borg som antingen har eller kommer att bevaras av honom själv. På riksdagens hemsida finns på dessa 38 interpellationer åtminstone 36 anteckningar om fördröjt svar. Två interpellationer har alltså besvarats i tid. De är följande:

- Carina Adolfsson Elgestam (S) lämnade in en interpellation 2013-11-05 som besvarades 2013-11-26 och
- Monica Green (S) lämnade in en interpellation 2013-11-12 som besvarades 2013-11-26.

I de fall där det finns en anteckning om fördröjt svar överstiger svarstiderna för interpellationerna i ett påfallande stor antal fall två månader.

Bland de interpellationer som har besvarats eller kommer att besvaras överstiger 13 interpellationer två månaders svarstid. I fyra fall inkluderar tiden även juluppehållet. Men även med hänsyn taget till detta överstiger ändå svarstiden för dessa fyra gott och väl en månads svarstid:

- Pia Nilsson (S) lämnade in en interpellation 2013-12-04 som besvarades 2014-03-14. (inklusive juluppehåll)
- Jacob Johnsson (V) lämnade in en interpellation 2014-01-20 som besvarades 2014-03-25.
- Ulla Andersson (V) lämnade in en interpellation 2013-12-04 som besvarades 2014-02-04. (inklusive juluppehåll)
- Leif Jakobsson (S) lämnade in en interpellation 2013-12-02 som besvarades 2014-02-09. (inklusive juluppehåll)
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2013-11-25 som besvarades 2014-02-04. (inklusive juluppehåll)
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2014-01-22 som besvarades 2014-03-25.

- Monica Green (S) lämnade in en interpellation 2014-01-30 som planeras att besvaras 2014-04-25.
- Eva-Lena Jansson (S) lämnade in en interpellation 2014-01-31 som planeras att besvaras 2014-04-25.
- Monica Green (S) lämnade in en interpellation 2014-02-24 som planeras att besvaras 2014-04-25.
- Hannah Bergstedt (S) lämnade in en interpellation 2014-03-07 som planeras att besvaras 2014-05-19
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2014-03-12 som planeras att besvaras 2014-05-19
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2014-03-12 som planeras att besvaras 2014-05-19
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2014-03-13 som planeras att besvaras 2014-05-19

Därutöver finns ytterligare fem interpellationer som besvarats med svarstider på nästan två månader:

- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2013-09-14 som besvarades 2013-11-12,
- Mats Pertoft (MP) lämnade in en interpellation 2014-01-15 som besvarades 2014-03-14,
- Pia Nilsson (S) lämnade in en interpellation 2014-01-31 som besvarades 2014-03-28,
- Patrick Björck (S) lämnade in en interpellation 2014-01-30 som besvarades 2014-03-28,
- Leif Jakobsson (S) lämnade in en interpellation 2014-01-29 som besvarades 2014-03-28.

Därutöver har jag på hemsidan kunnat hitta ytterligare 13 interpellationer där svarstiderna med råge överstiger en månad:

- Monica Green (S) lämnade in en interpellation 2014-09-18 som besvarades 2013-11-08,
- Hannah Bergstedt (S) lämnade in en interpellation 2013-09-19 som besvarades 2013-11-08,
- Jens Holm (MP) lämnade in en interpellation 2013-09-23 som besvarades 2013-11-08,
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2013-10-09 som besvarades 2013-11-12,
- Leif Jakobsson (S) lämnade in en interpellation 2013-10-09 som besvarades 2013-11-12,
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2013-10-09 som besvarades 2013-11-13,
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2013-10-11 som besvarades 2013-11-12,
- Hans Olsson (S) lämnade in en interpellation 2014-01-22 som besvarades 2014-03-14,

- Bo Bernhardsson (S) lämnade in en interpellation 2014-02-14 som besvarades 2014-03-28,
- Peter Persson (S) lämnade in en interpellation 2014-02-19 som besvarades 2014-03-25,
- Hannah Bergstedt (S) lämnade in en interpellation 2014-03-06 som planeras att besvaras 2014-04-25.
- Fredrik Olovsson (S) lämnade in en interpellation 2014-03-17 som planeras att besvaras 2014-04-28,
- Leif Jakobsson (S) lämnade in en interpellation 2014-03-21 som planeras att besvaras 2014-04-28.

Ytterligare fem interpellationer överstiger två veckor men där svarstiderna understiger en månad:

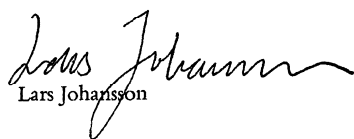
- Eva-Lena Jansson (S) lämnade in en interpellation 2014-10-14 som besvarades 2013-11-08,
- Jasenko Omanovic (S) lämnade in en interpellation 2014-11-07 som besvarades 2013-11-26,
- Roza Güclü Hedin (S) lämnade in en interpellation 2014-11-27 som besvarades 2013-11-20,
- Anna Wallén (S) lämnade in en interpellation 2014-11-27 som bevarades 2013-12-20,
- Leif Jakobsson (S) lämnade in en interpellation 2014-11-28 som besvarades 2013-12-20.

Riksdagsordningen

Enligt 6 kap. 1 § i riksdagsordningen ska en interpellation besvaras av ett statsråd inom två veckor från det att den överlämnats till statsrådet. Om kammaren under tvåveckorsperioden gör ett uppehåll i sitt arbete, förlängs tiden med vad som motsvarar uppehållet. Om ett svar inte lämnas inom den tid som har angetts i andra stycket, ska statsrådet meddela riksdagen varför svaret uteblir eller anstår. Meddelandet får inte följas av överläggning. En interpellation faller om den inte har besvarats vid det riksmöte då den väcktes. Lag (2009:176)

Begäran

Av de 38 uppräknade interpellationssvaren har närmare 90 procent en svarstid som överstiger den tidsgräns som anges i riksdagsordningen. Cirka hälften av svaren har eller kommer att ges inom en svarstid som kraftigt överstiger de två veckor som anges. Mot bakgrund av vad som anges i riksdagsordningen vill jag därför att konstitutionsutskottet granskar om finansminister Anders Borgs med sina väldigt långa svarstider för interpellationssvar kan anses ha fullgjort sin skyldighet som statsråd jämnt mot riksdagen.

Lars Johansson

Bilaga 6.2

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11

PM 2011-09-13

Dnr: 029-928-2010/11

Tabell 1 Interpellationer riksmötet 2010/11

Statsråd	Antal ställda till statsråd	Antal besvarade	Antal anmäld fördröjda där svar lämnats ²	Andel reellt fördröjda av de besvarade	Antal återtagna	Antal förfallna
Fredrik Reinfeldt	5	0	0	0 %	0	0
Jan Björklund	11	12	5	42 %	0	0
Carl Bildt	11	11	8	73 %	0	0
Beatrice Ask	21	20	1	5 %	4	0
Maud Olofsson	33	30	26	87 %	1	0
Maria Larsson	16	20	8	40 %	0	0
Eskil Erlandsson	16	16	6	38 %	0	0
Andreas Carlgren	21	21	16	73 %	1	0
Göran Hågg	16	17	3	18 %	0	0
Gunilla Carlsson	7	6	2	33 %	0	0
Anders Borg	28	23	15	65 %	2	0
Nyamko Sabuni	11	9	0	0 %	0	0
Tobias Billström	8	8	2	25 %	0	0
Lena Adelsohn Liljeroth	20	15	0	0 %	5	0
Sten Tolgfors	18	16	6	38 %	1	0
Ewa Björling	4	5	1	20 %	0	0
Birgitta Ohlsson	3	3	2	67 %	0	0
Peter Norman	18	13	3	23 %	3	0
Stefan Attefall	21	21	8	36 %	3	0
Hillevi Engström	60	61	28	46 %	0	0
Ulf Kristersson	25	19	3	16 %	4	0
Catharina Elmsäter-Svärd	52	44	22	50 %	8	0
Erik Ullenhag	3	6	3	50 %	0	0
Anna-Karin Hatt	18	15	3	20 %	3	0
Totalt	446	411	171	42 %	35	0

1) Ip. 2010/11:396 ej inräknad; anmäldes fördröjd, men besvarades inom svarstiden.

2) Ej inräknat interpellationer som återtagits.

Statsråd som fått flest antal interpellationer:

Hillevi Engström
 Catharina Elmsäter-Svärd
 Maud Olofsson
 Anders Borg
 Ulf Kristersson

Statsråd som besvarat flest antal interpellationer:

Hillevi Engström
 Catharina Elmsäter-Svärd
 Maud Olofsson
 Anders Borg
 Stefan Attefall/Andreas Carlgren

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Statsråd som fått minst antal interpellationer:**

Erik Ullenhag/ Birgitta Ohlsson

Ewa Björling

Fredrik Reinfeldt

Gunilla Carlsson

Statsråd som besvarat minst antal interpellationer:

Fredrik Reinfeldt

Birgitta Ohlsson

Ewa Björling

Gunilla Carlsson/Erik Ullenhag

Tabell II: Fördröjda svar på interpellationer – fördröjningstid, interpellationer inlämnade riksmötet 2010/11

Statsråd	Antal besvarade	Antal anmälld fördröjda där svar lämnats ²	Fördröjda 1-7 dagar	Fördröjda 8-14 dagar	Fördröjda 15-21 dagar	Fördröjda mer än 21 dagar
Fredrik Reinfeldt	0	0	0	0	0	0
Jan Björklund	12	5	1	0	2	2
Carl Bildt	11	8	2	2	1	3
Beatrice Ask	20	1	1	0	0	0
Maud Olofsson	30	26	12	5	5	4
Maria Larsson	20	8	2	4	0	2
Eskil Erlandsson	16	6	4	2	0	0
Andreas Carlgren	21	16	8	3	2	3
Göran Hägglund	17	3	3	0	0	0
Gunilla Carlsson	6	2	2	0	0	0
Anders Borg	23	15	1	3	9	2
Nyamko Sabuni	9	0	0	0	0	0
Tobias Billström	8	2	1	0	1	0
Lena Adelsohn Liljeroth	15	0	0	0	0	0
Sten Tolgfors	16	6	0	2	2	2
Ewa Björling	5	1	1	0	0	0
Birgitta Ohlsson	3	2	2	0	0	0
Peter Norman	13	3	3	0	0	0
Stefan Attefall	21	8	4	2	1	1
Hillevi Engström	61	28	16	5	5	2
Ulf Kristersson	19	3	2	1	0	0
Catharina Elmsäter-Svärd	44	22	10	4	0	8
Erik Ullenhag	6	3	1	1	1	0
Anna-Karin Hatt	15	3	2	1	0	0
Totalt	411	171	78	35	29	29

1) Ip. 2010/11:396 ej inräknad; anmälades fördröjd, men besvarades inom svarstiden.

2) Ej inräknat interpellationer som återtagits.

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Fördröjda svar på interpellationer – orsak och fördröjningstid****Utbildningsminister Jan Björklund (5)**

Orsak:

Tidigare inbokade engagemang och resor 5

Fördröjningstid:

1-7 dagar 1

8-14 dagar 0

15-21 dagar 2

Fler än 21 dagar 2

Utrikesminister Carl Bildt (8)

Orsak:

Möte med EU-nämnden samt utlandsresor 2

Utlandsresor 2

Resor 3

Resor och tidigare inbokat engagemang 1

Fördröjningstid:

1-7 dagar 2

8-14 dagar 2

15-21 dagar 1

Fler än 21 dagar 3

Justitieminister Beatrice Ask (1)

Orsak:

tjänsteresor och tidigare inbokat engagemang 1

Fördröjningstid:

1-7 dagar 1

8-14 dagar 0

15-21 dagar 0

Fler än 21 dagar 0

Närings- och energiminister Maud Olofsson (26)

Orsak:

Planerade nationella och utrikes resor 22

Planerad inrikes resa 2

Utrikes resor 2

Fördröjningstid:

1-7 dagar 12

8-14 dagar 5

15-21 dagar 5

Fler än 21 dagar 4

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Statsråd Maria Larsson (8)**

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	8
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	2
8-14 dagar	4
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	2

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson (6)

Orsak:	
Utlandsresa (Afrika)	1
Det är fullt i kammaren den 7 juni	3
Det finns inte någon interpellationsdebatt	1
vecka 50	
Erhållet besked om att interpellanten	1
ej kan delta i debatten den 11 februari	
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	4
8-14 dagar	2
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Miljöminister Andreas Carlgren (16)

Orsak:	
Nationella och utrikes resor	1
Tidigare inbokade engagemang	15
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	8
8-14 dagar	3
15-21 dagar	2
Fler än 21 dagar	3

Socialminister Göran Hägglund (3)

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	3
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	3
8-14 dagar	0
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Statsråd Gunilla Carlsson (2)**

Orsak:	
Tidigare inbokade engagemang	2
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	2
8-14 dagar	0
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Finansminister Anders Borg (15)

Orsak:	
Tidigare inbokade engagemang	5
Tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang	9
Tjänsteresor utomlands	1
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	1
8-14 dagar	3
15-21 dagar	9
Fler än 21 dagar	2

Statsråd Tobias Billström (2)

Orsak:	
Tjänsteresa	2
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	1
8-14 dagar	0
15-21 dagar	1
Fler än 21 dagar	0

Försvarsminister Sten Tolgfors (6)

Orsak:	
Befinner sig på resa	1
Tidigare har meddelats att interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 november 2010. Då interpellanten har förhinder den 26 november 2010 kommer interpellationen att besvaras den 3 december 2010.	2
Förberedelser inför resa, befinner sig på resa samt sammanträder i riksdagens EU-nämnd.	3
Fördröjningstid:	
1-7 dagar	0
8-14 dagar	2

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/I IPM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11

15-21 dagar	2
Fler än 21 dagar	2

Statsråd Ewa Björling (1)

Orsak:	
Tidigare inbokat engagemang och resa	1

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	1
8-14 dagar	0
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Statsråd Birgitta Ohlsson (2)

Orsak:	
Tjänsteresor	2

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	2
8-14 dagar	0
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Statsråd Peter Norman (3)

Orsak:	
Tidigare inbokade engagemang	2
Tjänsteresa utomlands	1

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	3
8-14 dagar	0
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Statsråd Stefan Attefall (8)

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	7
Planerade nationella och utrikes resor	1

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	4
8-14 dagar	2
15-21 dagar	1
Fler än 21 dagar	1

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (28)**

Orsak:	
Tjänsteresa	5
Inbokade engagemang som inte kan ändras	23

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	16
8-14 dagar	5
15-21 dagar	5
Fler än 21 dagar	2

Statsrådet Ulf Kristersson (3)

Orsak:	
Frågan kräver ytterligare utredning	1
Inbokade engagemang	1
EU-möte i Luxemburg	1

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	2
8-14 dagar	1
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (22)

Orsak:	
Planerade nationella och utrikes resor	16
Planerad utrikes resa	2
Tidigare inbokade arrangemang	3
Det är fullt i kammaren den 7 juni	1

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	10
8-14 dagar	4
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	8

Statsrådet Erik Ullenhag (3)

Orsak:	
Inbokade engagemang som inte kan ändras	3

Fördröjningstid:	
1-7 dagar	1
8-14 dagar	1
15-21 dagar	1
Fler än 21 dagar	0

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Sanna Svensson

Kammarhandläggare

Fördröjda interpellationer riksmötet 2010/11PM 2011-09-13
Dnr: 029-928-2010/11**Statsrådet Anna-Karin Hatt (3)**

Orsak:

andra engagemang	2
planerade nationella och utrikes resor	1

Fördröjningstid:

1-7 dagar	2
8-14 dagar	1
15-21 dagar	0
Fler än 21 dagar	0

Bilaga 6.3

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALEKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2011/12

PM 2013
Diariennr. RO-293-12/13

Tabell 1 Interpellationer riksmötet 2011/12

Statsråd	Antal ställda till statsråd	Antal besvarade	Antal anmälda fördröjda där svar lämnats	Andel fördröjda av de besvarade	Antal återtagna	Antal förfallna
Fredrik Reinfeldt	3	0	0	0 %	0	0
Jan Björklund	40	38	15	39 %	1	0
Carl Bildt	21	20	17	85 %	0	0
Beatrice Ask	26	26	8	31 %	3	0
Maud Olofsson ¹	1	0	0	0 %	0	0
Maria Larsson	18	17	9	53 %	2	0
Eskil Erlandsson	12	12	0	0 %	1	0
Andreas Carlgren ²	1	0	0	0 %	0	2
Göran Haggglund	22	22	8	36 %	2	1
Gunilla Carlsson	1	2	2	100 %	0	0
Anders Borg	48	47	38	81 %	1	0
Nyamko Sabuni	15	11	2	18 %	1	0
Tobias Billström	4	5	0	0 %	0	0
Lena Adelsohn Liljeroth	10	8	0	0 %	2	0
Sten Tolgfors ³	9	7	2	29 %	2	0
Ewa Björling	10	8	3	38 %	1	0
Birgitta Ohlsson	3	1	0	0 %	0	0
Peter Norman	14	16	1	6 %	0	0
Stefan Attefall	11	12	9	75 %	1	0
Hillevi Engström	43	41	30	73 %	1	0
Ulf Kristersson	13	12	0	0 %	0	0
Catharina Elmsäter-Svärd	35	37	5	14 %	1	0
Erik Ullenhag	1	4	3	75 %	0	0
Anna-Karin Hatt	20	23	18	78 %	0	0
Lena Ek	38	32	20	63 %	1	0
Annie Lööf	25	20	11	55 %	1	0
Karin Enström	5	3	1	33 %	1	0
Totalt	449	424	202	48 %	22	3

Statsråd som fått flest antal interpellationer:

Anders Borg
Hillevi Engström
Jan Björklund
Lena Ek
Catharina Elmsäter-Svärd

Statsråd som besvarat flest antal interpellationer:

Anders Borg
Hillevi Engström
Jan Björklund
Catharina Elmsäter-Svärd
Lena Ek¹ Maud Olofsson avgick 2011-09-29² Andreas Carlgren avgick 2011-09-29³ Sten Tolgfors avgick 2012-03-29

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALEKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2011/12

PM 2013
Diariennr. RO-293-12/13

Statsråd som fått minst antal interpellationer:

Andreas Carlgren/Maud Olofsson/Gunilla Carlsson/Erik Ullenhag
 Fredrik Reinfeldt/Birgitta Ohlsson
 Tobias Billström
 Karin Enström
 Ewa Björling/Lena Adelsohn Liljeroth

Statsråd som besvarat minst antal interpellationer:

Fredrik Reinfeldt
 Birgitta Ohlsson
 Gunilla Carlsson
 Karin Enström
 Erik Ullenhag

Tabell II: Fördröjda svar på interpellationer – fördröjningstid, interpellationer inlämnade riksmötet 2011/12

Statsråd	Antal besvarade	Antal anmäld fördröjda där svar lämnats	Fördröjda 1-7 dagar	Fördröjda 8-14 dagar	Fördröjda 15-21 dagar	Fördröjda mer än 21 dagar
Fredrik Reinfeldt	0	0	0	0	0	0
Jan Björklund	38	15	9	1	1	4
Carl Bildt	20	17	2	5	5	5
Beatrice Ask	26	8	2	2	3	1
Maud Olofsson	0	0	0	0	0	0
Maria Larsson	17	10	4	3	1	2
Eskil Erlandsson	12	0	0	0	0	0
Andreas Carlgren	0	0	0	0	0	0
Göran Hägglund	24	8	7	1	0	0
Gunilla Carlsson	2	2	1	1	0	0
Anders Borg	46	38	6	15	12	5
Nyamko Sabuni	9	2	2	0	0	0
Tobias Billström	5	0	0	0	0	0
Lena Adelsohn Liljeroth	8	0	0	0	0	0
Sten Tolgfors	7	2	0	2	0	0
Ewa Björling	8	3	1	1	0	1
Birgitta Ohlsson	1	0	0	0	0	0
Peter Norman	16	1	1	0	0	0
Stefan Attefall	13	8	8	0	0	0
Hillevi Engström	41	29	8	17	2	3
Ulf Kristersson	12	0	0	0	0	0
Catharina Elmsäter-Svärd	37	5	2	2	1	0
Erik Ullenhag	4	3	0	2	1	0
Anna-Karin Hatt	23	18	5	2	4	7
Lena Ek	32	20	8	3	3	6
Annie Lööf	21	11	2	0	3	6
Karin Enström	3	1	1	0	0	0
			33 %	28 %	18 %	20 %
Totalt	424	202	68	57	36	40

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2011/12

PM 2013
Diariennr. RO-293-12/13

Fördröjda svar på interpellationer – orsak**Utbildningsminister Jan Björklund (15)**

Orsak:	
Sedan tidigare inbokade resor och engagemang	7
Tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang	5
Tidigare inbokade arrangemang och resor	1
Vårda sjukt barn	2

Utrikesminister Carl Bildt (17)

Orsak:	
Resor och tidigare inbokade engagemang	5
Tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang	1
Tjänsteresor	3
Resor	8

Justitieminister Beatrice Ask (8)

Orsak:	
Tjänsteresa	5
Brist på tid i kammaren	3

Närings- och energiminister Maud Olofsson (0)**Statsråd Maria Larsson (9)**

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	9

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson (0)**Miljöminister Andreas Carlgren (0)****Socialminister Göran Hägglund (8)**

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	8

Statsråd Gunilla Carlsson (2)

Orsak:	
Tidigare inbokade engagemang	2

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2011/12

PM 2013
Diariennr. RO-293-12/13

Finansminister Anders Borg (38)

Orsak:	
Andra engagemang	4
Tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang	27
Inbokade engagemang som inte kan ändras	1
Tjänsteresor	6

Statsråd Nyamko Sabuni (2)

Orsak:	
Att jag vid det tidigare svarstillfället har redan inbokade engagemang	1
Brist på kammartider	1

Statsråd Tobias Billström (0)

Försvarsminister Sten Tolgfors (2)

Orsak:	
Interpellanten hade förhinder föreslaget datum	2

Statsråd Ewa Björling (3)

Orsak:	
Resor	3

Statsråd Birgitta Ohlsson (0)

Statsråd Peter Norman (1)

Orsak:	
Tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang	1

Statsråd Stefan Attefall (9)

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	6
Sedan tidigare inbokade evenemang	2
Tidigare inbokade arrangemang och resor	1

Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (30)

Orsak:	
Inbokade engagemang som inte kan ändras	30

Statsrådet Ulf Kristersson (0)

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2011/12

PM 2013
Diariennr. RO-293-12/13

Statsråd Catharina Elmsäter-Svärd (5)

Orsak:	
Att beredning pågår	1
Inbokade engagemang och resor	1
Tidigare inbokade arrangemang och resor	2
Ont om tider i kammaren och tidigare inbokade arrangemang och resor	1

Statsråd Erik Ullenhag (3)

Orsak:	
Inbokade engagemang som inte kan ändras	3

Statsråd Anna-Karin Hatt (18)

Orsak:	
Att tiderna i kammaren inte räckte till samt tidigare inbokade arrangemang	1
Tidigare inbokade arrangemang	2
Tidigare inbokade evenemang och resa	1
Tidigare inbokat engagemang	1
Tidigare inbokade arrangemang och resor	13

Miljöminister Lena Ek (20)

Orsak:	
Redan inbokade engagemang	20

Näringsminister Annie Lööf (11)

Orsak:	
Inbokade arrangemang och resor	1
Tidigare inbokade inrikes- och utrikes resor	6
Tidigare inbokade arrangemang och resor	3
Tidigare inbokade arrangemang	1

Försvarsminister Karin Enström (1)

Orsak:	
Att statsrådet vid de svarstillfällen som finns före den 11 maj 2012 befinner sig på resa och tar emot inkommande besök	1

Bilaga 6.4

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2012/13

PM 2013

Diariennr. RDF-3.10.1-185-2013/14

Tabell 1 Interpellationer riksmötet 2012/13

Statsråd	Antal ställda till statsråd	Antal besvarade	Antal anmälda fördröjda där svar lämnats	Andel fördröjda av de besvarade	Antal återtagna	Antal förfallna
Fredrik Reinfeldt	9	0	0	0 %	1	0
Jan Björklund	25	22	13	59 %	1	1
Carl Bildt	14	13	10	77 %	0	0
Beatrice Ask	24	20	3	15 %	4	0
Maria Larsson	14	16	8	50 %	1	0
Eskil Erlandsson	22	22	7	32 %	2	0
Göran Hagglund	31	29	15	52 %	4	0
Gunilla Carlsson	11	11	10	91 %	0	0
Anders Borg	64	54	48	89 %	2	2
Nyamko Sabuni ¹	8	5	0	0 %	0	0
Tobias Billström	5	8	3	38 %	0	0
Lena Adelsohn Liljeroth	14	10	0	0 %	3	0
Ewa Björling	5	5	3	60 %	0	0
Birgitta Ohlsson	3	2	1	50 %	0	0
Peter Norman	22	30	9	30 %	1	0
Stefan Attefall	21	20	10	50 %	1	0
Hillevi Engström	53	54	33	61 %	0	0
Ulf Kristersson	16	12	2	17 %	3	0
Catharina Elmsäter-Svärd	38	42	15	36 %	2	0
Erik Ullenhag	11	9	4	44 %	2	0
Anna-Karin Hatt	22	16	12	75 %	4	0
Lena Ek	25	22	13	59 %	2	0
Annie Lööf	31	22	14	64 %	6	0
Karin Enström	11	9	2	22 %	1	0
Maria Arnholm	14	17	10	59 %	0	0
Totalt	513	470	245	52 %	40	3

Statsråd som fått flest antal interpellationer:

Anders Borg
Hillevi Engström
Catharina Elmsäter-Svärd

Statsråd som besvarat flest antal interpellationer:

Anders Borg/Hillevi Engström
Catharina Elmsäter-Svärd
Peter Norman

Statsråd som fått minst antal interpellationer:

Birgitta Ohlsson
Tobias Billström/Ewa Björling
Nyamko Sabuni

¹ Nyamko Sabuni avgick 2013-01-21

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2012/13

PM 2013

Diariennr. RDF-3.10.1-185-2013/14

Statsråd som besvarat minst antal interpellationer:

Fredrik Reinfeldt

Birgitta Ohlsson

Nyamko Sabuni/Ewa Björling

Tabell II: Fördröjda svar på interpellationer – fördröjningstid, interpellationer inlämnade riksmötet 2012/13

Statsråd	Antal besvarade	Antal anmälld fördröjda där svar lämnats	Fördröjda 1-7 dagar	Fördröjda 8-14 dagar	Fördröjda 15-21 dagar	Fördröjda mer än 21 dagar
Fredrik Reinfeldt	0	0	0	0	0	0
Jan Björklund	22	13	4	7	0	2
Carl Bildt	13	10	4	3	0	3
Beatrice Ask	20	3	2	1	0	0
Maria Larsson	16	8	2	3	0	3
Eskil Erlandsson	22	7	2	1	1	3
Göran Hägglund	29	15	10	4	1	0
Gunilla Carlsson	11	10	4	1	1	4
Anders Borg	54	48	9	12	16	11
Nyamko Sabuni	5	0	0	0	0	0
Tobias Billström	8	3	1	0	0	2
Lena Adelsohn Liljeroth	10	0	0	0	0	0
Ewa Björling	5	3	3	0	0	0
Birgitta Ohlsson	2	1	1	0	0	0
Peter Norman	30	9	4	5	0	0
Stefan Attefall	20	10	6	1	3	0
Hillevi Engström	54	33	11	13	3	6
Ulf Kristersson	12	2	1	1	0	0
Catharina Elmsäter-Svärd	42	15	7	7	0	1
Erik Ullenhag	9	4	2	2	0	0
Anna-Karin Hatt	16	12	6	1	4	1
Lena Ek	22	13	3	3	6	1
Annie Lööf	22	14	3	2	1	8
Karin Enström	9	2	1	0	1	0
Maria Arnholm	17	10	7	2	1	0
Totalt	470	245	93	69	38	45

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2012/13

PM 2013
Diariennr. RDF-3.10.1-185-2013/14

Fördröjda svar på interpellationer – orsak**Utbildningsminister Jan Björklund (13)**

Tidigare inbokade resor och engagemang 9
Inbokade resor och engagemang samt att det varit fullt på listan vid tidigare interpellationstillfälle inom svarstiden 4

Utrikesminister Carl Bildt (10)

Resor 8
Inbokade engagemang och resa 1
Inbokade engagemang 1

Justitieminister Beatrice Ask (3)

Tjänsteresa 3

Statsråd Maria Larsson (8)

Redan inbokade engagemang 8

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson (7)

Utlandsresor 1
Tjänsteresor i Sverige och utlandet 2
Tjänsteresor 4

Socialminister Göran Hägglund (15)

Redan inbokade engagemang 15

Statsråd Gunilla Carlsson (10)

Resor 3
Interpellationen kräver ytterligare utredning 1
Tidigare inbokade engagemang 2
Tidigare inbokade engagemang och resa 1
Resor och tidigare inbokade engagemang 3

Finansminister Anders Borg (48)

Tjänsteresor och tidigare inbokade engagemang 45
Tidigare inbokade engagemang 3

Statsråd Nyamko Sabuni (0)**Statsråd Tobias Billström (3)**

Tjänsteresa 1
Andra åtaganden och tjänsteresa 2

Statsråd Ewa Björling (3)

Resor 1
Att statsrådet Björling pga sjukdom inte kunde besvara interpellationen vid det tillfälle som tidigare meddelats 1
Interpellationsdebatten i kammaren den 9 april är fulltecknad samt tidigare inbokat engagemang 1

Statsråd Birgitta Ohlsson (1)

Tjänsteresor 1

Statsråd Peter Norman (9)

Sjukdom vid det inplanerade svarstillfället 1
Tidigare inbokade engagemang 8

Statsråd Stefan Attefall (10)

Redan inbokade engagemang 10

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2012/13

PM 2013

Diariennr. RDF-3.10.1-185-2013/14

Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (33)

Inbokade engagemang som inte kan ändras 24

Inbokade resor och engagemang som inte kan ändras 9

Statsråd Ulf Kristersson (2)

Redan inbokade engagemang 2

Statsråd Catharina Elmsäter-Svärd (15)

Inbokade resor och engagemang/arrangemang 13

Brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang 2

Statsråd Erik Ullenhag (4)

Inbokade engagemang (som inte kan ändras) 4

Statsråd Anna-Karin Hatt (12)

Inbokade resor och arrangemang 11

Beredning pågår 1

Miljöminister Lena Ek (13)

Redan inbokade engagemang 12

Den beredningsprocess av interpellationssvaret inom Regeringskansliet som är nödvändig 1

Näringsminister Annie Lööf (14)

Inbokade inrikes resor 4

Inbokade resor och arrangemang 9

Brist på tider i kammaren samt tidigare inbokade resor och arrangemang 1

Försvarsminister Karin Enström (2)

Resa och sammanträde i riksdagens EU-nämnden 1

Resa och mottagande av inkommande besök 1

Maria Arnholm (10)

"Jag var inte statsråd när interpellationen ställdes. Jag har därför tidigare inplanerade åtaganden som jag tyvärr inte kan ställa in." 1

FN:s kvinnokonferens i New York 4

Tidigare inbokade engagemang och resor 5

Bilaga 6.5

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALEKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2013/14

PM 2014
Diariennr. RDF 2529-2013/14

Tabell 1 Interpellationer riksmötet 2013/14

Statsråd	Antal ställda till statsråd	Antal besvarade	Antal anmällda fördröjda där svar lämnats	Andel fördröjda av de besvarade	Antal återtagna	Antal förfallna
Fredrik Reinfeldt	10	1	1	100 %	1	0
Jan Björklund	36	31	15	48 %	3	0
Carl Bildt	20	15	13	87 %	1	0
Beatrice Ask	23	25	6	24 %	0	0
Maria Larsson	22	22	19	76 %	2	0
Eskil Erlandsson	20	22	9	39 %	1	0
Göran Hägglund	22	25	18	69 %	0	0
Anders Borg	72	57	54	95 %	4	7
Tobias Billström	7	7	3*	29 %	1	0
Lena Adelsohn Liljeroth	17	13	4	31 %	2	0
Ewa Björling	6	8	1	13 %	0	0
Birgitta Ohlsson	2	0	0	0 %	0	0
Peter Norman	15	20	10	50 %	1	0
Stefan Årteg	18	25	14	56 %	0	0
Hillevi Engström	3	3	2	67 %	0	0
Ulf Kristersson	9	7	0	0 %	1	0
Catharina Elmsäter-Svärd	52	47	14	30 %	8	0
Erik Ullenhag	5	5	2	40 %	0	0
Anna-Karin Hatt	12	12	10	83 %	1	0
Lena Ek	33	27	18	67 %	3	0
Annie Lööf	27	22	10	45 %	0	0
Karin Enström	18	19	7	37 %	1	0
Maria Arnholm	17	18	13	72 %	1	0
Elisabeth Svantesson	74	67	41	61 %	4	0
Totalt	540	498	284	57 %	35	7

*Ip 2013/14:533 anmälles som fördröjd men besvarades slutligen inom tidsfristen.

Statsråd som fått flest antal interpellationer:

Elisabeth Svantesson
Anders Borg
Catharina Elmsäter-Svärd

Statsråd som besvarat flest antal interpellationer:

Elisabeth Svantesson
Anders Borg
Catharina Elmsäter-Svärd

Statsråd som fått minst antal interpellationer:

Birgitta Ohlsson
Hillevi Engström
Erik Ullenhag

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2013/14

PM 2014

Diariennr. RDF 2529-2013/14

Statsråd som besvarat minst antal interpellationer:

Birgitta Ohlsson

Fredrik Reinfeldt

Hillevi Engström

Tabell II: Fördröjda svar på interpellationer – fördröjningstid, interpellationer inlämnade riksmötet 2013/14

Statsråd	Antal besvarade	Antal anmälld fördröjda där svar lämnats	Fördröjda 1-7 dagar	Fördröjda 8-14 dagar	Fördröjda 15-21 dagar	Fördröjda mer än 21 dagar
Fredrik Reinfeldt	1	1	1	0	0	0
Jan Björklund	31	15	5	0	1	9
Carl Bildt	15	13	4	1	1	7
Beatrice Ask	25	6	4	1	1	0
Maria Larsson	22	19	6	7	1	5
Eskil Erlandsson	22	9	3	6	0	0
Göran Hägglund	25	18	6	4	3	5
Anders Borg	57	54	4	11	6	33
Tobias Billström	7	3*	1	1	0	0
Lena Adelsohn Liljeroth	13	4	1	2	1	0
Ewa Björling	8	1	0	0	0	1
Birgitta Ohlsson	0	0	0	0	0	0
Peter Norman	20	10	4	3	3	0
Stefan Attefall	25	14	5	7	0	2
Hillevi Engström	3	2	1	0	1	0
Ulf Kristersson	7	0	0	0	0	0
Catharina Elmsäter-Svärd	47	14	6	5	2	1
Erik Ullenhag	5	2	1	0	0	1
Anna-Karin Hatt	12	10	3	3	1	3
Lena Ek	27	18	6	5	4	3
Annie Lööf	22	10	2	2	1	5
Karin Enström	19	7	2	5	0	0
Maria Arnholm	18	13	2	1	4	6
Elisabeth Svantesson	67	41	9	21	6	5
Totalt	498	284	76	85	36	86

*Ip 2013/14:533 anmälades som fördröjd men besvarades slutligen inom tidsfristen.

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN

CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2013/14

PM 2014

Diari.nr. RDF 2529-2013/14

Fördröjda svar på interpellationer – orsak**Statsminister Fredrik Reinfeldt (1)**

Arbetets planering 1

Utbildningsminister Jan Björklund (15)

Tidigare inbokade resor och engagemang 14

Tidigare inbokade resor 1

Utrikesminister Carl Bildt (13)

Tidigare inbokade resor 9

Tidigare inbokade resor och engagemang 4

Justitieminister Beatrice Ask (6)

Tjänsteresor 2

Brist på tid i kammaren 1

Interpellanten kan ej närvara inom svarstiden 1

Överlämning från annat departement 1

Inplanerat evenemang i Växjö 1

Statsråd Maria Larsson (19)

Redan inbokade engagemang 18

Familjeangelägenhet 1

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson (9)

Det är fullt i kammaren den 26 november 2013 5

Tjänsteresor i Sverige 2

Interpellanten inte kunde inom svarstiden 1

Resa 1

Socialminister Göran Hägglund (18)

Redan inbokade engagemang/inplanerade aktiviteter 18

Finansminister Anders Borg (54)

Tjänsteresor och tidigare inbokade engagemang 54

Statsråd Tobias Billström (3*)

Tjänsteresa 2*

Andra åtaganden och tjänsteresa 1

Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (4)

Sedan länge inplanerade externa engagemang 4

Statsråd Ewa Björling (1)

Tjänsteresor 1

Statsråd Birgitta Ohlsson (0)**Statsråd Peter Norman (10)**

Tidigare inbokade resor och engagemang 7

Tidigare inbokade engagemang 2

Tjänsteresor 1

Statsråd Stefan Attefall (14)

Redan inbokade engagemang 14

***Ip 2013/14:533 anmälades som fördröjd men besvarades slutligen inom tidsfristen.**

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
CENTRALKANSLIET

Interpellationer riksmötet 2013/14

PM 2014
Diariennr. RDF 2529-2013/14

Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (2)

Resor 1
Resa och andra inplanerade åtaganden 1

Statsråd Ulf Kristersson (0)**Statsråd Catharina Elmsäter-Svärd (14)**

Inbokade resor och arrangemang 14

Statsråd Erik Ullenhag (2)

Inbokade engagemang 2

Statsråd Anna-Karin Hatt (10)

Inbokade resor och arrangemang 10

Miljöminister Lena Ek (18)

Redan inbokade engagemang 16
Sjukdom 2

Näringsminister Annie Lööf (10)

Inbokade resor och arrangemang 10

Försvarsminister Karin Enström (7)

Resor 7

Statsråd Maria Arnholm (13)

Tidigare inbokade engagemang och resor 13

Arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (41)

Tidigare inbokade engagemang och resor 39
Frågan kräver ytterligare utredning 2

Bilaga 6.6

REGERINGSKANSLIET

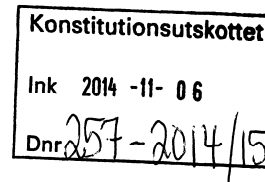
2014-11-06

SB2014/7274/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Försenade interpellationssvar

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga
Emma Degerfeldt.
Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-05

SB2014/7274/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Försenade interpellationssvar

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 9 oktober 2014 i rubricerat granskningsärende.

Samtliga departement har beretts tillfälle att lämna synpunkter på svaret.

Konstitutionsutskottet har begärt följande.

- 1. En redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits, efter utskottets granskning våren 2011 för att undvika försenade interpellationssvar och ett svar på varför andelen försenade svar trots det har ökat.*
- 2. En kommentar till de uppgifter som lämnas i anmälan och i denna promemoria.*

1. Konstitutionsutskottet redogör i sin promemoria för att det har skett en utvärdering av frågeinstituten i riksdagen som resulterat i en rapport (2011/12:RFR6) och att utskottet därefter behandlat utvärderingen. Utskottet har därvid funnit att den gällande regleringen som innebär att en interpellation ska besvaras inom två veckor är en rimlig avvägning mellan behovet av tid för att förbereda svaret och intresset av att snabbt få svar på aktuell fråga och att tidsramen därför inte bör utökas.

Ambitionen i Regeringskansliet är att fler interpellationssvar ska lämnas inom den föreskrivna tiden. I expeditions- och rättschefskretsen samt statssekreterarkretsen diskuteras konstitutionsutskottets granskningsbetänkanden och andra underlag rörande försenade interpellationssvar.

Som konstitutionsutskottet konstaterar i sin promemoria beror de försenade interpellationssvaren till stor del av statsrådets kalendrar, t.ex. tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang. Regeringskansliet kommer i kontakterna med kammarkansliet fortsätta verka för att hitta

2

lösningar för frågor rörande hanteringen av riksdagsfrågor och interpellationer.

2. Regeringskansliet har inga ytterligare kommentarer till de uppgifter som lämnas i anmälan och konstitutionsutskottets promemoria.

Bilaga 7.1

REGERINGSKANSLIET

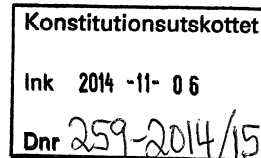
2014-11-06

SB2014/6957/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan
lagrådsgranskning och proposition**

Härmed överlämnas promemorior från Statsrådsberedningen,
Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet,
Miljödepartementet, Näringsdepartementet, Kulturdepartementet och
Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet
Lotta Hardvik Cederstierna.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 9 oktober 2014 i rubricerat ärende. Svaret på fråga 1 bygger på underlag från samtliga departement.

1. Vilka förhållanden beaktas generellt vid beslut att bereda en proposition kortare tid än en respektive två veckor efter Lagrådets protokoll?

Som konstitutionsutskottet har framhållit är det viktigt att arbetet med lagärendena planeras så att det finns tillräckligt med tid för beredning av propositionerna efter Lagrådets yttranden.

Karaktären och omfattningen av Lagrådets synpunkter påverkar vilken tid som behövs för beredning av en proposition efter lagrådsgranskningen. Att lagförslagen måste genomföras inom en viss tid eller att det av någon annan anledning är brådskande att lämna propositionen till riksdagen är andra omständigheter som påverkar vilken tid som behövs för beredning.

Många gånger kan beredningen av en proposition påbörjas redan i anslutning till föredragningen i Lagrådet, eftersom det då ofta tas upp frågor som Lagrådet kommer att behandla i sitt yttrande. I många fall kan därför tiden för beredning efter det att departementet fått Lagrådets protokoll hållas mycket kort.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 2–5. Svaret på fråga 4 lämnas av Justitiedepartementet efter samråd med Utrikesdepartementet.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden

- *Ny konsumentkreditlag (prop. 2009/10:242), Justitiedepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll; propositionen beslutades den 23 juni 2010 och lagen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2011*
- *Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang (prop. 2009/10:241), Justitiedepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll; propositionen beslutades den 23 juni 2010 och lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 juli 2011 [...].*

Propositionen *Ny konsumentkreditlag* innehöll förslag som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG. Direktivet skulle vara genomfört senast den 11 juni 2010 och Sverige var alltså försenat med genomförandet. Så snart den ansvariga enheten fått del av Lagrådets synpunkter återupptogs beredningen av ett redan förberett utkast till proposition. Lagrådets synpunkter var av språklig och lagteknisk karaktär och regeringen följde med några undantag synpunkterna.

Lagrådet lämnade lagförslaget i ärendet *Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang* utan erinran. Lagförslaget i propositionen stämde överens med lagförslaget i lagrådsremissen. Någon ytterligare beredning i sak var inte nödvändig. Trots att lagen inte skulle träda i kraft förrän den 1 juli 2011 var det angeläget med ett så snabbt riksdagsbeslut som möjligt. Skälet till detta var att försäkringsbranschen behövde tid att anpassa sina interna dokument och rutiner till de nya reglerna.

3. En förklaring önskas till att vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll (Justitiedepartementet och Näringsdepartementet varje år som omfattas av genomgången, Finansdepartementet och Socialdepartementet alla år utom ett).

Justitiedepartementet har som målsättning att allt lagstiftningsarbete som departementet ansvarar för ska bedrivas så effektivt som möjligt. Så snart den ansvariga enheten har fått del av Lagrådets synpunkter i ett lagstiftningsärende görs det därför en bedömning av vilken tidsåtgång som minst behövs för att slutföra arbetet med propositionen i enlighet med de högt ställda krav på kvalitet och noggrannhet som gäller.

I samtliga de lagstiftningsärenden som omfattas av genomgången har behovet av beredningsåtgärder från departementets sida med anledning av Lagrådets synpunkter varit begränsat och kunnat tillgodoses på relativt kort tid. Som konstitutionsutskottet uppmärksammar har detta fått till följd att regeringens beslut om proposition i dessa fall kommit att fattas kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll.

4. Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte föranlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagrådsgranskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta förhållandena. [...] - Ny utlänningslag, UD, remiss den 6 juni 2002 [...].

Ja, det är riktigt. Bakgrunden är följande.

Lagrådet avlämnade sitt yttrande över lagrådsremissen Ny instans- och processordning i utlänningsärenden den 9 oktober 2002.

Regeringen beslutade i mars 2003 att tillsätta en parlamentarisk kommitté (UD 2003:02), den s.k. Översynsutredningen, som med utgångspunkt i 2002 års lagrådsremiss samt Lagrådets yttrande bl.a. skulle göra en genomgång av utlänningslagens materiella bestämmelser och anpassa dessa till ett nytt system där överprövningen sker i domstol. Översynsutredningen lade i juni 2004 fram betänkandet Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv (SOU 2004:74), som sedan remitterades. Hösten 2004 tog man inom Utrikesdepartementet fram och remitterade promemorian Verkställighetsärenden och muntlig förhandling i en ny instans- och processordning i utlänningsärenden (UD2004/51921/MAP), som delvis utgick från 2002 års lagrådsremiss och Lagrådets synpunkter.

Översynsutredningens betänkande, departementspromemorian, innehållet i 2002 års lagrådsremiss och Lagrådets synpunkter på denna kom senare att ingå som en del av beredningsunderlaget för lagrådsremissen och den efterföljande propositionen Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden, som regeringen beslutade den 26 maj 2005 (prop. 2004/05:170).

Det kan anmärkas att även lagrådsremissen och den efterföljande propositionen Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden hade 2002 års lagrådsremiss och Lagrådets yttrande som utgångspunkt (prop. 2003/04:59). Regeringen överlämnade propositionen till riksdagen den 15 januari 2004. Riksdagen beslutade den 8 december 2004 att avslå propositionen.

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder promemorian?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Socialdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 2–4.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden

– Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll.

Det förslag i propositionen som varit föremål för Lagrådets granskning gällde ett förslag till lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Lagförslaget var föranlett av att EU-kommissionen hade gjort gällande att Sverige ofullständigt och på ett felaktigt sätt hade införlivat det s.k. PSI-direktivet. Ett överträdelseärende var inlett och det var därför angeläget att lagförslagen kunde träda i kraft så snart som möjligt. Beslut om lagrådsremiss fattades den 25 februari 2010 och den 12 mars 2010 lämnade Lagrådet sitt yttrande. Lagrådets synpunkter var begränsade och kunde därför arbetas in i propositionen på kort tid.

3. En förklaring önskas till att vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll (Justitiedepartementet och Näringsdepartementet varje år som omfattas av genomgången, Finansdepartementet och Socialdepartementet alla år utom ett).

Av de 70 lagrådsremisser som beslutades under de granskade åren har 14, dvs. 20 procent, följts av beslut om proposition kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll. I tre av dessa ärenden lämnade Lagrådet remissförslaget utan erinran.

För att ett lagförslag ska kunna träda i kraft vid avsedd tidpunkt och till följd av de tidsgränser som gäller för avlämnande av propositioner till riksdagen är tidsaspekten ofta avgörande för när beslutet om proposition fattas. Dock har oftast redan under lagrådsföredragningen lyfts de frågor som sedan kommer att återfinnas i Lagrådets yttrande. Detta innebär att arbetet med att utforma propositionen utifrån Lagrådets synpunkter för det mesta redan har påbörjats när Lagrådets yttrande lämnas. Den faktiska tiden för analys och inarbetande av Lagrådets synpunkter är därför oftast längre än tiden mellan Lagrådets protokoll och beslutet om proposition.

4. Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte föranlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagrådsgranskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta förhållandena.

- Jämkning av vissa avgifter inom äldre- och handikappomsorgen, Socialdepartementet, remiss den 11 december 2003.

Ja, det är riktigt. Mot bakgrund av Lagrådets yttrande valde regeringen att inte gå vidare med lagförslaget i lagrådsremissen utan lämnade i stället senare en skrivelse till riksdagen i samma ämne, Jämkning av avgift för färdiglagad mat och andra sociala tjänster (skr. 2003/04:172).

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Finansdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 2–5.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden

- Slopad arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2004/05:25), Finansdepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll

Såvitt kan bedömas i efterhand föranleddes den korta beredningstiden av att det ansågs angeläget att slopa arvs- och gåvoskatterna. Även om Lagrådet riktade viss allmän kritik mot bl.a. beredningsarbetet var Lagrådets yttrande inte särskilt omfattande i övrigt. Lagrådet lämnade lagförslagen utan erinran och gjorde vissa påpekanden rörande en övergångsbestämmelse.

- Utökade möjligheter till överföring av periodiseringsfonder och expansionsfond m.m. (prop. 2004/05:32), Finansdepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll

Regeringen beslutade den 23 september 2004 att inhämta Lagrådets yttrande. Den 18 oktober 2004 inkom Lagrådets protokoll till Finansdepartementet. Det bedömdes som angeläget att lagstiftningen kunde behandlas i riksdagen under hösten så att den kunde träda i kraft vid årsskiftet. Lagrådets synpunkter var av redaktionell art. Den tid som förflöt mellan lagrådsgranskningen och beslutet om proposition ansågs som tillräcklig för att Lagrådets synpunkter skulle kunna beaktas och arbetas in i propositionen.

- *Räntebeläggning av periodiseringsfonder (prop. 2004/05:38), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll*

Förslaget till räntebeläggning av periodiseringsfonder föranleddes dels av det ovan nämnda förslaget om slopad arvsskatt och gåvoskatt, dels av ett förslag om en sänkning av förmögenhetsskatten (prop. 2004/05:1, Förslag till statsbudget för 2005, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget). Såvitt kan bedömas i efterhand påverkades beredningstiden av detta. Lagrådets synpunkt var av redaktionell art.

- *Trängselskatt (prop. 2003/04:145), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll*

Det ansågs angeläget att införa trängselskatt på försök i Stockholms kommun. Vid en genomgång av Lagrådets yttrande och propositionen, framgår att Lagrådets synpunkter blev omhändertagna under beredningen. Vad gäller förslaget om lag om rätt för en kommun att biträda staten där lagen om trängselskatt tillämpas valde regeringen dessutom att, i enlighet med vad Lagrådet förordade, fortsätta beredningen av den lagen. Något förslag i den delen lämnades därför inte i den aktuella propositionen.

- *Ändrade regler för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad (prop. 2006/07:19), Finansdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll*

De svenska bestämmelserna som ändrades genom detta lagstiftningsärende stred mot EU-rätten, vilket snarast behövde åtgärdas. Hösten 2006 skedde dessutom ett regeringsskifte. Dessa omständigheter påverkade beredningstiden. Lagrådets yttrande innehöll tre synpunkter på ett av lagförslagen. Dessa synpunkter var inte särskilt omfattande. Den tid som förflöt mellan lagrådsgranskningen och beslutet om proposition bedömdes som tillräcklig för att behandla Lagrådets synpunkter.

- *En kronofogdemyndighet i tiden (prop. 2005/06:200), Finansdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll*

Lagrådsremissen beslutades den 30 mars 2006 och de lagändringar som föreslogs i propositionen avsågs träda i kraft den 1 juli 2006. För att möjliggöra riksdagsbehandling före sommaren var det angeläget att propositionen kunde lämnas till riksdagen så snart som möjligt efter lagrådsbehandlingen. Lagrådets yttrande innehöll inte några förslag som krävde ingående ytterligare överväganden. I allt väsentligt följdes Lagrådets synpunkter.

- *Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61), Finansdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll*
 Den i propositionen föreslagna lagstiftningen, som bl.a. innehöll förslag till en lag om statligt stöd till kreditinstitut, togs fram skyndsamt med anledning av den globala finansiella krisen hösten 2008. Som framhölls i propositionen (s. 16) var det mycket angeläget att den föreslagna stödlagstiftningen kunde träda i kraft så snart som möjligt så att planerade åtgärder för att stärka stabiliteten i det svenska finansiella systemet kunde vidtas. Lagrådets synpunkter, som i huvudsak var av redaktionell art, omhändertogs i propositionen. På regeringens begäran behandlades ärendet av riksdagen med förkortad motionstid (fyra dagar).

3. *En förklaring önskas till att vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådet protokoll (Justitiedepartementet och Näringsdepartementet varje år som omfattas av genomgången, Finansdepartementet och Socialdepartementet alla år utom ett).*

Ambitionen är alltid att lämna lagrådsremisserna till Lagrådet i sådan tid att det finns gott om tid för Lagrådets granskning och omhändertagande av eventuella synpunkter innan propositionen beslutas. För att underlätta planeringen av Lagrådets arbete sammanställs regelbundet en lista över planerade lagrådsremisser till Lagrådet. De flesta lagrådsremisser med förslag som har ekonomiska konsekvenser lämnas numera som regel till Lagrådet för granskning före Lagrådets sommaruppehåll. Lagrådet brukar då lämna sitt yttrande före sommaren. Detta medför att det i dessa fall finns gott om tid att ta hand om Lagrådets synpunkter innan proposition beslutas under hösten.

Att beredningstiden i olika lagstiftningsärenden varierar beror på olika faktorer, såsom lagstiftningsärendenas skiftande karaktär och omfattning samt på vilka slags synpunkter som Lagrådet lämnar.

4. *Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte föranlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagrådsgranskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta förhållandena.*

- *Punktskattekontroll, Finansdepartementet, remiss den 15 augusti 2002*
 Den lagrådsremiss som här avses hade av Finansdepartementet getts namnet "Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor" men Lagrådets yttrande är rubricerat "Punktskattekontroll".

Lagrådsremissen har föranlett prop. 2002/03:10, Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor som överlämnades till riksdagen den 10 oktober 2002. I propositionen anges att regeringen i stor utsträckning har omarbetat förslaget till straffbestämmelser i enlighet med vad Lagrådet förordat. Det är således inte korrekt att ärendet inte föranlett proposition.

- *Sänkt expansionsfondsskatt, Finansdepartementet, remiss den 27 mars 2002*

Ja, det är riktigt att ärendet inte föranlett proposition.

5. *Vilka kommentarer i övrigt föranleder promemorian?*

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Miljödepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Miljödepartementet lämnar följande underlag till svar på fråga 2.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden

- Elcertifikat (prop. 2005/06:154), 2 dagar efter Lagrådets protokoll*
- Miljöbalkens sanktionssystem, m.m. (prop. 2005/06:182), Miljödepartementet, 1 dag efter Lagrådets protokoll*
- Miljöansvaret i Antarktis (prop. 2005/06:179), Miljödepartementet, 3 dagar efter Lagrådets protokoll*

Lagförslagen i propositionen Förnybar el med gröna elcertifikat (prop. 2005/06:154) remitterades till Lagrådet den 23 februari 2006. Efter att lagrådsföredragningen avslutats upprättade Lagrådet sitt protokoll den 14 mars 2006. Lagrådets protokoll innehöll synpunkter i fråga om hur några av bestämmelserna kunde ges en bättre formulering eller placering. Regeringen följde Lagrådets förslag. Det var möjligt att besluta om propositionen redan två dagar efter Lagrådets protokoll bl.a. med hänsyn till att formulerings- och placeringsfrågorna uppmärksammades redan under föredragningen och nödvändiga beredningsåtgärder kunde påbörjas innan Lagrådet upprättat sitt protokoll.

Lagförslagen i propositionen Miljöbalkens sanktionssystem, m.m. (prop. 2005/06:182) remitterades till Lagrådet den 16 februari 2006. Efter att lagrådsföredragningen avslutats upprättade Lagrådet sitt protokoll den 15 mars 2006. Lagrådets protokoll innehöll synpunkter i flera avseenden. I en av de frågor som Lagrådet haft synpunkter fanns det inte utrymme att inom ramen för lagstiftningsärendet välja en annan lösning. Regeringen redovisade i stället sin avsikt att återkomma till frågan i ett annat lagstiftningsärende. I de övriga frågorna där Lagrådet framfört synpunkter valdes lösningar som tillgodosåg Lagrådets synpunkter. Det var möjligt att besluta om propositionen redan en dag efter Lagrådets

protokoll bl.a. med hänsyn till att frågorna uppmärksammades redan under föredragningen.

Lagförslagen i propositionen Miljöansvaret i Antarktis (prop. 2005/06:179) remitterades till Lagrådet den 9 februari 2006. Efter att lagrådsföredragningen avslutats upprättade Lagrådet sitt protokoll den 13 mars 2006. Lagrådets protokoll innehöll synpunkter i fråga om hur några av bestämmelserna kunde ges en bättre formulering och hur en förbudsbestämmelse borde avgränsas. Vidare väckte Lagrådet frågan om det behövde införas någon särskild bestämmelse om ränta. Regeringen följde Lagrådets förslag och fann att någon särskild räntebestämmelse inte behövdes. Det var möjligt att besluta om propositionen redan tre dagar efter Lagrådets protokoll bl.a. med hänsyn till att Lagrådets synpunkter uppmärksammades redan under föredragningen.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Näringsdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 2–5.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden.

- Handel med utsläppsrätter II (prop. 2004/05:18), Näringsdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll

Genom förslaget till lagstiftning om handel med utsläppsrätter genomfördes ett EU-direktiv på området (2003/87/EG). Ett överträdelseärende var inlett och det var därför anläget att lagförslaget kunde träda i kraft så snart som möjligt. Enligt direktivet skulle handel med utsläppsrätter dessutom starta den 1 januari 2005. Under föredragningen i Lagrådet uppmärksammades frågor som kunde börja beredas med berörda inom Regeringskansliet redan före det att Lagrådets yttrande blev klart.

- Arbetstagarinflytande i europabolag (prop. 2003/04:122), Näringsdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll

Förslagen som baserades på EU-direktiv skulle vara genomförda i svensk rätt senast den 8 oktober 2004. Propositionen beslutades den 11 mars 2004. Förmodligen var det sista möjliga datum för regeringsbeslut för att propositionen skulle kunna tryckas och lämnas till riksdagen senast till stoppdatumet i mars 2004. Lagrådsremissen beslutades den 12 februari 2004. Den samordnades med lagrådsremissen Europabolag (sedermera prop. 2003/04:112 Europabolag) från Justitiedepartementet, som innehöll motsvarande bolagsrättsliga reglering. De båda lagrådsremisserna beslutades samtidigt och behövde hanteras av samma Lagråd.

- *En arbetslöshetsförsäkring för arbete (prop. 2006/07:15), 6 dagar efter Lagrådets protokoll*

Propositionen lämnades kort efter regeringsskiftet 2006. Under Ärendet och dess beredning anförde regeringen följande: "I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1), under utgiftsområde 13, aviserade regeringen ett antal förändringar när det gäller arbetslöshetsförsäkringen.

Ändringarna är en del av en större reform för att stärka arbetslinjen och öka sysselsättningen. I reformen ingår också förslag om omfattande skattesänkningar, vilka bland annat skall finansieras av en ökad egenfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen. Reformens olika delar bör träda i kraft samtidigt. Det har därför varit angeläget att detta lagstiftningsärende handläggs skyndsamt. Förslagets påverkan på statens inkomster och utgifter 2007 har beaktats i budgetpropositionen."

Den ovanligt snabba beredningsprocessen behandlades även i Lagrådets yttrande. Lagrådet anförde där bl.a. följande: "Särskilt vid sådana tillfällen då ett allmänt val lett till regeringsskifte finns det ett intresse, från rent politiska utgångspunkter, av att valresultatet så snart som möjligt får genomslag i den förda politiken. Samtidigt har den då nytillträdde regeringen synnerligen kort tid på sig för att utarbeta propositioner som man önskar lämna till riksdagen inom sådan tid att de kan behandlas redan under infallande hösttermin. Sådana strävanden får emellertid inte leda till att grundläggande bestämmelser om beredningen av lagstiftningsärenden sätts åsido. Vilka krav som skall ställas på beredningen i ett konkret lagstiftningsärende beror bl.a. på, som kan utläsas av den aktuella bestämmelsen i regeringsformen, lagstiftningens vikt, tillämpningsområde, omfattning och komplexitet. De nu remitterade förslagen till ändringar i lagen om arbetslöshetskassor är inte särskilt omfattande men kommer att beröra ett stort antal personer och är, med den lagtekniska lösning som valts, inte okomplicerade. Förslagen har i Regeringskansliet beretts under mycket kort tid, och remissinstanserna har haft endast en vecka att yttra sig över utkastet till lagrådsremiss. Kretsen av remissinstanser är dock vid och till synes rimligt avvägd. Med hänsyn till det sagda och till förslagets uttalade karaktär av provisorium anser Lagrådet att beredningen, med de påpekanden som görs nedan, får anses godtagbar".¹

- *Förstärkning och förenkling – ändringar i anställningsskyddslagen och föräldraledighetslagen (prop. 2005/06:185), Näringsdepartementet, 1 dag efter Lagrådets protokoll*

Tiden mellan Lagrådets protokoll och beslut om proposition blev kort eftersom propositionen behövde lämnas senast vid stoppdatum för att den skulle hinna behandlas av riksdagen inom mandatperioden. Lagrådets yttrande innehöll endast ett förslag till redaktionell ändring av

¹ Det kan noteras att beredningsprocessen även tidigare har varit föremål för granskning av konstitutionsutskottet, se bet. 2006/07:KU20.

en bestämmelse, som regeringen i huvudsak följde. Behandlingen av Lagrådets synpunkter var varken komplicerad eller arbetskrävande.

*- Några körkorts- och fordonsfrågor (prop. 2009/10:198),
Näringsdepartementet, 6 dagar efter Lagrådets protokoll*

De frågor som behandlas i propositionen var förhållandevis enkla liksom de ändringar som föranleddes av Lagrådets synpunkter. Redan i samband med föredragningen fick handläggaren en tydlig indikation om vad Lagrådet skulle komma att framföra synpunkter på. Förslagen i propositionen kunde därför börja bearbetas redan direkt efter föredragningen.

3. En förklaring önskas till att vissa departement till synes mer regelmässigt återkommer som beredande departement för propositioner som beretts kortare tid än två veckor efter Lagrådets protokoll (Justitiedepartementet och Näringsdepartementet varje år som omfattas av genomgången, Finansdepartementet och Socialdepartementet alla år utom ett).

Beredningstiden är ofta längre än två veckor efter Lagrådets protokoll. Redan direkt efter föredragningen i Lagrådet bereds en del frågor och kontakter sker fortlöpande med berörda departement. Så har också skett i nu aktuella fall, se vidare svaret på fråga 2. Det är vanligt att Lagrådet i anslutning till föredragningen indikerar vilka synpunkter som kommer att lämnas i yttrandet. Det är därför ofta möjligt att börja bereda propositionen redan i detta skede.

4. Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte föranlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagrådsgranskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta förhållandena.

- Tillträde till el- och gasnät för förnybara energikällor, Lagrådets protokoll är daterat den 3 mars 2010

Det är inte riktigt att ärendet inte föranlett proposition. Lagrådsremissen var en av två som utgjorde underlag för propositionen Genomförande av direktiv om förnybar energi (prop. 2009/10:128).

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder promemorian?

Näringsdepartementet har inte några kommentarer i övrigt till innehållet i promemorian.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Kulturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Kulturdepartementet lämnar följande underlag till svar på fråga 4.

*4. Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte för-
anlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagråds-
granskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta
förhållandena.*

- Filmcensur, Kulturdepartementet, den 31 januari 2002

Enligt lagrådsremissen Vissa censurfrågor, m.m. (Kulturdepartementet) beslutade regeringen att inhämta Lagrådets yttrande dels över förslag till lag om ändring i lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram (granskningslagen), dels över förslag till lag om ändring i brottsbalken. Lagrådet avstyrkte i sitt yttrande förslaget till lag om ändring i granskningslagen och lämnade förslaget till lag om ändring i brottsbalken utan erinran. Regeringen gick inte vidare med förslaget om ändring i granskningslagen. Den delen av förslaget har således inte för-
anlett någon proposition. Förslaget till lag om ändring i brottsbalken, som Lagrådet lämnade utan erinran, lämnades i propositionen Skärpta krav för närradiotillstånd, m.m. (prop. 2003/04:182).

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-11-06

Arbetsmarknadsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Beredningskravet: tid mellan lagrådsgranskning och proposition

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 9 oktober 2014 begärt svar på vissa frågor. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 2, 4 och 5.

2. Vilka skäl har medfört beredning kortare tid än en vecka efter Lagrådets protokoll i följande ärenden:

- En effektivare arbetslöshetsförsäkring (prop. 2007/08:118)

Arbetsmarknadsdepartementet, 2 dagar efter Lagrådets protokoll

Förslaget innebar bl.a. ändringar i den konstruktion för arbetslöshetskassornas medfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen som infördes genom prop. 2006/07:15 En arbetslöshetsförsäkring för arbete (se redovisning från Näringsdepartementet). Konstruktionen ansågs ha lett till oönskade negativa effekter. Ändringarna aviserades i budgetpropositionen för 2008. Det ansågs angeläget att det rådande systemet ändrades så snart som möjligt. För att ändringarna skulle kunna träda i kraft i önskad tid behövde en proposition beslutas så att den kunde lämnas till riksdagen före stoppdatum i mars 2008. Mot den bakgrunden gick alla moment i lagstiftningsprocessen mycket snabbt.

4. Är det riktigt att följande ärenden som remitterats till Lagrådet inte föranlett proposition eller föranlett proposition först efter ytterligare lagrådsgranskning? I den mån det inte är riktigt önskas information om de rätta förhållandena.

- En enklare ledighetslagstiftning, remiss den 28 januari 2010

Regeringen beslutade den 28 januari 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över

1. lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584),
2. lag om rätt till ledighet för utbildning,
3. lag om rätt till ledighet för närståendevård och av trängande familjeskäl,

2

4. lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,
5. lag om ändring i lagen (1997:1293) om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet,
6. lag om ändring i lagen (2008:565) om rätt till ledighet för att på grund av sjukdom prova annat arbete,
7. lag om upphävande av lagen (1979:1184) om rätt till ledighet för vissa föreningsuppdrag inom skolan, m.m.,
8. lag om ändring i skollagen (1985:1100),
9. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
10. lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567).

Lagrådets yttrande kom in till Arbetsmarknadsdepartementet den 26 april 2010. Regeringen gick endast vidare med förslagen till ändringar i punkterna 9 och 10, se prop. 2010/11:89 Ändrade regler om övertid och skyddskommitté. Propositionen beslutades den 10 mars 2011.

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder promemorian?

Promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer från Arbetsmarknadsdepartementets sida.

Bilaga 7.2

Lagrådsremisser 2002

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom- snittligt antal dagar	0-6 dagar	7-13 dagar	14-20 dagar	21-27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	20	20	25,6 (512/20)		4	7	5	4
UD	3	2	14 (28/2)		1	1		
Fö	1	1	35					1
S	3	3	10,33 (31/3)		3			
Fi	13	12	24,8 (298/11)	1	1	4	2	4
U	1	1	309					1
Jo	1	1	56					1
Ku	2	1	24				1	
N	17	16	32,9 (527/16)		8	4	1	3
M	2	2	27 (54/2)			1		1
RK totalt	63	59	31,8 (1874/59)	1	18	17	9	14

Lagrådsremisser 2004

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom- snittligt antal dagar	0-6 dagar [0 u.e]	7-13 dagar	14-20 dagar	21-27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	34	34	36,2 (1232/34)		4	13	6	11
UD	1	1	28					1
Fö	2	2	102 (204/2)					2
S	10	9	35,2 (317/9)			4	2	3
Fi	24	24	27,1 (650/24)	4	12	4	1	3
Ku	1	1	161					1
N	22	22	34,9 (768/22)	2	4	6	4	6
M	2	2	14,0 (28/2)			2		
Jo	5	5	25,6 (128/5)		1		1	3
RK totalt	101	100	35,2 (3516/100)	6	21	39	14	30

Lagrådsremisser 2006

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			<i>Genom- snittligt antal dagar</i>	<i>0–6 dagar</i>	<i>7–13 dagar</i>	<i>14–20 dagar</i>	<i>21–27 dagar</i>	<i>28 dagar el. fler</i>
Ju	39	39	15,4 (599/39)		15	17	6	1
UD	3	3	21 (63/3)			1	1	1
Fö	2	2	52,5 (105/2)					2
S	7	7	23,1 (162/7)		4	1	1	1
Fi	22	21	21,52 452/21	2	7	5	1	6
U	1	1	50					1
N	17	17	17,4 (295/17)	2	4	6	2	3
M	13	13	12,85 (167/13)	2	5	4		2
Jo	8	7	35,7 (250/7)			2	1	4
RK totalt	112	110	19,5 2143/110	6	35	36	12	21

Lagrådsremisser 2008

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom- snittligt antal dagar	0-6 dagar	7-13 dagar	14-20 dagar	21-27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	24	24	26,4 (634/24)		6	8	5	5
UD	2	2	51 (102/2)					2
Fö	1	1	79					1
S	17	17	50,8 (863/17)		2	3	5	7
Fi	30	28	18,6 (520/28)	1	7	7	10	3
Ku	1	1	22				1	
U	3	3	17,7 (53/3)		1	1	1	
N	13	12	42,1 (505/12)		3	2	1	6
IJ	2	2	18,5 (37/2)		1		1	
M	6	6	19,2 (115/6)		2	3		1
SB	1	1	20			1		
A	9	9	28,7 (258/9)	1	2	2	2	2
Jo	8	8	50,9 (407/8)			2	2	4
RK totalt	117	114	31,7 (3615/114)	2	24	29	28	31

Lagrådsremisser 2010

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom- snittligt antal dagar	0–6 dagar	7–13 dagar	14–20 dagar	21–27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	32	32	17,3 (554/32)	2	12	11	2	5
UD	3	3	16,3 (49/3)	-	1	2	-	-
Fö	2	2	17 (34/2)	-	-	2	-	-
S	10	10	26,2 (262/10)	-	3	1	2	4
Fi	25	26	21,7 (565/26)	1	8	5	5	7
U	4	4	13 (52/4)	-	2	1	1	-
Ku	2	2	39 (78/2)	-	-	-	-	2
N	16	16	16,78 (267/16)	1	6	4	3	2
IJ	2	2	32 (64/2)	-	1	-	-	1
M	9	9	16,6 (145/9)	-	3	4	1	1
A	5	4	27,8 (111/4)	-	1	1	1	1
Jo	3	3	14,7 (44/3)	-	2	-	-	1
RK totalt	114	113	19,7 (2225/113)	4	39	31	15	24

Lagrådsremisser 2012

Dep.	Antal remisser	Varav för-anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom-snittligt antal dagar	0-6 dagar	7-13 dagar	14-20 dagar	21-27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	18	17	54,7 (985/18)		2	3	3	9
UD	0							
Fö	1	1	24				1	
S	14	11	19,4 (213/11)		1	6	1	3
Fi	22	22	45,5 (1001/22)		2	8	3	9
U	3	3	31 (93/3)		1			2
Ku	1	1	36					1
N	18	18	30,11 (542/18)		4	6	3	5
M	6	6	11,33 (68/6)		3	3		
SB	0							
A	8	8	40,5 (324/8)		1	2		5
L	5	4	15,25 (61/4)			4		
RK totalt	96	91	36,4 (3347/92)		14	32	11	34

Lagrådsremisser 2014

Dep.	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			Genom- snittligt antal dagar	0-6 dagar	7-13 dagar	14-20 dagar	21-27 dagar	28 dagar el. fler
Ju	43	41	22 (901/41)		9	17	7	8
Fö	2	2	27,5 (55/2)			1		1
S	12	12	21,6 (250/12)		2	3	3	4
Fi	16	13	18,7 (243/13)			8	3	2
U	8	8	17,75 (142/8)		3	1	3	1
Ku	1	1	22				1	
N	14	14	17,6 (229/14)		5	3	2	4
M	4	4	9,75 (39/4)		3	1		
A	6	5	41 (123/3)			1	1	3
L	6	6	17,4 (87/5)		3	1	2	
RK totalt	112	106	19,7 (2091/106)	-	25	36	22	23

Bilaga 7.3

Lagrådsremisser 2002–2014

År för lagråds- remiss	Antal remisser	Varav för- anlett prop.	Antal dagar fr yttrande t regeringsbeslut om proposition					
			<i>Genom- snittligt antal dagar</i>	<i>0–6 dagar</i>	<i>7–13 dagar</i>	<i>14–20 dagar</i>	<i>21–27 dagar</i>	<i>28 dagar el. fler</i>
2014 (t.o.m. 30/6)	112	106	19,7		25	36	22	23
2012	96	91	36,4		14	32	11	34
2010	114	113	19,7	4	39	31	15	24
2008	117	114	31,7	2	24	29	28	31
2006	112	110	19,5	6	35	36	12	21
2004	101	100	35,2	6	21	29	14	30
2002	63	59	31,8	1	18	17	9	14

Sakregister 2000/01–2013/14

§ 5-förordnande	2005/06:20 s. 143
3G	2004/05:20 s. 116
AB Svensk Bilprovning (Bilprovningen)	2012/13:20 s. 186
AB Svenska Spel	2003/04:10 s. 29
Affärsmässighet	2008/09:20 s. 121
Afrikanska utvecklingsbankgruppen	2005/06:20 s. 192
Aktiebolagslagen	2003/04:10 s. 31
.....	2013/14:20 s. 229
Aktier, försäljning.....	2009/10:20 s. 175
Aktieägaravtal.....	2011/12:20 s. 207
Allmänna arvsfonden.....	2005/06:10 s. 22
Allmänna handlingar	2006/07:10 s. 51
Näringsdepartementets hantering av begäran	
om att ta del av	2012/13:20 s. 219
registrering och gallring.....	2012/13:20 s. 268
rätten att ta del av.....	2012/13:10 s. 22
.....	2012/13:20 s. 119, 220, 267
.....	2013/14:10 s. 38
.....	2013/14:20 s. 121
utlämnande av.....	2009/10:10 s. 18
.....	2010/11:10 s. 21
.....	2012/13:20 s. 221
.....	2013/14:10 s. 38
.....	2013/14:20 s. 122, 124
Utrikesdepartementets hantering av begäran	
om att ta del av	2013/14:20 s. 120
A-lotteriet	2001/02:20 s. 92
Amerikanska ambassadens övervakning i Sverige	2011/12:20 s. 116
Anhörigkommittén.....	2001/02:20 s. 197
Anslag i tilläggsbudget	2008/09:20 s. 109
Anslaget 24:2 i 2007 års budgetproposition	2007/08:20 s. 77
Ansvarsfördelning regeringen – Regeringskansliet vid kris ...	2005/06:8 s. 52
Antiterrorismsamarbete	2005/06:20 s. 61
AP-fonder	2009/10:20 s. 79
.....	2012/13:20 s. 175
Apoteket AB	2009/10:20 s. 207
försäljning av	2011/12:20 s. 102
styrning av	2007/08:20 s. 226
.....	2009/10:20 s. 207
Apoteket Omstrukturering AB (OAB).....	2009/10:20 s. 207
Apoteksbranschen, vertikal integration.....	2011/12:20 s. 102

Apoteksmarknaden, omreglering av	2011/12:20 s. 102
Arbetslivsinstitutet, avveckling av	2006/07:20 s. 162
Arbetslöshetsförsäkringen	2006/07:20 s. 162
.....	2009/10:20 s. 139
Arbetsmiljön, överklagningsärenden avseende	2003/04:10 s. 34
Arbetskadeärenden, skillnader i utfall för kvinnor och män	2012/13:20 s. 164
Arvsfondsdelegationen	2005/06:10 s. 22
Assi Domän	2001/02:20 s. 104
Asylprocedurdirektivet	2004/05:20 s. 142
Asylprocessen, barn i	2006/07:20 s. 73
Asylärenden, handläggningstid i	2004/05:20 s. 89
Avidentifierade ansökningshandlingar	2005/06:10 s. 16
Avräkning från biståndsramen	2013/14:20 s. 205
Avtal	
med tjeckiska staten om flygplan	2005/06:20 s. 23
mellan myndigheter	2005/06:10 s. 21
mellan svenska staten och Saab	2011/12:20 s. 82
om merkostnadsersättning plusjobb	2008/09:20 s. 40
om militärt samarbete, Saudiarabien	2005/06:20 s. 59
.....	2012/13:20 s. 264, 288
om svavelutsläpp i Östersjön	2010/11:20 s. 243
skatteavtal med Danmark	2010/11:20 s. 264
upphörandeavtal av entreprenadkontrakt om banhållning	2011/12:20 s. 101
återtagandeavtal med Irak	2010/11:20 s. 275
Avvisning	
till Egypten	2001/02:20 s. 128
.....	2005/06:2 s. 7
.....	2008/09:20 s. 283
till Marocko	2008/09:20 s. 263
Bankkrisen 1990–1994	2009/10:10 s. 53
Barnomsorg, riksdagens beslut om	2005/06:20 s. 36
Behörighetsförordningen	2011/12:20 s. 55
Beredning, se Beredningskravet	
Beredningskravet	2013/14:10 s. 74
anslag	2004/05:20 s. 29
besparingar inom försvarets materielförsörjning	2012/13:20 s. 92
bidrag	2009/10:10 s. 32
brister i kvalitet	2011/12:20 s. 61
dispenser	2009/10:10 s. 32
EG-direktiv	2004/05:10 s. 74
.....	2008/09:10 s. 65
EU-samarbetet, vissa frågor	2008/09:10 s. 65

ex gratia	2009/10:10 s. 32
förordningar	2009/10:10 s. 32
Försvarsmaktens grundorganisation	2004/05:20 s. 122
genomförande av EG-direktiv	2009/10:10 s. 78
kommissionens förslag	2004/05:20 s. 142
lagförslag	2003/04:10 s. 36
.....	2005/06:20 s. 99
.....	2013/14:10 s. 78
lagändringar	2009/10:20 s. 139
omlokaliseringsbeslut	2005/06:20 s. 93
proposition om krediter till Island	2009/10:20 s. 13
proposition om kvalitetsutvärderingssystem för högskolor	2010/11:20 s. 79
rambeslut	2002/03:10 s. 64
.....	2008/09:10 s. 79
regeringsärenden	2006/07:20 s. 162
.....	2008/09:10 s. 46
.....	2008/09:20 s. 69, 86
.....	2009/10:10 s. 66
.....	2012/13:20 s. 83, 194
remissvar	2013/14:20 s. 10
statens skolor för vuxna	2001/02:20 s. 66
styrelsevalen vid Systembolaget AB	2003/04:20 s. 114
svenska ståndpunkter	2004/05:10 s. 74
under kristid	2008/09:20 s. 51
.....	2009/10:10 s. 45
Beslut i regeringsärenden ”utom listan”	2002/03:10 s. 24
Beslut på tredje pelarens område inom EU-samarbetet	2002/03:10 s. 58
Beslutanderätt, överlåtelse av	2011/12:10 s. 38
Beslutsfattande på utrikespolitikens område	2004/05:10 s. 89
Betalningstjänster, statens ansvar för vissa	2008/09:20 s. 76
Betyg, nya betygsssteg i grund- och gymnasieskolan	2012/13:20 s. 166
Bidrag till organisationer	2006/07:10 s. 20
beredningen av ärenden angående bidragsgivning	2009/10:10 s. 21
spårbarhet och öppenhet	2009/10:10 s. 31
Bistånd	2005/06:10 s. 21
avräkning från biståndsramen	2013/14:20 s. 205
FN:s klimatkonvention	2012/13:20 s. 29
hantering av UD:s egna biståndsmedel	2013/14:20 s. 205
lön till biståndsministern	2013/14:20 s. 205
multilateralt	2005/06:20 s. 192
styrning av biståndsverksamheten	2013/14:20 s. 205
utformning av biståndsramen	2006/07:20 s. 122
Bisysslor	
anställdas	2001/02:10 s. 18

statsråds	2006/07:20 s. 37, 69
Blogginlägg, statsråds	2009/10:20 s. 328
.....	2010/11:20 s. 166
Bonusar	2009/10:20 s. 68
Brev	
från kulturministern till Skånes landshövding	2012/13:20 s. 258
statsråds utskick av	2007/08:20 s. 241
Budgetlagen	2003/04:10 s. 30
.....	2003/04:20 s. 91
.....	2009/10:20 s. 107
.....	2011/12:20 s. 101
.....	2012/13:20 s. 84
.....	2013/14:20 s. 35, 229
Budgetpropositionen, distribuerad av broschyr	2005/06:20 s. 201
Carnegie Investment Bank AB	2009/10:20 s. 175
Censurförbud	2006/07:20 s. 13
Centrala studiestödsnämnden, utbildningsministrarnas	
ansvar	2001/02:20 s. 182
CIA-plan	2009/10:20 s. 296
Datalagringsdirektivets genomförande, regeringens	
hantering av	2010/11:20 s. 65
Delegation och subdelegation	2011/12:10 s. 40
.....	2012/13:10 s. 58
Diarier	
Regeringskansliets	2012/13:10 s. 22, 26
Utrikesdepartementets huvuddiarium	2012/13:10 s. 45
Diplomatiska garantier	2005/06:2 s. 19
Direktiv till en myndighet	2005/06:20 s. 120
DIS-fartyg, skattevillkor för svenska sjömän på	2006/07:20 s. 220
Disposition av medel	2010/11:10 s. 71
Djurskyddsmyndigheten, avveckling av	2006/07:20 s. 162
Dokumentation	
aktbildning	2005/06:10 s. 26
av annonser och intresseanmälningar	2009/10:10 s. 145
av externt rekryteringsstöd	2009/10:10 s. 144
av kommunikation med EU-kommissionen	2006/07:20 s. 203
av kontakter mellan myndigheter och regeringen	2012/13:10 s. 100
av kravprofiler	2009/10:10 s. 142
av muntliga uppgifter	2007/08:10 s. 44
bristande	2012/13:20 s. 108
utnämningsärenden	2008/09:20 s. 127
.....	2009/10:10 s. 135
Domare, ordinarie	2006/07:20 s. 147

förflyttningsskyldighet.....	2006/07:20 s. 148
oavsättlighet.....	2006/07:20 s. 148
Domstolarnas oberoende ställning.....	2009/10:20 s. 345
Dröjsmålsränta på tullavgift till EU.....	2009/10:20 s. 104
Dumpningar av kemiska vapen och radioaktivt avfall i Östersjön.....	2010/11:20 s. 177
Ekonomisk styrning.....	2005/06:10 s. 21
Ekonomiska vårpropositionen.....	2002/03:10 s. 65
Elprisområden, införande av.....	2013/14:20 s. 73
En bok för alla AB.....	2007/08:20 s. 49
Engagemang i organisationer, statsråds.....	2007/08:20 s. 194
Ersättning ex gratia.....	2002/03:10 s. 56
Ersättning till statsråd utöver statsrådsarvodet.....	2002/03:30 s. 136
Ersättning till vissa ledande befattningshavare.....	2011/12:20 s. 209
Estonia, M/S.....	2001/02:20 s. 147
.....	2006/07:20 s. 80
videoupptagningar från vraket av.....	2004/05:20 s. 258
Etikprövningsnämnden.....	2011/12:20 s. 175
Etiopien, fängslade svenska medborgare i.....	2008/09:20 s. 250
EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.....	2004/05:10 s. 91
.....	2012/13:10 s. 120
EU:s långtidsbudget.....	2012/13:20 s. 41
EU:s uppförandekod för vapenexport.....	2008/09:20 s. 16
EU-avgiften, senareläggning av.....	2003/04:20 s. 105
EU-frågor.....	2003/04:10 s. 78
asylprocedurdirektivet.....	2004/05:20 s. 142
beredning av kommissionsförslag.....	2004/05:20 s. 142
genomförande av EU-rätten.....	2012/13:10 s. 101
regeringens företrädare vid samråd och överläggningar samt vid rådsmöten.....	2013/14:10 s. 153
samråd med riksdagen.....	2006/07:20 s. 105
.....	2007/08:20 s. 14
överträdelseärenden.....	2012/13:10 s. 101
EU-nämnden.....	2006/07:20 s. 107
.....	2012/13:20 s. 41, 66
bristande samråd från stats- och utrikesministrarnas sida.....	2002/03:30 s. 29
information angående ny kommissionsordförande.....	2004/05:20 s. 163
information till.....	2009/10:20 s. 54
samråd.....	2001/02:20 s. 58
.....	2006/07:20 s. 105
.....	2007/08:20 s. 14
.....	2008/09:20 s. 16
.....	2009/10:20 s. 25

.....	2011/12:20 s. 11, 23
samråd i ett sent skede	2013/14:10 s. 136
samråd inför bl.a. lämnande av brev och	
s.k. non-papers.....	2003/04:20 s. 25
statsråds närvaro	2005/06:20 s. 86
.....	2013/14:10 s. 153
Europeiska rådet	2006/07:20 s. 105
.....	2012/13:20 s. 43
Europeiska utvecklingsfonden, avgiften till.....	2004/05:10 s. 17
Exklusivitetsgrundsatsen	2004/05:20 s. 108
Expeditionsministärers befogenheter.....	2007/08:10 s. 17
 Faktrapromemorior	2003/04:10 s. 78
Fastighetsskatt, avsaknad av	2004/05:20 s. 259
Fideikommissärenden	2004/05:10 s. 54
Fildelning.....	2007/08:6 s. 42
Finansiella intressen, statsråds	2006/07:20 s. 36, 69
Finansiella krisen 2008–2009	2009/10:10 s. 56
Finansinspektionens sponsoravtal med affärsbankerna	2001/02:20 s. 214
Finansmakten	2005/06:10 s. 20
Fiskeförhandlingar	
jordbruksministerns agerande i samband med	2007/08:20 s. 87
jordbruksministerns information om.....	2008/09:20 s. 25
Flickaprojektets mediekampanj	2004/05:20 s. 108
Flodvågskatastrofen 2004.....	2005/06:8
fortsatt granskning av	2007/08:6 s. 7
Flygbolag, statlig garanti till	2001/02:20 s. 69
Flygutbildningar, lokalisering av	2001/02:20 s. 18
FN:s klimatkonvention	2012/13:20 s. 29
FN:s Olja-för-mat-program.....	2009/10:20 s. 308
FN-sanktioner	2001/02:20 s. 115
.....	2005/06:20 s. 71
Folkmord i Osmanska riket 1915.....	2010/11:20 s. 47
Fordonsindustrin, stöd till	2008/09:20 s. 51
.....	2009/10:20 s. 261
Formerna för utrikespolitiska beslut	2000/01:10 s. 32
.....	2001/02:20 s. 229
Forska och väx, anslaget till	2007/08:20 s. 82
Forskningens frihet	2005/06:20 s. 133
Forskningsmedel, hantering av	2008/09:20 s. 94
Forum för levande historia.....	2007/08:20 s. 159
Fristående myndigheter	2006/07:10 s. 53
Fryshuset, hantering av ärende om bidrag till.....	2001/02:20 s. 96
Frågeinstituten	2009/10:10 s. 148
.....	2011/12:20 s. 36

Frågestund, uppgift om partibidrag	2011/12:20 s. 36
Fångtransporter, hemliga	2009/10:20 s. 296
Fängslad svensk medborgare på Guantánamobasen	2002/03:30 s. 99
Fängslade svenska medborgare i Etiopien	2008/09:20 s. 250
Författningsreglering	2003/04:10 s. 23
.....	2005/06:10 s. 22
.....	2010/11:10 s. 40
.....	2012/13:10 s. 16
Författningsutgivningen	2004/05:10 s. 39
.....	2009/10:10 s. 17
Förflyttning av generaldirektör	2012/13:20 s. 248
för Arbetsförmedlingen	2008/09:20 s. 149
för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	2009/10:20 s. 58
Förhandsgranskning, förbud mot	2006/07:20 s. 13
Förhandsprövning av nya programtjänster	2010/11:20 s. 112
Förkortad motionstid, ordning vid	2009/10:10 s. 47
Förmögenhetsinnehav, statsråds	2006/07:20 s. 36
Förordnande av statsråd	2006/07:20 s. 30
Förordning, undantag från en	2012/13:10 s. 100
Förordningsmakten	2006/07:20 s. 128
Försvarets materielförsörjning	2012/13:20 s. 92
Försvarsmakten	
beredning av regeringsärenden	2012/13:20 s. 114
fråga om dåvarande försvarsministerns styrning av	2011/12:20 s. 161
.....	2013/14:20 s. 32
försvarsministerns ansvar för agerande inom	2003/04:20 s. 162
grundorganisation	2010/11:20 s. 40
grundorganisation, remissberedning av	2004/05:20 s. 122
insatsorganisationen	2013/14:20 s. 32
lokalisering av samlade flygutbildningar inom	2001/02:20 s. 18
nordisk snabbinsatsstyrka	2010/11:20 s. 10
organisationsförändring inom	2000/01:20 s. 16
.....	2010/11:20 s. 38
personalförsörjning	2009/10:20 s. 39
.....	2010/11:20 s. 24
.....	2013/14:20 s. 32
subarktisk förmåga	2005/06:20 s. 17
vinterklimat, förmåga att verka i	2010/11:20 s. 38
Försäkringskassan	
handläggning av ärenden om arbetsskadeförsäkring	2012/13:20 s. 153
omorganisering 2005, beredningen av	2008/09:20 s. 205
statsrådets ansvar	2008/09:20 s. 221
Försäkringskassans servicekontor, regeringens	
hantering av beslut som rör	2013/14:20 s. 58
Försäljningen av Apoteket AB	2011/12:20 s. 102

Förteckning över innehav av finansiella instrument	2013/14:20 s. 298
Förvaltningen, regeringens styrning av	2012/13:20 s. 267
Förvaltningsbeslut eller författningsreglering	2003/04:10 s. 23
Förvaltningsmyndigheter	
regeringens ansvar för	2011/12:20 s. 49
regeringens styrning av	2012/13:10 s. 80
.....	2013/14:20 s. 34
Förvaltningsärenden	
befrielse från energiskatt och koldioxidskatt	2006/07:10 s. 15
beredningskravet	2008/09:10 s. 46
.....	2011/12:10 s. 13
brevsvar	2001/02:10 s. 33
dispens från arvs- och gåvoskatt	2000/01:10 s. 30
dispens från stämpelskatt	2000/01:10 s. 30
fideikommissärenden	2004/05:10 s. 54
friköp av s.k. fjällägenheter	2009/10:10 s. 19
försäljning av mark ovan odlingsgränsen	2009/10:10 s. 19
handläggningstiden	2011/12:10 s. 13
.....	2012/13:10 s. 17
permutationsärenden	2004/05:10 s. 51
skriftliga riktlinjer för handläggning av	2011/12:10 s. 13
undantag enligt 6 kap. 17 § lagen	
om offentlig upphandling	2000/01:10 s. 30
överklaganden i vissa miljöärenden	2007/08:10 s. 16
överklagandeärenden i Miljödepartementet	2013/14:10 s. 26
överklagandeärenden i Näringsdepartementet	2001/02:10 s. 35
.....	2010/11:10 s. 34
överklagandeärenden om arbetsmiljön	2003/04:10 s. 34
Föräldraledighet och förvärvsarbete	2004/05:10 s. 27
Gemensam myndighet för statens skolor för vuxna	2001/02:20 s. 66
Generaldirektörs deltagande i konferens	2012/13:20 s. 257
Grönbok om mervärdesskattens framtid, hantering av	
riksdagens utlåtande om	2012/13:20 s. 74
Guantánamobasen, fängslad svensk på	2005/06:2 s. 58
Göteborg, EU-toppmötet i	2001/02:20 s. 152
Handlande i regeringens eller utrikesministerns namn	2007/08:10 s. 45
Handlingsplanen för etnisk och kulturell mångfald	2005/06:10 s. 15
Handläggning av ett tillsättningsärende	2001/02:20 s. 102
Havsövervakningssystem till Libyen, statsråds roll i	
marknadsföring av	2010/11:20 s. 198
Heby kommun, kommun- och landstingstillhörighet	2001/02:20 s. 54
Hedersdoktorat	2005/06:20 s. 206
Helikopter NH 90, upphandling av	2001/02:20 s. 80

Hemliga handlingar, Regeringskansliets hantering av	2012/13:10 s. 22
Hindrande åtgärder	2006/07:20 s. 13
Hiv/aids	2005/06:10 s. 20
Hysesråd	2006/07:20 s. 147
Hållbarhetskommision	2006/07:20 s. 85
Hälsoforum	2005/06:10 s. 20
Hävande av ett vapenembargo	2001/02:20 s. 88
A-punkter	2001/02:20 s. 89
samråd med EU-nämnden	2001/02:20 s. 89
Högskolor och universitet, utseende av styrelseledamöter ..	2004/05:20 s. 135
.....	2013/14:20 s. 95
Identitetshandling för utländska medborgare bosatta i	
Sverige	2008/09:20 s. 77
Illojal maktutövning	2006/07:20 s. 232
Indelningsärenden	2001/02:10 s. 39
handläggning av	2004/05:20 s. 57
Individuellt kompetenssparande	2004/05:20 s. 76
Indragningen av transportstödet från årsskiftet 2000	2000/01:20 s. 68
Industriella utvecklingscentrum	2004/05:20 s. 34
Information till	
EU-nämnden	2009/10:20 s. 54
EU-nämnden angående ny kommissionsordförande	2004/05:20 s. 163
riksdagen i EU-frågor, regeringens	2008/09:10 s. 89
riksdagen om fiskeförhandlingar	2008/09:20 s. 25
riksdagen om insatsorganisation 2014	2013/14:20 s. 32
Informationsbroschyr i samband med Sveriges	
EU-medlemskap	2000/01:20 s. 76
Informella informationsutbyten med USA	2010/11:20 s. 255
Informella kontakter mellan Regeringskansliet	
och myndigheterna	2012/13:10 s. 100
.....	2012/13:20 s. 248
Inlandsinnovation AB	2013/14:20 s. 224
Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS)	2005/06:20 s. 189
Instruktioner inför möten i EU, framtagande av	2010/11:10 s. 76
Insynsråd, tillsättande av	2012/13:20 s. 115
Integrationsverkets utbetalning av schablonersättning,	
statsrådets ansvar	2007/08:20 s. 55
Internationella valfångstkommisionens möte,	
svenskt agerande vid	2002/03:30 s. 72
Internationella överenskommelser	2004/05:10 s. 67
.....	2012/13:10 s. 120
bemyndiganden att ingå	2011/12:10 s. 58
förteckning över	2011/12:10 s. 58
förvaltningsmyndigheternas	2004/05:10 s. 67

.....	2011/12:10 s. 58
ingående av	2010/11:20 s. 243
.....	2012/13:20 s. 264, 288
publicering i Sveriges internationella överenskommelser (SÖ)	2010/11:20 s. 254
.....	2011/12:10 s. 58
.....	2012/13:10 s. 120
Internet, tillståndsgivning till spel på	2001/02:20 s. 92
Interpellationer	
besvarande av	2001/02:10 s. 30
.....	2001/02:20 s. 29
.....	2002/03:30 s. 17
debatt, uppgifter i (statsrådet Freivalds)	2004/05:20 s. 45
debatt, uppgifter i (statsrådet Pagrotsky)	2004/05:20 s. 50
debatt, uppträdande (arbetsmarknadsminister Littorin) ..	2008/09:20 s. 35
debatt, uppträdande (statsrådet Bodström).....	2005/06:20 s. 43
frågeinstituten	2009/10:10 s. 148
hinder för att besvara	2003/04:20 s. 87
interpellationssvar, sena.....	2005/06:20 s. 40
.....	2010/11:20 s. 61
till statsministern.....	2002/03:30 s. 14
Interregnum på skolministerposten.....	2001/02:20 s. 29
Intressekonflikter för statsråd	2006/07:20 s. 42
.....	2006/07:20 s. 69
Irakkriget och vapenexport m.m.	2003/04:20 s. 204
Israel, militärt samarbete med.....	2006/07:20 s. 93
Jas 39 Gripen-plan	
avtal om leasing	2005/06:20 s. 23
bemyndigande avseende offert till Norge	2008/09:20 s. 117
Järnvägsunderhållet	2013/14:20 s. 246
Jäv	2006/07:20 s. 36
.....	2006/07:20 s. 69
.....	2009/10:20 s. 117
.....	2012/13:20 s. 84
Jävssituation	
på Försvarsdepartementet	2004/05:20 s. 118
på Kulturdepartementet	2008/09:20 s. 298
Karantän för f.d. statsråd.....	2002/03:30 s. 119
Klimatmålet för 2020, regeringens beräkning	2013/14:20 s. 21
Klustervapen, internationellt förbud mot	2008/09:20 s. 12
Koldioxidutsläpp, EU-mål för	2006/07:20 s. 121
Kommandomål	2002/03:10 s. 52
Kommittéordförande, utseende av	2004/05:20 s. 128

Kommittéväsendet	2005/06:10 s. 13
.....	2012/13:20 s. 85
Anhörigkommittén.....	2001/02:20 s. 197
Kommunala indelningen, ändringar i	2001/02:10 s. 39
Kommundelning avseende stadsdelen Torslanda	2001/02:20 s. 49
Kommunikation mellan Regeringskansliet och	
EU-kommissionen	2006/07:20 s. 195
Konstitutionsutskottets rätt att få ut handlingar	2011/12:10 s. 39
Konsultavtal, Regeringskansliets	2001/02:10 s. 14
Konsultföretag för olika utredningsuppdrag	2012/13:20 s. 82
Konsulär biståndsverksamhet	2012/13:20 s. 145
Kravprofiler, arkivering av	2005/06:20 s. 184
Kretsloppsmiljarden.....	2000/01:10 s. 22
Krigsmateriel till Natoländerna, fråga om	2000/01:20 s. 118
Krigsmateriel, export av	2012/13:20 s. 266, 291
Krigsmaterielsamarbete	2004/05:20 s. 105
Krisberedskap och krishantering, flodvågskatastrofen 2004	2005/06:8
Krishantering i Statsrådsberedningen, statsministerns	
ansvar	2007/08:20 s. 169
Kunskapslyftet	2000/01:10 s. 24
Könsmaktsperspektiv vid universitet och högskolor	2005/06:20 s. 123
Könsneutral lagstiftning, utredning om	2004/05:20 s. 72
Lagrådets granskning.....	2003/04:10 s. 36
.....	2013/14:10 s. 78
Ledamöter i	
statliga styrelser, nominering av	2005/06:20 s. 143
styrelser för högskolor och universitet, utseende av	2004/05:20 s. 135
Levande historia	2000/01:10 s. 25
Lokalisering av Försvarsmaktens flygutbildningar.....	2001/02:20 s. 18
Lotterier på internet	2001/02:20 s. 92
Lyftet, agerande gentemot statliga myndigheter gällande....	2010/11:20 s. 158
Lågprisavtal	2006/07:20 s. 239
Lärarlegitimationsreformen, förseningen av	2011/12:20 s. 43
beredningskravet.....	2011/12:20 s. 43
Meddelarfrihet vid genomförande av EU-direktiv	2012/13:20 s. 125
Meddelarskydd, beaktande av.....	2007/08:6 s. 34
Medel från Europeiska socialfonden	2002/03:30 s. 91
Mediekampanj	2004/05:20 s. 108
Migrationsverkets insynsråd	2012/13:20 s. 115
Militära övningar, rutiner för, beslut om (Snowflake).....	2005/06:20 s. 48
Militärt samförståndsavtal med Saudiarabien.....	2005/06:20 s. 59
.....	2012/13:20 s. 264, 288
Miljöbalken, notifiering av	2001/02:20 s. 110

Miljökonsekvensutredning, regeringens ansvar för	
utebliven	2004/05:20 s. 116
Ministerrådsmöten	
statsråds agerande vid	2006/07:20 s. 107
.....	2011/12:20 s. 22
statsråds deltagande i	2005/06:20 s. 86
Ministerstyrelse	2012/13:20 s. 204, 219, 257
Museichef	2005/06:20 s. 140
Myndigheter och organ	
dokumentation av kontakter	2012/13:10 s. 100
hos Regeringskansliet	2006/07:10 s. 51
hålla chefen för Utrikesdepartementet underrättad	2012/13:20 s. 218
inom kommittéväsendet	2006/07:10 s. 53
uppdrag till	2012/13:10 s. 100
Myndigheternas självständighet	2005/06:20 s. 113
.....	2007/08:6 s. 42
Myndigheters genomförandeåtgärder, regeringens	
ansvar för	2009/10:10 s. 104
Myndigheters information till regeringen	2011/12:20 s. 101
.....	2012/13:20 s. 12
Myndigheters rätt att bilda bolag	2012/13:20 s. 269
Myndighetsförordning	2006/07:10 s. 55
Nationell samordnare	2005/06:20 s. 103
för barn i asylprocessen, utnämning av	2006/07:20 s. 73
Nominering av styrelseledamot	2005/06:20 s. 151
Non-papers	2002/03:30 s. 29
.....	2003/04:10 s. 90
Nordiska snabbinsatsstyrkan	2010/11:20 s. 10
Normgivning	2006/07:20 s. 131
.....	2011/12:10 s. 40
.....	2012/13:10 s. 78
Notifiering	2007/08:10 s. 24
miljöbalken	2001/02:20 s. 110
presstödet	2006/07:20 s. 195, 202
återkallande av	2006/07:20 s. 202
.....	2007/08:10 s. 24
Nuon, Vattenfalls förvärv av	2013/14:20 s. 132
Nyckeltal	2004/05:10 s. 38
Nystartsjobb, upphandling av informationstjänster om	2006/07:20 s. 204
Nådeärenden, regeringens handläggning av	2002/03:10 s. 39
.....	2013/14:10 s. 17
Nämndmyndigheter	2006/07:10 s. 55
Näringsdepartementet	
förvaltningsärenden (överklagningsärenden)	2001/02:10 s. 35

som beredningsorgan	2000/01:20 s. 112
Nätmyter om invandring, publicering på regeringens webbplats	2011/12:20 s. 154
OAB, Apoteket Omstrukturering AB	2009/10:20 s. 207
Obemannat stridsflygplan (Neuron)	2005/06:20 s. 30
Objektivitetsprincipen	2011/12:20 s. 157
Offentliggörande av aktieförsäljning	2001/02:20 s. 261
Offentlighetsprincipen	2006/07:10 s. 51
.....	2012/13:20 s. 245
.....	2013/14:20 s. 126
Officiellt besök utomlands av statsråd	2004/05:20 s. 42
Omlokalisering av Riksantikvarieämbetet	2007/08:20 s. 44
Omplacering av stabschef	2011/12:20 s. 188
Omregleringar, regeringens arbete med	2013/14:20 s. 266
Organisationsformer	2006/07:10 s. 55
Osmanska riket, folkmord	2010/11:20 s. 47
Osmo Vallo-fallet	2006/07:20 s. 138
 Pandemikrisen	2009/10:10 s. 66
Parlamentarisk utredning, socialförsäkringar	2004/05:20 s. 66
Penninglotteriet	2003/04:10 s. 31
Permutationsärenden	2004/05:10 s. 51
Pirate Bay	2007/08:6 s. 42
uttalande av statsråd	2009/10:20 s. 345
Politikerundantaget i tryckfrihetsförordningen	2013/14:10 s. 74
Politisk överenskommelse	2002/03:10 s. 62
Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet	2000/01:10 s. 6
.....	2001/02:10 s. 7
.....	2002/03:10 s. 14
.....	2003/04:10 s. 16
.....	2004/05:10 s. 25
.....	2005/06:10 s. 11
.....	2006/07:10 s. 11
.....	2007/08:10 s. 8
.....	2008/09:10 s. 10
.....	2009/10:10 s. 10
.....	2010/11:10 s. 9
.....	2011/12:10 s. 9
.....	2012/13:10 s. 10
Posten AB	2006/07:20 s. 225
riksdagens bemyndigande	2011/12:20 s. 193
samgåendet mellan Post Danmark A/S och	2011/12:20 s. 193
Praktikplatser, agerande gentemot statliga myndigheter gällande	2010/11:20 s. 158

Presskonferens	2006/07:20 s. 238
Pressmeddelande, publicering på regeringens webbplats	2011/12:20 s. 145
Presstödet	
handläggningen av frågan	2007/08:20 s. 30
regeringens handlande efter riksdagens beslut om ändringar	2006/07:20 s. 183
Propositioner avlämnade under kristid	2009/10:10 s. 45
Propositionsavlämnandet	2001/02:10 s. 26
.....	2008/09:10 s. 28
.....	2012/13:10 s. 47
anhopning	2005/06:20 s. 13
Propositionsförteckning	2005/06:20 s. 14
Radio- och tv-lagsutredningens uppdrag om skydd för barn mot olämpligt programinnehåll	2001/02:20 s. 204
Radiokommunikationssystem baserat på Tetrastandard	2001/02:20 s. 34
Radiotjänst, polisanmälningar av statsråd	2006/07:20 s. 217
Rambeslut och beslut	2002/03:10 s. 59
Redaktionell självständighet	2004/05:20 s. 190
.....	2010/11:20 s. 215
.....	2011/12:20 s. 154
Regelförenkling, regelförbättring	2005/06:10 s. 37
Regeringens arbete för att nå klimatmålen med hjälp av infrastrukturplanering	2012/13:20 s. 12
Regeringens behandling av riksdagens skrivelser	2000/01:10 s. 42
Regeringens förändrade styrning av myndigheter	2012/13:10 s. 99
Regeringens roll och ansvar vid kris	2005/06:8 s. 35
Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation	2000/01:10 s. 3
.....	2001/02:10 s. 6
.....	2002/03:10 s. 8
.....	2003/04:10 s. 9
.....	2004/05:10 s. 8
.....	2005/06:10 s. 7
.....	2006/07:10 s. 9
.....	2007/08:10 s. 5
.....	2008/09:10 s. 8
.....	2009/10:10 s. 8
.....	2010/11:10 s. 7
.....	2011/12:10 s. 7
.....	2012/13:10 s. 8
.....	2013/14:10 s. 10
Regeringens webbplats	
användning av	2011/12:20 s. 154
publicering på	2011/12:20 s. 154

ändring och rättelse av sakinnehåll på	2010/11:20 s. 231
Regeringskanslibeslut, se Regeringskansliärenden	
Regeringskansliet som myndighet	2000/01:10 s. 8
.....	2001/02:10 s. 21
.....	2002/03:10 s. 19
.....	2003/04:10 s. 18
.....	2004/05:10 s. 31
Regeringskansliet	2005/06:10 s. 7
anställningsvillkor för politiskt sakkunniga	2002/03:30 s. 128
integrationsfrågor m.m.	2001/02:10 s. 13
.....	2005/06:10 s. 15
jämställdhetsfrågor	2001/02:10 s. 9
.....	2003/04:10 s. 16
.....	2004/05:10 s. 27
konsultavtal	2001/02:10 s. 14
kvinnliga chefer	2003/04:10 s. 16
.....	2004/05:10 s. 28
.....	2005/06:10 s. 14
organisering för särskilda projekt	2000/01:10 s. 16
.....	2004/05:10 s. 38
personalutvecklingen	2000/01:10 s. 4
.....	2003/04:10 s. 14
.....	2004/05:10 s. 24
.....	2005/06:10 s. 9
.....	2009/10:10 s. 8
.....	2010/11:10 s. 7
.....	2012/13:10 s. 8
politiska samordningsfunktioner	2013/14:10 s. 42
Riksrevisionens tillgång till handlingar	2004/05:20 s. 244
samordningskansliet	2012/13:20 s. 264
utrustning och material, statsråds bruk av	2007/08:20 s. 241
Regeringskansliärenden, beslut i	2006/07:10 s. 25
.....	2011/12:10 s. 17
Regeringskonferensen	2006/07:20 s. 105
Regeringsombildning	2004/05:10 s. 9
Regeringsprotokollen	2000/01:10 s. 28
.....	2001/02:10 s. 24
.....	2002/03:10 s. 21
.....	2003/04:10 s. 20
.....	2004/05:10 s. 16
.....	2005/06:10 s. 18
.....	2006/07:10 s. 13
.....	2007/08:10 s. 9
.....	2008/09:10 s. 14
.....	2009/10:10 s. 14

.....	2010/11:10 s. 13
.....	2011/12:10 s. 11
.....	2012/13:10 s. 12
.....	2013/14:10 s. 14
utfärdande av vissa lagar	2007/08:10 s. 11
Regeringsskiftet 2006	2006/07:10 s. 6
Register, inrättande av	2008/09:20 s. 69
Registerförordningar	2012/13:10 s. 78
Regleringsbrev	2012/13:10 s. 87
för AMS och Arbetsförmedlingen	2009/10:20 s. 95
för Vägverket	2000/01:20 s. 20
utformning av	2011/12:20 s. 101
villkor i	2003/04:10 s. 27
.....	2010/11:10 s. 40
Rehabilitering av långtidssjukskrivna	2006/07:20 s. 88
Rekryteringsföretag, avtal med	2007/08:20 s. 188
Rekryteringsförfaranden, öppna	2011/12:10 s. 97
Remissförfarande	2002/03:10 s. 64
.....	2013/14:10 s. 78
Remissvar, hantering av i viss fråga	2013/14:20 s. 10
Resultatredovisning	2004/05:10 s. 31
.....	2013/14:20 s. 35
Riksbankens självständighet	2009/10:20 s. 280
Riksdagens ombudsmän, behandlingen av	
framställningar och beslut från	2006/07:10 s. 63
.....	2013/14:10 s. 31
Riksdagsledamöter som ledamöter i styrelser	2013/14:20 s. 95
Riksförsäkringsverket, uppdrag om beräkningsgrunder	2004/05:20 s. 208
Riksgäldskontoret	2004/05:20 s. 21
.....	2011/12:20 s. 82
Riksrevisionen	
tillgång till handlingar i Regeringskansliet	2004/05:20 s. 244
åtgärder med anledning av iakttagelser	2006/07:10 s. 63
Riksrevisionens granskningar	2008/09:10 s. 34
Rikstrafiken	2009/10:20 s. 52
Riksutställningar, omlokalisering av	2005/06:20 s. 93
Riktlinjer för anställningsvillkor	
i AP-fonderna	2009/10:20 s. 79
i företag med statligt ägande	2009/10:20 s. 68
.....	2011/12:20 s. 209
Ringhals	2011/12:20 s. 170
Rådsrekommendation om rökfria miljöer	2009/10:20 s. 26
Rådsslutsatser om den gemensamma	
sysselsättningsrapporten	2011/12:20 s. 11
Ränta för lån till hemutrustning	2003/04:10 s. 23

Rättsinformationssystemet.....	2004/05:10 s. 46
Saab Automobil AB.....	2011/12:20 s. 82
Saklighetskravet.....	2007/08:6 s. 14
.....	2011/12:20 s. 156
vid uttalande av statsråd.....	2011/12:20 s. 46
Samordnare.....	2006/07:10 s. 59
SAS kartellsamarbete med Maersk.....	2001/02:20 s. 160
Saudiarabien, militärt samförståndsavtal med	2005/06:20 s. 59
.....	2012/13:20 s. 264, 288
SDU-verksamhet	2011/12:20 s. 143
Sekretess och meddelarfrihet.....	2012/13:20 s. 125
Sekretess p.g.a. ”pusselläggning”	2013/14:10 s. 38
Sekretess, enligt lagen om offentlig upphandling	2004/05:20 s. 201
SF:s ”Smultronstället”, kulturministerns agerande.....	2007/08:20 s. 202
Sida.....	2005/06:10 s. 20
Sidarapport	2004/05:20 s. 248
Signalspaning, beredning av lagförslag om	2008/09:20 s. 86
Sjukförsäkring	2009/10:20 s. 139
Skatteavtal med Danmark.....	2010/11:20 s. 264
Skattelagstiftningen	2006/07:20 s. 162
Skolministerposten, interregnum på	2001/02:20 s. 29
Skolverket	
avveckling av avdelning vid	2005/06:20 s. 120
målöversyn	2005/06:20 s. 113
organisation av.....	2005/06:20 s. 120
rapport om konfessionella friskolor.....	2004/05:20 s. 200
styrning av	2008/09:20 s. 295
.....	2011/12:20 s. 45
tillbakadragande av en rapport från	2004/05:20 s. 204
uppdrag till.....	2008/09:20 s. 295
Skriftlig fråga om utvecklingen av brottsligheten, svar på	2004/05:20 s. 52
Skuldavskrivningar	2006/07:20 s. 122
Smittskyddsinstitutet, styrning av	2008/09:20 s. 290
Socialministerns arbetsgivaransvar.....	2011/12:20 s. 188
Solidaritetsförklaringen	2011/12:20 s. 161
Sotningsmonopolet	2001/02:20 s. 32
Statens ansvar vid kris	2005/06:8 s. 39
Statens kulturråd, regleringsbrev för.....	2007/08:20 s. 73
Statens maritima museer.....	2005/06:20 s. 140
Statens skolor för vuxna, gemensam myndighet för	2001/02:20 s. 66
Statens tillgångar	2012/13:20 s. 195
Statliga bidrag till infrastrukturinvesteringar i Stockholm...	2001/02:20 s. 251
Statliga bolag	
bolagsförvaltning	2005/06:20 s. 145

.....	2013/14:20 s. 230
dokumentation och aktbildning vid styrning	2005/06:10 s. 26
.....	2013/14:20 s. 132, 224
försäljning.....	2007/08:20 s. 94
.....	2008/09:20 s. 121
.....	2009/10:20 s. 175
medlemskap i arbetsgivarorganisation.....	2005/06:20 s. 161
medlemskap i Svenskt Näringsliv.....	2005/06:20 s. 161
regeringens roll som ägare och förvaltare av	2003/04:20 s. 117
regeringens ägarstyrning.....	2006/07:20 s. 231
.....	2011/12:20 s. 209
.....	2013/14:20 s. 230, 244
samordning	2010/11:10 s. 46
.....	2013/14:20 s. 132
styrning av	2003/04:10 s. 66
.....	2009/10:20 s. 207
.....	2013/14:20 s. 224, 230, 241
ägarförvaltning.....	2005/06:10 s. 26
.....	2005/06:20 s. 145
.....	2010/11:10 s. 46
Statligt tandvårdsstöd, beredning av proposition och	
förordning	2008/09:20 s. 69
Statligt ägande	2009/10:20 s. 175
Statsbesök (Brunei).....	2004/05:20 s. 84
Statsflygplan, nyttjande av	2004/05:20 s. 253
.....	2010/11:20 s. 193
Statsministerns agerande	
i fråga om en vald ordförande i Europeiska rådet	2003/04:20 s. 41
i förhållande till ett medieföretag.....	2003/04:20 s. 169
i samband med SVT:s intervjuprojekt	2002/03:30 s. 103
Statsministerns ansvar för krishanteringen i	
Statsrådsberedningen	2007/08:20 s. 169
Statsministerns utlandsresa till partikonferens.....	2003/04:20 s. 182
Statsråds	
affärer med och innehav av värdepapper	
(inkl. sekretess).....	2013/14:20 s. 298
agerande vid tillsättning av en parlamentarisk	
utredning.....	2003/04:20 s. 24
agerande vid unionens råd	2011/12:20 s. 22
ansvar för brister i kommuners skolverksamhet	2002/03:30 s. 68
ansvar för sina ärenden	2013/14:10 s. 77
ansvar för styrningen av Sida.....	2008/09:20 s. 164
ansvar generellt.....	2005/06:8 s. 55
medverkan vid utfrågningar.....	2013/14:20 s. 205

uttalande i samband med säkerhetsstopp i kärnreaktorer.....	2011/12:20 s. 170
uttalande vid samrådet med EU-nämnden	2011/12:20 s. 22
Statsrådstjänstens innebörd.....	2005/06:8 s. 55
Statssekreterarbefattning, ansvar för kommunikation.....	2010/11:10 s. 10
Statsstödsärenden, notifiering och avnotifiering av	2007/08:10 s. 24
Stattum.....	2004/05:20 s. 22
Strålfors	2006/07:20 s. 225
Styrning	
av Försvarsmakten.....	2013/14:20 s. 32
av Försäkringskassan genom uttalanden.....	2009/10:20 s. 139
av Jordbruksverket.....	2010/11:20 s. 222
av polis och åklagare	2007/08:6 s. 42
av Skogsstyrelsen	2012/13:20 s. 245
av Trafikverket	2013/14:20 s. 246
Ståndpunkter inför möten i EU, framtagande av	2010/11:10 s. 76
Stängning av hemsida	2006/07:20 s. 11
.....	2008/09:20 s. 305
Stöd till lokala investeringsprogram	2000/01:20 s. 24
Subsidiaritetsprincipen, regeringens bedömning av tillämpningen av principen	2013/14:20 s. 18
Subsidiaritetsprövning, regeringens information till riksdagen.....	2011/12:10 s. 67
Svavelutsläpp i Östersjön, avtal om.....	2010/11:20 s. 243
Svensk EU-kommissionär, utseende av kandidat till	2004/05:20 s. 155
Svensk författningssamling (SFS)	2004/05:10 s. 39
Svenska ambassaden i Israel	
pressmeddelande från	2009/10:20 s. 328
uttalande från	2009/10:20 s. 326
Svenska Filminstitutet, brev från kulturministern.....	2010/11:20 s. 231
Svenska kraftnät	2013/14:20 s. 73
Svenska ståndpunkter, remissberedning av	2004/05:10 s. 71
Svenskt Näringsliv, medlemskap i.....	2005/06:20 s. 156
Sveriges Television, fråga om försök att påverka programinnehåll.....	2010/11:20 s. 215
Swift	2009/10:20 s. 26
Sydafrika, samarbete med.....	2005/06:10 s. 20
Säkerheten på fängelser	2004/05:20 s. 96
Säkerhetspolisens avlyssning av ett ungdomsparti	2002/03:30 s. 86
Säkerhetspolisens brister i organisationen	2010/11:20 s. 170
Säkerhetspolisens resultaträkningar, regeringens beslut om sekretess för	2012/13:20 s. 118
Säkerhetsstopp i kärnreaktorer, energiministerns uttalande	2011/12:20 s. 170
Särskild utlänningskontroll, handläggning av ärenden	2005/06:20 s. 81

Talmannen, vid riksdagens frågestund.....	2011/12:20 s. 42
Telefon, möjlighet till tillgång till.....	2010/11:20 s. 84
Telia Sonera, försäljning av aktier i.....	2008/09:20 s. 121
Telias aktie, prissättning av	2000/01:20 s. 104
Telia–Telenor-affären, vissa frågor i samband med.....	2000/01:20 s. 79
Teracom AB	2001/02:20 s. 171
Terroristbrott, samband med USA:s aktioner i Irak.....	2005/06:20 s. 66
Tetra, radiokommunikationssystem baserat på.....	2001/02:20 s. 34
Thailand, tsunamin	2005/06:8
Thielska galleriet, hanteringen av verksamheten på	2013/14:20 s. 113
Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting ...	2002/03:30 s. 61
Tillkännagivanden	2001/02:20 s. 52
.....	2005/06:20 s. 36
.....	2009/10:20 s. 54
om barnomsorg	2005/06:20 s. 36
om en hållbarhetskommision	2006/07:20 s. 85
om en parlamentarisk utredning om socialförsäkringar..	2004/05:20 s. 66
om en utredning om könsneutral lagstiftning	2004/05:20 s. 72
om folkmordet i Osmanska riket 1915.....	2010/11:20 s. 47
om Försäkringskassans servicekontor.....	2013/14:20 s. 58
om lokala folkinitiativ.....	2003/04:20 s. 36
om propositionsavlämnande kring de	
s.k. 3:12-reglerna	2002/03:30 s. 20
om Utlänningsnämnden	2003/04:20 s. 29
om Östersjöns status som särskilt känsligt havsområde .	2003/04:20 s. 11
Tillstånd till vapenexport.....	2001/02:20 s. 142
Tillståndsgivning till spel på internet.....	2001/02:20 s. 92
Torslanda, kommunindelning avseende stadsdelen	2001/02:20 s. 49
Tortyrförbudet	2005/06:2 s. 31
Trafikuppgifter (trafikdata).....	2006/07:20 s. 108
Trafikverket	
avtal med entreprenör	2011/12:20 s. 101
regeringens bemyndiganden	2011/12:20 s. 101
Transportörsansvar	2001/02:20 s. 197
Tribunallagen.....	2009/10:20 s. 129
Tryck- och yttrandefrihet	2004/05:20 s. 108
.....	2006/07:20 s. 12
.....	2011/12:20 s. 153
Trängselskatten, hantering av intäkter	2010/11:20 s. 52
Tsunamin	2005/06:8
Tvångsavvisningar.....	2009/10:20 s. 347
Ubåtskränkningar i svenska vatten	2001/02:20 s. 219
Underlag från Regeringskansliet på begäran av riksdagen	2011/12:20 s. 31

Underrättelseskyldighet i utrikespolitiska frågor	2009/10:10 s. 107
.....	2013/14:20 s. 122
Uppgifter	
av statsråd i massmedier	2010/11:20 s. 230
av statsråd i skriftliga frågesvar i riksdagen.....	2010/11:20 s. 230
i proposition.....	2005/06:20 s. 81
på regeringens webbplats.....	2010/11:20 s. 230
Upphandling	
av helikopter NH 90	2001/02:20 s. 80
.....	2002/03:30 s. 44
av informationstjänster och rekryteringsstöd.....	2010/11:10 s. 32
.....	2012/13:20 s. 90
av informationstjänster rörande nystartsjobb.....	2006/07:20 s. 204
av konsulter i Regeringskansliet	2001/02:10 s. 14
av konsulttjänster i samband med	
Telia–Telenor-affären.....	2000/01:20 s. 79
av konsulttjänster i störet av SJ AB:s	
finansiella ställning.....	2003/04:20 s. 135
av konsulttjänster rörande styrningen av UD:s	
biståndspolitiska verksamhet	2013/14:20 s. 205
av trafiken på Väst kustbanan.....	2000/01:20 s. 52
från Hundskolan i Sollefteå av Försvarsmakten	2002/03:30 s. 37
utanför ramavtal.....	2013/14:20 s. 205
Uppsala flygplats	2013/14:20 s. 1
Upptredande i kammaren.....	2005/06:20 s. 43
USA:s aktioner i Irak, regeringens ansvar	2005/06:20 s. 66
Utbetalning av medel som bl.a. disponeras av myndighet.....	2010/11:10 s. 70
Utdelning från statliga bolag.....	2004/05:20 s. 21
Utfärdande och kungörande av författningar	2009/10:20 s. 139
Utlandsmyndigheterna, kvinnliga chefer vid	2005/06:10 s. 14
Utlämnande från Djibouti till USA.....	2012/13:20 s. 140
Utnämningar	
av ambassadörer	2005/06:20 s. 178
av chef för Östasiatiska museet	2001/02:20 s. 102
av generaldirektör för Svenska kraftnät och	
rikspolischef	2008/09:20 s. 127
av generaldirektörer.....	2005/06:20 s. 178
enskilt ärende.....	2005/06:20 s. 189
handläggning av ett tillsättningsärende.....	2001/02:20 s. 102
hänsyn till politisk bakgrund	2003/04:20 s. 146
kön vid tillsättning.....	2003/04:10 s. 58
.....	2005/06:10 s. 51
.....	2007/08:10 s. 55
.....	2009/10:10 s. 117
.....	2011/12:10 s. 95

.....	2013/14:10 s. 125
politisk bakgrund vid tillsättning	2003/04:10 s. 58
.....	2005/06:10 s. 50
.....	2007/08:10 s. 55
.....	2009/10:10 s. 117
.....	2011/12:10 s. 92
.....	2013/14:10 s. 122
öppna rekryteringsförfaranden.....	2013/14:10 s. 128
Utnämningmakten.....	2001/02:20 s. 167
.....	2003/04:10 s. 58
.....	2005/06:10 s. 49
.....	2006/07:20 s. 134
.....	2007/08:10 s. 55
.....	2009/10:10 s. 117
.....	2011/12:10 s. 81
.....	2013/14:10 s. 108
”Utom listan”, beslut i regeringsärenden	2002/03:10 s. 24
Utrikesdepartementet, hantering av bidrag från	
biståndsanslagen	2010/11:20 s. 144
Utrikesförvaltningen, ansvarsförhållanden inom	2005/06:8 s. 77
Utrikespolitik, beslutsfattande inom	2004/05:10 s. 89
Utskottsinitiativ	2004/05:20 s. 31
.....	2011/12:20 s. 30
Uttalande från ambassadör.....	2009/10:20 s. 326
Uttalanden av statsråd.....	2000/01:20 s. 135
angående räntenivån	2003/04:20 s. 189
byggkonflikten i Vaxholm.....	2004/05:20 s. 196
de avvisade egyptierna.....	2005/06:20 s. 61
finansministerns om skattevillkor	
för svenska sjömän	2006/07:20 s. 220
Forum för levande historia.....	2007/08:20 s. 159
friheten för statsråd att yttra sig	2006/07:20 s. 210
hantering av sändningstillstånden för digital-tv.....	2007/08:20 s. 163
i ett asylärende.....	2003/04:20 s. 200
inhysning av asylsökande	2002/03:30 s. 150
med anledning av Irakkriget	2003/04:20 s. 214
motstridiga uttalanden	2009/10:20 s. 78
nedladdning av musik från internet.....	2000/01:20 s. 146
offentliggörande av aktieförsäljning	2001/02:20 s. 261
om gränspolisens arbete med inre	
utlänningskontroller.....	2013/14:20 s. 293
om Pirate Bay-målet	2009/10:20 s. 345
Post- och telestyrelsens allmänna råd	2007/08:20 s. 154
Riksbankens räntehöjning.....	2005/06:20 s. 166

socialministerns om Regeringskansliets arbetsuppgifter	2007/08:20 s. 246
statliga bolags tillhörighet till arbetsgivarorganisation.....	2005/06:20 s. 156
statligt ägande	2002/03:30 s. 145
statsministerns om en ny flygplats i Stockholmsregionen	2000/01:20 s. 137
statsministerns om marknadsföring av Kastrups flygplats	2010/11:20 s. 212
statsministerns om Radiotjänsts polisanmälningar av statsråd	2006/07:20 s. 217
statsministerns om socialbidrag	2000/01:20 s. 140
tvist i arbetsrättsfrågor	2004/05:20 s. 196
tv-program i SVT	2004/05:20 s. 190
Vaxholmsmålet i EG-domstolen.....	2005/06:20 s. 170
vid samråd med EU-nämnden.....	2011/12:20 s. 22
övergångsbestämmelser vid införandet av lärarlegitimation.....	2011/12:20 s. 51
Utvisningsärenden, regeringens handläggning av.....	2013/14:10 s. 17
 Vapenembargo	
hävande av	2001/02:20 s. 88
mot Kina, regeringens hantering av	2004/05:20 s. 168
samråd med riksdagens EU-nämnd	2001/02:20 s. 89
Vargstammen, bevarande och förstärkning av den svenska... 2010/11:20 s. 96	
Vattenfall AB.....	2004/05:20 s. 216
förvärv av Nuon.....	2013/14:20 s. 132
statens roll som ägare	2002/03:30 s. 54
styrning av	2004/05:20 s. 216
.....	2006/07:20 s. 230
.....	2009/10:20 s. 228
.....	2011/12:20 s. 209
Vaxholmstvisten	2007/08:20 s. 213
Verksförordning.....	2006/07:10 s. 55
Verkställighetsåtgärd	2012/13:20 s. 204
Vertikal integration, apoteksbranschen.....	2011/12:20 s. 102
Vindkraftsanläggning	2009/10:20 s. 132
Vägverket	2005/06:10 s. 20
Värdepappersinnehav, statsråds	2006/07:20 s. 36
Värdmyndigheter	2006/07:10 s. 55
Världsarvskonventionen, statens åtagande enligt	2003/04:20 s. 153
 Wienkonventionerna om diplomatiska respektive konsulära förbindelser.....	
	2012/13:20 s. 152

Yttrandefrihet.....	2006/07:20 s. 12
Återtagandeavtal med Irak.....	2009/10:20 s. 347
.....	2010/11:20 s. 275
Ägarprövning av utländsk affärsman.....	2011/12:20 s. 82
Östersjömiljard 2	2004/05:20 s. 14
Östersjömiljarden.....	2000/01:10 s. 23
.....	2000/01:20 s. 45
Överenskommelse mellan två myndigheter.....	2011/12:20 s. 62
Överföringen av en fånge till svenskt fängelse.....	2009/10:20 s. 92
Överläkare, dåvarande forskningsministerns hantering av en.....	2011/12:20 s. 175
Överlämnande av förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning	2009/10:20 s. 95
.....	2011/12:20 s. 83
Överträdelseärenden	2012/13:10 s. 101
Övervakning av svenska medborgare, amerikanska ambassadens	2011/12:20 s. 116